

UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR”

UNIVERS STRATEGIC

**REVISTĂ UNIVERSITARĂ DE STUDII STRATEGICE
INTERDISCIPLINARE ȘI DE SECURITATE**

**Anul XIII, Nr. 3(51)
Iulie-Septembrie 2022**

- **Editorial**
- **Univers educațional**
- **Univers economico-social**
- **Securitate și apărare**
- **Opinii**

București, 2022

*Revista se află în bazele internaționale de date
CEEOL și EBSCO*

UNIVERSITATEA CREȘTINA „DIMITRIE CANTEMIR”

UNIVERS STRATEGIC

**REVISTĂ UNIVERSITARĂ DE STUDII STRATEGICE
INTERDISCIPLINARE ȘI DE SECURITATE**

Anul XIII Nr. 3(51)
Iulie-Septembrie 2022

ISSN 2068 - 1682 Online
ISSN 2067-7464 Print

EDITOR: UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR”
București, 2022

CONSILIUL EDITORIAL - EDITORIAL BOARD

- Prof. univ. dr. Momcilo Luburici, președintele Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”
Prof. univ. dr. Corina-Adriana Dumitrescu, președintele Senatului Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”
Prof. univ. dr. Cristiana Cristureanu, rectorul Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”
Yossef Bodansky, Senior Editor, GIS/Defense & Foreign Affairs, SUA
Prof. univ. dr. Teodor Frunzeti, Academia Oamenilor de Știință din România
Prof. univ. dr. Gheorghe Toma, secretar general al Academiei de Științe ale Securității Naționale
Prof. univ. dr. Cristian Dumitrescu, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Prof. univ. dr. Dumitru Mazilu, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Prof. univ. dr. Constanța Călinoiu, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Prof. univ. dr. Ion Craiovan, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Prof. univ. dr. Iancu Tănăsescu, Universitatea Craiova
Prof. univ. dr. Nicolae Radu, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”
Prof. univ. dr. Cezar Vasilescu, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
Prof. univ. dr. Nicoleta Elena Hegheș, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Conf. univ. dr. Titus Corlațean, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Conf. univ. dr. Agata Mihaela Popescu, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Conf. univ. dr. Camil Tănăsescu, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Conf. univ. dr. Victoria Cristiean, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Conf. univ. dr. Bogdan David, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Conf. univ. dr. Mariana Rodica Țrlea, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, Cluj-Napoca
Lect. univ. dr. China Remus, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”
Lect. univ. dr. Gabriel Tănăsescu, Universitatea Craiova
Lector univ. drd. Marian Covlea, Universitatea „Valahia”

REFERENȚI ȘTIINȚIFICI

- Conf. univ. dr. Gabriel I. Năstase; Conf. univ. dr. Agata Popescu;
Prof. univ. dr. Constanța Călinoiu; Prof. univ. dr. Nicoleta Elena Hegheș

COLEGIUL DE REDACȚIE

- Redactor șef: Cercetător științific gr. I dr. Gheorghe Văduva
Redactor șef adjunct: Conf. univ. dr. Agata Mihaela Popescu
Secretar general de redacție: Conf. univ. dr. Gabriel I. Năstase

Responsabilitatea privind conținutul studiilor și articolelor revine în totalitate autorilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 206 din 27.05.2004 referitoare la buna conduită în cercetarea științifică.

Copyright © All rights reserved

CUPRINS - CONTENTS

EDITORIAL - EDITORIAL

Oamenii, Vorbele și Faptele Lor

People, Their Words and Deeds

Gheorghe VĂDUVA..... 9

UNIVERS EDUCAȚIONAL – EDUCATIONAL UNIVERSE

Climate Change Impact on Vulnerability for the People Affected by Leprosy In Disaster Period: A Cross Sectional Study

Impactul schimbărilor climatice asupra vulnerabilității pentru persoane afectate de lepră în Perioada de Dezastre: Un studiu transversal

Ashim Kumar SAHA·

James Sujit MALO²,

Masuma PARVIN,

Jiptha BOIRAGEE¹..... 19

UNIVERS ECONOMICO-SOCIAL –

ECONOMIC AND SOCIAL UNIVERSE

Importanța strategică a Federației Ruse în actualul context internațional (III)

The Strategic Importance of the Russian Federation in the Current

International Context (III)

Conf.univ.dr. Gabriel I. NĂSTASE

Lect.univ.dr. Constantin GEORGESCU

Masterand Monica C. GEORGESCU..... 46

Aspecte practice privind informațiile precontractuale aferente contractelor de credit de consum

Practical Aspects Regarding Pre-Contractual Information Relating to Consumer Credit Contracts

Mariana Rodica ȚÎRLEA..... 65

Practici comerciale precontractuale aferente contractelor bancare de creditare (Studiu Practic)

Pre-Contractual Commercial Practices Related to Banking Loan Contracts (Practical Study)

Mariana Rodica ȚÎRLEA..... 75

Controlul achizițiilor publice prin prisma criteriilor de sustenabilitate

The Control of Public Procurements Through the Prismatic of Sustainability Criteria

Liliana BUZILĂ..... 84

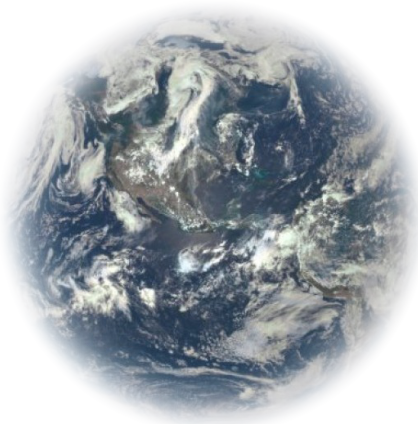
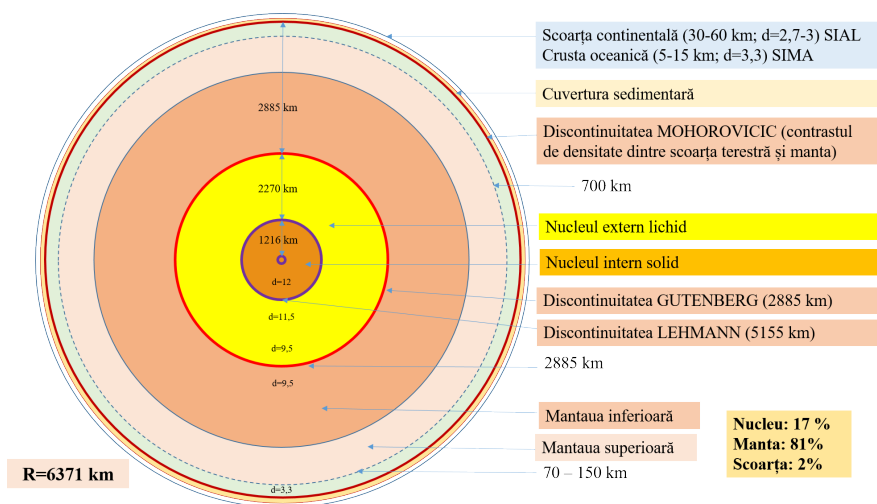
Analysis of the Public Procurement Sector in the Republic of Moldova and Highlighting the key Areas for the implementation of the concept of sustainability

Analiza sectorului achizițiilor publice din Republica Moldova și evidențierea domeniilor cheie pentru implementarea conceptului de sustenabilitate

Iulia CAPRIAN.....	99
<i>Eco-inovarea în Uniunea Europeană în contextul dezvoltării durabile</i> <i>Eco-Innovation in the European Union in the Context of Sustainable Development</i>	
Drd. Tatiana PĂDURARU.....	108
<i>Modern Approaches to Bank Fraud</i> <i>Abordări moderne ale fraudei bancare</i>	
Iurie CĂPRIAN.....	125
<i>Trends, Problems, and Solutions in the Republic of Moldova's Banking System in Post Pandemic Crisis Conditions</i> <i>Sistemul bancar din Republica Moldova în condițiile crizei post pandemice: tendințe, probleme și soluții</i>	
Iurie CĂPRIAN.....	136
<i>Modernization of Human Resource Management Approaches in the Public Sector</i> <i>Modernizarea abordărilor managementului resurselor umane în Sectorul Public</i>	
Drd. Florin SAVU.....	152
<i>Organizational Structure of Government Agencies and Government Employees</i> <i>Structura organizatorică a Agențiilor Guvernamentale și a Angajaților Guvernamentali</i>	
PDd. Florin SAVU.....	159
<i>Developing Standards for Human Resource Management That Will Serve as the Basis for High Performance Management</i> <i>Elaborarea de standarde pentru Managementul Resurselor Umane care vor servi drept bază pentru Managementul de Înaltă Performanță</i>	
PDd. Florin SAVU	
Phd. Agata Mihaela POPESCU.....	163
<i>The Particular Types of Actions that are Involved in Human Resource Management</i> <i>Tipurile particulare de acțiuni care sunt implicate în Managementul Resurselor Umane</i>	
PhD. Mihaela Mirela DOGARU	
PhD Mihaela Agata POPESCU	
PhD. Florin SAVU.....	169

<i>Influența cursului de schimb valutar asupra exporturilor, importurilor și economiei unei țări</i> <i>Influence of the Exchange Rate on Exports, Imports and the Economy of a Country</i>	Conf. univ. dr. N. Grigorie LĂCRIȚA.....	175
<i>SECURITATE ȘI APĂRARE - SECURITY AND DEFENCE</i>		
<i>Sancțiunile împotriva celor vinovați de izbucnirea acestui război în Ucraina</i> <i>Sanctions Against Those Guilty for the Outbreak of this War in Ukraine</i>	General (r.) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU Colonel (r.) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU.....	180
<i>Deficiențele Uniunii Europene cu repercusiuni pe termen lung</i> <i>The Deficiencies of the European Union With Repercussions Long-Term</i>	General (r.) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU.....	190
<i>Dintotdeauna, omenirea a ajuns pe mâna unor mari nebuni</i> <i>Humanity Has Always Arrived at the Hands of Great Madmen</i>	Conf. univ. dr. N. Grigorie LĂCRIȚA.....	195
<i>RIME CONSONANTE - CONSONANT RHYMES</i>		
<i>Patron de cer</i> <i>Patron of heaven</i>	Gheorghe Văduva.....	203

*Pământ -
planeta furtunilor albastre*

OAMENII, VORBELE ȘI FAPTELE LOR

PEOPLE, THEIR WORDS AND DEEDS

Gheorghe VĂDUVA¹

Abstract

Toți oamenii își au fixurile li fixismele lor. Nu prea poți să-i scoți din ele și nici n-ai de ce. A trăi în același spațiu nu înseamnă automat și a trăi în același concept. Fiecare trăiește în conceptul lui, iar omul civilizată, sau cum o vrea el să-și spună și să se i se spună, nu se deosebește prea mult de omul necivilizat, cum îi place lui să-i spună celuiilalt, care nu este el sau ca el. Toți, sau aproape toți oamenii uneltesc, fac scenari, sunt nesiguri, chiar și atunci când cred ei că sunt foarte siguri pe ei, pe truda lor, pe viziunea lor, pe meandrele lor și pe câte altele.

Cuvinte-cheie: oameni; concepte; fapte; realități; războaie; gânduri;

Abstract

All people have their fixations and fixations. You can't really get them out of them, and you don't have to. Living in the same space does not automatically mean living in the same concept. Everyone lives in his own concept, and the civilized man, or as he wants to call himself and be called, does not differ much from the uncivilized man, as he likes to call the other, who is not himself or as he. All, or almost all, craft people, make scripts, are insecure, even when they think they are very sure of themselves, their toil, their vision, their meanderings and so on.

Keywords: people; concepts; facts; realities; wars; thoughts;

¹ Academia Oamenilor de Știință din România

ulte mai sunt, multe au mai rămas...

La toate acestea mă gândesc eu sufocat de ploaia de vorbe care-mi cade de câteva zile pe creier. Și-mi face mult noroi acolo.

Desigur ploaia de vorbe face să rodească ogorul creației, pentru că, la urma urmei, creația nu este doar ce-ți trece ține prin cap și altuia nu-i trece, sau îi trece altfel, cu alte cuvinte și pe alte suporturi, ci un produs nou, care te încântă sau, dimpotrivă, te oripilează, dar care n-a mai fost. E greu să spui ce a mai fost sau ce n-a mai fost, când este vorba de cuvinte. Cuvintele sunt mereu călătore, trec nu doar dintr-o gură în altă gură, via ureche, din ureche în creier, din creier în coardele vocale sau în pix și, în epoca cibernetică, pe ecran, în rețea, în ciberspațiu și pe unde vor ele să-și facă drum sau culcuș, sau și drum și culcuș, pentru cine mai are sau mai poate avea, azi, în epoca hipersonică, răbdare și timp de ascultat, de auzit, de citit, de butonat, de dictat sau de pixuit.

Omul este o ființă destul de ciudată. Nimeni nu reușește să-l dibuie, să-l înțeleagă, să-l suporte necondiționat și să-l accepte, multă vreme, total sau doar într-o oarecare măsură. Desigur gradul de acceptanță ține de o infinitate de determinări ale determinărilor, și ele determinate sau nu. și, de aceea, nici acceptanța nu este sau nu poate fi unica și indivizibila cărare sau căutare a acelui nivel entropic la care nu ajunge nimeni, niciodată.

Omul absolut, absolut în sensul în care l-a creat creatorul, este totalmente relativ. Niciodată nu poți ști exact ce este, cum este sau cum nu este, de ce este așa și nu altfel, de ce se tot învârtește într-un cerc pătrat și nu-și lasă slobode niciodată sinapsele. Oricum, ele, sinapsele, slujesc necondiționat neuronii, iar neuronii alimentează, tot așa, condiționat și/sau necondiționat, sinapsele cu tot felul de impulsii și evenimente – unele, reale, altele cvasi-reale, ultra-reale sau chiar ireale –, cu tot felul de impulsii care mai de care mai relative în absolutismul lor și mai absolute în relativismul lor.

Desigur, măria sa IA (Inteligența Artificială), noua găselniță umană a dezumanizării omului, al externalizării omului, ne va spune, cu precizie, ce și cum, pentru că ea nu-și permite niciun fel de eroare. Cel puțin, în prima ei fază, cea a copilăriei, pentru că, mai încolo, ce naște din pisică tot șoareci mănâncă, iar așchia nu sare departe de gard sau de trunchi, sau de copacul ucis de secure.

Am tot spus-o mereu, ca mai toți spusăreții sau spusăranii de pe această planetă, și sunt aproape opt miliarde, că omul a fost făcut dintr-un strop de apă, sau, mă rog, dintr-o găleată de apă, căruia i s-a atașat, din coasta de granit a lui Adam sau a cui o fi fost, un schelet de piatră, ca să nu rămână moluscă, apoi a fost trimis la plimbare, ca spor, ca spion, sau ca luptător cu neuronul, împotriva pietrei fierbinți a planetei Pământ, ca s-o transforme, probabil în unul sau două cicluri cosmice, într-un noroi murdar și plin de libărți. Sau poate doar într-o planetă de fum aburit. Desigur, el nu știe că face asta, pentru că misiunea lui a fost codificată drastic, iar el dotat, așa cum îi stă bine unui spion sau unui

comando, cu un pogon de creier și un stropuleț de minte. Atât cât să nu-și uite misiunea, chiar dacă habar n-are de unde, de la cine și de ce a primit-o.

Totuși, gena lui de spion al apei galactice sau intergalactice, sau de care o fi, care se scurge diabolic prin spațiul cosmic și prin infinit, sau, dacă nu se scurge, îngheață, îi amintește că el nu este granit, ci doar un fluid care se folosește de un strop de granit pentru a-și îndeplini misiunea de distrugător al Planetei Albastre, care n-are ce să caute într-un sistem solar compus din foc, metal, piatră și gaz înghețat sau compactat în module de campanie cerească.

Ei, bine, făcătura asta de om, nici apă, nici piatră, nici minte destulă, nici prostie nefudulă, dar suficientă inteligentă pentru a nu uita cu desăvârșire cine este și ce caută pe-aici, care-i misiunea lui și cum trebuie să și-o îndeplinească, începe să se cam prindă de păcăleala drastică pe care i-a administrat-o marele Necunoscut, în ne-cunoștință totală de cauză și efect.

Sunt apoi proporțiile. Pământulețul nostru, sau al cui o fi, este cam de un miliard de ori mai mic decât această nebuloasă nucleară de materie și de foc cosmic, denumită de pizmașul românesc Soare, care tună nuclear, acolo, sus, în singurătatea lui astrală, fără să-i pese dacă-l aude sau nu careva. Oricum, e cam la marginea galaxiei și șeful lui ierarhic, adică ăla din centrul galaxiei, nu-l prea bagă în seamă. Și în lumea interplanetară, interstelară sau intergalactică, există probabil, la scară cosmică, un sinonim intergalactic al conceptului de marginalizare.

Unii dintre noi se cam multi-preocupă științific de lumea astrală, fără să-i dea de capăt, pentru că nu prea are capăt, de vreme ce este infinită sau relativ finită, în sensul că nu e singulară în universul lumilor care par a fi singulare în gând, dar infinite în strălucirea lor de noapte. Alții nu-și văd capul de treburile noastre pământești, gândiricești sau sentimentalicești. Oricum, omul a ajuns foarte departe în războiul lui ca soldat al apei împotriva Terrei. El nu știe su nu vrea să știe că face asta, dar o face. În primul rând, pentru confortul lui călduț. Eșnu se mai poate mulțumi cu adăpostul lui de odinioară, de la începuturi, de când a apărut – așa cum a apărut – pe Terra și nici cu ce-i oferă sarea pământului. El are nevoie de o natură proprie, care presupune – și cere ajustarea sau chiar modificarea naturii-mamă, după trebuințele și imaginația acestui biped ciudat, care sunt din ce în e mai numeroase și mai sofisticate. Terra naturală, chiar și după ce a obținut o biosferă, n-avea o infrastructură. Animalele și plantele, atât cele de pe uscat, cât și cele din mediul acvatic – toate, un produs al apei – n-aveau și nu au nici azi nevoie de drumuri, de căi ferate, de viaducte amețitoare, de locuințe confortabile, de palate, de zgârie-nori etc., de orașe în nori sau în oceane și nici să folosească focul, să încălzească hrana, să prelucreze metale etc. etc. Nici acum, după zeci de milenii de viețuire și supraviețuire pe Terra, n-au nevoie de așa-ceva. Nu se revoltă împotriva nimănu, nu fc războaie interspecii

și cu atât mai puțin intraspeciei, ci își continuă viața în limitele trebuințelor lor primare de hrană, aer, soare și apă. E drept că se mănâncă unele pe altele, că peștele mare înghite peștele mai mic, dar și peltele mai mic se hrănește cu rămășițele peștelui mai mare când are posibilitatea să o facă.

De miliarde de ani e așa. Și, după cum deja se știe, așa va fi și în viitor, atâta vreme cât soarele va străluci pe cer, iar apa își va continua războiul său multistratificat împotriva uscatului, a pietrei, a mantalelor de magmă, probabil, pentru nimicirea nucleului e foc al Terrei, miezul de soare din inima Pământului. Desigur, toate aceste par speculații și chiar fabulații, dar ele trebuie citite nu doar după legile naturii, cele pe care le-am învățat cu toți la școală și le purtăm în creier și în traistă toată viața, ci și în cheia conflictualității endogene a acestei lumi, a armoniei paradoxale a Universului sau a Universurilor, nu neapărat pentru că așa ar fi, ci mai ales pentru că într-acolo ne duce mintea. Mintea noastră sedentară, conservatoare și păcătoasă și mintea noastră migratoare, tot timpul ofensivă, cuceritoare, pusă pe harță, distrugătoare, inovatoare, creatoare și mereu făcătoare de fel de fel de minuni, de comedii în coadă de pește și de tragedii înălțătoare.

Omul și mama lui de suflet, apa, la care se adaugă aerul, focul și pământul, cum ziceau și scriau vechii greci și autorii lui Enuma Eliș, au fost zămisliti de Distrugătorul Suprem, de Arhitectul Suprem sau de Constructorul Suprem tocmai pentru a genera noul și teribilul concept al războiului endogen (sau exogen) dintre piatră și apă, dintre natura-mamă și natura umană, dintre Totul și Nimic, dintre Concept și Obiect, dintre Da și Nu, dintre Totul și Nimic.

Tot ce a creat Omul pe Pământ și pe unde o mai fi fost sau încă mai este el, poartă amprenta acestui război endogen sau exogen dintre Piatră și Apă, dintre Solid și Fluid, Apa nu șlefuieste Piatra, ci, încet, încet, o distruge. Rezultatul poate fi o lume de nisip sau o lume de mocirlă. Nisipul face, în cele din urmă, front comun și nu permite apei să pătrundă spre inima Terrei. Oriunde este apă, este și nisip. Ca rezultat al bătăliei dintre Apă și Piatră. Grăunții de nisip sunt soldații planetei rocifere care luptă cu viața lor pentru salvarea Pietrei. Dar nisipul Poate că și omul – omul inteligent, omul demiurg – este tot așa, un soldat al apei în lupta acesteia cu duritatea pietrei. E greu să privești, să vezi și să înțelegi această bătălie multimilenare, mai ales dacă ai răbdare să analizezi, să cunoști și să înțelegi manevra subterană, manevra pe verticală și manevra orizontală a apei întru distrugerea pietrei. Rezultatul acestui război endogen permanent dintre Apă și Piatră, pe Terra, este scoarța terestră. În felul acesta, apa și-a creat deja nu doar un cap de pod ci o imensă plasă mocirlosă cu o grosime de 30-60 km, care e pe cale de a lua Terra în captivitate.

Desigur, pentru noi, fiii apei, aceasta înseamnă viața, dar pentru o planetă rociferă înseamnă, în cele din urmă, moarte.

Spunem toate acestea pentru a înțelege mai bine interioritatea acestui război endogen al omenirii împotriva omenirii. Acest război există dintotdeauna și va exista întotdeauna. Este, dacă nu o replică, atunci, cu siguranță, o copie destul de fidelă a bătăliei dintre Apă și Piatră. Omul e o ființă complicată, Practic, fiecare om este un univers. Propriul lui Univers. Nu doar pentru că este singura identitate din Univers care înțelege Universul și chiar încearcă să-l cunoască, ci și pentru că transformă o astfel de realitate atât de complicată și foarte greu de cunoscut și de înțeles, în cuvinte. Cuvântul este, de fapt, universul omului sau omul-univers. Tot ce există și merită să existe sau să piară trece, la om, în infinit, prin mijlocirea cuvântului, metaforei, limbajului simbolic, al comunicării foarte simple sau extrem de complicate.

Omul este o ființă extrem de complicată. Atât de complicată, încât niciun om, oricât ar fi el de meticulos și de bine intenționat, nu numai că nu reușește să se cunoască pe sine, dar îi este extrem de greu să-și aleagă un drum sigur în viață și să trăiască așa cum vrea el. Uneori, cei mai ambițioși și mai orgolioși dintre noi au impresia că au totul, că lumea se învârtește în jurul lor, că o pot manipula și schimba cum vor ei. Pentru aceasta, fac tot ce e posibil, de la acumularea unor averi fabuloase, care să le permită aproape orice, la crearea unor structuri care să le susțină și să le mențină sine die puterea. Se îmbolnăvesc rapid de maladia puterii și nu mai scapă de ea niciodată.

Clasa conducătoare nu este – și n-a fost niciodată – una de înaltă moralitate, cu aplecare spre perfecționism, umanitate și dreptate, ci una discreționară, orbită de iluzia puterii și de miracolul existent doar în mintea lor. Viața omului individual este mult prea scurtă pentru a realiza ceva bun cu adevărat pentru omenire. Ceea ce au creat savanții, în consonanță cu potențialul uman nedegradabil, singurul nedegradabil, a avut, deopotrivă, efecte de top, care au generat progresul științific, tehnologic, cultural și, mai ales, cognitiv, și efecte de bumerang, care au generat evoluția de sub linie, nedreptățile economice și sociale, împărțirea și reîmpărțirea continuă a lumii în „mizeri și bogăți”, cum ar fi spus Eminescu, jaful la drumul mare, ticăloșia, ura, răzbunarea, crima, războiul și toate relele umane ale Pământului. Unii vor spune, între altele, că războiul nu este doar un produs al politicii conflictuale, deci al interesului, pentru că doar el, interesul este conflictual, ci și un mijloc de asanare a societății, de reglare numerică a populației pe care o poate suporta Pământul etc. etc. Nu, nu este așa. În lista de reglare endogenă a numărului locuitorilor pe care-l poate suporta planeta, pot fi incluse marile catastrofe naturale, pandemiile, evenimentele cosmice, ca să le spunem așa, nu altceva. Dar și aici trebuie să ne gândim foarte bine la ce spunem și scriem, pentru că s-ar putea să greșim dramatic.

Războiul este – și așa a fost întotdeauna și dintotdeauna – un produs al intereselor, un mod de a regla conturi, de a impune o anumită politică și, mai ales, un mijloc de a obține putere politică, geopolitică, geoeconomică etc. etc., pentru

că, potrivit unui principiu pe care lumea îl respectă și îl va respecta, se pare mereu, ai și îți aparține doar ce ai moștenit, ce ai câștigat sau apărut cu sabia. Dreptul internațional este, de fapt, un drept al sabiei, un drept al războiului. De aceea, din când în când, unii dintre conducătorii unor mari puteri se gândesc că a sosit timpul să câștige sau să recâștige, din nou, cu sabia, tot cu sabia, ceea ce consideră că le-a aparținut și le aparține.

Este rațiunea intrinsecă pentru care americanii, după primul și după al doilea război mondial, au împânzit planeta cu baze militare, astfel încât să poată supraveghea zi și noapte, până la poarta veșniciei, dreptul lor, conferit de amiralul Mahan, de a stăpâni marea și, stăpânind marea, să stăpânească lumea, desigur, în numele modelului american, dorit și râvnit de toată lumea, mai puțin de cea musulmană puritană sau extremistă, de libertate liberală, economie de piață, democrație, drepturile omului individual etc. etc.

Pentru aceasta, americanii au creat și recreat Complexul Militar Industrial, cel care produce mijloacele necesare creării și recreării continue a ceea ce Mahan numea Sea Power, dar și a celorlalte componente, inclusiv a celor spațiale (pentru Spațiul Cosmic, americanii fiind primii din lume care au creat, pentru acest spațiu extraterestru, o categorie de forțe armate, Forțele Spațiale). adică puterea maritimă (navală și de infanterie marină), terestră, aero-spațială, spațială și de coastă, necesară slujirii 24 de ore din 24 a interesului american pe uscat, pe mare, în aer și în cosmo-spațiu.

Nici rușii nu s-au lăsat ei mai prejos. Întrucât o astfel de mare putere, care a câștigat, cum spun ei, cel de Al Doilea Război Mondial, dar nu ei au cules roadele, ci Occidentul, s-au trezit rapid din șocul îndiguririi și dezastrului din 1991, s-au închinat la țară și și-au jurat în barbă să redevină ce au fost și chiar mai mult decât atât. Au strâns la toate găurile cureaui economice, au investit masiv și rapid în Forța Strategică Nucleară, compusă, la ei, din trei armate, plus mijloacele nucleare din dotarea armatelor de arme întrunite, Forțelor aero-spațiale și Forțelor Navale, creând rapid vreo 8000 de vectori, inclusiv super-rachetele balistice Topol, Topol M, Bulava, Sarmat-28 etc. acea forță care asigură Rusiei o capacitate nucleară uriașă, cu care poate amenința toată lumea. La acestea, se adaugă mijloacele hipersonice, între care rachetele Avangard și Kinjal, ambele folosite în războiul din Ucraina, la care se adaugă invizibilul multirol Suhoi 57, avion de generația a 5-a, rachetele de croazieră Kalibr și toată gama de arme și muniții pentru toate cele trei categorii de forțe armate.

Americanii nu s-au lăsat impresionați de aceste arme – au și ei, în grădina lor, unică în lume, un complex militar industrial care face arme pentru toată lumea democratică și prosperă și nu numai – și, încă din 1991, au dat de înțeles că au un interes special (geopolitic și geostrategic) pentru Ucraina, manifestat, după summit-ul din 2013 de la Vilnius, precum și în fenomenul Maidan din 2014, creat tot de ei, de occidentali și de ucrainenii occidentalizați pentru

democratizarea Ucrainei și alungarea rușilor acasă). Numai că rușii nu s-au lăsat impresionați și au contraatacat prompt și viguros, luând, prin referendum, Crimeea înapoi și, ulterior, generând războiul din Donbass. Americanii n-au înțeles sau n-au vrut să înțeleagă sau nu le-a păsat, totuna, că rușii nu consideră și n-au considerat niciodată că Ucraina este sau că poate fi o țară, ci doar o componentă a Rusiei, aflată, după Primul Război Mondial, ca și după cel de al Doilea, în siguranța strategică nemijlocită a măreței Rusii spre Vest.

În timpul regimului sovietic, rușii au dat Ucrainei, în folosință, o mare parte din teritoriile smulse de ea de la România, de la Ungaria, de la Polonia etc., pentru a face din zona slavilor de margine nu doar o zonă de siguranță strategică interioară, ci și o bază de plecare la ofensivă sau la contra-ofensivă, în cazul unui război cu NATO. Mai toate aplicațiile de Tratat din vremea aceea, aveau în centrul lor Ucraina. Aici se afla și primul aliniament rusesc de rachete strategice intercontinentale, orientate spre Vest. Încă din vremea aceea, rușii aveau însă și un cui, mai exact, un piron împotriva Ucrainei, pentru comportamentul ei în timpul celui de Al Doilea Război Mondial. Președinții Uniunii Sovietice, începând cu Stalin, n-au permis accesul liber la arhive, nici desecretizarea lor, pentru a nu crea un cutremur geopolitic distrugător în Uniune. Dar, de aci, nu rezultă că au și uitat. Rușii nu uită niciodată, nimic.

Fenomenul Maidan i-a întărit la maximum, dar ei nu s-au grăbit, ci au reacționat metodic, cu calm. Probabil că pregăteau de multă vreme o ripostă, dar conjunctura nu le-a permis să facă mai mult, mai ales că Ucraina, prin conducătorii impuși de Moscova, nu dădea semn că ar face probleme Rusiei. Dar rușii știau precis că le va face mari probleme. Pentru că așa e Ucraina făcută. Din bucăți luate de pe la alții de către ruși și făcute cadou fratelui din Vest, care se afla – și se va afla mereu – în zona de siguranță strategică de toate felurile a marelui din Est. Nu pentru că așa ar vrea ucrainenii, ci pentru că așa vor rușii. Asta nu le-a prea convenit ucrainenilor și chiar au crezut că Vestul, Marele Vest, îi va ajuta să dea o lovitură de grație Rusiei. Desprinderea Ucrainei din zona de siguranță strategică a Rusiei ar fi pus Imperiul Roșu într-o situație geopolitică extrem de gravă, între Kiev și Moscova fiind, în line dreaptă, doar vreo 700 de kilometri.

Între timp, americanii s-au cuibărit bine în Ucraina, le-au promis acestora sprijin pentru a intra cât mai rapid în lumea occidentală și în NATO, totdeauna o lume democratică și prosperă. Tentația era foarte mare, și toate țările pro-Occident, de la Atlantic la Marea Neagră și, bineînțeles, la Marea Baltică, au rezonat pozitiv.

Pentru ruși, din punct de vedere geopolitic, trădarea Ucrainei nerecunoscătoare, cum cred ei, era nu doar de o ticăloșie infernală, ci și o atitudine de neacceptat. Dar americanilor le păsa prea puțin de asta – de la ei până pe falia strategică Marea Neagră, Marea Baltică, redeschisă amenințător

după summit-ul de la Vilnius, era o jumătate de glob, plus acceptanța aproape necondiționată a Țărilor Baltice, a României și Poloniei și aplauzele anti-rușilor și pro-occidentalilor de pretutindeni.

Rușii și-au realizat, aproape nestingheriți, obiectivul lor geopolitic și geostrategic pentru acea perioadă: crearea republicilor Luhansk și Donețk, un fel de detașament înaintat sau de un cap de pod în dispozitivul Ucrainei pro-occidentale.

Începând însă cu 2014, americanii și o parte dintre țările occidentale s-au implicat masiv în înarmarea Ucrainei, în instruirea și modernizarea armatei și în folosirea acesteia pentru uzura Rusiei și câștigarea faliei strategice Marea Neagră, Marea Baltică, ceea ce ar fi asigurat condiții pentru îndiguirea strategică a Rusiei și distrugerea acesteia pe părți. Cam așa cum sugerase Zbigniew Brzezinski în faimoasa lui carte, „*Marea tablă de șah. Supremația americană și imperativele sale geostrategice*”.

Rușii știau aceasta tot atât de bine cum o știau și americanii. Și mai știau – și unii și ceilalți – că un astfel de război cu o miză geopolitică uriașă, nu este un joc de-a războiul, ci un conflict între două mari puteri nucleare, care au, împreună, peste 90 la sută din arsenalele nucleare ale lumii, adică peste 15.000 de vectori nucleari strategici intercontinentali, la care se adaugă, la fiecare, triada nucleară.

Ecce homo! – ar spune indiferenți sau înspăimântați, dar îndeajuns de speriați încât să iese în afara oricărei logici.

Analiza atentă a operațiilor de pe front, în măsura în care există suficiente date pentru a face o astfel de analiză, ne arată până unde poate ajunge nebunia și încăpățânarea umană. Toată lumea știa – sau ar fi trebuit să știe – că Rusia este o mare putere nucleară, cu care nu te poți juca. Acest război va duce fie la declanșarea dezastrului nuclear și, deci, la distrugerea biosferei, ceea ce Terrei nu-i prea pasă, fie la distrugerea Ucrainei și crearea unui uriaș pericol dinspre Est, pentru că Rusia nu se va mulțumi doar cu atât. Desigur, de aici nu rezultă că toată lumea ar trebui să tremure în fața Rusiei și să-i facă, minte-năș, pe plac. Rezultă doar că ambâțul oamenilor puternici ar trebui să fie supus măcar unei rațiuni suficiente, un principiu elementar din logica clasică, iar făcăturile geopolitice să aștepte vremuri ceva mai bune.

Actualul război dintre Rusia și Ucraina nu mai este o „operație specială pentru dezarmarea și denazificarea Ucrainei”, cum zicea, relativ senin, Vladimir Vladimirovici Putin, nici un măcel declanșat de un călău, însetat de sânge, cum zicea Joe Biden, înfuriat la culme, spunându-le polonezilor ce voiau să audă, ci un adevărat război între Rusia și NATO, cu toată fereala americanilor de a arăta că, lor, stăpânilor militari ai acestei lumi, nici gura nu le miroase, nici usturoi n-au mâncat, niciun militar american nefiind acum pe teritoriul Ucrainei.

Nu știm exact ce e în mintea rușilor, nici a lui Zelinski, nici a americanilor,

nici a celorlalți occidentali și nici măcar în mintea românilor, dar deja s-a ajuns prea departe. Desigur, sloganul potrivit căruia fiecare țară este suverană și are dreptul să-și aleagă, singură, sigură și nesilită de nimeni, prietenii, alianța din care vrea să facă parte, regimul politic etc etc., rămâne ceea ce este: un slogan. Un slogan pe care nimeni nu-l pune în aplicare, întrucât, dacă ar fi așa, or s-ar institui raiul pe Pământ, or și-ar pierde Carul Mare roțile sale pătrate.

Toate țările de pe Glob se află, azi, într-o stare de interdependență. Orice hotărâre, opțiune sau decizie pe care le ia sau le poate lua una dintre țări, oricare ar fi ea, afectează sau poate afecta, într-o formă sau alta, tot mapamondul. Pentru că, la ora actuală, omenirea se află într-o teribilă stare de haos, iar în haos, potrivit principiului de bază al acestei teorii, dacă un fluture bate din aripi în Marea Neagră, s-ar putea să avem, ca efect, un uragan în Atlantic. Nu știm dacă e chiar așa, dar suntem siguri că orice val care sare calul în Atlantic, produce o furtună de gradul șase în Marea Neagră. Ucraina nu este liberă să facă ce vrea, așa cum nici America nu este liberă să facă totdeauna ce-i trece ei prin cap. Există niște condiționări, impuse de rețea, de relațiile internaționale, de timp, de spațiu, de situația de fapt. Republica Moldova, promovată la rang de țară de Uniunea Sovietică, deși e trup din trupul sfânt al nației române, nu se mai poate întoarce acasă, pentru că vreo 67 la sută dintre cetățenii ei de azi nu mai doresc asta. Cei 210 ani de când Republica Moldova a fost separată prin Dictatul Rus de România au lucrat în favoarea Rusiei. Populația românească a fost îndepărtată de la Gurile Dunării, pentru că Rusia avea nevoie de culoarul geopolitic și geostrategic al Dunării, și din nordul Bucovinei, luat de ruși, pentru că Rusia avea nevoie de acest teritoriu pentru intrarea în culoarul geopolitic și geostrategic terestru european, care începe de aici, din Galiția Occidentală, și ajunge până în Normandia, pe la nord de lanțul muntos european, braț la braț, cu culoarul geopolitic și geostrategic baltic și cu cel al Dunării. Cine mai poate schimba, azi efectele celor 210 ani de dominație rusească!?

Așa au făcut și acum. Referendumul din Crimeea și cel din Donbass au adus și vor aduce câștig de cauză Rusiei, precum cel din Kosovo a adus câștig de cauză kosovarilor nesârbi și americanilor, interesați de această regiune, și nu sârbilor, chiar dacă Kosovo Polje a fost leagănul poporului sârb. Leagănul n-a devenit nici dormitor, nici muzeu, nici hamac, iar poporul sârb a fost alungat de aici de Baiazid și de urmașii acestuia. De unde rezultă că și timpul lucrează în favoarea celor puternici.

Facerile și făcăturile nu se opresc însă aici. Fiecare colț de pământ de pe Terra poartă în el atât osemintele celor care au căzut apărându-și, cu sabia și cu dreptul sabiei, glia sau cucerind glia altora, cât și determinările noilor vremuri, cauzate de fel de fel de realități și de interese mai mult sau mai puțin arzătoare.

Vremurile și vremuirile au creat și amplificat tot felul de încurcături, iar mintea omenească, însetată de putere sau de teamă, a încercat să facă slalom

---

EDITORIAL

---

printre metereze și să ajungă undeva, într-un loc mai călduț, sau măcar mai sigur. Din păcate, n-au existat și nu există astfel de locuri pe Terra. Toate locurile mai mult sau mai puțin călduțe au fost ocupate, iar reocuparea lor necesită o nouă resetare a pământului.

Globaliștii vor globalizare, anti globaliștii vor naționalizare sau privatizare, ceilalți nu vor nimic, pentru că, oricum, nu vor primi nimic. Oamenii se încurcă în propriile lor proiecte, în propriile lor speranțe, iar speranțele, ca și proiectele, sunt atât de haotice, încât nici cea mai strălucită minte nu va reuși vreodată să pună ordine în gândurile, visurile și drumurile spre nicăieri ale oamenilor.

Oricum, lumea este un vortex veșnic viu și veșnic aglomerat spre moarte, iar moartea nu va reuși niciodată nici să oprească, nici să frâneze acest vortex, pentru că, oricum, el reprezintă infinitul sacru în care nu mai crede nimeni.

CLIMATE CHANGE IMPACT ON VULNERABILITY FOR THE PEOPLE AFFECTED BY LEPROSY IN DISASTER PERIOD: A CROSS SECTIONAL STUDY

IMPACTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE ASUPRA VULNERABILITĂȚII PENTRU PERSOANE AFECTATE DE LEPRĂ ÎN PERIOADA DE DEZASTRE: UN STUDIU TRANSVERSAL

Ashim Kumar SAHA¹

James Sujit MALO²,

Masuma PARVIN,

Jiptha BOIRAGEE¹

The Leprosy Mission International Bangladesh (TLMI-B)
Baylor University, Waco, TX, USA

Corresponding Author: Ashim Kumar Saha, The Leprosy Mission International Bangladesh (TLMI-B), House # 488A, Road # 32, Mohakhali New DOHS, Dhaka-1206, Bangladesh. Email: AshimKS@TLMBangladesh.org, sahaashim106@gmail.com; Cell: +8801713-362749, +8801716-139014

Abstract

Introduction: The frequency of environmental hazards including floods, cyclones, heat waves and droughts normally increase significantly making the people vulnerable. Adverse climate change usually not only affect their livelihood condition but also the country's ability to produce food crops.

¹The Leprosy Mission International Bangladesh (TLMI-B) Baylor University, Waco, TX, USA

Corresponding Author: Ashim Kumar Saha, The Leprosy Mission International Bangladesh (TLMI-B), House # 488A, Road # 32, Mohakhali New DOHS, Dhaka-1206, Bangladesh. Email: AshimKS@TLMBangladesh.org, sahaashim106@gmail.com; Cell: +8801713-362749, +8801716-139014

Objective: The main objective of the study is to understand the vulnerability of economic and health situation due to climate change impact for the people affected by leprosy in disaster prone areas.

Methods: The design used a mixed method approach including a cross sectional survey for the people affected by leprosy under 20 districts in Bangladesh from January-December 2021. Total 05 FGDs were conducted for the qualitative part of the study. In total of 246 leprosy affected people randomly selected from 20 districts of the country were covered through face-to-face interviews under the quantitative study approach.

Main findings:

60.16% respondents heard about climate change while 39.84% were not concerned about it. Almost 56.50% respondents adopted knowledge about the harmful effects of climate change, but the 43.50% respondents were not conscious about climate change impacts. Almost two-third respondents 65.04% were agreed with the increase of cyclone. As a multiple response, more than half of the 52.85% respondents were agreed about increasing flood during monsoon, cold wave-53.06% during winter, salinity intrusion-53.06% and sudden earthquake-54.06% would be the prime cause of climate change related impact. On disaster period, most of 95.53% respondents said that food price hikes several times as skyrocketed and among them 45.12% had reached beyond the purchase capacity. Near about half of 47.15% respondents felt their domestic animal has fallen in available consumable food due to climate change impact. One-third of 30.61% respondents said that they faced communication problem for going to the hospital/healthcare center. Total of 14.70% respondents mentioned about scarcity of medicine in the local drug store due to the different natural calamities. Adaptation strategy takes many forms during the fight against climate change impact and its adverse event.

Conclusions:

Climate change affect leprosy affected people from several dimensions. These include their livelihood, health, and healthcare services, living place, family relations, social network, and status. Considering the unique health condition of the leprosy affected people due to climate change related events in Bangladesh, the government should take adequate precautions before and after disaster period.

Key Words: climate change, impact, vulnerability, leprosy affected etc.

Background:

Climate change emerged as the extreme threat to humanity and the most persistent issue of our time. Global warming and climate change are unequivocally posing terrible risks to our planet's diversity of life including both human and non-human living systems. Environmental change may have influences on health, habitat and infrastructure, economy, society and culture, increasing vulnerability(United

Nations Environment Program (UNEP), 2002). Climate change is one of the highest challenges facing humankind for several reasons but particularly the potential of major life-changing and life-threatening effects that it creates and the fact that there is a great deal of uncertainty about the magnitude of these future impacts in different areas and across different ecosystems (Markandya, Galarraga and de Murieta, 2014). Climate change affects not only average surface temperature, but it also involves other physical modifications, such as changes in rainfalls, intensity and frequency of storms, and the incidence of droughts and floods (Clark *et al.*, 2003). The frequency and intensity of river floods is inevitably linked to rainfall. In the context of climate change, the amount and supply of precipitation is expected to impact the frequency and severity of floods (Markandya, Galarraga and de Murieta, 2014). Climate change will affect the fundamentals of life for people around the world – access to water, food production, health, and the environment. Hundreds of millions of people could suffer hunger, water shortages and coastal flooding as the world warms (Stern, 2007). People living in poverty tend to live in poor housing conditions, increasing their vulnerability to hazards such as flooding or polluted water (Samsudin, 2020). Climate change in Brazil poses increased agro-climate risks, stemming from reduced availability and increases in the consumption of water for agricultural crops (owing to higher temperatures) (Brazil, 2016). Drought as an ecological phenomenon is an integral part of climatic inconsistency (Dey *et al.*, 2012). The level of the impacts caused by droughts depends on the socio-environmental vulnerability of an area (Alpino, de Sena and de Freitas, 2016). The drought that occurred in 1994, particularly with a severe out-break in the north-western part of the country has left the people in an uncertain condition (Dey *et al.*, 2012). Agricultural activities are subject, directly and indirectly, to weather conditions: temperature, sunlight, rainfall, air moisture, wind speed, and to the availability of water in the soil (Brazil, 2016). Agriculture is another sector particularly vulnerable in developing countries (Clark *et al.*, 2003). Socio-economic systems share a great potential to adapt to climate change (Clark *et al.*, 2003). Climate change impacts have immediate and long-term ecological significances (Huq *et al.*, 2015). Bangladesh experiences all sorts of extreme climatic events such as floods, cyclones, droughts, sea level rise, salinity intrusion, tornadoes, cold waves, lightening etc (Zamrodah, 2016). For example, during the devastating Cyclones Sidr (2007) and Aila (2009), seawater entered and submerged agricultural fields, fresh water fishponds and homestead agricultural fields (Huq *et al.*, 2015). Cyclone Aila in 2009 buried the prospects of the communities' capability to recover from the impacts of Cyclone Sidr in 2007 (Huq *et al.*, 2015). Socio-economic vulnerability to climate change in Bangladesh differs per region (K. Warner, 2018). The humanitarian challenge became immediately apparent as millions of people whose houses were either destroyed and those who were fear full of forthcoming aftershocks started camping out in the open (Hosseini Boroujeni, 2019). Persons with disabilities face unique challenges during every stage of emergency

and disaster management due to unreachable warnings, evacuation, response (including shelters, camps, and food distribution), and long-term recovery efforts (Barua and Molla, 2019). Climate change is entirely affecting on life and livelihood of every people in Bangladesh, particularly negative impacts on the daily life of the Persons with Disabilities (Barua and Molla, 2019). The disaster response mechanism is more effective when it is a blend of top-down and bottom-up approach (Leprosy *et al.*, no date). Attributing single infectious disease epidemics to climate change is not possible, but longer-term trends in disease outbreaks and incidence may signal linkages to climate variations (Semenza *et al.*, 2012). Moreover, climate change will be responsible for a change in the epidemiology of pathologies usually encountered in emergency health settings. It will also be responsible for the appearance of new diseases and the re-emergence of extinct diseases (Ghazali *et al.*, 2018). Good health is the key to overall prosperity and healthy well-being (Raimi, Odubo and Omidiji, 2021). Control and management of neglected tropical diseases (NTDs) are preconditions for successful delivery of global health improvement as delineated in the United Nations Sustainable Development Goals (World Health Organization, 2021). Infectious microbial and diseases that are parasitic in nature are major contributors to individual's poor health status and communities all over the globe (Raimi, Odubo and Omidiji, 2021). Leprosy is unusual in that many of the most problematic complications occur as a result of the host's immune response to the infecting organism, *Mycobacterium leprae* (World Health Organization, 2017). Leprosy is a polymorphic infectious disease, the appearance of which is determined by the immune system of the host (Parkash, 2009). Leprosy is an uncommon but widespread disease, with over 200,000 new cases per year, globally (World Health Organization, 2017). Leprosy is a neglected tropical disease (NTD), which still happens in more than 120 countries, with more than 200,000 new cases reported every year (Assembly, Strat and Global, 2020). Total of 128,405 new leprosy patients diagnosed globally and 7,216 new leprosy patients were found with grade 2 disability (World Health Organization, 2021). Globally, 127,396 new cases were reported, for a case detection rate of 16.4 per million population (Informa-, 2021). Leprosy is caused by a bacterium and is curable with a combination of antibiotics known as multi-drug therapy which patients take for six or 12 months (Walker *et al.*, 2008). Disability assessment is important not only to evaluate the effectiveness of the control program but also for the patient, whose most important worry are the stigmatizing deformities (Mowla *et al.*, 2021). More than a billion people currently live with some form of disability. This make up about 15% of the world population or about one in seven persons (Barua and Molla, 2019). G2D in new cases often specifies delayed detection, often due to lack of awareness in the community of the early signs of leprosy, delay in seeking care or limited capacity of the health system to recognize leprosy early (Informa-, 2021). The study also indicates that occasional

rain and intense drought, floods and cyclones have affected their livestock and agricultural goods. Although, the impacts of adverse climatic changes have been outlined in many scientific literatures, there has been a significant gap in our understanding of how climate change has affected the marginalized communities in Bangladesh. This study is an attempt to understand the climate change vulnerabilities among the persons affected by leprosy in major disaster-prone area of Bangladesh. A clear understanding of the areas of vulnerability of the persons affected by leprosy due to climate change can shed light for adopting action-oriented program for both the government and NGOs to tackle climate change impacts. In the northern part of the country, climate change has affected seasonal crop production. Leprosy affected people who exclusively depend on agriculture are facing multiple barriers. This research is an attempt to understand these barriers and how the persons affected by leprosy have adapted with the concurrent natural calamities related situation.

Objective:

The main objective of the study is to understand the vulnerability of economic and health situation due to climate change impact for the people affected by leprosy in disaster prone areas.

Methodology:

The design used a mixed method approach including a cross sectional survey for the people affected by leprosy under 20 districts in Bangladesh from January-December 2021. Total 05 FGDs were conducted for the qualitative part of the study. In total of 246 leprosy affected people from randomly selected 20 districts of the country were covered through face-to-face interviews under the quantitative approach.

Developing Instruments for data collection: The study used a semi-structured questionnaire for data collection. This questionnaire has been developed based on the research objectives to gather in-depth information of the sample populations. The questionnaire was first shared with the TLMI-B project officials for review and went through necessary modification and adjustments in light with the comments of the TLMI-B officials.

Training of field researcher: An in-house training was organized at TLMI-B country support office with the assigned field researchers (TLMI-B project staff). The research team debriefed the research agenda to them. They were informed about the research goal and specific objectives. They were given hands-on training on how to collect data, develop rapport building with the study participants. The research team ran a discussion on the study questionnaire in details. After the training, TLMI-B

organized a pilot test and incorporated feedback on questionnaire and final data collection procedure.

Data Collection: Quantitative data was collected through both face-to-face and telephone interview using a structured questionnaire. The questionnaire had questions related to the background information of the respondents, their current economic situation, impact of climate change on their livelihood, agriculture and other source of income, expenditure, and their adaptation strategy with the adverse climatic events.

Data processing and analysis: The data, collected from ground-level, was reorganized, and analyzed accordingly following the globally accepted system for a quantitative research work. The collected data was measured and used for creating cross tabulation & graphs through using SPSS software with the help of a data management expert. The study used only descriptive statistics to present data graphically.

Results:

Having shown that 44.26% respondents were illiterate and cannot read or write. About 30.74% respondents had completed their primary education while only 12.3% had passed standard eight. This may be directed that leprosy is more prevalence among the non-educated people in study areas.

Educational Level	Frequency	Percentage (%)
Educational Qualification		
Illiterate	108	44.26
Primary (1-5)	75	30.74
Junior (6-8)	30	12.3
SSC	6	2.46
HSC	4	1.64
Honors	6	2.46
Others	15	6.15
Total	244	100

Have shown that 41.63% of the respondents are the main wage earner of the family. On the other hand, about 58.37% of the respondents mentioned that they are not the main income earner into the family and someone within the family earns daily for maintaining their livelihood pattern.

Shown that 38.21% respondents were affected by PB (Paucibacillary) cases and 61.79% were infected by MB (Multibacillary) cases. Infection period was prolonged for one, two, three, and four years were of 54.47%, 9.35%, 8.13%, and 28.05%

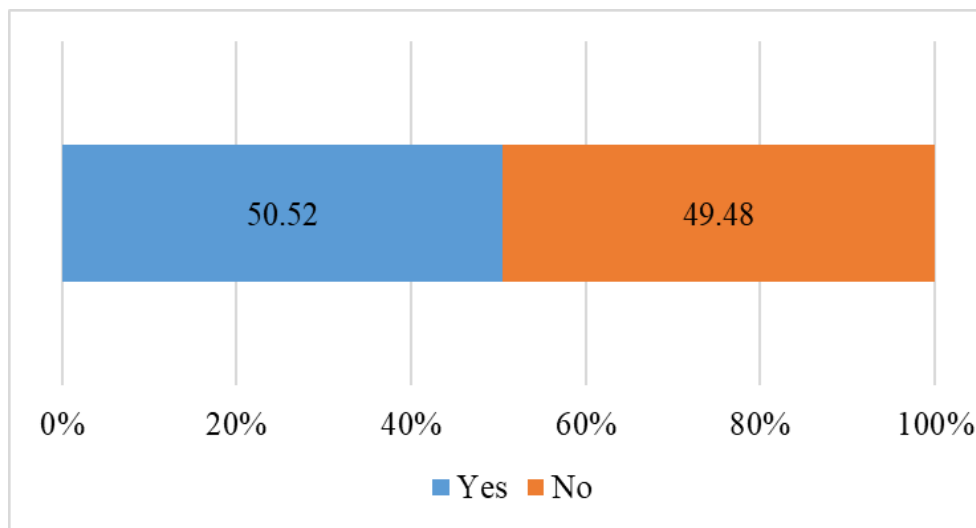

respectively. About 79.60% of the respondents were the only infected individuals in the household while the rest of 2.80% have someone within their house who was also suffering from leprosy. About 4.80% of the respondents mentioned that their wife had leprosy while about 5.60% mentioned that their husband had affected by leprosy. About 7.20% of the respondents mentioned that their children were also affected by leprosy.

Basic Leprosy Related Information of the Respondents

Types of Leprosy	Frequency	Percentage (%)
Paucibacillary (PB)	94	38.21
Multibacillary (MB)	152	61.79
Total	246	100
Duration of Infection		
One year	134	54.47
Two years	23	9.35
Three years	20	8.13
Four years	69	28.05
Total	246	100
Affected Members		
Only respondent	199	79.6
Wife	12	4.8
Husband	14	5.6
Children	18	7.2
Other	7	2.8
Total	250	100

About 50.52% of the respondents had leprosy related disabilities, assuming that they were either detected lately or did not take medication properly. But the 49.48% respondents were not faced any types of disability in study period.

Study indicates that difficulties in toes (13.75%) and hand (9.62%) of both organs were more than toes (7.90%) and hand (7.22%) of single organ; but reverse result was found almost two and half time more difficulties in single eye (2.75%) than double eyes (1.03%).

Types of Leprosy Related Disabilities

Difficulties due to Leprosy	Frequency	Percentage (%)
No disabilities	144	49.48
Difficulties in toes of one leg	23	7.9
Difficulties in toes of both legs	40	13.75
Claw hand (one)	21	7.22
Claw hand (both)	28	9.62
Difficulties in one eye	8	2.75
Difficulties in both eyes	3	1.03
Others	24	8.25
Total	291	100

Knowledge, experiences, and vulnerabilities of people affected by leprosy due to climate change effects had been identified in the recent past. 60.16% respondents had heard about climate change while 39.84% respondents had not heard about it. Almost 56.50% respondents had knowledge about the harmful effects of climate change, but the rest number of 43.50% respondents were unaware about climate change effects.

Knowledge about Climate Change and its Harmful Effect

Knowledge about Climate Change	Yes (%)	No (%)
Heard about Climate Change	60.16	39.84
Harmful Effect of Climate Change	56.50	43.50

Perception of respondents on climate change events during last 5 years are presented by Likert Scale in below table. More than two-third respondents seemed that river erosion (69.10%) and drought (67.48%) increased one after another year due to climate change impact. Almost two-third respondents were agreed with the increase of cyclone (65.04%). More than half of the respondents were agreed that increasing flood (52.85%) during monsoon, cold wave (53.06%) during winter, salinity intrusion (53.06%) would be the cause of climate change. On the other hand, more than half of the respondents (53.25%) disagreed with heavy rainfall that is a climate change event.

Perception about Patterns of climate change (%)

Disasters	Severely Increased	Moderately Increased	No Change	Moderately Decreased	Severely Decreased
Cyclone	22.76	42.28	13.41	20.73	0.81
Drought	26.42	41.06	11.79	19.92	0.81
Heavy Rainfall	5.28	26.83	14.63	36.99	16.26
River Erosion	36.99	32.11	24.8	6.1	0
Flood	13.01	39.84	21.95	23.98	1.22
Salinity	6.53	46.53	37.14	8.57	1.22
Cold wave	27.35	25.71	16.73	26.12	4.08

More than half of the respondents (54.88%) had mentioned that their monthly income has moderately increased, however their family debt (83.34%) had increased in the last few years.

But the same time most of the respondents (95.53%) uttered that food price hike several times as skyrocketed and as a result they had ultimately reached beyond the purchase capacity.

Climate Change Impact on Household Income and Food Consumption (%)

Areas of Impact	Severely Increased	Moderately Increased	No Change	Moderately Decreased	Severely Decreased
Monthly Income	5.28	54.88	14.63	18.29	6.91
Family Debt	42.28	41.06	13.01	3.66	0
Food Crisis	7.72	37.4	15.85	36.18	2.85
Food Price	67.07	28.46	4.07	0	0.41

The table also shows that food crisis has increased in the past few years. About 7.72% of the respondents mentioned that the household food crisis has increased severely while 37.4% mentioned about a moderate increase in food crisis. On the contrary, 36.18% of the respondents mentioned that the food crisis within family has decreased moderately in the past few years. Although, respondents mentioned about fewer food crisis, they mentioned about severe price hike in daily food prices. About 67.07% of the respondents mentioned that daily food price has skyrocketed severely and 28.46% mentioned about a moderate increase.

It is evident from table, that income of the respondents from farmland had somehow decreased of 22.77% and results are the respondents gradually going to malnutrition. The respondents also increased use of chemical fertilizer (78.87%) as well as pesticides (75.61%) in their farm instead of organic fertilizer and bio-pesticide. Near about half of the respondents (47.15%) felt their domestic animal has fallen in available consumable food due to climate change impact.

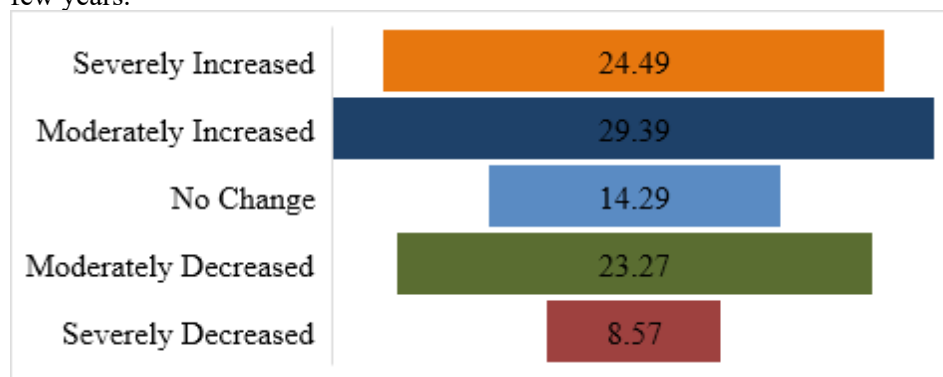
Agriculture and Climate Change (%)

	Severely Increased	Moderately Increased	No Change	Moderately Decreased	Severely Decreased
Animal food crisis	14.63	32.52	22.76	22.36	7.72
Use of pesticides	56.5	19.11	21.54	2.44	0.41
Use of chemical fertilizers	54.07	24.8	19.51	1.22	0.41
Income from ago-land	5.69	53.25	18.29	19.92	2.85

Our survey data suggest that of the total respondents interviewed, 24.49% mentioned that reduction of food production due to climate change has severely increased malnutrition and 29.39% mentioned about moderate increase in malnutrition.

The following figure also shows that 14.29% mentioned about no change and 23.27% mentioned about positive change that malnutrition has decreased in the past few years.

Climate change has affected the health of the Leprosy affected people in many ways. Due to its negative impacts on agricultural productions, families of the leprosy affected people produce less crops than they used to do before.

This has affected their daily food consumption which has increased risk of malnutrition. The following two figures shows how the climate change has affected the health sector in the study area by disrupting agricultural production, increasing risk of diseases common in the climate hit reason. These include the risk of malnutrition, skin disease, malaria, dengue, pneumonia, water-borne disease, breathing problem, and allergy.

Respondents suffering from different complication and diseases are shown in below Table. Most of the respondents (87.35%) were suffering from increased breathing problem. About four-fifth respondents were anguishing with allergy (81.63%).

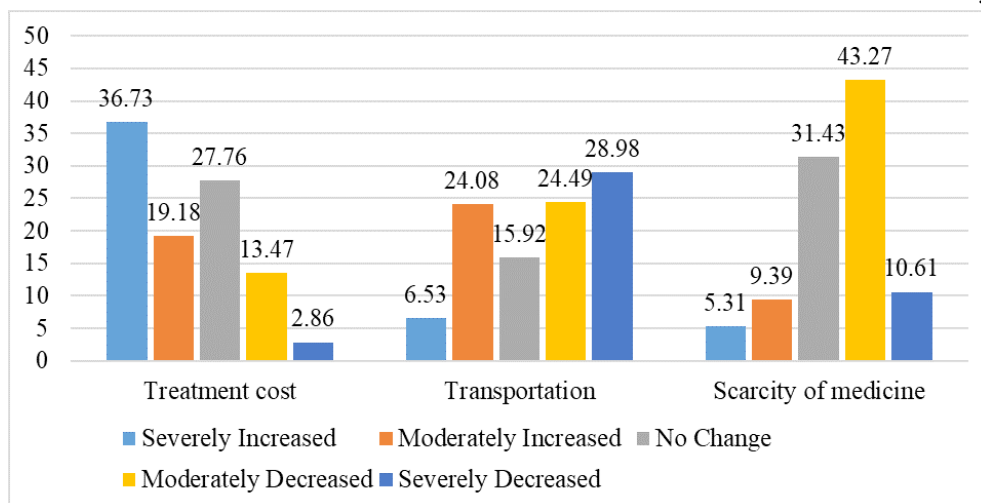
Three-fourth respondents (74.69%) had infected their skin disease. One-third respondents felt about decreasing of malaria/dengue fever (31.84%) and water-borne diseases (38.37%). Almost one-fourth respondents (25.71%) and one-fifth respondents (19.59%) seemed that malnutrition and pneumonia has been decreasing.

Climate Change Impacts on Health

Climate change related health problems	Severely Increased	Moderately Increased	No Change	Moderately Decreased	Severely Decreased
Malnutrition	9.39	54.29	10.61	24.49	1.22
Skin disease	22.04	52.65	16.33	8.98	0
Malaria/Dengue	24.49	29.39	14.29	23.27	8.57
Pneumonia	15.92	48.57	15.92	17.14	2.45
Water-borne disease	16.33	32.24	13.06	26.94	11.43
Breathing problem	46.53	40.82	10.61	2.04	0
Allergy	31.43	50.2	12.65	5.71	0

Diarrhea disease is one of the water-borne diseases that affected the study

respondents and their family members in the last 5 years. About 25.31% of the respondents and the under 5 years old child (13.00%) had faced bitter experiences of diarrhea disease. It is noteworthy to mention that diarrhea had experienced shortage of water due to climate change related events. Three-fourth of the respondents (75.09%) mentioned that climate change is the main reason while a quarter of the respondents (24.91%) mentioned that this disease is not caused by climate change events.

4 *Diarrhea Disease among the Respondents and their Family Members in the Last 5 Years*

Diarrhea Disease	Yes (%)	No (%)
Respondents	25.31	74.69
Under-five Child	13	87
Due to Climate Change Events	75.09	24.91

Have shown the data against three indicators: treatment cost, transportation, and scarcity of medicine. Scarcity of medicine occurs due to disaster including flood, cyclone, and heavy rainfall when the local drugstores or hospitals fall short of medicine required for leprosy treatment. 36.73% of the respondents mentioned about severely increased in treatment cost and 19.18% mentioned that moderately increased. This is assumed that the increased treatment cost is related to increased transport and associated cost for receiving free of medicine (MDT) cost. It is evident that about one-third of the respondents (30.61%) said that they faced communication problem to go to hospital/healthcare center. A few respondents (14.70%) also mentioned about scarcity of medicine in the local drug store due to different climatic events. However, majority of the respondents (53.88%) mentioned that scarcity of medicine is not a problem now.

Adaptation strategy takes many forms during the fight against climate change and its adverse effect. Likewise, our study respondents adopted different techniques to adapt with the situation they experience due to climate change related incidents. Migration due to climate change is one of the many techniques that vulnerable people have adopted for centuries. We also tried to understand whether the leprosy affected people have migrated from their ancestral home due to climate change and have settled in other regions for work and safety. We also tried to understand how the remaining majority have adapted to their current situation. This adaptation may include adopting advance agricultural technology to changing their livelihood.

In the following table, about 11.00% of the respondents mentioned that they settled in other region because of climate change related issues and almost same number of respondents (15.04%) sent their family members to city for work. Respondents mentioned about different adaptation strategies they had adopted in the past few years.

About 10.57% of the respondents mentioned that they had started business after selling their agricultural land as an adaptation strategy.

On the other hand, 5.69% of the respondents mentioned that they leased their agricultural land and 15.04% respondents had started cultivating Genetically Modified (GM) crops as local variants cannot be cultivated in their agricultural land.

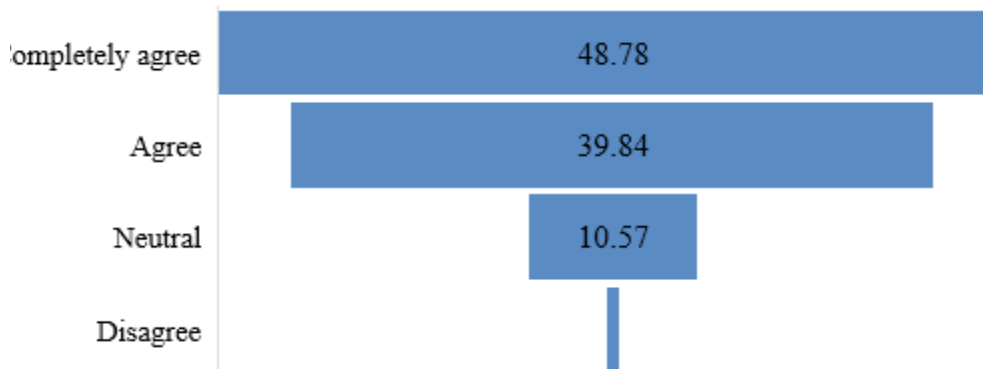

Majority of the respondents (46.34%) mentioned that they have started livestock rearing and another 19.11% respondents took loan to start a business. Few respondents (24.39%) did not do anything for adaptation.

Adaptation Strategies of the Leprosy Affected People

Transformative Mobility	Yes (%)	No (%)
Displacement/migration	11.00	89.00
Sent family members to city for work	15.04	84.96
Adaptation Strategies		
Started business selling agricultural land	10.57	89.43
Leased agricultural land	5.69	94.31
Started cultivating GM crops	15.04	84.96
Started livestock rearing	46.34	53.66
Took loan to start business	19.11	80.89
Have done nothing and situation worsened	24.39	75.61

This study also intended to understand the prospect of leprosy affected people’s inclusion in the National Plan for Disaster Management (NPDm). Respondents were asked about their opinion on several government and non-government initiatives. About half of the respondents (48.78%) completely agreed that the government does not have any specific programme designed for the leprosy affected people while 39.84% respondents simply agreed to the statement.

Respondents’ opinions were taken from several ground. When asked about whether the government should have inclusive policy for the people affected by leprosy, 54.47% completely agreed with the statement and 41.87% simply agreed. About 47.97% of the respondents completely agreed with the statement that national and international NGOs should adopt project targeting the leprosy affected people and 49.59% simply agreed with the statement. This also indicate that the programme

adopted by these organizations fall short of the needs of the leprosy affected people. Respondents were also asked to give their opinion on whether the leprosy affected people should get priority in local level National Program on Disaster Management. About two-third (61.38%) respondents had completely agreed with the statement and 34.15% respondents had simply agreed.

Although 4.47% of the respondents remained neutral to this question, no one disagreed with the statement. This indicates that respondents unanimously want for their inclusion by the government in the NPDM.

Respondent opinion on the special access of leprosy affected people in the cyclone center during disaster time was supported by 40.24% of the respondents and about 32.11% respondents had simply agreed to the statement where the 8.13% respondents were neutral about this perspective.

On the other hand, 3.25% respondent opined neutrally while 16.26% had completely disagreed with the statement.

Leprosy affected people have remain neglected in the government run initiatives that target to combating climate change impact nationwide. The above data shows that only a few percent of the respondents disagreed with that of the statement mentioned.

Inclusive Policies and Programmes for people affected by leprosy

	Completely Agree	Agree	Neutral	Disagree	Completely Disagree
The Govt. Should have inclusive policy for the people affected by leprosy	54.47	41.87	3.25	0	0.41
National and International NGOs should adopt project targeting the people affected by leprosy	47.97	49.59	2.03	0	0.41
The people affected by leprosy should get priority in local Disaster Management Strategic Programme	61.38	34.15	4.47	0	0
The people affected by leprosy should have additional facilities in the Cyclone Centre	40.24	32.11	8.13	3.25	16.26

Focus Group Discussions:

Five FGDs were conducted in 5 districts, namely Bagerhat, Satkhira, Rangamati, Khagrachhori, and Moulavibazar. The findings from the FGDs revealed the indicative facts regarding leprosy-affected people and their problems due to climate change. Cyclone, flood, river bank erosion, increased salinity, drought, and cold wave often create several risk factors for leprosy-affected people. Among the problems that they experience due to climate change, some mentioned that are property damage (cattle, house, trees, crops, etc.), food shortage, increased price of daily necessary grocery items, damaged pathway, increased seasonal disease outbreak, joblessness, and less access to medical care. Each problem creates a subsequent new problem for the leprosy affected people.

FGD participants mentioned that during cyclones, they lose their property. Cattle die, houses are damaged, and transportation system becomes disrupted. This has direct effect on the leprosy affected people which is more severe than the people who have no long-time infectious disease like leprosy. Leprosy affected people needs medicine regularly. However, they often lead a secluded life. Damages to transportation limits their ability to collect medicine and seek medical care from hospitals. Some respondents mentioned that they did not follow their MDT course regularly due to communication gap while some experienced a maximum delay of 40 days to get adequate medicine. This in turn affect the efficacy of the medicine.

Damages to crop is not the only impact of cyclone. The immediate impact of cyclone often leads to joblessness and starvation. Leprosy affected people are physically weaker than the normal people and the limitation of their ability to perform heavy work. As a result, many people affected by leprosy are engaged with small business. Frequent occurrence of cyclone effects on small business that affect the whole family of the leprosy affected people. Respondent of Bagerhat mentioned that cyclone destroyed his small shop that was the only source of income. Often water logging is common by cyclone with tidal surge that disrupts the transport system. Another respondent mentioned that his son died during cyclone. Some of these impacts are generic as most people in a cyclone hit area experience in general. Aftermath the leprosy affected people find it more difficult to go back to their previous situation.

Flash flood is an annual visitor in northern part which damages property severely. Most of the respondents in focus group mentioned that during flood leprosy affected people experience the most difficult time. They even cannot take shelter

in the cyclone center due to the social stigma related to their physical condition. Some of them are trapped within their own house and unless the volunteers come to rescue them, they have kept remain in their house without food and care. They cannot collect the medicine they need for their treatment. Starvation is very common if they do not get help from the government or NGO workers.

In Rangamati and Khagrachari hilly areas, heavy rainfall caused landslides. Indigenous people loss their houses, crops, cattle due to landslides. The leprosy affected people who are disable or have chronic problem cannot move to safe place during landslides. Due to disruption of the transport system, they cannot go to the hospital or healthcare center for medicine which intensifies their healthcare problems. Due to frequent landslides and risk of landslides, several numbers of leprosy affected people migrate to different places. However, most of them migrate to some nearest safe area where there is less chance to landslides. Often, they temporarily make settlements but without the help of others, they cannot move to a new place. People affected by leprosy with some form of disabilities cannot go to another place swiftly.

Riverbank erosion is also common in the southern as well as northern part of the country. Two FGD respondents mentioned that they lost their houses and shops in the river. Although, healthy people can move to a safer place once riverbank erosion takes destructive turn, the leprosy affected people cannot move fast. They need assistance as some of these people suffering with leprosy are physically unable to do certain tasks that are normal for the general people. They wait for the volunteers to reach them.

Increased salinity is another problem in the coastal region of the country. In the recent decades, due to increased salinity, leprosy affected people have faced various experiences for multiple barriers. They cannot grow crops in their land which affect their daily food consumption as well as nutrition intake. Although there is no data on how less amount of food consumption affect their family members, we can assume that this may have negative impact on their children in general. Due to increased salinity, many of the leprosy affected people are now engaged in crab farming or shrimp cultivation. This is the only alternative for the leprosy affected people who live in the coast. Now working in the saline water all day has also some domino effect on the leprosy affected people. For example, those suffering from ulcer cannot work in the saline water as salinity may increase their health risks. However, this leprosy affected people cannot employ other people as day laborer. As a result, one problem gives rise to another problem, and this is continuously going on.

Drought is common in the northern part of the country. People in drought hit region have shortage of safe drinking water, water for crop cultivation and other

purposes. They usually wait for getting rainwater. Some NGOs have installed purifier pump in certain location however, due to long distance a leprosy affected person finds it difficult to collect water from there. Some are forced to drink unsafe water that often leads to water-borne diseases. Leprosy affected people with ulcer face a unique problem during drought.

Ulcer patients need water to soften the affected area frequently. However, during drought, the affected area dries up and which increases the severity of ulcer. FGD respondents mentioned that when the affected areas dry up, it starts bleeding. Winter brings misfortune for the ulcer patients as well.

Winter is very dry in Bangladesh, and this increases the severity of ulcer. During drought, this is one of the main problems that the leprosy affected people normally suffer in general. Water shortage is also common in some southern part of the country.

FGD respondents in Satkhira district mentioned that due to the recent increase in salinity, they have shortage of safe drinking water. Usually, they conserve water in big tank. However, they cannot preserve water more than five months. Leprosy affected people cannot collect water from a long distance because of their physical deformity/disability.

Leprosy affected people who are day laborer have unique conditions than others. This is because, during disaster period they cannot get job. If they are the only earning member of the family, they cannot afford their living cost. Respondents from Satkhira district mentioned that if they cannot get work, the whole family starve. Unless they get relief from the government and NGOs, they cannot fight back. This scenario is very common in other coastal region of the country.

Respondents from Bagerhat district experience the same problems during and after the disaster period. Overall, the FGD findings reveal that leprosy affected people have unique set of problems when it comes to disaster. Although, their knowledge about climate change is limited, they can explain climate change impact from their life experience.

Table is given below that summarize the impact of climate change on the leprosy affected people in 5 districts. We cannot say that leprosy affected people experience these impacts in general across the country, but according to the FGD findings, these are the common problem that create unexpected multiple barriers through their daily lives.

Disaster Risks and Vulnerability Chart					
Disasters	Bagerhat	Satkhira	Rangamati	Khagrachari	Sreemangal
Cyclone	- death - property ¹ damage - disease outbreak - price hike - joblessness - damaged transport	- death - property damage - disease outbreak - price hike - joblessness - damaged transport	NA	NA	- death - property damage - disease outbreak - price hike - joblessness - damaged transport
Flood	- death - property damage - disease outbreak - price hike - joblessness - damaged transport	- death - property damage - disease outbreak - price hike - joblessness - damaged transport	NA	NA	- death - property damage - disease outbreak - price hike - joblessness - damaged transport
River erosion/ Landslides	- property damage - price hike - joblessness - damaged transport	- property damage - price hike - joblessness - damaged transport	- property damage - price hike - joblessness - transport	- property damage - price hike - joblessness - transport	NA
Salinity	- property damage - disease outbreak - price hike - joblessness	- property damage - disease outbreak - price hike - joblessness	NA	NA	NA
Drought	NA	NA	- water shortage - disease outbreak - property damage	- water shortage - disease outbreak - property damage	NA
Cold wave	NA	NA	- death - disease outbreak - price hike	- death - disease outbreak - price hike	- death - disease outbreak - price hike

The above table shows the disaster vulnerabilities of the leprosy affected people in five districts. The table is based on the FGDs conducted under this study. The coastal regions have different disaster risks than the hill tract regions (Rangamati and Khagrachari). Again, Sreemangal another upazila in Moulavibajar district have different disaster risks and vulnerabilities due to the different geographic locations.

Discussion:

In this chapter we have discussed our study key findings from this cross-sectional research study. We also have made some recommendations based on our study findings that shows the vulnerabilities of the leprosy affected people because of climate change.

Leprosy affected people are one of the most vulnerable people in Bangladesh. They are economically marginalized, socially ostracized, and receive lower status due to their poor health condition. Throughout the research, we have tried to find out their areas of vulnerabilities due to the climate change impact. Climate induced disasters have increased recently. As a developing country, Bangladesh is expected to be most affected due to climate change and its negative impacts. It is projected that the marginalized people in this country will be the worst sufferer as they will lose their livelihoods. Moreover, the infrequent climatic events will reduce their adaptive capabilities as they will get fewer times for adaptation in between different disaster events.

The information collected throughout the research presents data on the respondent's background, and the impacts of climate change on their livelihood, healthcare, health seeking behavior and transformative mobility for adaptation with the climatic situation. It is noteworthy to mention that majority of the leprosy affected people that we interviewed are unregistered. This brings to light the neglected official status of the affected people which is one of the reasons for their marginalization.

One of the important characteristics of the leprosy affected people are that majority of them are illiterate. Leprosy is also termed as a disease of poverty and only the underdeveloped and developing countries bear the burden of majority of leprosy cases in the world. These two outlying indicators: poverty and illiteracy increase the vulnerabilities of the leprosy affected people as they cannot access the facilities and information required for a healthy living. In some cases, they cannot differentiate between their rights and real living situation. This affects their knowledge level about climate change, its impact, preparedness for disaster and post-disaster awareness. Our study data also shows that most of the respondents have not heard about climate change, and they are also unaware of the harmful effects of climate change. This indicates a knowledge gap in their understanding which affect their pre and post disaster preparedness.

It is noteworthy to mention that majority of our respondents are the main wage earner of the family. This indicates that other members of the family are dependent on

their income. Any barriers to the employment and work opportunities of the leprosy affected people due to any climatic natural events increase the vulnerability of the whole family. As we have seen in our study data, about almost respondents are the main income earner within their family. Therefore, it is important to understand how these members well-being is directly linked to the well-being of the whole family. We have also seen that in some cases some other members of the family are also infected with leprosy. This indicates that the first infected person from the beginning of infection was unaware of his/her condition which led to the infection of other members of the family. Despite several initiatives run by the govt. And non-govt. Organizations, there are still gaps in their understanding about how leprosy spreads.

In the past few years, adverse climatic events have increased significantly. According to our study data, cyclone, drought, heavy rainfall, river erosion, flood, salinity, cold wave, and earthquake have become more frequent than before. Almost all the respondents agreed that these events have become more common. Riverbank erosion has increased severely and consequently many people have become homeless. This indicates the increased vulnerabilities of the leprosy affected people as they have unique health situation. Frequent occurrences in climatic changes have affected the life and health of the leprosy affected people from several dimensions. This includes their livelihood, health, social life, and food consumption.

Despite increase in monthly income and food production our respondents mentioned about severe increase in food price sometimes beyond of purchase capacities of the respondents. As a result, nearly half of the respondents mentioned about some short of food crisis. It is also noteworthy to mention that most of the respondents mentioned about family debt. Although we did not collected data on the average debt per-person, we can assume that considering their limited income and health condition, any debt of any size may create severe burden for leprosy affected people. It is also understandable from this situation that leprosy affected people have difficulties meeting their daily needs with their own income and as a result they take loan or lend money for meeting their own needs.

Agricultural production of Bangladesh has increased in the past years due to the excessive use of agricultural technology including fertilizers, insecticides, and other equipment. Our study respondents mentioned about some severe climatic impact on agriculture including the increase of salinity in the coastal region of the country. Salinity makes agricultural production difficult. Leprosy affected people living in the coastal region and engaged in agriculture face barriers due to increase in salinity. Our study data also suggest that use of insecticides have increased recently. This signifies the increases of insects in the crop field. Respondents mentioned that this increase in insects are the result of environmental changes in the past few years.

Increased flood and heavy rainfall have also affected food production for both human and animals. Our respondents mentioned about the increased animal food crisis in the past few years. Nearly half of the respondents agreed that it has become difficult to collect animal foods recently. In addition to this, due to the decrease in fertility and other climatic impact, the use of chemical fertilizers has increased whereas respondents lamented about the organic food crops they used to consume earlier. Respondents believe that fertilizer weakens human metabolism and reduce life expectancy. In addition to this, despite the increase in agricultural production, income from agricultural land reduced. This indicates that access to their crop market has shrunk resulting in less income from their crop field. In some cases, transportation systems have been disrupted by climatic events leading them to sell their produce at a cheap rate to the local traders. This results in less agricultural income, and this affect their life choices as their expenditure depends on the income from agricultural products including crops, milk, meat, and other items.

Climate change has also affected the health status of the leprosy affected people. Our survey data suggest that majority of the respondents mentioned their health concerns. It has also affected their healthcare access to the nearest hospital. Respondents mentioned about the increase of several diseases. These include skin disease, malaria, dengue, pneumonia, water-borne disease, breathing problem, allergy, and hypertension. Respondents also mentioned about severe malnutrition in the research area. These diseases and health risks have increased severely or moderately in the past five years and affected people negatively. Leprosy affected people are more vulnerable to these health risks as they must tolerate twice the suffering than a normal people who have been affected by these diseases. For instance, when a leprosy affected people who is the only wage earner of the family gets one of this disease, the full family becomes vulnerable. This leads to the consumption of less nutritious food, poor life choices leading to more diseases including malnutrition.

More than half of our study respondents mentioned that malnutrition has increased in the last five years. There are other reasons for this increase of malnutrition. This includes the disruption of crop produce due to adverse climatic events. Other factors include the disturbance over the transportation infrastructure that spoil the collection of food items from the local market. Most importantly, due to price hike leprosy affected people cannot buy enough food items for their household members and this increases risk of malnutrition and related diseases. Income also determines what types of health services individual can access. Due to lack of income and disruption of livelihood access, leprosy affected people cannot even access minimal health services. Our survey data suggests that treatment cost in the past few years have increased severely. However, their income has not increased. This discrepancy

between income and healthcare cost also outlines the vulnerabilities this leprosy affected people experience.

As we have seen in our survey finds, around very few numbers of the leprosy affected people usually access to drink deep tube well and supply water. Despite countrywide programmes to promote drinking safe water, these people still cannot access safe drinking water. As a result, water-borne diseases are very common among the leprosy affected people. Our survey finds suggest that a quarter of the respondents have got diarrhea in the last five years and several numbers of their children had the disease. This is one area of their vulnerabilities. Due to climatic events when access to deep tube well becomes difficult, they cannot drink safe water and are forced to drink unhygienic water that jeopardize their health. Our study respondents mentioned that these infrequent diseases are the outcome of recent climatic events, and this situation will worsen unless proper initiatives are taken.

Despite several problems discussed above, there are few initiatives have been taken for the leprosy affected people. However, leprosy affected people have adopted different adaptation strategy to adjust with the new situation. One of the strategies is migration from one region to another for work or residence. Our study data suggest that about several numbers of the respondents have migrated from one place to another place for exploring new shelter or work. Besides, about few numbers of respondents have sent one of their family members to cities for engaging in work. Transformative mobility has remained one of the major forms of adaptation. Among other adaptation strategies, some mentionable ones are doing business instead of agricultural farming, cultivating GM crops, and livestock rearing. These techniques have helped them to sustain despite the adverse climatic conditions. However, they have received little attention in the disaster related program because of their unique health condition. If they receive government and non-government livelihood services, they can better adapt to the situation.

Conclusion and Recommendations:

Leprosy affected people are one of the most vulnerable people in Bangladesh and in any countries that bear the burden of large number of leprosy cases. Their situation worsens when adverse situations including disaster hit and disrupts their normal ways of life. From a humanistic perspective, the government, non-government, and international organizations should stand beside them and adopt initiatives so that they can build resilience and live a normal life. This study has tried to find out the vulnerabilities of the leprosy affected people in the context of several disaster-prone districts in Bangladesh. The study finds suggest that despite numerous government effort to combat against climate change effect and ensure sustainable livelihood facilities for the climate impacted people, the leprosy affected people have

been neglected. Their unique health situation is yet to be considered as one of the key indicators during the development of disaster management plan.

Climate change affect leprosy affected people from several dimensions. These include their livelihood, health, and healthcare services, living place, family relations, social network, and status. However, their inclusion in the government disaster management programme is yet to be achieved. There has been a debate about the original number of people affected by leprosy in the country for unserved catchment areas. The discrepancy between government statistics and the field level data is one of the key reasons that leprosy affected people remains unnoticed. This affects any initiative adopted by government and non-government organizations. In addition, the social pressure the leprosy affected people suffer in the society due to their health condition also affect their active involvement in society. During disaster period, leprosy affected people are sometimes left behind as they cannot move to the cyclone center due to leprosy related disability or because of social pressure. Although climate change affects leprosy affected people differently, some affects prevent their involvement in society. For instance, loss of income and joblessness decreases their expenditure. This results in less nutrition intake which in turns increases the risk of diseases related to malnutrition.

Considering the unique health condition of the leprosy affected people due to climate change related events in Bangladesh, the government should take adequate precautions. As we have seen in our study data and literature, there is a discrepancy about the total number of leprosy cases in Bangladesh, the government should focus more on tracking new leprosy patients. An understanding of the geo-spatial distribution of leprosy affected people might help the government and non-government organizations to adopt initiatives to combat the difficulties that leprosy affected people face from the beginning of infection to the final cure. This study is the first attempt to understand the vulnerabilities of the leprosy affected people in Bangladesh. Despite some limitations, the overall data suggest that it is high time for the government and non-government organizations to plan and initiate leprosy inclusion program in disaster management program. Based on the study findings we are proposing some recommendations below.

Our proposed recommendations based on the study findings are:

Initiate special programmes for the leprosy affected people to reduce the impact of climate change over their economic, social life and healthcare services

Acknowledging the fact that leprosy affected people are more vulnerable than other population and give special attention to them

Since this research is limited to understanding the perception of the leprosy affected people about climate change, we need a large sample survey of the people

affected by climate change

We conducted the research only on the leprosy affected people. The new sample survey should include both the leprosy affected and non-affected people. This will help to compare both groups and understand why and how leprosy affected people need special attention.

Limitation of the study:

COVID-19 created huge constraints on the data collection procedure. Transportation and getting access to research location was difficult due to the COVID-19 related restrictions on people's movement

This research used a small sample size. Therefore, it is difficult to get a more precise pictures of the role of disabled people in agriculture and explain the total scenario of country.

Acknowledgements: The Cross-sectional study is performed by The Leprosy Mission International Bangladesh (TLMI-B). The data collection and analysis of this report were supported by a dedicated team of researchers. Thank you to the research team for their hard work and enthusiastic performance in study areas.

Contributors: Mr. Jiptha Boiragee and Mr. James Sujit Malo conceptualized research questions and methods. Mr. James Noel Baroi and Mr. Ayon Martin Gomes developed tools with the dedicated support from Mr. Jiptha Boiragee. Ms. Masuma Parvin cooperated the whole research team to perform field operation for collecting the essential data smoothly from study areas. Mr. James Sujit Malo and Mr. Ashim Kumar Saha wrote analysis and led the key findings results. Mr. Ashim Kumar Saha drafted and edited publication thoroughly with inputs from Mr. James Sujit Malo under the effective guidance and supportive supervision & mentorship from Mr. Jiptha Boiragee.

Funding: This project is funded by FK NOREC (no grant number). The research team provided guidance on key research questions and data collection methods at the inception of the project.

Competing interests: None declared

Patient consent for publication: Not required

Ethics approval: Local ethics approval from the TLMI-B university level professor has been finally reviewed the research protocol before conducting on the

research study in project implementing areas. All participants were asked to provide written or verbal consent before participating on this research study.

References:

Alpino, T. A., de Sena, A. R. M. and de Freitas, C. M. (2016) 'Disasters related to droughts and public health – A review of the scientific literature', *Ciencia e Saude Coletiva*, 21(3), pp. 809–820. doi: 10.1590/1413-81232015213.21392015.

Assembly, W. H., Strat, L. and Global, T. W. H. O. (2020) 'Weekly epidemiological record Relevé épidémiologique hebdomadaire', 2016(36), pp. 417–440.

Barua, P. and Molla, M. H. (2019) 'Accessibility Situation of Persons with Disabilities in the Southeastern Coast of Bangladesh in Relation to Climate Change and Disaster Management', *Journal of Disability Studies*, 5(2), pp. 41–46.

Brazil (2016) *National Adaptation Plan to Climate Change: Sectoral and Thematic Strategies*.

Clark, D. *et al.* (2003) 'Climate Change Climate change ', 923(August), pp. 920–923.

Dey, N. *et al.* (2012) 'Assessing Environmental and Health Impact of Drought in the Northwest Bangladesh', *Journal of Environmental Science and Natural Resources*, 4(2), pp. 89–97. doi: 10.3329/jesnr.v4i2.10141.

Ghazali, D. A. *et al.* (2018) 'Climate change impacts on disaster and emergency medicine focusing on mitigation disruptive effects: An international perspective', *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(7), pp. 1–13. doi: 10.3390/ijerph15071379.

Hosseini Boroujeni, S. M. (2019) 'Post Disaster Needs Assessment (PDNA)', *Journal of Disaster and Emergency Research*. doi: 10.18502/jder.v2i2.1518.

Huq, N. *et al.* (2015) 'Climate change impacts in agricultural communities in rural areas of coastal bangladesh: A tale of many stories', *Sustainability (Switzerland)*, 7(7), pp. 8438–8460. doi: 10.3390/su7078437.

Informa-, D. H. (2021) 'Weekly epidemiological record Relevé épidémiologique hebdomadaire', 2021(36), pp. 421–444.

K. Warner, P. van de L. (2018) 'Climate Change PROFILE Climate Change', *Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands*, 923(July), p. 14. Available at: <https://www.science.org/doi/10.1126/science.aan5360>.

Leprosy, T. *et al.* (no date) 'Climate change and its impact of persons affected by leprosy and other disabilities – case study from India .', pp. 1–3.

Markandya, A., Galarraga, I. and de Murieta, E. S. (2014) *Routledge handbook of the economics of climate change adaptation*, *Routledge Handbook of the Economics of Climate Change Adaptation*. doi: 10.4324/9780203095201.

Mowla, M. R. *et al.* (2021) 'Leprosy patients with deformities at post-

elimination stage: The Bangladesh experience', *Skin Health and Disease*, 1(1), pp. 1–8. doi: 10.1002/ski2.5.

Parkash, O. (2009) 'Classification of leprosy into multibacillary and paucibacillary groups: An analysis', *FEMS Immunology and Medical Microbiology*, 55(1), pp. 1–5. doi: 10.1111/j.1574-695X.2008.00491.x.

Raimi, M. O., Odubo, T. V. and Omidiji, A. O. (2021) 'Creating the Healthiest Nation: Climate Change and Environmental Health Impacts in Nigeria: A Narrative Review', *Sustainability in Environment*, 6(1), p. p61. doi: 10.22158/se.v6n1p61.

Samsudin, C. M. (2020) 'No No 主観的健康感を中心とした在宅高齢者における健康関連指標に関する共分散構造分析', *Konstruksi Pemberitaan Stigma Anti-China pada Kasus Covid-19 di Kompas.com*, 68(1), pp. 1–12. Available at: <http://dx.doi.org/10.1016/j.ndteint.2014.07.001><https://doi.org/10.1016/j.ndteint.2017.12.003><http://dx.doi.org/10.1016/j.matdes.2017.02.024>.

Semenza, J. C. *et al.* (2012) 'Mapping climate change vulnerabilities to infectious diseases in Europe', *Environmental Health Perspectives*, 120(3), pp. 385–392. doi: 10.1289/ehp.1103805.

Stern, N. (2007) 'The economics of climate change: The stern review', *The Economics of Climate Change: The Stern Review*, 9780521877, pp. 1–692. doi: 10.1017/CBO9780511817434.

United Nations Environment Program (UNEP) (2002) 'Human vulnerability to environmental change', *GEO 3: Global Environment Outlook*, pp. 301–318. Available at: earthprint: <http://www.earthprint.com/Product.aspx?n=2984>.

Walker, S. L. *et al.* (2008) 'Development and validation of a severity scale for leprosy type 1 reactions', *PLoS Neglected Tropical Diseases*, 2(12). doi: 10.1371/journal.pntd.0000351.

World Health Organization (2017) *Leprosy/Hansen Disease: Management of reactions and prevention of disabilities*. Available at: <https://www.who.int/publications/i/item/9789290227595>.

World Health Organization (2021) *Ending the neglect to attain the Sustainable Development Goals: A strategic framework for integrated control and management of skin-related neglected tropical diseases 2021-2030*, WHO (World Health Organization). Available at: <http://apps.who.int/bookorders>.

Zamrodah, Y. (2016) 濟無 No Title No Title No Title.

(Footnotes)

1 Property: crops, houses, cattle, homestead gardens, business, shops, etc.

IMPORTANȚA STRATEGICĂ A FEDERAȚIEI RUSE ÎN ACTUALUL CONTEXT INTERNAȚIONAL (III)

THE STRATEGIC IMPORTANCE OF THE RUSSIAN FEDERATION IN THE CURRENT INTERNATIONAL CONTEXT (III)

Conf.univ.dr. Gabriel I. NĂSTASE

Lect.univ.dr. Constantin GEORGESCU

Masterand Monica C. GEORGESCU

Rezumat

Cea mai puternică uniune economică din prezent, Uniunea Europeană, a fost înființată pe bazele Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și Comunității Economice Europene, în 1958, fiind formată din șase state: Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxembourg și Olanda, iar în prezent numărând 28 de state membre. În urma celui de al II-lea război mondial, extinderea integrării europene a fost văzută ca varianta unificării unei Europe devastate de naționalismul extremist, unificare posibilă prin realizarea de schimburi comerciale între marile industrii naționale.

Cuvinte cheie: Uniunea Europeană; uniune economică; rival continental; Federația rusă;

Abstract

The most powerful economic union today, the European Union, was founded on the basis of the European Coal and Steel Community and the European Economic Community, in 1958, being formed by six states: Belgium, France, Germany, Italy, Luxembourg and the Netherlands, and in currently counting 28 member states. Following the Second World War, the expansion of European integration was seen as a

variant of the unification of a Europe devastated by extremist nationalism, unification possible through commercial exchanges between large national industries.

Keywords: European Union; economic union; continental rival; Russian Federation;

Introducere

Studiul „**Importanța Federației Ruse în actualul context internațional**” este o prelucrare a lucrării de disertație cu același titlu realizată de masteranda Monica C. GEORGESCU, în anul 2015, sub conducerea științifică a prof.univ.dr. Constanța Aurelia CHIȚIBA.

Lucrarea de disertație este rezultatul activității de cercetare științifică universitară din perioada 2013-2015 în cadrul Programului de master „Managementul afacerilor internaționale al Facultății de Relații Economice Internaționale (REI) a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” (UCDC).

În prezent, asistăm la mutări surprinzătoare pe care Federația Rusă le face pe „tabla de șah” a geopoliticii europene cu implicații la nivel global.

Studiul conține trei părți, care vor fi publicate ca articole în primele trei numere ale revistei UNIVERS STRATEGIC (primele două au fost deja publicate NR) și abordează într-o logică bazată pe cunoașterea fenomenelor politice, militare, economice și sociale care se desfășoară în Federația Rusă, mutațiile care vor produce reverberații la nivel european și global.

În prezentul studiu, s-au anticipat acele mutări care acum fac obiectul unor confruntări cu final imprezvizibil.

În acest studiu, accentul a fost pus pe evoluția Federației Ruse din punct de vedere economic și militar, în paralel cu extinderea granițelor UE în direcția Europei de Est și a țărilor membre ale comunității statelor independente. Perioada de referință a datelor statistice prezentate în acest studiu se referă la perioada 2010-2014.

Prima parte a studiului prezintă condițiile geografice ale Federației Ruse și impactul acestora asupra influenței pe plan mondial.

În cazul acestui stat, așezarea geografică are un rol important, învecinându-se atât cu Europa, cât și cu Asia (Rusia este o țară pe două continente, este o țară euro-asiatică NR), fiind la mică distanță de SUA. Istoricul multitudinii etnice și culturale, care se regăsește în granițele Rusiei este de asemenea prezentat în prima parte a acestui studiu.

A doua parte a studiului abordează tendința de guvernare imperialistă care domină Federația Rusă de secole. Una dintre pârgghiile ambiției de superputere este de ordin militar, domeniu în care conducerea de la Kremlin a investit masiv din 1990 până în prezent, în detrimentul industriei sau al serviciilor, economia Federației Ruse

bazându-se pe exportul de materii prime în principal.

În partea a treia a studiului, am prezentat aplicația „Uniunea Europeană, rivalul continental al Federației Ruse”. În cadrul acestei părți am abordat pe scurt istoricul relațiilor de cooperare, principalele acorduri existente între UE și Federația Rusă, cât și intensificarea încheierii parteneriatelor cu țările vecine ale Federației Ruse. Situația economică a celor două entități este prezentată ca subcapitol cu ajutorul indicatorilor macroeconomici comparativi.

Importanța și rolul Federației Ruse pe actuala scenă geopolitică și influența relațiilor diplomatice ale acesteia cu U.E. și Organizația Nord Atlantică (NATO) sunt evidențiate la sfârșitul acestui studiu.

În acest context am evidențiat evoluția în domeniul militar pe care au înregistrat-o rușii, cu scopul de a fi pregătiți să-și apere resursele naturale, principalul lor atu în viitorul economiei la nivel mondial.

1. Uniunea europeană, rivalul continental al Federației ruse

1.1. Scurt istoric al formării relațiilor de cooperare

Cea mai puternică uniune economică din prezent, Uniunea Europeană, a fost înființată pe bazele Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și Comunității Economice Europene, în 1958, fiind formată din șase state: Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxembourg și Olanda, iar în prezent numărând 28 de state membre¹.

În urma celui de al II-lea război mondial, extinderea integrării europene a fost văzută ca varianta unificării unei Europe devastate de naționalismul extremist, unificare posibilă prin realizarea de schimburi comerciale între marile industrii naționale.

Din punct de vedere geopolitic, Europa a fost scena deschisă a conflictelor cu Federația Rusă, având ca sprijin și aliat S.U.A.. Poziționată între doi coloși ai resurselor financiare sau naturale, Uniunea Europeană reprezintă punctul de echilibru dintre aceștia, dar care, prin dorința de stabilizare și extinderea aderărilor, a pierdut controlul în zona de graniță cu Federația Rusă, zona Europei de Est.

Oficial, Uniunea Europeană, cu denumirea pe care o poartă astăzi, a fost recunoscută în urma semnării tratatului de la Maastrich care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1993, iar în 1995 au aderat Austria, Finlanda și Suedia.

Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste s-a format în urma revoluției ruse din 1917 care a avut ca scop îndepărtarea țarului Nicolae al II-lea, aceasta a existat din 1922 până în 1991, a fost constituită din mai multe republici, care ocupă nordul Eurasiei. Dezmembrarea U.R.S.S. a fost prefigurată de căderile regimurilor comuniste din Europa de Est, la destrămarea acesteia numără 15 republici, care s-au constituit în Comunitatea Statelor Independente.

---

¹<-> Georgescu Constantin, Caraiani Gheorghe, *Cooperare economică internațională*. Editura Pro Universitaria, 2013.

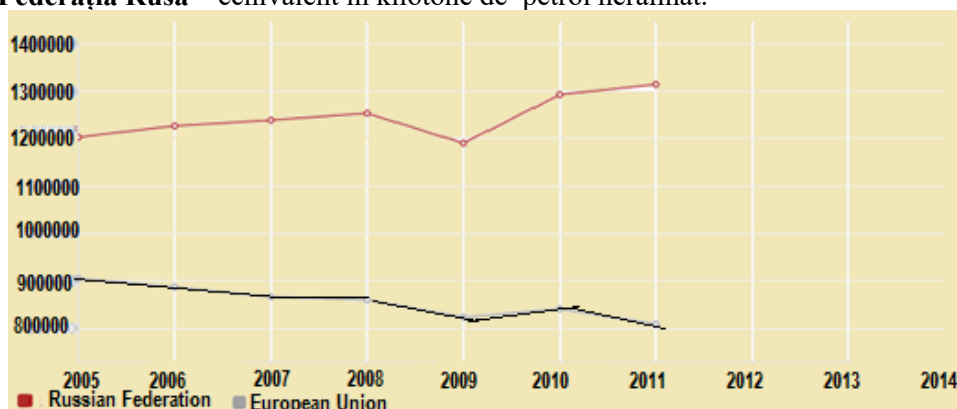
Perioada de refacere a ceea ce urma să fie Federația Rusă și trecerea acesteia la o economie de piață funcțională, adaptată la actualul context economic mondial, a trebuit să se desfășoare în paralel cu extinderea, evoluția și creșterea influenței Uniunii Europene, a căror state membre sunt în mare parte și membre NATO.

Urmările acestor fapte au condus la actuala situație geopolitică, pe de o parte, Federația Rusă face abuz de dependența Europei de gazul rusesc, pe de altă parte, Uniunea Europeană, ale cărei resurse naturale sunt limitate, își extinde aderarea până la granițele Federației. Astfel, pentru a doua oară după cel de al doi-lea război mondial, Rusia și S.U.A. au repornit cronometrul războiului rece.

Principala cauză a relațiilor tensionate dintre cele două, este și principalul motiv al cooperării. Reprezentarea grafică comparativă a producției de energie evidențiază situația defavorabilă a Uniunii Europene.

Graficul 1.1. se referă la resursele de energie primară, cum ar fi: petrol, țiței, ulei sau gaze naturale lichide, combustibili solizi, cărbune, lignit și combustibili regenerabili, deșeuri și forme de electricitate primară.

Graficul 1.1. „**Producția de energie primară Uniunea Europeană – Federația Rusă**” echivalent în kilotone de petrol nerafinat.

Sursa: <http://data.worldbank.org/indicator/EG.IMP.CON.S.ZS/countries/RU--EU?display=graph>

Politica europeană de vecinătate

Politica europeană de vecinătate (PEV) a fost lansată în 2003 și are ca scop schimbarea treptată a relațiilor de cooperare tradiționale și a relațiilor comerciale, în vederea obținerii unui grad de integrare cât mai ridicat al țărilor din vecinătatea U.E..

Din punct de vedere economic, PEV oferă acestor state un regim preferențial, prin participarea pe piața internă a Uniunii Europene, posibilitatea unor legături

mai bune în sectorul energetic, sectorul telecomunicațiilor și cel al transporturilor, posibilitatea participării la anumite programe inițiate de U.E. și o asistență tehnică și financiară substanțială.

Cu toate că Federația Rusă² nu se încadrează în aceste tipare, se poate observa că majoritatea obiectivelor menționate se regăsesc și în proiectul “Parteneriatul Strategic pentru Modernizare” dintre Federația Rusă și Uniunea Europeană.

De a lungul timpului, Rusia a dovedit că are suficiente pârghii pentru menținerea influenței în imediata sa vecinătate care corespunde cu vecinătatea Europei de Est. În susținerea acestei ipoteze este existența în sfera sa de influență a unor țări care împărtășesc valorile și obiectivele europene ale uniunii, aceste țări se află în relații strânse de cooperare cu statele membre și au un grad ridicat de integrare economico-politică, fapt benefic pentru economia Federației Ruse. Din cauza acestei sfere de influență a fost posibilă și desființarea Politicii de Vecinătate din Belarus și Ucraina.

Fostul președinte al Rusiei amintea că este o nevoie acută de tehnologie modernă și know-how european, de standarde înalt competitive pe piața deschisă și diversificarea economiei pentru a face față pieței europene³.

Una dintre soluțiile economice ar fi formarea unui spațiu economic comun rus-european, însă asta implică modernizarea Federației Ruse, pentru a fi cu adevărat competitivă, însă cazurile Ucrainei și a Belarusului sunt două exemple de îngropare a dorinței de modernizare și deschidere a granițelor, Politica de Vecinătate europeană fiind anulată în favoarea intereselor de la Kremlin, astfel că orice viitoare măsură care va îndepărta țările din Europa de Est sau țările CSI de Europa, le vor face dependente de Rusia.

1.2. Abordare comparativă a evoluției indicatorilor macroeconomici

Relațiile dintre Federația Rusă și U.E. au cunoscut o dezvoltare constantă în ultimii ani, care este datorată oportunităților de colaborare apărute și se bazează pe multiplele complementarități care apropie cele două zone economice de interes internațional. Relațiile economice și diplomatice își arată vulnerabilitatea, în actualul context, în fața blocajelor impuse de ambele părți, lăsând loc incertitudinii în viitorul cooperării Uniunii Europene cu Federația Rusă⁴, viitor în care și S.U.A. își asumă un rol, prin apartenența statelor U.E. la Organizația Nord Atlantică.

Cele mai evidente concluzii cu privire la stabilitatea economică și viitoarele premise de dezvoltare a celor două entități, se pot trage din compararea principalilor indicatori macroeconomici.

Țările membre U.E. depășesc atât demografic cât și economic Federația

² Dukes, *Istoria Rusiei 882-1996*. Editura ALL, București 2009, pp. 134-140.

³ Chițiba Constanța Aurelia, Mionel Oana, *Repere actuale la nivel economic mondial*. Editura UNIVERSITARĂ, București 2012.

⁴ Gromyko Alexey (Director Adjunct, Institutul pentru Europa, Academia Rusă), *Studiu despre Rusia și Uniunea Europeană - o nouă abordare*, București, 2005.

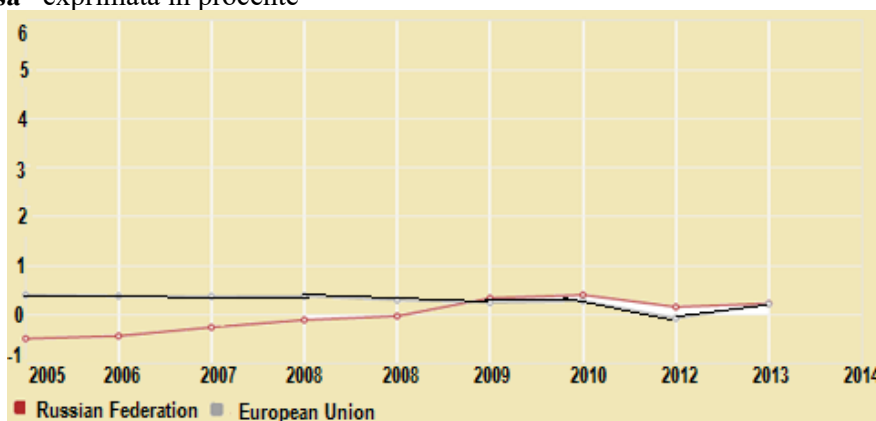

Rusă, dar nu și din punct de vedere al resurselor, astfel comparația indicatorilor macroeconomici va fi în principal făcută din punct de vedere al evoluției, între anii 2005- 2014 și nu din punct de vedere numeric.

Analiza demografică

Cu un total de 28 de state, Uniunea Europeană numără 496, 5 milioane locuitori, pe primul loc în topul celor mai populate state din U.E., aflându-se Germania, urmată de Franța și Marea Britanie. Din punct de vedere demografic U.E. depășește Federația Rusă, a cărei populație este de 143,5 milioane, dar și rata natalității este mai ridicată, una din cauze fiind sistemele sanitare bine dezvoltate din principalele state.

Graficul 1.2. „Evoluția populației în Uniunea Europeană și Federația Rusă” exprimată în procente

Sursa: <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.GROW/countries/RU-EU?display=graph>

Din punct de vedere al evoluției, cea mai semnificativă creștere a populației din 2005, în Federația Rusă, a fost înregistrată în 2010, cu un procent de 2,5%, urmată de un trend descendent cu 1% în anul 2012. Din graficul 1.2. se observă că nici populația Uniunii Europene nu a cunoscut o creștere spectaculoasă, până în 2011 s-a menținut un trend evoluționar liniar, fără schimbări semnificative, perioadă urmată de o scădere cu un procent în 2012. Situația încetinerii creșterii populației sau a îmbătrânirii este în prezent o problemă la nivel mondial.

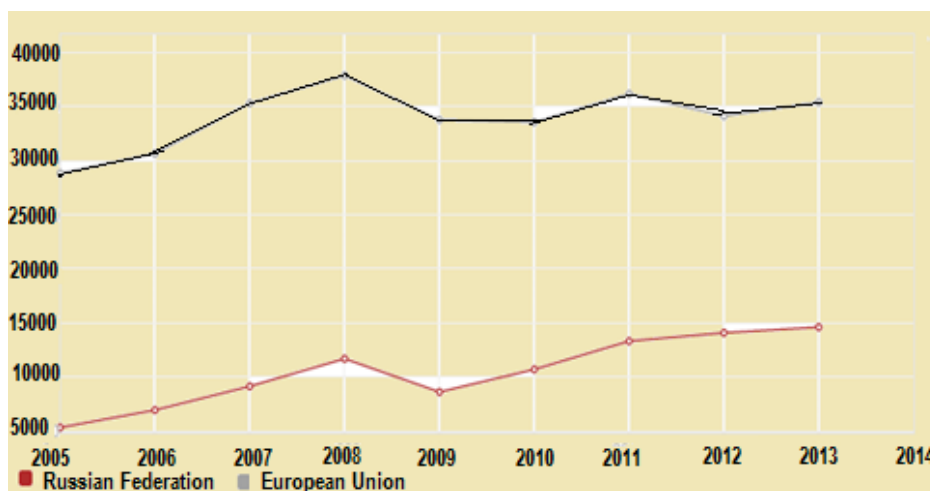
Produsul Intern Brut

Uniunea Europeană ca și cumul al tuturor economiilor țărilor membre depășește comparativ resursele Federației Ruse, dar trebuie subliniat faptul că aceasta nu este un stat de sine stătător și bine definit cum este cazul Rusiei. Chiar dacă în scopuri economice statele membre au același numitor comun, în cazul situațiilor

de conflict, se pot contura alte direcții din interiorul U.E., cum se demonstrează în prezent prin declarațiile pro-ruse ale Greciei și Ungraiei. Ca entitate economică, U.E. este prima putere mondială, însumând economiile a 28 de state membre cu un total de aproximativ 17.000 miliarde USD.

Graficul 1.3. “Evoluția PIB-ului pe cap de locuitor” valori exprimate în USD

Sursa: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD/countries/RU-EU?display=graph>

Moneda unică Euro a fost adoptată de 17 state, iar economia întregii uniuni este reprezentată ca unică entitate și este privită ca piață unică în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului.

Media PIB-ului pe cap de locuitor a fost în 2013 de 35.000 USD, conform datelor statistice oferite de [World Bank](#).

Federația Rusă avea în 2013 un PIB de 11.611 USD, pe cap de locuitor, cu o creștere de aproximativ 2.000 USD din momentul critic înregistrat în 2009.

Criza economică și-a pus amprenta pe fluctuațiile PIB, în 2009 scăzând cu 7,8%, iar în 2010 și 2011 crescând cu 4,0%.

Ponderea contribuției la PIB pe sectoare, în 2012 a fost: agricultură 4,5%, industrie 36,9%, și servicii 58,6%.

Conform datelor furnizate de oficialii de la Kremlin, datoria publică a scăzut de la 9,4 în 2010 la 8,3% în 2012. În același timp, rata inflației s-a majorat cu aproximativ două procente.

Cererea a fost principalul factor al creșterii economice de 4,5% înregistrate în

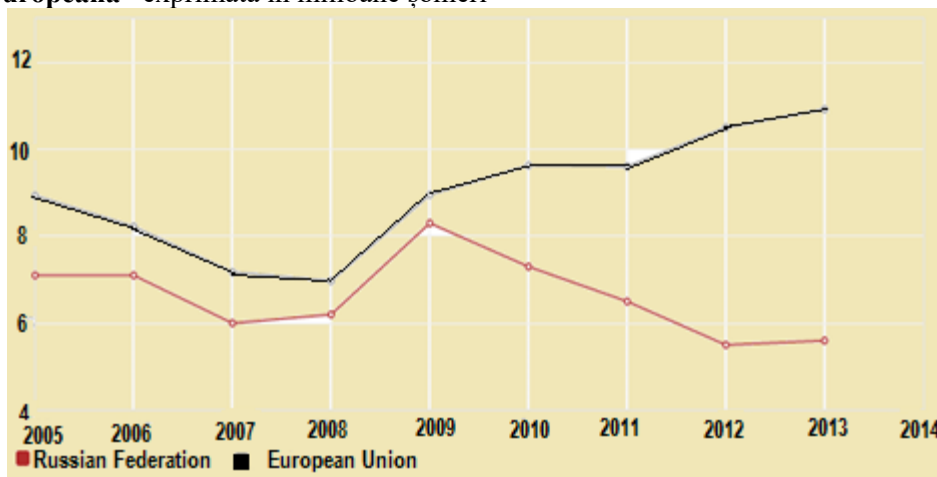
primul semestrul al anului 2012.

Rata șomajului

Cel mai precis indicator al situației șomajului este diferența dintre numărul șomerilor și populația de referință, rezultatul fiind rata șomajului⁵. Cea mai scăzută rata a șomajului din țările membre U.E., s-a înregistrat în 2013 în Austria, unde numai 4,9% din populație era în șomaj. Pe următoarele două locuri, din punct de vedere al gradului de ocupare al locurilor de muncă, se află Germania cu 5,4% și Luxembourg cu 6,5%. Codașa clasamentului este Spania.

O dată cu începutul crizei, Federația Rusă a secretizat rapoartele lunare cu privire la rata șomajului deoarece creșterile lunare erau alarmante, numai între lunile martie-aprilie s-au înregistrat 200.000 persoane fără locuri de muncă, în același an, 2009, atingând punctul culminant de aproximativ 8 milioane șomeri, care reprezentau 10% din populația activă a țării.

Graficul 1.4. “Evoluția ratei șomajului în Federația Rusă și Uniunea Europeană” exprimată în milioane șomeri

Sursa: <http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS/countries/RU-EU?display=graph>

Conform datelor furnizate de WorldBank, până în 2013 situația s-a îmbunătățit, numărul șomerilor scăzând sub 6 milioane.

Exportul și importul de bunuri și servicii

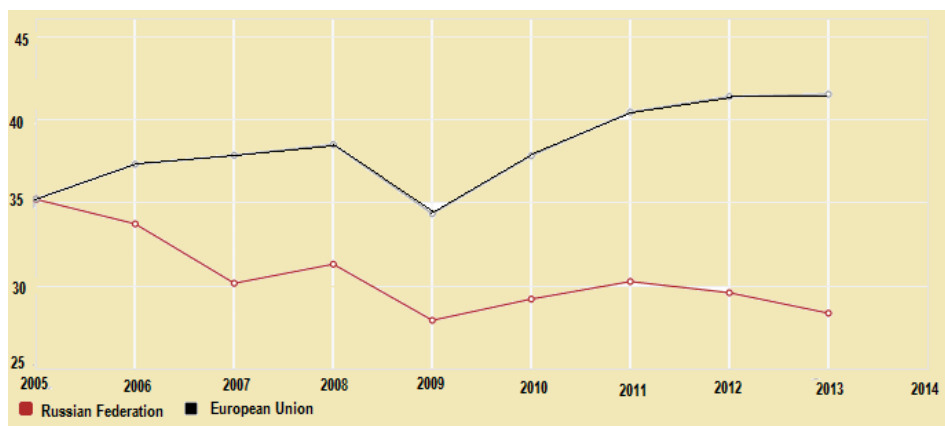
Valoarea exporturilor Federației Ruse în 2011 a fost de 400,2 miliarde \$, iar în 2012 a crescut la 520,7 miliarde USD. Principalele țări de destinație ale produselor și serviciilor rusești au fost: Olanda 12,5%, China 6,4%, Italia 5,7%, Germania 4,6% și

⁵ Chițiba Constanța Aurelia, *Economie mondială*. Editura Pro Universitaria, București 2011, p. 63.

Polonia 4,2%.[□] Cea mai mare pondere la export a fost deținută de resursele naturale petroliere și produsele derivate din acesta, gaze naturale, lemn, metale, și producția industriei de prelucrare civilă și militară.

Graficul 1.5. „Procentul exportului de bunuri și servicii în PIB, al Federației Ruse și al Uniunii Europene“

Sursa: <http://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.ZS/countries/RU-EU?display=graph>

Cea mai mare proporție a bunurilor importate a constat în echipamente industriale și automobile, farmaceutice, mase plastice, carne, fructe și semințe, oțel și fier.

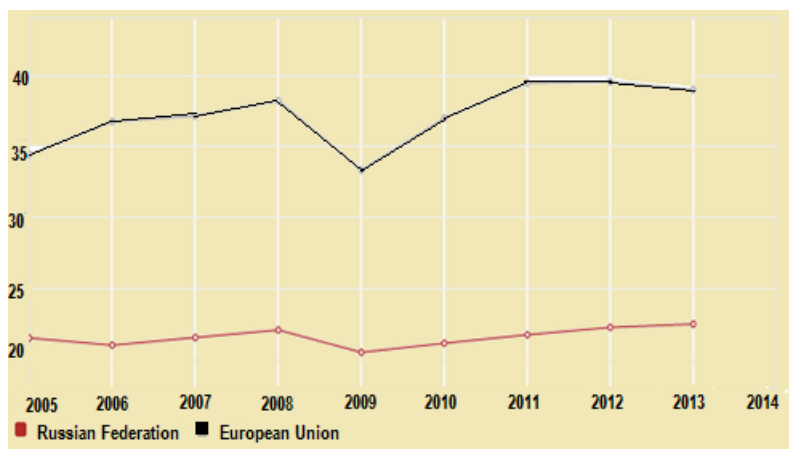
Principalele țări partenere exportatoare au fost: China 15,8%, Germania 10%, Ucraina 6,5% și Italia cu o pondere de 4,2% produse exportate către Federația Rusă.

Schimbările comerciale bilaterale dintre România și Federația Rusă au însumat 4,422 miliarde USD în 2012, în creștere cu 1,9% față de anul 2011.

Nivelul importurilor României din Federația Rusă a fost de 3.071 milioane USD, înregistrând o creștere cu 5% față de 2011, iar cel al exporturilor de 1.352 milioane USD în scădere cu aproximativ 4% față de anul anterior.

Valoarea totală a importurilor a fost de 248,5 miliarde USD în 2011, ajungând la 322,7 miliarde USD până în 2012.

Graficul 1.6. „Ponderea importurilor de bunuri și servicii în PIB-ul Federației Ruse și Uniunii Europene“ exprimată în procente

Sursa: <http://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.ZS/countries/RU-EU?display=graph>

Deficitul și excedentul comercial

Unele dintre cele mai puternice economii ale Uniunii Europene sunt fruntașe și în topul țărilor cu cea mai mare creștere a deficitului comercial.

Cele 27 de state membre U.E., au avut în luna ianuarie 2013 un deficit comercial în total de 23, 8 miliarde Euro, conform datelor publicate de Eurostat.

Importurile au crescut până în luna ianuarie cu 3,5%, iar cele mai mari deficite comerciale s-au înregistrat în Marea Britanie (117,5 mld. Euro), Franța și Spania.

Cele mai mari excedente comerciale din cadrul U.E., au fost în: Germania, valorând 157 miliarde Euro, urmată de Olanda și Irlanda cu 45 miliarde Euro și respectiv 43,7 miliarde Euro.

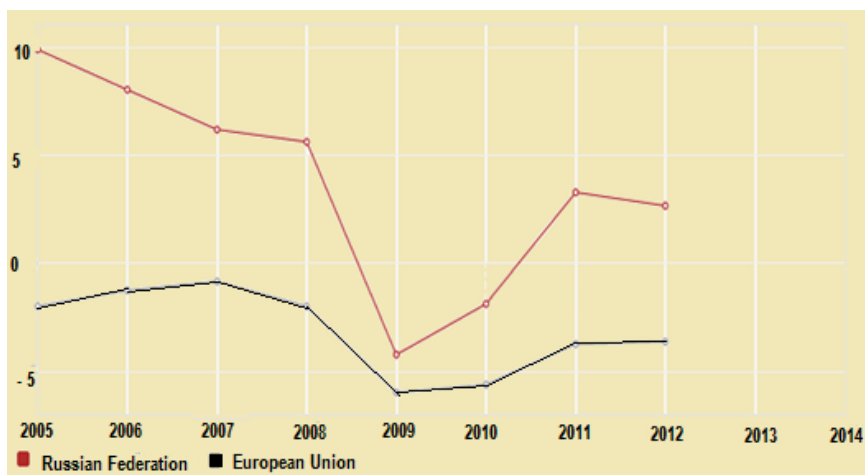
Zona Euro a acumulat în 2013 un deficit de 7,5 miliarde Euro. Față de luna decembrie a anului 2012 exporturile zonei euro au crescut în ianuarie 2013 cu aproximativ 1,5%, iar importurile au avut o creștere de 2,4%.

Din reprezentarea grafică numărul 1.7. se observă că punctul minim atins de ambele entități din punct de vedere al deficitului comercial a coincis cu anul începerii crizei, 2009.

Federația Rusă a înregistrat un excedent comercial de 13,600 milioane USD în martie 2014.

Balanța de comerț a Rusiei a înregistrat o medie de 9044.80 milioane USD din 1997 până în 2014, ajungând la punctul maxim de 20,356 milioane USD în ianuarie 2012 și la nivelul minim de 185 milioane USD în februarie 1998, conform datelor oferite de Banca Națională a Federației Ruse.

Graficul 1.7. „Deficitul sau excedentul comercial al Federației Ruse și U.E.” exprimat în procente în PIB

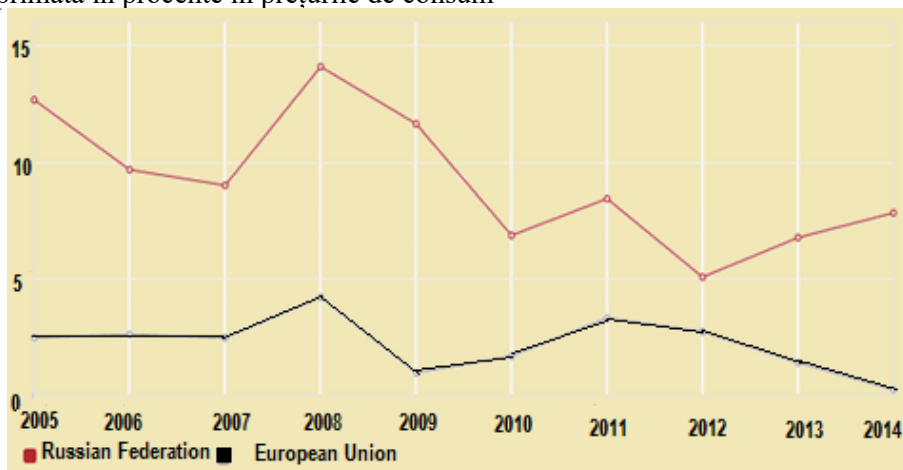

Sursa: <http://data.worldbank.org/indicator/GC.BAL.CASH.GD.ZS/countries/RU-EU?display=graph>

Cauze ale inflației în Uniunea Europeană și Federația Rusă

Fenomenul inflației este resimțit în special în perioadele de criză economică, atunci când valoarea banilor scade simțitor sau sunt emise mase bănești care exced nevoile circulației reale a banilor[□]. În luna martie 2014, în statele membre U.E. s-a înregistrat o creștere a prețurilor la consumator de 3%, în comparație cu aceeași perioadă a anului 2013 conform sursei Eurostat, cu toate că estimările initiale erau de 2,6%.

Graficul 1.8. „Ponderea inflației în Federația Rusă și Uniunea Europeană” exprimată în procente în prețurile de consum

Sursa: <http://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG/countries/RU-EU?display=graph>

Una dintre cauze este creșterea prețului petrolului în urmă cu doi ani, respectiv 2012, care a ajuns atunci la aproximativ 120 USD pe baril, fapt ce a influențat negativ evoluția economică a Uniunii Europene și s-a suprapus cu creșterea șomajului și măsurile de austeritate implementate de guverne. Ca rezultat al tuturor acestor factori, puterea de cumparare a consumatorilor și încrederea în guverne a scăzut constant și considerabil. Situația prețului petrolului s-a datorat relației tensionate dintre U.E., S.U.A. și Iran, care este al doilea cel mai mare producător de petrol din lume. U.E. și S.U.A. au impus sancționarea Iranului din cauza programului nuclear adoptat de guvern. Relațiile diplomatice precare dintre Uniunea Europeană, Statele Unite și Iran au condus la creșterea prețului țițeiului cu 13% în 2012. Banca Centrală Europeană a estimat o creștere a prețurilor la consumator de două procente în 2014. Aproximativ 0,6 % din totalul inflației din martie 2014, s-a datorat prețului energiei.

Inflația a atins cel mai mare nivel în Federația Rusă în martie 2014, comparativ cu punctul minim din 2007, chiar dacă Banca Centrală a permis anul trecut o reducere a dobânzii creditelor. Inflația a atins cel mai mare nivel în Federația Rusă în martie 2014, comparativ cu punctul minim din 2007, chiar dacă Banca Centrală a permis anul trecut o reducere a dobânzii creditelor. Prețurile produselor de consum au crescut cu 16,9% anul acesta în februarie, comparativ cu martie 2014. Nivelul inflației anuale fiind de 16,7%, conform declarațiilor Serviciului Federal de Statistica din Moscova.

În cadrul unei analize Bloomberg efectuată de douăzeci de economiști, media estimată a inflației a fost de 16,8 procente, dar aceasta a fost depășită de creșterea lunară cu 1,2% a prețurilor produselor de pe piața Federației Ruse.

Banca Centrală a Federației Ruse își continuă politica de relaxare monetară în 2015, cu toate că în 2014 au existat șase episoade de creștere a dobânzii de referință, survenite în urma declanșării primei perioade de recesiune din 2009 până în prezent.

1.3. Acordul de parteneriat și cooperare dintre Federația Rusă și Uniunea Europeană

Federația Rusă și Uniunea Europeană sunt parteneri strategici, expresie reflectată în summit-urile ce se desfășoară de două ori pe an, pentru aprofundarea parteneriatului. Acordul de Parteneriat și Cooperare a fost semnat în 1994 și este prelungit anual, fără a se ajunge la o formă de acord pe termen lung.

Din punct de vedere comercial, Rusia este cel de-al treilea principal partener al U.E., iar aceasta la rândul său, reprezintă cea mai mare piață de export a Federației Ruse, furnizând către Europa o treime din cantitatea de petrol și aproximativ un sfert din cantitatea de gaz necesară. În 2009, Federația Rusă a oprit temporar aprovizionarea cu gaz spre U.E., la acea dată proiectele europene menite să asigure securitatea aprovizionării prin alte surse, erau deja luate în calcul de Comisia Europeană, însă nici unul dintre aceste proiecte nu a fost finalizat până în prezent.

Relațiile U.E. cu Federația Rusă nu se limitează doar la comerț și energie,

în 1991, Uniunea Europeană a acordat Rusiei asistență financiară de aproximativ 2,8 miliarde euro. O dată cu dezvoltarea economiei rusești U.E. s-a orientat către cofinanțarea unor proiecte din patru domenii de interes major:

- economie și comerț – pentru stimularea investițiilor și schimburilor comerciale prin asigurarea unei compatibilități cât mai mari între sistemele economice;
- reglementarea libertății, securității și justiției – proiecte care vizează justiția și mersul afacerilor interne, cât și statul de drept și drepturile omului în Federația Rusă;
- securitate externă – implicarea în gestionarea crizelor, descurajarea înarmării cu arme nucleare și de altă natură;
- cooperarea bilaterală și globală, cercetare și educație – domenii care susțin cooperarea în inovare tehnologică și cultură.

Cooperarea dintre Uniunea Europeană și Rusia se face încă în baza acordului din 1997. Negocierile privind un nou tratat sunt în desfășurare de mai mult timp. Acest tratat ar trebui să definească, să delimiteze și să consolideze cooperarea în domeniul comerțului, al investițiilor și în primul rând al energiei. Tot în cadrul acestor negocieri se ia în calcul posibilitatea eliminării vizelor ca răspuns al sprijinului acordat de UE, cu privire la aderarea Rusiei la Organizația Mondială a Comerțului, aderare ce a avut loc în august 2012. Relațiile diplomatice menținute cu eforturi de-a lungul timpului, au fost afectate de ultimele reacții ale Federației Ruse. Majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene pun la îndoială intențiile democratice ale conducerii de la Kremlin. Ținând cont de revenirea la putere a lui Vladimir Putin pentru al treilea mandat, de metodele folosite pentru reprimarea protestelor împotriva regimului, ca și îngrădirea dezvoltării societății civile, indică faptul că modernizarea Rusiei nu se petrece în realitate.

Contextul economic și politic internațional a evoluat considerabil, fiind azi departe de „alegerea europeană” a Federației Ruse, proclamată de Vladimir Putin în 2001, într-unul din discursurile sale din Bundestag. Criza economică și financiară prin care trece Europa reprezintă pentru Rusia un semn că Occidentul se află în declin și o oportunitate pentru schimbarea direcției. Vladimir Putin consideră că noua Uniune Economică Eurasiatică, are șanse să devină noul pol de referință, cvasi european. Prin dependența energetică, U.E. a fost nevoită să treacă neobservate abuzurile la adresa individului care au loc în Federația Rusă, astfel aceasta nu mai este acceptată ca model al principiilor și drepturilor omului, fiind partener strategic și comercial cu o țară care nu îi respectă valorile.

1.4. Parteneriatul estic, un proiect de succes sau eșecul Uniunii Europene

Polonia și Suedia au inițiat în 2008, ca state membre ale Uniunii Europene, proiectul Parteneriatului Estic, acest parteneriat instituționalizează dezvoltarea și semnarea acordurilor privind regimul vizelor, acorduri de liber schimb, și acorduri de parteneriat strategic cu țările vecine din Europa de Est, o parte din țările CSI, evitând subiectul controversat al aderării acestora la Uniunea Europeană.

Primul summit a avut loc în 2009 la Praga, acordul a fost încheiat inițial între: Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova, Belarus și Ucraina. Parteneriatul Estic nu are un secretariat propriu ci este controlat direct de Comisia Europeană. Încă din 2008, Germania și Franța s-au declarat reticente, considerând că acest parteneriat va reprezenta piatra de temelie pentru calitatea de membru U.E. a unora dintre țările CSI și în special a Ucrainei.

Federația Rusă a acuzat Uniunea Europeană că acest parteneriat este o metodă de a disemina zona de influență rusă, însă Comisia Europeană a susținut că U.E. doar răspunde la cererile statelor respective, totodată Rusia a avertizat Ucraina că semnarea unui astfel de parteneriat va conduce la blocarea accesului pe piața rusă, având ca urmare daune materiale de peste 10 miliarde USD.

La summitul de la Vilnius din Lituania din 2013, s-a hotărât ca acordul să se semneze în 2014 doar de Georgia și Republica Moldova. În prezent Parteneriatul Estic rămâne un proiect incert în plină desfășurare, a cărei implementări va putea fi influențată doar de stabilirea raportului de forțe în viitorul context economic mondial⁶.

Uniunea Europeană nu este un actor internațional clasic, această uniune a adus în prim plan o nouă formă de cooperare pe plan internațional, fiind formată din mai multe state naționale. Cu toate acestea, ca aspect geopolitic și prin caracterul comercial, Uniunea Europeană intră în competiție pe continent cu Federația Rusă.

În prezent, Federația Rusă este o putere militară și nucleară iar dorința de menținere a stabilității interne cât și în proximitate, nu poate fi neglijată de U.E. care își continuă politica expansionist pacifistă. Răspunsul Rusiei față de această politică, s-a concretizat agresiv și tranșant în cazul conflictului din Ucraina, acest răspuns este menit să intimideze statele membre U.E. și în special pe cele din Europa de Est.

Astfel, necesitatea cooperării și colaborării economice dintre cele două entități a fost surclasată de dorința de supremație, venită din ambele părți.

Federația Rusă este o țară cu valori culturale europene, însă din punct de vedere geopolitic este un stat eurasiatic.⁷ Vocația intercontinentală este specifică mai multor țări europene, însă datorită puterii economice și militare impactul relațiilor Rusiei cu Asia Centrală și Extremul Orient, este resimțit ca o amenințare la nivel internațional, ca o încercare de formare a unor alianțe dominante.

Din rândul țărilor care au relații privilegiate cu alte state, fac parte: Spania care are legături puternice cu țările Americii Latine, Marea Britanie care păstrează legături strânse cu țările din Commonwealth și U.S.A., Franța cu țările din nordul și centrul Africii.

Federația Rusă poate fi privită ca o țară europeană care are anumite interese și întreține relații speciale cu alte state, însă istoria acesteia readuce în prim plan faptul că Uniunea Sovietică a fost moștenitoarea imperialismului rus, al cărui scop era să

⁶ Raport al summitului Comisiei Europene de la Vilnius, Lituania, Eastern Partnership summit, 28-29 Nov. 2013.

⁷ Hosking G., *Russia and the Russians: A History*. Editura Harvard University Press, 2001, p. 327.

depășească granițele continentale. Ca moștenitoare directă, Rusia a păstrat amprenta trecutului la nivel politico – economic, jucând acum pe cel mai puternic atu al său pe termen lung, în fața U.E. și SUA, resursele naturale.

Federația Rusă a fost dintotdeauna punctul geografic de legătura dintre Europa și Asia, aceasta a preluat valorile europene, dar a copiat și din intransigența asiatică, la nivel politic.

Privită din punct de vedere socio-cultural, Rusia este un stat arhaic european, însă colaborarea și cooperarea economică în era capitalismului, cu o țară a cărei conducere este de tip imperialist, impune dificultăți pe mai multe paliere. Pe de altă parte, atitudinea conservator - protecționistă a Federației Ruse față de U.E. și S.U.A. este justificată, atât din punct de vedere al protejării resurselor, cât și al viitoarelor posibile bariere economice impuse de rivali, ținând cont că Uniunea Europeană a ajuns aproape de granițele țării care încearcă din răspuțeri să își contureze contraofensiva, prin punerea bazelor unui viitor Imperiu Eurasiatic.

Concluzii

Federația Rusă a avut dintotdeauna o abordare conceptuală diferită a relațiilor diplomatice cu partea occidentală iar actualul context geopolitic a intensificat tensiunile deja existente dintre aceasta, Uniunea Europeană și S.U.A.. Lupta pentru supremația mondială între cele două super puteri se desfășura încă de pe timpul U.R.S.S., moștenitoarea fostei Uniuni Sovietice nereușind de la destrămarea acesteia și până în prezent, cu un rol secundar pe harta lumii. Pe de o parte, S.U.A. și U.E. mizează pe expansiunea prin democrație, având în centrul preocupării individul și drepturile omului, pe de altă parte actuala Federație Rusă, tradiționalistă și conservatoare pune accent pe socialism.

Afirmarea ca principală putere, reprezintă de fapt asigurarea accesului la exploatarea resurselor naturale, care sunt finite atât în cazul țărilor membre ale Uniunii Europene cât și al Statelor Unite ale Americii, fapt ce transformă Federația Rusă într-un rezervor infinit de resurse, în special energetice și petroliere. Datorită schimbărilor climatice și încălzirii accentuate, permafrostul rusesc scoate la suprafață bogățiile conservate ale Siberiei, într-un moment incipient critic pentru restul lumii, dar așteptat de partea rusă, care și-a restabilizat puterea militară din 1990 până în prezent.

Studiul „*Importanța strategică a Federației Ruse, în actualul context internațional*” este structurat în trei părți care tratează trecutul, prezentul și eventuale direcții ale fostei U.R.S.S.. Așezarea geografică, formarea și dezvoltarea Federației Ruse sunt prezentate de asemenea, în primul capitol, cu scopul înțelegerii orientării imperialiste a acesteia.

Din punct de vedere etnic, în Federația Rusă conviețuiesc un număr mare de

minorități, dar în cadrul unui stat de sine stător, spre deosebire de U.E., care este o uniune cu caracter preponderent economic. Un alt subpunct abordat, este fenomenul migrației cu care se confruntă foștii sovietici, gradul crescut al criminalității este un rezultat al ponderii mari de emigranți, care sunt totuși necesari datorită scăderii populației și ratei scăzute a natalității, factori demografici ce au un puternic impact asupra economiei.

În prima parte a studiului am evidențiat importanța și ponderea resurselor naturale deținute de ruși, în special a zăcămintelor de gaze, prin care aceștia țin sub control Uniunea Europeană.

Regiunea siberiană se conturează ca fiind viitoarea zonă de interes mondial din punct de vedere al exploatarea resurselor naturale, astfel se explică înarmarea Rusiei în vederea apărării propriilor interese.

Influența puterii militare și politica de expansiune în țările foste membre ale U.R.S.S. este prezentată în cea de-a doua parte a studiului. Conflictele armate de la granițele Federației Ruse sunt motivate de nevoia exercitării continue a influenței în statele vecine și contracararea politicii de extindere a U.E., care se arată îngrijorată de încălcările drepturilor omului, dar dorește de asemenea extinderea controlului în sfera economică a vecinătății Rusiei.

Din punct de vedere economic, situația Federației Ruse este instabilă, aceasta fiind bogată în resurse dar cu lipsuri tehnologice și de lichidități. Una dintre soluțiile întrevăzute de conducerea de la Kremlin este formarea unei Uniuni Economice Euroasiatice, la care au fost invitate să adere statele CSI, dar care în prezent nu este văzută ca o reală amenințare, sau competitoră a Uniunii Europene.

În partea a treia a studiului, am prezentat „Entitatea economică U.E. rivalul continental al Federației Ruse”, aplicația făcând o comparație între cele două din punct de vedere al principalilor indicatori economici. Între cele două entități există anumite acorduri încheiate, care sunt prezentate detaliat în partea a treia a studiului, din punct de vedere al intereselor care stau la baza acestora.

Cu toate că între Federația Rusă și U.E. există o relație de cooperare, aceasta este în contradicție cu obiectivele individuale, urmărite îndeaproape prin cursa încheierii parteneriatelor sau acordurilor cu țările din Europa de Est sau, fostele state membre U.R.S.S. Cel mai evident semnal de alarmă din partea Rusiei a fost tras în 2014, o dată cu începerea conflictului din Ucraina. Reacția agresivă a implicării militare, poate fi considerată de U.E. și NATO, o declarație a viitoarelor acțiuni ale Federației Ruse, în cazul în care cele două nu își vor opri expansiunea.

Viitorul marilor puteri economice mondiale este incert, lupta pentru supremație depășind în prezent, efectele cooperării diplomatice și colaborării economice. Principalii factori care stau la baza tensiunilor acumulate sunt resursele naturale și monopolul Federației Ruse pe piața furnizării de gaz în Europa.

Din punct de vedere economic și militar, rușii nu ar putea face față singuri

unui conflict armat contra S.U.A. și U.E., însă instabilitatea economică din interiorul zonei euro, interesele retrăsării hărții geopolitice a Europei, ale anumitor state membre, cât și dependența de gazul rusesc, fac dificilă afirmarea unei poziții clare pro sau contra Federației Ruse, a tuturor statelor membre ale Uniunii Europene.

Bibliografie

LUCRĂRI DE AUTORI

Bărbulescu Gheorghe, *Procesul decizional în Uniunea Europeană*, Editura Polirom, Iași, 2008.

Bărbulescu Gheorghe, *Uniunea Europeană: politicile extinderii*. Editura Tritonic, București 2006.

Bastovoi Savastie, *Biserica și școala în politica Rusiei, de la Lenin la Kuraev*. Editura Cathisma, București, 2010.

Belkovski Stanislav, *Putin. Biografia Interzisă*. Editura Corint, București, 2014.

Brady Rose, *Kapitalizm: Russia's Struggle to Free Its Economy*. Editure Yale University Press, 1998.

Chang Felix B., Chang T. Sunnie, *Emigranții chinezi în Russia, Asia Centrală și Europa de Est*. Editura Rames, Bucuresti, 2011.

Chițiba Constanța A., *Economie mondială*. Editura Pro Universitaria, București 2011.

Chițiba Constanța A., Mionel Oana, *Repere actuale la nivel economic Mondial*. Editura Universitară, București 2012.

Cojocaru Stelian, *Tratat de navigație maritime*. Editura Ars Academica, București, 2008.

Costas Ion, *Transnistria 1989–1992 – Cronica unui război nedeclarat*. Editura RAO, București 2012.

Cristureanu Cristiana, *Tranzacțiile internationale în economia imaterială*. Editura C.H. Beck, Bucuresti, 2009.

Cullen S. Hendrics, Marcus Nollan, *The Economics and Geopolitics of Natural Resource Governance*. Editure Petreson IIE, New York, 2014.

Dacian Dragoș Cosmin, *Uniunea Europeană. Instituții. Mecanisme*. Editura All Beck București, 2007.

Dăianu Daniel, Vrânceanu Radu, *Uniunea Europeană: inflație, balanță de plăți, creștere economică*. Editura All Beck, București, 2002.

Dukes Paul, *Istoria Rusiei 882-1996*, Editura ALL, București 2009.

Geană Elena Zenovia, *Surse de informare privind Uniunea Europeană*. Editura Institutul European București, 2003.

Georgescu Constantin, Caraiani Gheorghe, *Cooperare economică*

internațională. Editura Pro Universitaria, București 2013.

Guzun Vadim, *Rusia înfometată. Acțiunea umanitară europeană în documente din arhivele românești 1919-1923*. Editura Galaxi Gutenberg, 2012.

Hedlund Stefan, *Russia since 1980*. Editura Paperback, London, 2008.

Hosking G., *Russia and the Russians: A History*. Editura Harvard University Press, 2001.

Ivan Adrian Liviu, *Statele Unite ale Europei: Uniunea Europeană între interguvernamentalism și supranationalism*. Editura Institutul European, Iași, 2007.

Jing Ion, *Uniunea Europeană în căutarea viitorului: Studii Europene*. Editura C. H. Beck, București, 2008.

Lieven Dominic, *Empire: The Russian Empire and Its Rivals*. Editura Paperback, 2002.

Mazilu Dumitru, *Integrarea Europeană, drept comunitar și instituții europene*. Editura Lumina Lex, București, 2006.

Nicolescu Ovidiu, *Management comparat: Uniunea Europeană: Japonia și SUA*. Editura Economică, București, 2001.

Niță Ion, Dumitrescu Iuliana, *Guvernanța Uniunii Europene*. Editura Independența Economică, Pitești, 2008.

Pascal Fontaine, *Construcția Europeană de la 1945 până în zilele noastre*. Editura Institutul European, Iași, 1998.

Pilkington Hilary, *Migration, Displacement and Identity in Post-Soviet Russia*. Editura Routledge, England.

Popa Vasile, *Geografia Statelor Asiei*. Editura Universitară, București, 2012.

Riasanovski, Nicholas V., *O istorie a Rusiei*. Editura Institutul European, Iasi, 2001.

Rosefield Steven, *The Russian economy: from Lenin to Putin*. Editura Hardcover, North Carolina, 2007.

Sîrbu Maria, *Geografia fizică a U.R.S.S.* Editura de stat și pedagogică, București 2001.

Smith Hendrick, *The Russians and The New Russians*. Editura Barnes & Noble, 1990.

Soili Nystén-Haarala, *The Changing Governance of Renewable Natural Resources in Northwest Russia*. Editura Ashgate, Finland, 2009.

Sterian Dumitrescu, *Construcția europeană, Uniunea Europeană*. Editura Independența Economică, Pitești, 2005.

Sterian Dumitrescu, *Uniunea Europeană*. Editura Independența Economică, Pitești, 2002.

Stone David, *A Military History of Russia*. Editura Hardcover, 2006.

Sweetman John, *Războiul Crimeii 1854-1856*. Editura CORINT, București, 2015.

STUDII ȘI RAPOARTE

Gromyko Alexey, Director Adjunct al Institutului pentru Europa, Academia Rusă - *Studiu despre Rusia și Uniunea Europeană - o nouă abordare*, București, 2005, disponibil pe <http://www.ieras.ru/english/>

Mazilu Dumitru, *Studiu despre energie și geopolitică*, editat de Amo ProdPress, 2015.

Oehler-Șincai Iulia Monica - *Raport al summitului Comisiei Europene de la Vilnius, Lituania, Eastern Partnership summit*, 28-29 Nov. 2013, disponibil pe <http://www.iem.ro/>

Raport al Ministerului Economiei Direcția Comerț Exterior și Relații Internaționale - Îndrumar de afaceri în Federația Rusă, 2013, disponibil pe <http://www.dce.gov.ro/>

SURSE INTERNET

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rs.html>

<http://moscova.mae.ro/node/484>

<http://itar-tass.com/en/economy/774032>

<http://vox.publika.md/politica/imigrantii-o-salvare-sau-o-problema-pentru-rusia-505665.html>

24/7 Wall St.<http://247wallst.com/special-report/2012/04/18/the-worlds-most-resource-rich-countries/#ixzz3QsTn53pH>

<http://www.frontpress.ro/2012/12/vladimir-putin-a-promulgat-legea-ce-le-interzice-americanilor-sa-adopte-copii-rusi.html>

http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/rusia-dusmanul-natural-al-romaniei-rusia-azi-uniunea-sovietica-ieri-rus

ASPECTE PRACTICE PRIVIND INFORMAȚIILE PRECONTRACTUALE AFERENTE CONTRACTELOR DE CREDIT DE CONSUM

PRACTICAL ASPECTS REGARDING PRE- CONTRACTUAL INFORMATION RELATING TO CONSUMER CREDIT CONTRACTS

Mariana Rodica ȚIRLEA¹

Abstract

În vederea apropierii actelor cu putere de lege cât și a procedurilor cu caracter administrativ ale statelor membre în materie de credit de consum, Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European a stabilit norme la nivel comunitar privind contractele de credit pentru consum ca urmare a faptului că, statele membre utilizează mecanisme diferite de protecție a consumatorului și „în plus” față de cele prevăzute în Directiva 87/102/CEE. Situațiile juridice sau economice diferite care au fost constatate la nivel național a statelor membre au avut la bază rezultatele analizelor și consultărilor părților interesate din anul 1995 pentru punerea în aplicare a Directivei 87/102/CEE concretizată într-o consultare amplă a părților interesate. La nivelul anului 1996, a fost elaborat un raport care a pus în relief diferențe substanțiale între legile diferitelor state membre. În anul 1997, se elaborează un raport de sinteză asupra reacțiilor la raportul din 1995 și 1996. A rezultat faptul că, aceste diferențe pot avea efecte negative care să denatureze concurența pe de o parte (respectiv creditorii din Comunitatea europeană) și pe de altă parte să împiedice buna funcționare a pieței interne, prin adoptarea unor dispoziții obligatorii mai stricte și „altele” decât cele prevăzute de Directiva 87/102/CEE, cu efecte privind limitarea posibilității consumatorilor la oferta de credite transfrontaliere care a înregistrat un trend crescător, și asupra cererii de bunuri și servicii. Directiva 2008/48/CE se constituie ca o componentă a aquis-ului comunitar și este orientată pentru o piață transparentă a creditelor de consum, spre protecția consumatorilor și spre o legislație modernă a acestora.

Cuvinte cheie: Norme europene; credit de consum; informații standard la creditele de consum; legislație modernă; piața creditelor de consum; publicitate; transparență;

Clasificarea JEL: K12

¹ Conf.univ.dr., Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” București, România

Abstract

*In order to approximate the legislative acts and the administrative procedures of the member states in the matter of consumer credit, Directive 2008/48/EC of the European Parliament established rules at community level regarding consumer credit contracts as a result of the fact that, the member states use different consumer protection mechanisms and „in addition” to those provided in Directive 87/102/CEE. The different legal or economic situations that were found at the national level of the member states were based on the results of the analyzes and consultations of the interested parties from 1995 for the implementation of the Directive 87/102/CEE materialized in an extensive consultation of the interested parties. In 1996, a report was drawn up that highlighted substantial differences between the laws of different member states. In 1997, a summary report was drawn up on the reactions to the 1995 and 1996 report. It turned out that these differences can have negative effects that distort competition on the one hand (respectively creditors from the European Community) and on the other prevent the proper functioning of the internal market, by adopting stricter and „other” mandatory provisions than those provided for by Directive 87/102/CEE, with effects on limiting the possibility of consumers to the offer of cross-border loans, which has registered an increasing trend, and on the demand for goods and services. Directive 2008/48/CE is constituted as a component of the *acquis communautaire* and is oriented towards a transparent consumer credit market, towards consumer protection and towards a modern legislation for them.*

Keywords: European norms; consumer credit; standard information on consumer loans; modern legislation; consumer credit market; advertising; transparency;

1. Introducere

Conceptul de protecție a consumatorilor constituie parte integrantă a unui alt concept mai vast, și anume cel de *protecție socială*.²² Coceptul de protecție socială se circumscrie misiunii comunității europene, misiune care „este de a înființa o piață comună, o uniune economică și monetară prin punerea în aplicare a politicilor sau acțiunile comune menționate la articolele 3 și 3a, promovarea unei dezvoltări armonioase și echilibrate a activităților economice pe tot parcursul; creșterea comunitară durabilă și neinflaționistă care respectă mediul, într-un grad ridicat de a asigura buna funcționare a pieței unice și, printre altele, o dezvoltare armonioasă, echilibrată și durabilă a activităților economice; promovarea unei dezvoltări armonioase și echilibrate a activităților economice pe tot parcursul într-un grad ridicat convergența performanței economice; un nivel ridicat de ocupare

² Iliescu, GM., (2014), Dreptul protecției consumatorilor, Ed. Hamangiu, pg.1

a forței de muncă și de protecție socială, creșterea nivelului de trai și a calității vieții, coeziunea economică și socială și solidaritatea între toți membrii săi”³ Conceptul de protecție socială vizează „atât realizarea unor obiective generale – protecția demnității umane, universalitatea măsurilor de protecție socială, promovarea principiilor solidarității și justiției sociale, a parteneriatului social, eliminarea oricăror forme de discriminare, flexibilitatea și adaptabilitatea – cât și a unor obiective specifice – protecția categoriilor defavorizate sau aflate într-o situație conjuncturală dificilă, protecția puterii de cumpărare, a populației în fața inflației, protecția sănătății, *protecția consumatorilor* etc. În literatura economică, protecția consumatorilor este considerată o latură importantă a politicii de protecție socială și definită ca fiind „ansamblu de dispoziții privind inițiativa publică sau privată, destinată a asigura și ameliora continuu respectarea intereselor consumatorilor”⁴

Contractul de consum reprezintă „un contract încheiat între un consumator și un agent economic, în baza căruia se oferă produse sau se prestează servicii/executează lucrări pentru necesitățile individuale ale consumatorului, nelegate de activitatea profesională.”⁵

Creditele de consum ca și tipologie și diversitate au luat amploare. La acestea s-au adăugat instrumente noi de creditare care a necesitat „o legislație comunitară anticipativă adecvat, care să poată fi adaptată la formele viitoare de credit și care să permită statelor membre un grad corespunzător de flexibilitate în procesul de punere în aplicare”⁶, orientată spre elaborarea unei legislații moderne în domeniul creditului de consum cu „modificarea dispozițiilor existente și extinderea domeniului lor de aplicare, după caz.”⁷, cât și „dezvoltarea unei piețe a creditului, mai transparente și eficiente, în cadrul acestui spațiu fără frontiere interne care este esențială pentru promovarea dezvoltării activităților transfrontaliere.”⁸

Din această perspectivă s-a dorit ca piața creditelor să ofere consumatorilor un grad suficient de protecție, de liberă circulație a ofertelor de credite într-un mediu care conferă profesioniștilor și consumatorilor condiții optime într-o veritabilă piață internă. Sub rezerva că, în ipoteza în care la nivelul unui stat membru se constată lipsa unei dispoziții armonizate față de cele prezentate în directivă în înțelesul punctului 9 al directivei se subliniază faptul că, „statele membre ar trebui să dispună în continuare de libertatea de a menține sau introduce dispoziții legale naționale. În consecință, statele membre ar putea, de exemplu, să mențină sau să introducă dispoziții naționale cu privire la răspunderea solidară a vânzătorului sau a furnizorului de servicii și a creditorului.”⁹

Din perspectiva Codului comercial, protecția consumatorului este reglementată la art.4 și se bazează pe următoarele șase principii:

a) contradictorialitatea - presupune asigurarea posibilității persoanelor aflate

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=OJ:C:1992:191:FULL&from=EN>

⁴ Patriche, D.Pistol,G.M&colaboratorii(1998), *Protecția consumatorilor*, Academia de Studii Economice, București, pg.64

⁵ Baieșu,A&Plotnic,O,(2014), *Dreptul protecției consumatorilor*, USM, Chișinău

⁶ Directiva 2008/48/CE , punctul (7)

⁷ Directiva 2008/48/CE, punctul (5)

⁸ Directiva 2008/48/CE, punctul (6)

⁹ Directiva 2008/48/CE , punctul (9)

pe poziții divergente de a se exprima cu privire la orice act sau fapt care are legătură cu posibila încălcare a dispozițiilor privind protecția consumatorilor;

b) celeritatea procedurii de cercetare - presupune obligația autorității competente în domeniul protecției consumatorilor de a proceda, fără întârziere, la cercetarea sesizării consumatorilor, cu respectarea drepturilor persoanelor implicate și a regulilor prevăzute de lege;

c) proporționalitatea - conform căreia trebuie respectat un raport corect între gravitatea sau consecințele faptei constatate, circumstanțele săvârșirii acesteia și măsura sancționatorie aplicată;

d) legalitatea măsurilor propuse/dispuse - presupune că autoritățile competente nu pot propune/dispune decât măsurile prevăzute de lege;

e) confidențialitatea - obligația personalului din cadrul autorităților competente de a păstra confidențialitatea datelor, actelor, informațiilor de orice natură, prin a căror divulgare se pot aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice, care sunt sau pot fi menționate în aceste informații;

f) recunoașterea reciprocă - orice produs legal fabricat sau comercializat într-un stat membru al Uniunii Europene sau în Turcia ori fabricat în mod legal într-un alt stat aparținând Spațiului Economic European este admis pe teritoriul României, dacă oferă un grad echivalent de protecție cu cel impus de normele române.

Potrivit art. 5. din Codul consumului, Statul, prin autoritatea centrală cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor, are drept obiective:

a) protecția consumatorilor împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le afecteze drepturile și interesele legitime;

b) promovarea și protecția intereselor economice ale consumatorilor;

c) accesul consumatorilor la informații complete, corecte și precise asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor;

d) educarea consumatorilor;

e) despăgubirea efectivă a consumatorilor;

f) sprijinirea consumatorilor sau a altor grupuri sau organizații reprezentative de a se organiza, pentru a-și expune opiniile în procesele de luare a unei decizii care îi privește;

g) promovarea cooperării internaționale în domeniul protecției consumatorilor și participarea la schimburile rapide de informații;

h) prevenirea și combaterea, prin toate mijloacele, a practicilor comerciale abuzive și a prestării serviciilor, inclusiv a celor financiare care pot afecta interesele economice ale consumatorilor.

2. Domeniul de aplicare al directivei Directiva 2008/48/CE

O armonizare completă este necesară pentru a se asigura tuturor consumatorilor din Comunitatea europeană un nivel ridicat și un anumit echivalent de protecție a

intereselor lor care să conducă la crearea unei veritabile piețe interne.

Obiectul directivei este orientat spre armonizarea unor aspecte ale actelor cu putere de lege și a procedurilor administrative aplicare de statele membre în materie de contracte de credit pentru consumatori. Articolul 2 al directivei precizează domeniul de aplicare al directivei la punctul (1), în sensul că, directiva se aplică contractelor de credit, iar la punctul (2) este subliniat faptul că, directiva nu se aplică următoarelor contracte:

- (a) contracte de credit garantate fie prin ipotecă;
- (b) contracte de credit al căror scop este dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate asupra unui teren sau asupra unei clădiri existente sau proiectate;
- (c) contracte de credit care implică o sumă totală a creditului mai mică de 200 EUR sau mai mare de 75 000 EUR;
- (d) contracte de închiriere sau de leasing în cazul cărora obligația de cumpărare a obiectului contractului nu este stabilită nici prin respectivul contract, nici prin vreun contract separat;
- (e) contracte de credit sub forma unei facilități de tip „descoperit de cont” și în baza cărora creditul trebuie rambursat în termen de o lună;
- (f) contractele de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri, precum și contractele de credit cu termen de rambursare de trei luni și pentru care sunt de plătit numai costuri ne semnificative;
- (g) contracte de credit acordate de către un angajator angajaților săi cu titlu accesoriu, fără dobândă sau cu o dobândă anuală efectivă mai mică decât cea practică pe piață și care nu se oferă în general publicului;
- (h) contracte de credit încheiate cu întreprinderi de investiții, astfel cum sunt definite la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind piețele instrumentelor financiare (9), sau cu instituții de credit, astfel cum sunt definite la articolul 4 din Directiva 2006/48/CE a Consiliului, cu scopul de a permite unui investitor să efectueze o tranzacție referitoare la unul sau mai multe instrumente enumerate în secțiunea C din anexa I la Directiva 2004/39/CE, atunci când întreprinderea de investiții sau instituția de credit care acordă creditul este implicată într-o astfel de tranzacție;
- (i) contracte de credit care sunt rezultatul unei hotărâri pronunțate de o instanță sau de o altă autoritate instituită conform legii;
- (j) contracte de credit referitoare la amânarea, cu titlu gratuit, a plății unei datorii existente;
- (k) contracte de credit la încheierea cărora consumatorul i se cere să pună un bun la dispoziția creditorului, cu titlu de garanție, și în cazul cărora răspunderea juridică a consumatorului este strict limitată la respectivul bun gajat;
- (l) contracte de credit referitoare la credite acordate unui public restrâns în baza unei dispoziții legale de interes general, la rate ale dobânzii mai mici decât cele practicate în mod obișnuit pe piață, sau fără dobândă, ori în condiții care sunt mai avantajoase pentru consumator decât cele obișnuite de pe piață și cu dobânzi mai mici decât cele practicate în mod normal pe piață.¹⁰

¹⁰ Directiva 2008/48/CE Art1, pct.1 și 2

3. Informații standard de publicitate referitoare la contractele de credit de consum

Directiva 2008/48/CE prevede ca orice formă de publicitate referitoare la contractele de credit care indică o rată a dobânzii sau orice alte cifre referitoare la costul creditului pentru consumator cuprinde informații standard în conformitate cu articolul 4 al directivei.

Această obligație nu se aplică în situațiile în care legislația națională prevede indicarea dobânzii anuale efective în cazul publicității privind contractele de credit în care nu se menționează rata dobânzii și nici alte cifre referitoare la orice cost al creditului pentru consumator în sensul primului paragraf.

(2) Informațiile standard specifică, în mod clar, concis și vizibil, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele:

(a) rata dobânzii aferente creditului, fixă și/sau variabilă, împreună cu informații privind orice costuri incluse în costul total al creditului pentru consumator;

(b) valoarea totală a creditului;

(c) dobânda anuală efectivă; în cazul unui contract de credit de tipul celor prevăzute la articolul 2 alineatul (3), statele membre pot decide că nu este necesară specificarea dobânzii anuale efective;

(d) dacă este cazul, durata contractului de credit;

(e) în cazul unui credit sub formă de amânare la plată pentru un anumit bun sau serviciu, prețul actual și valoarea oricărei plăți în avans; și

(f) dacă este cazul, valoarea totală plătită de către consumator și valoarea ratelor.

(3). În cazul în care la încheierea unui contract referitor la un serviciu accesoriu aferent contractului de credit, în special o asigurare, este obligatorie pentru obținerea creditului sau pentru obținerea creditului conform clauzelor și condițiilor prezentate, iar costul aceluși serviciu nu poate fi determinat în prealabil, obligația de a încheia un asemenea contract este, de asemenea, menționată în mod clar, concis și vizibil, împreună cu dobânda anuală efectivă.

(4). Prezentul articol se aplică fără a aduce atingere Directivei 2005/29/CE.

„Contractul, cunoscut ca fiind acordul între două sau mai multe persoane spre a da naștere, a modifica sau a stinge între dânsii un raport juridic, se regăsește în viața de zi cu zi sub diverse forme, însă printre acestea un loc aparte revine contractelor de credit încheiate cu băncile, în cuprinsul cărora sunt inserate mai multe clauze impuse, care nu au putut fi negociate la momentul încheierii acestora.”¹¹

Consumatorii trebuie să primească toate informațiile necesare pentru o utilizare corespunzătoare, potrivit destinației inițiale a bunurilor.”¹²

„Clauzele abuzive utilizate frecvent de bănci sunt cele care dau dreptul acestora de a interveni în mod unilateral și discreționar în modificarea clauzelor contractuale,

¹¹ Popescu, A.M., *Practici discriminatorii prevăzute în clauzele abuzive din contractele bancare- tendințe actuale*, în volum *Exercitarea Dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse în societatea contemporană* la Lucrările celei de a VII-a Conferințe a Nediscriminării și Egalității de Șanse NEDES 2013, Editura Pro Universitaria, 2013, pag.79, ISBN 978-606-647-864-9

¹² Codul consumului (2021), *Obligațiile operatorilor economici - Capitolul II – Art.14*

în special în modificarea costurilor unui credit acordat, independent de un element obiectiv cum ar fi variația unui indice de referință verificabil. Deși prevederile legale care interzic această clauză ca fiind abuzivă nu sunt de dată recentă, băncile au continuat să practice astfel de clauze contractuale.”¹³

4. Cerințe de informare precontractuale la „descoperit de cont” și contracte specifice de credit

Referitor la cerințele precontractuale de informare, Directiva 2008/48/CE prevede o perioadă rezonabilă de timp anterioară încheierii unui contract de credit între profesioniști și consumatori. Acesta presupune că se va accepta o ofertă de către un consumator în înțelesul articolului 2 alineatele (3), (5) sau (6), de la creditor sau intermediarul de credit.

Oferta este întocmită de creditor potrivit condițiilor sale de creditare (ale profesionistului,) a clauzelor contractuale, a informațiilor obținute de la consumator și a preferințelor exprimate de către consumator.

Scopul acestei oferte vine în sprijinul consumatorului pentru a-i permite acestuia să ia o decizie.

Aceste informații le regăsim în art.5 al directivei și vizează:

- (a) tipul creditului;
- (b) numele și adresa creditorului;
- (c) numele și adresa intermediarului de credit implicat;
- (d) valoarea totală a creditului;
- (e) durata contractului de credit;
- (f) rata dobânzii aferente creditului;
- (g) condițiile privitoare la aplicarea ratei dobânzii aferente creditului;
- (h) indici sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului;
  - (i) costurile creditului aplicabile din momentul încheierii contractului de credit și, unde este cazul, condițiile în care acele costuri pot fi modificate;
  - (j) dobânda anuală efectivă prin intermediul unor exemple reprezentative care menționează toate ipotezele folosite pentru calculul ratei respective;
  - (k) condițiile și procedura pentru rezilierea contractului de credit;
  - (l) atunci când este cazul, pentru contractele de credit de tipul celor menționate la articolul 2 alineatul (3), o mențiune conform căreia consumatorului i se poate solicita în orice moment rambursarea integrală a creditului;
  - (m) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia, și, unde este cazul, orice penalități plătibile în caz de neplată;
  - (n) dreptul consumatorului de a fi informat imediat și gratuit, în conformitate cu articolul 9 alineatul (2), asupra rezultatului consultării bazei de date, realizate pentru evaluarea bonității sale;

¹³ Popescu, A.M., *Practici discriminatorii prevazute în clauzele abuzive din contractele bancare- tendințe actuale*, în volum *Exercitarea Dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse în societatea contemporană la Lucrările celei de a VII-a Conferințe a Nediscriminării și Egalității de Șanse NEDES 2013*, Editura Pro Universitaria, 2013, pag.83-84, ISBN 978-606-647-864-9

(o) pentru contractele de credit de tipul celor menționate la articolul 2 alineatul (3), informații cu privire la costurile aplicabile încă de la momentul încheierii contractului de credit, precum și, dacă este cazul, condițiile în care pot fi modificate aceste costuri;

(p) dacă este cazul, termenul pe parcursul căruia informațiile precontractuale au forță obligatorie pentru creditor.

Acest set de informații se furnizează lizibil pe hârtie sau pe un alt suport durabil cu același grad de vizibilitate.

Indicația directivei este că aceste informații pot fi furnizate prin intermediul formularului „Informații standard la nivel european privind creditul de consum” care figurează în anexa III. Se consideră că creditorul a respectat cerințele referitoare la informații stipulate în prezentul alineat și în articolul 3 alineatul (1) și (2) din Directiva 2002/65/CE în cazul în care a furnizat formularul „Informații standard la nivel european privind creditul de consum”.

(2) În cazul unui contract de credit de tipul celui prevăzut la articolul 2 alineatul (3), statele membre pot decide nespecificarea dobânzii anuale efective.

(3) În cazul unui contract de credit în sensul articolului 2 alineatele (5) și (6), informațiile furnizate consumatorului în conformitate cu alineatul (1) din prezentul articol includ și:

(a) suma, numărul și frecvența plăților care vor fi efectuate de către consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului; și

(b) dreptul de rambursare anticipată și, dacă este cazul, informații privind dreptul creditorului la compensație și modul în care aceasta va fi stabilită.

Cu toate acestea, în cazul în care contractul de credit intră în domeniul de aplicare al articolului 2 alineatul (3), se aplică numai dispozițiile menționate la alineatul (1) din prezentul articol.

(4) Cu toate acestea, în cazul comunicării telefonice și în cazul în care consumatorul solicită ca facilitatea de tip „descoperit de cont” să fie disponibilă imediat, descrierea caracteristicilor principale ale serviciului financiar include cel puțin elementele menționate la literele (c), (e), (f) și (h) din alineatul (1). În plus, în contractele de credit de tipul celor prevăzute la alineatul (3), descrierea principalelor caracteristici include menționarea duratei contractului de credit.

(5) Fără a aduce atingere derogării prevăzute la articolul 2 alineatul (2) litera (e), statele membre pun în aplicare cel puțin cerințele primei teze a alineatului (4) din prezentul articol în cazul contractelor de credit care sunt acordate sub forma unei facilități de tip „descoperit de cont” și care trebuie rambursate într-o perioadă de o lună.

(6) La cerere, în plus față de informațiile menționate la alineatele (1)-(4), consumatorului i se furnizează gratuit un exemplar din proiectul de contract de credit care include informațiile contractuale prevăzute la articolul 10, în măsura în care se aplică articolul respectiv. Această dispoziție nu se aplică în cazul în care, în momentul cererii, creditorul nu dorește să încheie contractul de credit cu consumatorul.

(7) În cazul în care, la cererea consumatorului, contractul a fost încheiat folosind un mijloc de comunicare la distanță care nu permite oferirea informațiilor

care trebuie furnizate în conformitate cu alineatele (1) și (3), inclusiv în cazurile menționate la alineatul (4), creditorul își îndeplinește, imediat după încheierea contractului de credit, obligațiile în temeiul alineatelor (1) și (3), prin furnizarea de informații contractuale în conformitate cu articolul 10, în măsura în care acest articol este aplicabil.

„Conceptul de protecție a consumatorilor constituie parte integrantă a unui alt concept mai vast, și anume cel de protecție socială. Conceptul de protecție socială vizează „atât realizarea unor obiective generale – protecția demnității umane, universalitatea măsurilor de protecție socială, promovarea principiilor solidarității și justiției sociale, a parteneriatului social, eliminarea oricăror forme de discriminare, flexibilitatea și adaptabilitatea – cât și a unor obiective specifice – protecția categoriilor defavorizate sau aflate într-o situație conjuncturală dificilă, protecția puterii de cumpărare, a populației în fața inflației, protecția sănătății, protecția consumatorilor etc. În literatură economică, protecția consumatorilor este considerată o latură importantă a politicii de protecție socială și definită ca fiind „ansamblu de dispoziții privind inițiative publică sau private, destinat a asigura și ameliora continuu respectarea intereselor consumatorilor”¹⁴

5. Concluzii

Crințele precontractuale de informare, potrivit Directivei 2008/48/CE presupun o perioadă rezonabilă de timp în care se apreciază că pe baza ofertei acceptate de consumator, acesta urmează să cunoască și să înțeleagă informațiile standard înainte încheierii unui contract de credit cu profesionistii. Perioada de timp rezonabilă este apreciată tot de creditor și este raportată la un anumit număr de zile. În această ipoteză se presupune că se va accepta o ofertă de către un consumator în înțelesul articolului 2 alineatele (3), (5) sau (6), de la un profesionist.

Oferta acceptată de către consumator este întocmită potrivit condițiilor de creditare ale profesionistului, a clauzelor contractuale, a informațiilor și preferințelor exprimate de către consumator. Scopul acestei oferte vine în sprijinul consumatorului pentru a permite acestuia să ia o decizie fundamentată în urma unei analize a ofertei/ofertelor în ipoteza încheierii unui contract de credit.

Directiva 2002/65/CE a furnizat „Informații standard la nivel european privind creditul de consum”,

Apreciem faptul că, oferta chiar dacă se constituie într-un mijloc precontractual de cunoaștere și de informare pentru consumatorul de credite, nu elimină posibilitățile ulterioare de apariție a clauzelor abuzive.

Pentru înțelegerea termenilor și corecta utilizare a acestora, directiva definește conceptele utilizate, în capitolul Definiții ceea ce conferă un sprijin pentru înțelegerea acestora de către consumatori. Observăm faptul că directiva, atribuie creditorului conceptul de profesionist, față de Codul consumului din România unde la definiții se atribuie creditorului conceptul de comerciant. În înțelesul Codului comercial, comerciantul este definit ca fiind „persoana fizică sau juridică autorizată să desfășoare

¹⁴ Patruche, D.Pistol, G.M&colaboratorii(1998), Protecția consumatorilor, Academia de Studii Economice

activitatea de comercializare a produselor și serviciilor de piață.”¹⁵

Dispozițiile directivei se aplică în domenii care nu intră în sfera de aplicare a acesteia.

Astfel, un stat membru ar putea să mențină sau să introducă dispoziții legale naționale corespunzătoare celor din directivă.

6. Bibliografie

1. Baieșu, A. & Plotnic, O. (2014), *Dreptul protecției consumatorilor*, USM, Chișinău
2. Codul consumului (2021), „*Obligațiile operatorilor economici*” - Capitolul II – Art.14
3. Directiva 2008/48/CE
4. Directiva 87/102/CEE
5. Iliescu, G.M., (2014), „*Dreptul protecției consumatorilor*”, Ed. Hamangiu, pg.1
6. Legea nr.296 din 28 iunie 2004 privind Codul consumului (cdep.ro)
7. Mocanu, C.M., (2018), „*Contracte*” Universul Juridic, P.56
8. Patruche, D., Pistol, G.M. & colaboratorii (1998), *Protecția consumatorilor*, Academia de Studii Economice
9. Popescu, M.A., (2013), *Practici discriminatorii prevazute în clauzele abuzive din contractele bancare- tendințe actuale*, în volum *Exercitarea Dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse în societatea contemporană* la Lucrările celei de a VII-a Conferințe a Nediscriminării și Egalității de Șanse NEDES 2013, Editura Pro Universitaria, 2013, pag.79-86, ISBN 978-606-647-864-9
10. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=OJ:C:1992:191:FULL&from=EN>

¹⁵ Legea nr.296 din 28 iunie 2004 privind Codul consumului

PRACTICI COMERCIALE PRECONTRACTUALE AFERENTE CONTRACTELOR BANCARE DE CREDITARE (Studiu practic)

PRE-CONTRACTUAL COMMERCIAL PRACTICES RELATED TO BANKING LOAN CONTRACTS (Practical study)

Mariana Rodica ȚÎRLEA¹

Abstract

Oferta de credit se construiește de către reprezentantul băncii în baza datelor și a informațiilor comunicate de către potențialul client. Aceste date și informații privesc o serie de aspecte necesare stabilirii costului creditului pe de o parte, cât și aspectelor de bonitate ale potențialului client, care ulterior vor sta la baza luării deciziei privitoare la eligibilitatea sau nu a potențialului client și în consecință luarea deciziei de creditare sau nu. Pentru stabilirea costului creditului, banca ține cont în stabilirea procentului de dobândă de cuantumului avansului pe care îl deține potențialul client (ca pondere și partea de contribuție a acestuia), de cuantumului veniturilor pe care acesta le realizează, de vârsta solicitantului, de asigurarea de viață dacă acesta o deține, de vechimea la locul de muncă, de banca la care își încasează venitul. Încasarea venitului la banca care acordă creditul, conferă potențialului client o reducere a procentului de dobândă, respectiv, poate beneficia de o ofertă de credit mai bună. La aceasta se mai poate adăuga o eventuală asigurare de viață și cuantumului avansului mai mare care pot avea ca efect reducerea costului creditului bancar. Chiar dacă, anterior încheierii contractului bancar de creditare, oferta bancară de creditare vine în întâmpinarea potențialului client, ca un mijloc de informare, de cunoaștere care stă la baza opțiunii de creditare, oferta de creditare nu elimină posibilitățile ulterioare de apariție a dezechilibrelor din contractele bancare de creditare generatoare de clauze abuzive.

Cuvinte cheie: credit; costul creditului; comisioane bancare; clauze; clauze abuzive; dobândă; taxe; avans la credit; asigurarea de viață; venit;

¹Conf.univ.dr., Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” București, România

Abstract

The credit offer is built by the bank representative based on the data and information communicated by the potential client. These data and information concern a series of aspects necessary to determine the cost of the loan on the one hand, as well as the aspects of the creditworthiness of the potential client, which will later be the basis for making the decision regarding the eligibility or not of the potential client and, as a consequence, the lending decision or not. To determine the cost of the loan, the bank takes into account the amount of the advance that the potential client has (as a weight and the part of his contribution), the amount of income he makes, the age of the applicant, the life insurance if he owns it, by seniority at the workplace, by the bank where he collects his income. Collecting the income at the bank that grants the loan gives the potential client a reduction in the interest rate, respectively, he can benefit from a better credit offer. To this can be added a possible life insurance and the higher amount of the advance which can have the effect of reducing the cost of the bank loan. Even if, prior to the conclusion of the bank credit agreement, the bank credit offer comes to the potential client, as a means of information, of knowledge that is the basis of the credit option, the credit offer does not eliminate the subsequent possibilities of the appearance of imbalances in the bank contracts of lending generating abusive clauses.

Keywords: credit; the cost of credit; bank commissions; clauses; abusive clauses; interest rate; taxes; credit advance; life insurance; income;

Clasificarea JEL: K12

1. Exemplu reprezentativ: „Oferta de credit bancar”

Oferta bancară de creditare conține date referitoare la tipul și caracteristicile creditului

personalizate, valoarea creditului, moneda de acordare a creditului, perioada de creditare în luni, dobânda la credit, rata lunară, tipuri de comisioane practicate, tipuri de taxe practicate, alte costuri practicate de bancă pe toată durata creditului, alte costuri potențiale pentru creditul acordat practicate de banca finanțatoare și graficul estimativ de rambursare a creditului.

Elemente tehnice ale ofertei bancare de creditare se prezintă astfel:

Denumirea:

Date de identificare::

Oferta de credit bancar

Nr. xxxxx din data de xx/yy/zzzz

În atenția:

potențialului client XY

Ca urmare a discuțiilor de natură preliminară care au avut loc între reprezentanțul Băncii Q S.A. și dumneavoastră, vă comunicăm:

1. Caracteristicile creditului

Tabelul 1. Tipul creditului și caracteristicile acestuia practicate de Banca Q S.A.

<u>Nr.crt.</u>	<u>Specificația</u>	<u>Explicatia</u>
1	Valoarea creditului	Credit ipotecar
2	Moneda de acordare a creditului	Euro (€)
3	Suma solicitată	50.000 €
4	Perioada de creditare (în ani)	30 ani
5	Perioada de creditare (în luni)	360 luni
6	Dobânda la credit	8,50 %
7	Rata lunară	366,88 €/lună
8	Garanție la credit	Imobilul achiziționat
9	Cost total al creditului la finele perioadei	140.500,00 €

Sursa: Autor

La finele perioadei de creditare costul total al creditului se cifrează la: **140.500,00 €**

2. Tipuri de comisioane practicate

Tabelul 2. Tipologia comisiunelor practicate de Banca Q S.A.

<u>Nr.crt.</u>	<u>Specificația</u>	<u>Explicatia</u>
1	Comision de risc	0,50% (250,00 €)
2	Comision de instrumentare	1,50%
3	Comision pentru rescadențare	1,00%
4	Comision pentru reeșalonare	1,00 %

Sursa: Autor

3. Tipuri de taxe practicate

Tabelul 3. Tipologia taxelor practicate de Banca Q S.A.

<u>Nr.crt.</u>	<u>Specificația</u>	<u>Explicatia</u>
1	Taxa pentru tehnoredactare documente	550,00 €
2	Taxa pentru tehnoredactare documente de credit	200,00 €
3	Taxa anuală de administrare	150,00 LEI
4.	Taxa pentru înregistrare la arhiva electronică	50

Sursa: Autor

4. Costul asigurării

Tabelul 4. Alte costuri practicate de Banca Q S.A. pe toată durata creditului

<u>Nr.crt.</u>	<u>Specificatia</u>	<u>Explicatia</u>
1	Asigurare pentru locuință	Rată lunară
2	Costul aferent asigurării imobilului ipotecat	10,00 €

Srsa: Autor

5. Oferta pentru asigurarea de locuință emisă de Banca Q S.A.

Tabelul 5. Oferta emisă de Banca Q S.A. pentru asigurarea de locuință

<u>Nr.crt.</u>	<u>Specificatia</u>	<u>Explicatia</u>
1	Asigurare pentru locuință	Rată lunară
2	Costul asigurării pentru un imobil evaluat 100.000 €	20,00 €
3	Costul aferent asigurării imobilului ipotecat	10,00 €

Srsa: Autor

6. Costul evaluării pentru imobilul ipotecat ipotecat, practicat de Banca Q S.A.

Tabelul 6. Costuri cu evaluarea bunului ipotecat, practicate de Banca Q S.A.

<u>Nr.crt.</u>	<u>Specificatia</u>	<u>Explicatia</u>
1	Costul aferent evaluării imobilului ipotecat	100,00 €

Srsa: Autor

7. Alte costuri potențiale pentru creditul acordat practicate de Banca Q S.A.

Tabelul 7. Alte costuri potențiale pentru creditul acordat practicate de Banca Q S.A.

<u>Nr.crt.</u>	<u>Specificatia</u>	<u>Explicatia</u>
1	Comision deschidere de cont curent	10 LEI
2	Comision pentru plăți interbancare 0 -50 LEI	5
3	Comision pentru plăți interbancare 50,0 -1.000 LEI	10
4	Comision pentru plăți interbancare 1000,01–50000LEI	15
5	Comision pentru plăți interbancare peste 50000 LEI	20
6	Comision pentru eliberare de numerar	0,8% - peste 50.000 €
7	Comision pentru eliberare de numerar	0,3% - până la 50.000 €

8	Comision pentru eliberare de drese	4 LEI
9	Comision pentru adrese destinate refinanțării	70 LEI
11	Comision pentru adrese destinate radierii ipotecii	45 LEI
12	Comisionde eliberare a extrasului de cont la cerere	5 LEI
13	Comisionpentru plăți interbancare 0 -50 LEI	5
14	Comisionpentru plăți interbancare 50,0 -1.000 LEI	10
15	Comisionpentru plăți interbancare 1000,01–50000LEI	15
16	Comisionpentru plăți interbancare peste 50000 LEI	20
17	Comision pt. emiterea ordinului de plată 1- 5.000 €	20
18	Comision pt. emiterea ordinului de plată 5001-30000€	0,25
19	Comision pt.emiterea ordinului de plată peste 30000€	0,1%

Srsa: Autor

8. Simularea Graficului de rambursare a creditului estimativ bancar

Referitor la sumele de plată lunară (care se formează din rata lunară a creditului, plus dobânda, plus anuitate), banca efectuează pe baza datelor și a informațiilor primite de la potențialul client o simulare personalizată intitulată: „Grafic de rambursare a creditului estimativ”.

Acest grafic de rambursare a creditului estimativ, se prezintă într-o formă analitică de următoarea manieră:

Graficul de rambursare a creditului estimativ

Nume și prenume/denumirea: XY
Valoarea creditului: 500.000 €
Perioada de timp: 30 de ani(360 de luni)
Dobânda anuală: 8,50 %
Moneda de acordare a creditului: €

Nr. crt.	Data plății	Rata lunară	Dobânda lunară	Anuitate	Soldul creditului	Suma lunară de plată
1	xx/yy/zzzz					
2	...					
3	...					
...	...					
360	XX/YY/ZZZZ					
TOTAL:		50.000	90.500	140.500	-	140.500

Sursa: Autor

Notă: Graficul de rambursare a creditului estimativ este elaborat în scop informativ-orientativ pentru potențialul client și nu reprezintă niciun fel de finanțare sau angajament din partea băncii.

Observăm faptul că, acest grafic prezintă data plății, rata lunară, dobânda lunară, numărul și frecvența plăților, ordinea în care plățile vor fi efectuate pentru a fi rambursate, soldul creditului și suma de plată lunară.

Notă la „Oferta de credit bancar”:

1. „Ofertă de credit” emisă de Banca Q S.A. este strict pentru informarea potențialului client al băncii.
2. „Ofertă de credit” emisă de Banca Q S.A. nu produce efecte și nu angajează banca în niciun fel.
3. Analiza eligibilității potențialului client precede decizia de acordare sau de neacordare a creditului.
4. Privitor la dobânzile și comisioanele oferite, acestea pot suferi modificări generate de evoluția Euribor, Robor, în intervalul de timp cuprins de la data ofertei până la data acordării creditului.

Aspecte privitoare la calculul dobânzii anuale efective

Calculul dobânzii anuale are la bază ipoteza conform căreia contractul bancar de creditare urmează să rămână valabil pentru durata de timp convenită între părțile acesuia, timp în care părțile vor îndeplini obligațiile în condițiile și în termenele stabilite de comun acord.

„Contractul, cunoscut ca fiind acordul între două sau mai multe persoane spre a da naștere, a modifica sau a stinge între dânșii un raport juridic, se regăsește în viața de zi cu zi sub diverse forme, însă printre acestea un loc aparte revine contractelor de credit încheiate cu băncile, în cuprinsul cărora sunt inserate mai multe clauze impuse, care nu au putut fi negociate la momentul încheierii acestora.”²

„Contract de credit” înseamnă un contract prin care un creditor acordă sau promite să acorde unui consumator un credit sub formă de amânare la plată, împrumut sau alte facilități financiare similare, cu excepția contractelor pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe durata furnizării lor.”³

Clauzele impuse se califică a fi clauze abuzive, respectiv: „clauze contractuale care nu au fost negociate individual cu consumatorul și creează contrar cerințelor

² Popescu, A.M., Practici discriminatorii prevăzute în clauzele abuzive din contractele bancare- tendințe actuale, în volum Exercițarea Dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse în societatea contemporană la Lucrările celei de aVII-a Conferințe a Nediscriminării și Egalității de Șanse NEDES 2013, Editura Pro Universitaria, 2013, pag.79, ISBN 978-606-647-864-9

³ Directiva 2008/48/CE, Definiții

bunei-credințe, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, în detrimentul consumatorului un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.”⁴

O pondere însemnată a cauzelor generatoare de clause abuzive a constituit-o de-a lungul timpului modul de calcul al dobânzii și a ratei dobânzii. Dobânda anuală efectivă înseamnă „costul total al creditului pentru consumator exprimat ca procent anual din valoarea totală a creditului, inclusiv costurile menționate la articolul 19 alineatul (2), dacă este cazul.”⁵ Rata dobânzii aferente creditului înseamnă „rata dobânzii exprimată ca procent fix sau variabil aplicat anual sumei trase din credit.”⁶

Potrivit Directivei europene⁷, calcularea dobânzii anuale efective presupune următoarele:

(1) Dobânda anuală efectivă, care este egală, pe o perioadă de un an, cu valoarea actuală a tuturor angajamentelor (trageri, rambursări și costuri), viitoare sau prezente, convenite de creditor și de consumator, este calculată în conformitate cu formula matematică stabilită în anexa I partea I.

(2) În scopul calculării dobânzii anuale efective, se determină costul total al creditului pentru consumator, cu excepția costurilor suportate de către consumator pentru nerespectarea oricăruia dintre angajamentele stabilite prin contractul de credit și a altor costuri în afara prețului de achiziție, pe care, pentru achiziții de bunuri și servicii, este obligat să îl plătească, indiferent dacă tranzacția este efectuată în numerar sau pe credit.

(3) Calculul dobânzii anuale efective se bazează pe ipoteza conform căreia contractul de credit urmează să rămână valabil pe perioada convenită, iar creditorul și consumatorul își vor îndeplini obligațiile în condițiile și în termenele convenite în contractul de credit.

(4) În cazul contractelor de credit care cuprind clauze care permit variații ale ratei dobânzii aferente creditului și, dacă este cazul, ale cheltuielilor incluse în dobânda anuală efectivă, dar necuantificabile la momentul calculării, dobânda anuală efectivă se calculează pe baza ipotezei conform căreia rata dobânzii aferente creditului și celelalte costuri vor rămâne fixe în raport cu nivelul inițial și se vor aplica până la încetarea contractului de credit.

(5) Dacă este necesar, ipotezele suplimentare prevăzute în anexa I pot fi utilizate la calculul dobânzii anuale efective.

În cazul în care ipotezele prevăzute la prezentul articol și în anexa I partea II nu sunt suficiente pentru calcularea dobânzii anuale efective într-o manieră uniformă sau nu mai sunt adaptate situației comerciale de pe piață, Comisia poate determina ipotezele suplimentare necesare pentru calculul acesteia sau să le modifice pe cele existente.

⁴ Baieșu, A. & Plotnic, O. (2014), Dreptul protecției consumatorilor, USM, Chișinău, pg.122

⁵ Directiva 2008/48/CE, Definiții

⁶ Idem

⁷ Directiva 2008/48/CE, art.19

Aceste măsuri, destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentei directive, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 25 alineatul (2).

Calculul greșit al dobânzii anuale efective, este o practică comercială incorectă, sancționabilă.

„Menționarea unui număr excesiv de comisioane încalcă dreptul consumatorilor la o informare precisă și corectă, drept reglementat de art. 45 din Legea 296/2004 privind Codul Consumului (coroborat și cu calculul greșit al DAE, care nu includea toate costurile creditului), fiind, totodată, și o practică comercială incorectă, care are drept scop și ca efect deformarea substanțială a comportamentului economic al consumatorilor”⁸.

Concluzii

Ofertele bancare de creditare se circumscriu crințelor precontractuale de informare a potențialilor clienți ai băncilor cu privire la elementele care participă la formarea costului creditului bancar. Față de informațiile prezentate în ofertă, băncile precizează faptul că, între data ofertei de credit și data încheierii unui contract de credit pot apărea modificări la elementele de cost ale creditului, ca urmare a modificărilor care pot interveni în acest interval de timp.

Oferta emisă de reprezentantul băncii către potențialul client al băncii este personalizată și adaptată la situația concretă a solicitantului de credit. Prin structura elementelor componente, oferta bancară de creditare este orientată în scopul informării, cunoașterii și analizei de către potențialul client al posibilității contractării creditului bancare în condiții prealabile definite de reprezentanții creditorilor. Practic, „consumatorii trebuie să primească toate informațiile necesare pentru o utilizare corespunzătoare, potrivit destinației inițiale a bunurilor.”⁹

La oferta prezentată, observăm existența unui număr excesiv de mărime de comisioane bancare, care poate să afecteze precizia în stabilirea corectă a costului creditului bancar și schimbarea comportamentului economic al potențialului client.

Bibliografie

1. Baieșu, A. & Plotnic, O. (2014), *Dreptul protecției consumatorilor*, USM, Chișinău

---

⁸ Popescu, M.A. (2013), Practici discriminatorii prevăzute în clauzele abuzive din contractele bancare - tendințe actuale, în volum *Exercitarea Dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse în societatea contemporană la Lucrările celei de a VII-a Conferințe a Nediscriminării și Egalității de Șanse NEDES 2013*, Editura Pro Universitaria, 2013, pag. 79-86, ISBN 978-606-647-864-9

⁹ Codul consumului (2021), *Obligațiile operatorilor economici - Capitolul II - Art. 14*

2. Codul consumului (2021), „*Obligațiile operatorilor economici*”
3. Directiva 2008/48/CE
4. Popescu, M.A.,(2013), *Practici discriminatorii prevazute în clauzele abuzive din contractele bancare- tendințe actuale*, în volum *Exercitarea Dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse în societatea contemporană* la Lucrările celei de aVII-a Conferințe a Nediscriminării și Egalității de Șanse NEDES 2013, Editura Pro Universitaria, 2013, pag.79-86 , ISBN 978-606-647-864-9
5. Exemplu reprezentativ, „Oferte bancare de creditare” din materiale analizate

CONTROLUL ACHIZIȚIILOR PUBLICHE PRIN PRISMA CRITERIILOR DE SUSTENABILITATE

THE CONTROL OF PUBLIC PROCUREMENTS THROUGH THE PRISMATIC OF SUSTAINABILITY CRITERIA

Liliana BUZILĂ¹

Abstract

The purchase of goods or the contracting of works or services by one or more public authorities from selected economic operators is referred to as public procurement. They are vitally important for ensuring the normal functioning of public mechanisms, but they are also of great importance for the country's economy. In order to prepare this work, the views of different experts from several countries, as well as the official legal and statistical databases, were researched. In international financial practice, methodologies for determining the sustainability of public finances have been developed, which are applicable for determining the sustainability of public procurement. In essence, it is the methodology intended to determine the capacity of the public administration in the country to honor the financial commitments assumed by contracting the purchases of goods, work, and services. The application of the given methodology allowed the development of certain conclusions regarding the sustainability of public procurement in the Republic of Moldova. In the short term, this can be seen as normal. But in the conditions of the current economic and financial crisis, the long-term prospects remain uncertain. Also, as a threat to the sustainability of public procurement in the Republic of Moldova, the high level of corruption remains, which requires the continuation of activities to maintain the transparency of public procurement and those related to the prevention of corruption.

Keywords: public procurements; sustainability;

JEL classification: E61, E62, H30, H62, H63

¹ drd, USM. lilabuzi@gmail.com

1. Introducere

Achizițiile publice reprezintă procesul de dobândire de către autoritățile publice a unor produse, lucrări sau servicii.

Legislația Republicii Moldova definește achiziție publică drept „procurarea, prin intermediul unui contract de achiziții publice, de bunuri, de lucrări sau servicii de către una sau mai multe autorități contractante de la operatorii economici selectați de acestea, indiferent dacă bunurile, lucrările sau serviciile sunt destinate sau nu unui scop public”. (*Legea...*, n.d.)

Wikipedia afirmă că „achizițiile publice reprezintă suma tuturor proceselor de planificare, stabilire a priorităților, organizare, publicitate și de proceduri, în vederea realizării de cumpărări de către organizațiile care sunt finanțate total sau parțial de bugete publice (europene, naționale centrale sau locale, donori internaționali)”. (*Achiziție...*, n.d.)

Prin procesul de achiziții publice statul trebuie să obțină acel minim de produse, lucrări sau servicii care să-i garanteze buna sa funcționare, inclusiv pentru asigurarea populației cu servicii și bunuri publice. P

rintre aceste servicii și bunuri se numără medicina, învățământul, asigurarea ordinii publice, infrastructura, etc. Pentru procurarea și livrarea lor, statul utilizează banii colectați în formă de taxe și impozite de la cetățeni, **deci banii cheltuiți în procesul de achiziții publice sunt și banii fiecărui contribuabil**. (*Achizițiile...*, n.d.)

În multe țări, achizițiile publice reprezintă un element important al economiei. De exemplu, în Uniunea Europeană acest sector economic constituie 16,5% din PIB-ul UE. (*Achiziție...*, n.d.) Iar în diferite state europene valoare totală a achizițiilor publice deviază între 15-30% din PIB. (*Rolul...*, n.d.)

În viziunea experților de la IDIS Viitorul, rolul achizițiilor publice constă în următoarele (*Rolul...*, n.d.):

- utilizarea eficientă a banilor publici, astfel încât să existe un raport optimal dintre calitate și preț;
- satisfacerea interesului public, respectiv dezvoltarea și îmbunătățirea mediului de viață al comunității;
- stimularea dezvoltării economice;
- constituie un element important pentru dinamizarea pieței.

Data fiind importanța achizițiilor publice atât pentru sistemului finanțelor publice, cât și pentru economie, este necesară o anumită prudență în desfășurarea lor exprimată în anumite norme de sustenabilitate, despre care va fi vorba în prezentul articol.

2. Abordări teoretice generale ale sustenabilității finanțelor publice

Reieșind din cadrul științific legat de achizițiile publice, conceptul de sustenabilitate urmează să fie tratat prin prisma *sustenabilității finanțelor publice*.

Pentru ultima noțiune, Comisia Europeană prezintă următoarea interpretare: „Sustenabilitatea finanțelor publice, denumită și sustenabilitatea fiscal-bugetară, este capacitatea unui guvern de a-și acoperi cheltuielile curente și de a-și susține politicile în materie de impozite și alte politici conexe pe termen lung, fără a-și pune în pericol solvabilitatea sau a risca să nu poată să își ramburseze o parte din datorii sau să efectueze o parte din cheltuielile promise.” (Comisia Europeană)

Unii experți expun următoarea opinie: „Sustenabilitatea fiscală (care mai este numită sustenabilitate bugetară) este o caracteristică referitoare la un regim fiscal concret, care la rândul său, este determinat de structura și volumul veniturilor și cheltuielilor (angajamentelor) bugetare. Dacă autoritățile centrale vor decide de a efectua reforma în sfera bugetară și vor examina diferite variante alternative ale politicii fiscal-bugetare, atunci față de fiecare din aceste variante să fie evaluată și asigurată stabilitatea bugetară.” (Goriunov et al., 2015)

„Fiscalitatea reprezintă o categorie economică care exprimă relații de repartitie a unei părți din veniturile contribuabililor persoane fizice și persoane juridice, care se mobilizează sub formă de venituri fiscale la bugetul consolidat al statului și se redistribuie sub forma cheltuielilor bugetare în care statul asigură controlul în scopul satisfacerii anumitor obiective de politică economică”. (Țîrlea, 2017. p.15)

„Fiscalitatea reprezintă cea mai mare sursă de finanțare a cheltuielilor statului. Prin politica sa, statul orientează o parte din fluxurile bănești din economie de o așa manieră încât activitatea economică la nivelul societății să fie sustenabilă.” (Țîrlea, 2018, p.106)

Aleš Krejdl definește sustenabilitatea astfel: „O politică fiscală se numește sustenabilă în cazul în care valoarea actuală a viitoarelor excedente primare este egal cu nivelul actual al datoriei (așa-numita constrângerea bugetară intertemporală). În cazul, în care această condiție este îndeplinită, guvernul evită acumularea de datorii excesive, este capabil să se facă față datoriilor sale și nu există nici un risc de insolvabilitate.” (Krejdl, 2006)

„Politica bugetară și politica fiscală reprezintă două componente importante ale politicii financiare a statului.” (Țîrlea, 2018, p.106)

Adesea drept noțiune de înlocuire a celei examinate este *stabilitatea finanțelor publice*, care în interpretarea autorilor Luchian și Țepordei „...presupune, că dintr-o parte, determinarea volumului și structurii cheltuielilor și operațiunilor publice, iar din altă parte – asigurarea lor cu resursele atrase atât în formă de venituri (ale

bugetului de stat, fondurilor publice specializate, întreprinderilor de stat), precum și împrumuturi”. (Luchian, Țepordei, 2016)

La fel, autorii nominalizați afirmă că „...starea finanțelor publice poate fi considerate drept stabilă, când într-o măsură suficientă este efectuată finanțarea funcțiilor statului (orientate spre asigurarea creșterii economice și ridicarea bunăstării cetățenilor), reieșind din condiția, că utilizarea surselor finanțării lor nu conduce la sporirea poverii fiscale și acumularea datoriilor, precum și înrăutățirea structurii lor (creșterea ponderii împrumuturilor pe termen scurt, ridicarea profitabilității lor, mărirea volumului împrumuturilor în valută ș.a.)”. (Luchian, Țepordei, 2016)

Starea finanțelor publice se consideră sustenabilă, când sunt îndeplinite următoarele condiții (Kudryashov, 2012):

- este asigurată efectuarea plăților curente (prin amortizare, restructurare, refinanțare, amânare ș. a.);
- sunt finanțate cheltuielile destinate dezvoltării țării în perioadele viitoare;
- povara fiscală nu trebuie să împiedice dezvoltarea economică și socială a țării;
- volumul plăților legate de deservirea datoriei publice nu trebuie să afecteze solvabilitatea statului;
- deficitul general al finanțelor publice trebuie să contribuie nu numai la soluționarea problemelor curente, ci pentru atingerea scopurilor strategice ale statului.

Aceste norme pot contribui la evitarea politicilor nesustenabile.

Unii experți propun următorii indicatori pentru exprimarea sustenabilității bugetare (Veliev, 2011), (Luchian, Țepordei, 2016):

Cheltuielile bugetare minimale [CBm] – totalitatea mijloacele prevăzute în buget pentru finanțarea măsurilor menite să asigure funcționalitatea statului:

- *Veniturile bugetare de proprii* [VBp];
- *Veniturile bugetare de reglementare* [VBr];
- *Datoriile bugetare* [DB].

Tratarea indicatorilor prin prisma sustenabilității este următoarea:

- Sustenabilitate absolută: $CBm < [VBp + VBr]$;
- Sustenabilitate normală: $CBm = [VBp + VBr]$;
- *Stare nesustenabilă*: $CBm > [VBp + VBr - DB]$;
- *Stare nesustenabilă absolută*: $CBm > [VBp + VBr]$.

Din altă parte, autorii Luchian și Țepordei menționează concepția cercetătorului Stoian, care a oferit modelul propriu al sustenabilității politicii fiscale (Luchian, Țepordei, 2016):

$$\frac{db}{ds} = g + h - t + (r - \theta) \cdot b = d + (r - \theta) \cdot b$$

Unde:

b = ponderea datoriei publice în PIB;

g = ponderea în PIB a cheltuielilor guvernamentale pentru bunuri și servicii;

h = ponderea în PIB a transferurilor guvernamentale;

t = ponderea în PIB a veniturilor fiscale;

r = rata reală a dobânzii la care au fost contractate împrumuturile publice;

θ = rata reală a creșterii economice;

d = ponderea în PIB a soldului primar;

s = variabila timp.

Din cele menționate reiese, că *sustenabilitatea achizițiilor publice reprezintă capacitatea autorităților publice a țării de a-și onora obligațiile contractuale aferente, fără a-și pune în pericol solvabilitatea statului.*

De asemenea, sustenabilitatea achizițiilor publice poate fi considerată drept funcție economică determinată de următoarele blocuri de componente:

- Dinamica volumului și structurii achizițiilor publice;
- Dezvoltarea economică a țării exprimată prin dinamica PIB;
- Dinamica achizițiilor publice în cadrul volumului total al cheltuielilor publice;
- Capacitatea statului de a mobiliza venituri ordinare exprimată prin dinamica volumului total a veniturilor publice;
- Disponibilitatea surselor de împrumut pentru acoperirea deficitului bugetar și dinamica datoriei publice.

3. Analiza generală a achizițiilor publice din Republica Moldova

Cadrul legal al sistemului de achiziții publice este bazat pe Legea Republicii Moldova nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice.

Relațiile privind achizițiile publice se bazează în baza următoarelor principii:

- utilizarea eficientă a banilor publici și minimizarea riscurilor autorităților contractante;
- transparența achizițiilor publice;
- asigurarea concurenței și combaterea practicilor anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice;
- protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice;
- menținerea ordinii publice, bunelor moravuri și siguranței publice, ocrotirea sănătății, protejarea vieții oamenilor, florei și faunei;
- liberalizarea și extinderea comerțului internațional;
- libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și de prestare a **serviciilor**;

- tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici;
- proporționalitate;
- recunoaștere reciprocă;
- asumarea răspunderii în cadrul procedurilor de achiziție publică.

Organul public responsabil de organizarea domeniului analizat este Agenția Achiziții Publice (în continuare – AAP), care este autoritate a administrației publice în subordinea Ministerului Finanțelor ce își desfășoară activitatea potrivit Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Achiziții Publice și efectivul-limită al acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 134 din 09 martie 2017.

AAP este constituită în scopul fortificării capacităților autorităților contractante în domeniul achizițiilor publice, în scopul monitorizării conformității desfășurării procedurilor de achiziții publice, precum și al efectuării analizei sistemului de achiziții publice.

Principalele activități ale AAP sunt (AAP, 2021):

- intensificarea și asigurarea largă și necondiționată a publicității și transparenței procedurilor de achiziție publică, prin publicarea anunțurilor de intenții, de atribuire, de modificare ale contractelor și a dărilor de seamă întocmite în rezultatul desfășurării procedurilor de achiziții publice, conform solicitărilor autorităților contractante, în scopul satisfacerii necesităților de bunuri, lucrări sau servicii;
  - conlucrarea activă și acordarea ajutorului metodologic necesar autorităților contractante în scopul efectuării, planificării procedurilor de achiziție și publicării anunțurilor de intenție ale acestora;
  - instruirea persoanelor implicate în activitatea achizițiilor publice, reprezentanților autorităților contractante, operatorilor economici, desfășurarea seminarelor și întrunirilor, acordarea consultanței și ajutorului metodologic în domeniu prin intermediul liniei telefonice de consiliere metodologică în domeniul achizițiilor publice (HelpDesk);
  - verificarea conformității procedurilor de achiziții publice de bunuri, lucrări și servicii în baza documentațiilor de atribuire, deciziilor de atribuire întocmite de către autoritățile contractante în rezultatul desfășurării procedurilor de achiziții publice și/sau deciziilor de modificare a contractelor de achiziții publice/acordurilor cadru;
  - întocmirea, actualizarea și menținerea Listei de interdicție a operatorilor economici;
  - efectuarea statisticii în domeniul achizițiilor publice;
  - facilitarea accesului la procedurile de achiziții a IMM.
- Indicatorii bază a activității AAP sunt prezentați în Tabelul 1.

Tabelul 1. Indicatorii activității AAP

Indicatorii	2019	2020	2021
Numărul procedurilor	5179	4355	3485
Numărul contractelor	13800	12416	13450
Suma achizițiilor (milioane lei)	8939,9	9040,6	8445,5

Sursa: (Rapoartele..., n.d.)

Din datele tabelului reiese, că în perioada analizată a avut loc o tendință generală de comprimare a activității AAP.

Aceasta, în mare parte, se referă la numărul procedurilor, care în 2021 a constituit 3485, fiind în scădere cu 870 unități.

În anul 2021 de către autoritățile contractante au fost încheiate 13450 contracte și acorduri adiționale, cu 1034 mai multe decât în perioada similară a anului 2020.

În perioada anului 2021 de către autoritățile contractante au fost realizate achiziții publice în valoare totală de 8445,5 milioane lei, ceea ce este cu 595,2 milioane lei mai puțin decât în anul 2020 și reprezintă o scădere de 6,6%.

Repartizarea achizițiilor publice după tipul de proceduri este prezentată în Figura 1.

În anul 2021 ponderea cea mai mare (76,4%) a fost deținută de achizițiile efectuate prin intermediul licitațiilor deschise desfășurate prin SIA RSAP Mtender în sumă de 6449,9 milioane lei, care a crescut față de anul 2020 cu 456,4 milioane lei (sau cu 7,6%).

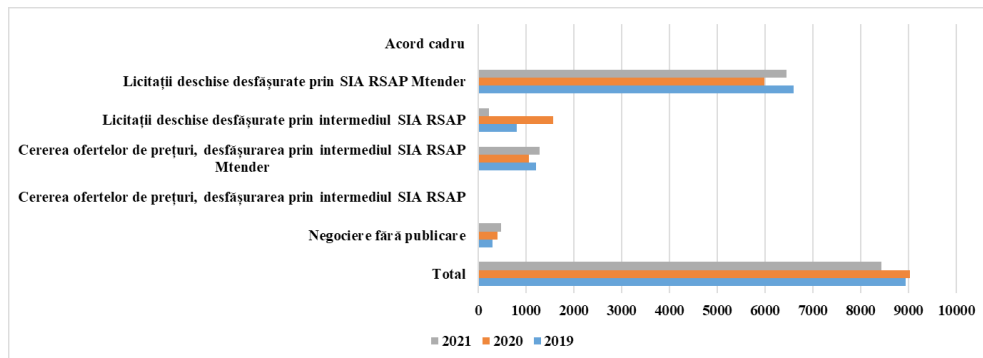

Figura 1. Repartizarea achizițiilor publice după tipul de proceduri (milioane lei)

Sursa: (Rapoartele..., n.d.)

Achizițiile efectuate prin intermediul cererilor ofertelor de prețuri, desfășurarea prin intermediul SIA RSAP Mtender au avut ponderea de 15,1% în sumă de 1278,6

milioane lei, sporind față de anul 2020 cu 221,3 milioane lei (sau cu 20,9%).

Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” Mtender (SIARSAP Mtender) este un sistem electronic online de achiziții electronice cu multiple platforme, alcătuit dintr-un portal web și o Unitate Centrală de Date de date de tip deschis (Open Data) și o rețea cu mai multe platforme din sectorul privat acreditate pentru a sprijini licitațiile desfășurate electronic pentru clienții din sectorul public și sectorul privat. Platforma electronică de achiziții este o platformă comercială electronică de achiziții publice, acreditată pentru conectarea cu MTender și oferă servicii de licitație electronică digitală atât clienților din sectorul public, cât și cumpărătorilor din sectorul privat. Fiecare platformă de achiziții MTender oferă un serviciu de asistență pentru cumpărători și operatori economici înregistrați pe această platformă pentru a accesa serviciile electronice ale MTender.

Informația privind repartizarea achizițiilor publice după tipul obiectului de achiziție (bunuri/lucrări/servicii) este prezentată în Figura 2.

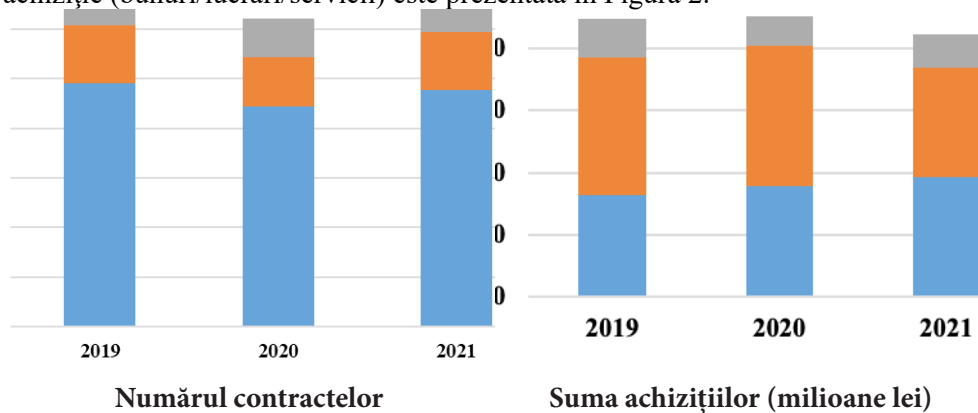

Figura 2. Repartizarea achizițiilor publice după tipul obiectului de achiziție
Sursa: (Raportele..., n.d.)

În anul 2021 ponderea de 70,9% în numărul total al contractelor de achiziții publice a ținut de procurarea bunurilor în cantitate de 9538 unități, ceea ce este cu 658 contracte mai mult față de anul 2020. După importanță, următoarea poziție este ocupată de lucrări (17,5%) cu 2352 contracte și un spor față de anul precedent cu 377 unități.

În ce privește suma achizițiilor, ponderea majoră (45,8%) iarăși ține de procurarea bunurilor în sumă de 3866,7 milioane lei, care s-a mărit față de anul 2021 cu 316,4 milioane lei (sau 8,9%), achizițiile de lucrări au avut valoarea de 3516,1 milioane lei, cu o reducere de 1033,6 milioane lei (sau 22,7%).

În afară de cele expuse, mai există un indicator important – ponderea volumului achizițiilor publice în PIB, dinamica căruia este prezentată în Figura 3.

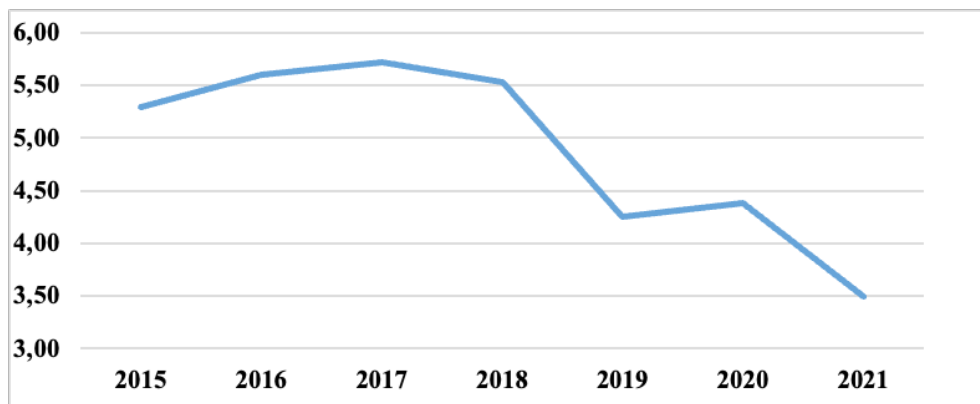

Figura 3. Repartizarea achizițiilor publice după tipul obiectului de achiziție
Sursa: (Rapoartele..., n.d.), (Moldova..., n.d.)

În perioada anilor 2017-2021 acest indicator a avut tendința generală de scădere, respectiv de la 5,7% până la 3,5%.

La aceasta au contribuit creșterea nivelului PIB și diminuarea volumului achizițiilor publice.

4. Analiza posibilităților controlului sustenabilității achizițiilor publice din Republica Moldova

În Tabelul 2 este prezentată dinamica indicatorilor de bază aplicați pentru analiza sustenabilității achizițiilor publice.

Tabelul 2. Dinamica indicatorilor de bază (milioane lei)

Indicatori	2017	2018	2019	2020	2021
PIB	178881	192509	206256	199734	241871
Achizitii publice	8605	10509	8940	9041	8446
Cheltuielile BPN	54522	59577	65976	73270	82014
Veniturile BPN	53378	57965	62949	62650	77373
Deficitul BPN	1145	1612	3026	10620	4641
Datoria de stat	51660	52013	52494	67821	77753

Sursa: (Rapoartele..., n.d.), (Moldova..., n.d.)

Pentru analiza sustenabilității achizițiilor publice propunem un set de indicatori, a căror devieri anuale sunt prezentate în Tabelul 3.

Tabelul 3. Dinamica devierilor anuale a indicatorilor de bază (%)

Indicatori	2017	2018	2019	2020	2021	Media anuală
PIB	+11,2	+7,6	+7,1	-3,2	+21,1	+8,8
Achiziții publice	+14,3	+22,1	-14,9	+1,1	-6,6	+3,2
Cheltuielile BPN	+12,5	+9,3	+10,7	+11,1	+11,9	+11,1
Veniturile BPN	+16,2	+8,6	+8,6	-0,5	+23,5	+11,3
Deficitul BPN	-54,4	+40,8	+87,7	+250,9	-56,3	+53,8
Datoria de stat	+1,7	+0,7	+0,9	+29,2	+14,6	+9,4

Sursa: (Raportele..., n.d.), (Moldova..., n.d.)

Reieșind din rezultatele analizei efectuate, se poate vorbi despre o sustenabilitate normală a achizițiilor publice pe termen scurt, argumentele fiind următoarele:

Ritmul mediu anual de creștere a achizițiilor publice (3,2%) este relativ jos față de dinamica medie anuală a cheltuielilor Bugetului Public Național (BPN) (11,1%);

Ponderea achizițiilor publice în cheltuielile totale ale BPN este în continuă scădere (de la 17,6% în anul 2018 până la 10,3% în anul 2021);

Veniturile BPN sunt în proces de creștere, sporul mediu anual (11,35) fiind aproximativ același față de cheltuielile BPN.

Însă pe termen lung sustenabilitatea achizițiilor publice este influențată negativ de anumiți factori:

Creșterea vertiginoasă, cu un ritm mediu anual de 53,8%, a deficitului BPN, ceea ce amenință capacitatea statului de face față angajamentelor financiare asumate pentru achizițiile publice;

Drept consecință a factorului precedent, are loc creșterea rapidă a datoriei de stat cu un ritm mediu anual de 9,4%, ceea ce va conduce la mărirea esențială a cheltuielilor de deservire a datoriei respective în viitor.

Sustenabilitatea pe termen lung a achizițiilor publice mai este compromisă și de procesele actuale în domeniul finanțelor publice. În conformitate cu rectificările recente la Bugetul de Stat pentru anul 2022 examinate recent în parlament, diferența negativă dintre venituri și cheltuieli poate ajunge la nivelul de 17,3 miliarde lei (în comparație cu 4,7 miliarde lei din anul 2021), ceea ce inevitabil va conduce la creșterea respectivă a datoriei de stat. (Popescu, 2022)

5. Corupția ca amenințare a sustenabilității achizițiilor publice

Analiza experienței internaționale demonstrează faptul, că exterminarea completă a corupției în domeniul achizițiilor publice nu a reușit nici într-o țară din lume, însă aceasta nu înseamnă că măsurile de combatere întreprinse nu au fost

eficiente. La momentul de față eforturile de bază ale tuturor organelor de stat sunt orientate în mod prioritar spre prevenirea și profilaxia manifestărilor corupționale, dar nu spre înlăturarea consecințelor infracțiunilor comise. (Pavlenko, 2013)

În primul rând majoritate din ele nu pot fi realizate fără acte de corupție sau în lipsa *conflictului de interese* din partea autorității contractante. Reprezentații actelor de corupție implicați în procesul de achiziții pot utiliza statutul și funcția pentru atribuirea contractelor companiilor în care ei au interes financiar sau managerial.

O altă formă de manifestare a corupției este *plată de mită și acordarea cadourilor și serviciilor de valoare*.

Mita reprezintă oferirea sau recepționarea anumitei valori pentru a influența în mod corupt acțiunile altuia, în cazul de față a influența decizii de atribuire a contractului, modificarea contractului (acorduri adiționale, acorduri de extindere), oferirea informațiilor confidențiale, aranjarea, monitorizarea inadecvată și evitarea bunei recepționări a livrabilelor necalitative sau inexistente.

Conform datelor din studiul realizat la nivel global (*Corruption...*, n.d.), suma mitei constituie un procent fix din prețul contractului: 5-20% pentru a câștiga licitația și 2-5% pentru a primi plata conform invoice-ului. În unele cazuri de excepție suma mitei totaliza 30-40% din valoarea contractului, ceea ce face imposibil implementarea contractului conform specificațiilor fără majorarea prețului contractului sau încheierea unor amendamente pentru „livrări suplimentare”.

Experții de la IDIS Viitorul vin cu informație suplimentară aferentă (*Rolul...*, n.d.):

- Circa 9,5 trilioane USD (sau 15% din PIB-ul global) se mișcă anual prin contractele publice încheiate de guvern cu sectorul privat.

- 57% dintre cazurile externe de mituire investigate de Convenția Antifraudă a OECD au avut implicată mită pentru obținerea contractelor publice.

- Principalele cauze generatoare de corupție în cadrul achizițiilor publice sunt următoarele (*Korrupsiya...*, n.d.):

- Imperfecțiunea legislației în domeniul achizițiilor publice;

- Caracterul incomplet și neregulat al finanțării achizițiilor;

- Necunoașterea și neînțelegerea de către specialiștii ocupați în sfera achizițiilor a drepturilor și obligațiilor lor;

- Lipsa de încredere a participanților plasării comenzii față de sistemul achizițiilor în bază de concurs, în posibilitatea concurenței cinstite, imparțialitatea beneficiarilor;

- Comportamentul pasiv al organelor de control în domeniul achizițiilor publice și antimonopol;

- Acțiunile lipsite de scrupule ale funcționarilor, care iau decizii referitoare la efectuarea și desfășurarea procedurilor de achiziție.

Pierderile directe ale sistemului finanțelor publice (sau veniturile anuale

respective ale persoanelor corupte) în anul 2016 au constituit 1,1-2% din PIB sau 1,5-2,7 miliarde lei. Astfel, pierderile directe din cauza corupției au constituit 3,1-5,6% din Bugetul Public Național. (Budianschi, 2017)

O mare parte a acestor pierderi se datorează *corupției în domeniul achizițiilor publice*. Luând în considerație faptul, că valoarea medie anuală a contractelor de achiziții publice în Republica Moldova constituie circa **6-12% din PIB** (*Combaterea...*, n.d.), problema dată este gravă.

În conformitate cu analiza efectuată de unii experți, în anul 2015 costul corupției în domeniul dat a variat de la 1,6 miliarde la 3 miliarde MDL, ceea ce constituie 1,3% și respectiv 2,5% din PIB. (Morcoțilo, 2018)

În anul 2016 costurile estimate ale corupției în achizițiile publice în Republica Moldova s-au ridicat la 1,5 miliarde lei. (Straton, 2017)

În urma efectuării unei analize în anul 2018, experții de la Expert-Grup au declarat: „Achizițiile publice sunt un domeniu expus extrem de mult riscurilor de corupție. Riscurile de corupție proliferază în acest domeniu grație sumelor imense alocate de către stat pentru procurarea bunurilor, serviciilor și lucrărilor. La nivel internațional țările alocă între 15% și 30% din PIB pentru achiziții publice, în Republica Moldova suma dată fiind puțin mai mică, de aproximativ 10-12%”. (*Combaterea...*, n.d.)

Odată cu aprobarea Legii nr.131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice în Republica Moldova au întreprins măsuri multiple de eficientizare și transparentizare a proceselor legate de achizițiile publice.

La aceasta au contribuit și prevederile Acordului de Asociere RM–UE, măsurile pentru punerea în aplicare a Acordului privind achizițiile publice ale Organizației Mondiale a Comerțului, Strategiei de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020 și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia.

De asemenea, în fiecare an Centrul Național Anticorupție efectuează măsuri de profilaxie a corupției în domeniul achizițiilor publice.

Astfel, în anul 2021 a fost efectuată analiza strategică privind amenințările de corupție în cadrul achiziției și furnizării energiei electrice în contextul liberalizării pieței energetice din Republica Moldova. În context, sa recomandat „cercetarea prin prisma indicatorilor privind achiziția, transportarea și distribuirea energiei electrice, care dezvoltă riscul majorării tarifului la furnizarea acesteia consumatorilor casnici, precum și aspectele care generează riscurile admiterii actelor de corupție la nivelul consumatorilor noncasnici și în rândul autorităților publice la lansarea ulterioară a procedurilor de achiziții publice”. (*Rportul...*, n.d.)

La fel a fost desfășurată analiza strategică privind achizițiilor publice. În acest context, „s-au conturat mai multe problematici, inclusiv: lipsa criteriilor de transparență la etapa planificării achizițiilor publice; probleme la etapa elaborării documentației de atribuire; neasigurarea eficienței achiziției (sunt achiziționate automobile de lux); pasivitatea operatorilor economici; divizarea pe loturi; retragerea

nemotivată a contestațiilor; concentrarea unor tipuri de achiziții în jurul unui cerc restrâns de agenți economici; divizarea achizițiilor în scopul aplicării procedurilor de achiziție de mică valoare, fapt ce nu asigură o transparență în acest proces și promovează interese personale a conducătorilor autorităților contractante; cadru legal privind achizițiile publice de valoare mică) etc” (Raportul..., n.d.)

6. Concluzii

Achizițiile publice reprezintă un domeniu important atât pentru îndeplinirea funcțiilor statului, cât și pentru activitatea economică a țării în general. De aceea, este necesară aplicarea unor tehnici destinate determinării capacității administrației publice din țară să onoreze angajamentele financiare asumate prin contractarea achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii. În practica financiară internațională au fost elaborate metodologii de determinare a sustenabilității finanțelor publice, care sunt aplicabile pentru determinarea sustenabilității achizițiilor publice. Aplicarea metodologiei date a permis elaborarea anumitor concluzii referitoare la sustenabilitatea achizițiilor publice în Republica Moldova. Pe termen scurt, aceasta poate fi apreciată drept normală. Însă în condițiile crizei economice și financiare actuale, perspectivele pe termen lung rămân incerte. De asemenea, drept amenințare pentru sustenabilitatea achizițiilor publice în Republica Moldova rămâne nivelul înalt al corupției, ceea ce impune continuarea activităților de menținere a transparenței achizițiilor publice și cele legate de profilaxia corupției.

Bibliografie

Achiziție publică, [Accesat la 18 august 2022], Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Achizi%C8%9Bie_public%C4%83

Achizițiile publice La Punct. Care este costul și impactul corupției în achizițiile publice?, [Accesat la 23 august 2022], Disponibil: <http://lapunct.md/2018/04/09/achizițiile-publice-la-punct-care-este-costul-si-impactul-corupției-in-achizițiile-publice/>

AGENȚIA ACHIZIȚII PUBLICE (2021) *Raport privind activitatea în domeniul achizițiilor publice desfășurată în perioada anului 2021*, [Accesat la 24 august 2022], Disponibil: https://tender.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_aap_2021.pdf

BUDIANSCHI, Dumitru (2017) *Costul corupției în Republica Moldova și cine îl suportă*, [Accesat la 25 august 2022], Disponibil: https://www.expert-grup.org/media/k2/attachments/Costul_corupției_in_Republica_Moldova_RO.pdf

CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE (2021) *Raport de activitate*, [Accesat la 24 august 2022], Disponibil: <https://ro.wikipedia.org/wiki/>

Achizi%C8%9Bie_public%C4%83https://www.cna.md/public/files/Raport_de_activitate_CNA_2021.pdf

Combaterea corupției în achizițiile publice, [Accesat la 23 august 2022], Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/editorial/combaterea-coruptiei-in-achizitiile-publice.html>

COMISIA EUROPEANĂ, *Sustenabilitatea finanțelor publice*, [Accesat la 22 august 2022], Disponibil: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_public-finance-sustainability_ro.pdf

Corruption and fraud in international aid projects, [Accesat la 26 august 2022], Disponibil: <http://guide.iacrc.org/wp-content/uploads/2011/06/U4-Brief-on-corruption-and-fraud.pdf>

GORIUNOV, Evgeniy; KOTLIKOFF, Lawrence; SINELNIKOV-MURILEV, Sergey (2015) *Teoreticheskiye osnovy byudzhelnogo razryva kak pokazatelya dolgosrochnoy fiskalnoy ustoychivosti i yego otsenka dlya Rossii (Theoretical foundations of the budget gap as an indicator of long-term fiscal sustainability and its assessment for Russia)*, http://iep.ru/files/text/working_papers/Nauchnye_trudy-168.pdf

Korrupciya v sisteme goszakupok: problemy i puti vykhoda (Corruption in the public procurement system: problems and ways out), [Accesat la 26 august 2022], Disponibil: <http://rossiyanavsegda.ru/read/1218/>

KREJDL, Aleš (2006) *Fiscal Sustainability – Definition, Indicators and Assessment of Czech Public Finance Sustainability*, [Accesat la 24 august 2022], Disponibil: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/.galleries/research_publications/cnb_wp/cnbwp_2006_03.pdf

KUDRYASHOV, V. (2012) *Ustoychivost gosudarstvennykh finansov (Public Finance Sustainability)*, http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ekukrr_2012_10_6

Legea Republicii Moldova Nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice (Publicată la 31.07.2015 în Monitorul Oficial Nr. 197-205)

LUCHIAN, Ivan; ȚEPORDEI, Aurelia (2016) *Abordările teoretice ale sustenabilității politicii fiscale*. Materialele Conferinței Internaționale Științifico-Practice “Creșterea economică în condițiile globalizării” ediția a XI-a, Institutul Național de Cercetări Economice, 13-14 octombrie 2016, Chișinău, Editura INCE, p. 119-122

Moldova în cifre, breviar statistic, [Accesat la 26 august 2022], Disponibil: <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=263&id=2195>

MORCOTÎLO, Iurie (2018) *Achizițiile publice La Punct. Care este costul și impactul corupției în achizițiile publice?*, [Accesat la 24 august 2022], Disponibil: <http://lapunct.md/2018/04/09/achizitiile-publice-la-punct-care-este-costul-si->

impactul-coruptiei-in-achizitiile-publice/

PAVLENKO, Irina (2013) *Korrupsiya v sfere gosudarstvennykh zakupok (Corruption in public procurement)*, [Accesat la 25 august 2022], Disponibil: <http://cyberleninka.ru/article/n/korrupsiya-v-sfere-gosudarstvennyh-zakupok>

POPESCU, Cristina (2022) *Rectificări la Bugetul de stat al R. Moldova: Veniturile se majorează cu peste 5 miliarde de lei, iar cheltuielile vor crește cu 3 miliarde*, [Accesat la 26 august 2022], Disponibil: <https://tvr Moldova.md/article/f297ce9ee79a38ec/rectificari-la-bugetul-de-stat-al-r-moldova-veniturile-se-majoreaza-cu-peste-5-miliarde-de-lei-iar-cheltuielile-vor-creste-cu-3-miliarde.html>

Rapoartele de activitate ale AAP pentru anii 2019-2021, [Accesat la 26 august 2022], Disponibil: <https://tender.gov.md/ro/documente/rapoarte-de-activitate>

Rolul achizițiilor publice. Achiziții publice în cifre. Principii, [Accesat la 24 august 2022], Disponibil: <http://viitorul.org/files/achizitii%20publice/Rolul%20achizitiilor%20publice.%20Achizitii%20publice%20in%20cifre.%20Principii..pdf>

STRATON, Cristina (2017) *Expert IDIS Viitorul: Estimativ costurile corupției în achizițiile publice din Moldova se ridică la 1,5 miliarde lei*, [Accesat la 24 august 2022], Disponibil: <http://tv8.md/2017/11/01/expert-idis-viitorul-estimativ-costurile-coruptiei-in-achizitiile-publice-din-moldova-se-ridica-la-15-miliarde-lei/>

Țirlea Mariana Rodica (2013) *Abordări sistematice ale fiscalității în România*, Vol. 1: *Fiscalitatea. Fundamentare teoretică conceptuală*, Chișinău: Institutul Național de Cercetări Economice, 2018, ISBN 978-9975-3272-3-7. P.106

Țirlea Mariana Rodica (2017), *Fiscalitate* Manual de studiu individual, pag. 15

VELIEV, Zaur Teyyub (2011) *Fiskalnaya ustoychivost: teoriya i praktika (Fiscal sustainability: theory and practice)*, [Accesat la 24 august 2022], Disponibil: <http://moluch.ru/conf/econ/archive/12/1200/>

Raport de activitate al CNA pentru anul 2021, <https://www.cna.md/lib.php?l=ro&idc=143>, [Accessed August 30^h 2022]

ANALYSIS OF THE PUBLIC PROCUREMENT SECTOR IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND HIGHLIGHTING THE KEY AREAS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT OF SUSTAINABILITY

ANALIIZA SECTORULUI ACHIZIȚIILOR PUBLICE DIN REPUBLICA MOLDOVA ȘI EVIDENȚIEREA DOMENIILOR CHEIE PENTRU IMPLEMENTAREA CONCEPTULUI DE SUSTENABILITATE

Iulia CAPRIAN¹

Abstract

The elaborated work approaches the issue of public procurement in terms of their role in solving social, environmental, economic problems. In this context, the author analyzes the current situation and the evolution in dynamics of the public procurement sector for the period 2008-2021. The applied methodological instrument includes: comparative analysis, dynamics indices, critical analysis of the specialized literature. The performed analysis allowed the author to formulate conclusions on strengthening the field of sustainable public procurement in the Republic of Moldova and to identify the contribution of public procurement to solving the problems of sustainable development.

Keywords: public procurement; sustainability; development; Republic of Moldova<

JEL Classification: H5, H57, Q56.

INTRODUCTION

Public procurement, as an effective tool, can be used by the state to achieve various advantages that go beyond the acquisition of goods, works or services to ensure the activity. Such advantages can be expressed not only in the implementation of cost-effective procurement procedures, but also in obtaining

¹ *Universitatea de Stat din Moldova*, kaprianusm@gmail.com

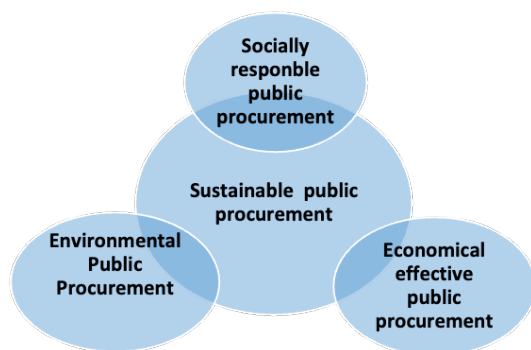

public benefits of an environmental or social nature [8, pp.79-80].

Public procurement, due to its characteristics (large volumes of purchases, imperious powers of the state), is one of the mechanisms for sustainable development. Combining elements of economic efficiency, social security and environmental safety, procurement solves the problems of sustainable development.â

SCIENTIFIC RESEARCH

Public procurement also serves as an instrument of the budget system used to regulate the economy, social life and the environment, called sustainable procurement. The four main dimensions of sustainable development: social, economic, environmental and institutional can be integrated into the public achizițiile publice procurement (Figure 1).

Fig. 1. Components of sustainable public procurement

Source: developed by author based on the source [2]

Examples of sustainable public procurement include the refusal to purchase toxic and chemically hazardous substances, the purchase of certified wood products, the use of reusable containers, requirements for the energy efficiency of equipment, restrictions on gas emissions, small businesses, enterprises of national minorities, the creation of new jobs, the purchase of honest, non-contraband products and much more.

Having first appeared several decades ago, the concept of sustainable development has firmly entered the theory and practice of public administration, and, moreover, has become one of the most popular and dynamically developing theoretical concepts. The whole variety of approaches to the interpretation of sustainability in general can be reduced to a fairly simple principle: sustainable development is a long-term progressive socio-economic development that does not destroy its natural basis. Having identified as the main goal of the state's activities the maintenance and growth of the welfare of citizens, ensuring their security, increasing the competitiveness of the national economy and reducing the risks of global economic instability, each country should develop its own mechanisms for the transition to sustainable development and actively introduce them into management practice [4, p. 50].

The state, with the help of a procurement mechanism, the implementation of

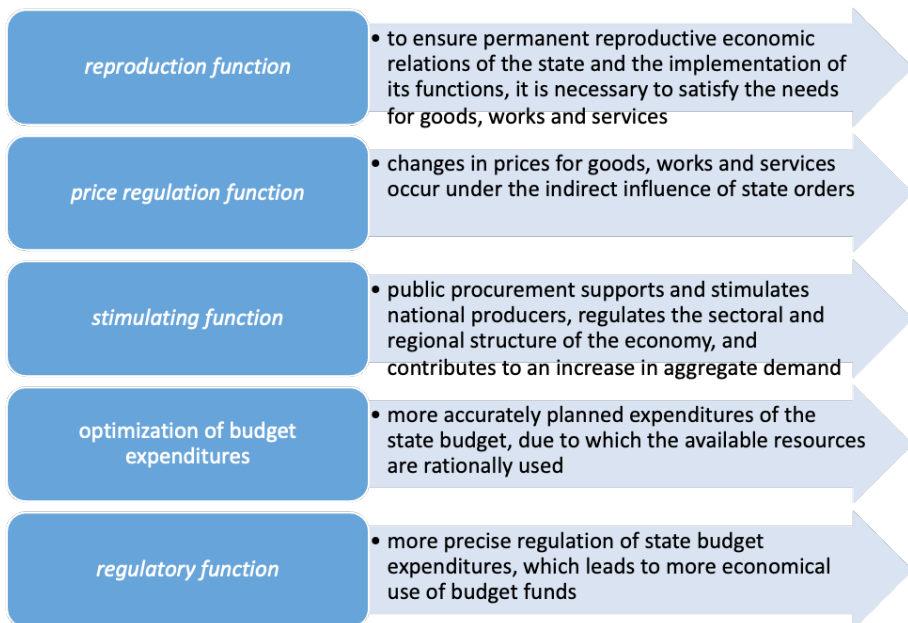

which increases the centralization of management, controls costs and prevents their increase, reduces state budget expenditures, manages material and flows [3]. Public procurement is increasingly being used as a lever to stimulate economic growth and achieve additional public policy objectives, such as the development of innovation, the participation of small and medium-sized businesses, and the achievement of stability of results. From an economic point of view, public procurement is increasingly recognized as a lever to increase the efficiency of public spending. For this reason, increasing the efficiency of spending is considered a priority for the state. The category of efficiency as one of the meanings of a successful procurement means not only the benefit in the acquisition of goods, works or services, but also the overall economic benefits for society with the effective allocation of resources.

In a mixed economy, where the state acts as a customer of works, goods and services and at the same time their consumer, the placement of demand in the free market is a tool for influencing the economy, its structure and dynamics. Thus, public procurement from an economic point of view performs the following functions (Fig. 2) [7]:

Fig. 2. Functions of public procurement from an economic point of view
Source: developed by author based on the source [7]

The formation of the institution of public procurement is associated with the peculiarities of the socio-economic development of each country. It should be noted that in Western countries the usual concept of «procurement for public needs» is not used, instead the term «social (public) procurement» is used and, accordingly,

procurement to provide «social (public) needs» [3, p. 287].

Public procurement in international practice accounts for a significant part of the country's GDP. At the same time, in the Republic of Moldova, this indicator for 2008-2021 did not exceed 9.6% of GDP calculated in current prices in national currency. This value can be considered low in comparison with the same parameter of the countries of the European Union, where this indicator varies from 15 to 30% [2]. As a result of the analysis, it can be stated that in the indicated period the GDP of the Republic of Moldova increased by 156 519 million lei, or about 70%. Despite the stable growth, the volume of public procurement varies. The highest value was recorded in 2014, it amounted to 10 839 million lei – 9.7% of GDP. The minimum value of public procurement in GDP is set in 2021: 8,445 million lei – 3.85% of GDP. It is worth noting that, according to the World Bank for 2018, at the global level, public procurement amounts to \$ 11 trillion. USA, i.e., 12.7% of global/world GDP – 86 trillion dollars [11]. Thus, the increase in the volume of public procurement is not associated with an increase in the country's GDP and primarily depends on the policy pursued by the state, as well as the needs of certain state institutions. In addition, it was revealed that the increase in the volume of public procurement cannot be called insignificant in the analyzed period. For example, in 2019, compared to the data for 2008, this figure increased by only 3,044 million lei, or by 34%, and their share in GDP has completely decreased from 9.4 to 4.3%, i.e., by 5.1 percentage points (Table 1).

Table 1. Share of public procurement in GDP of the Republic of Moldova

No	Year	GDP calculated in current prices (mln lei)	Dynamics of GDP indices, in % compared to the previous year	Volume of public procurement (mln lei)	Dynamics of volume indices, in % compared to the previous year
1	2008	62 922	-	5 895	-
2	2009	60 430	96,03%	4 559	77,33%
3	2010	71 885	118,95%	5 642	123,75%
4	2011	82 349	114,55%	5 477	97,07%
5	2012	87 847	106,67%	5 878	107,32%
6	2013	99 879	113,69%	7 476	127,18%
7	2014	112 050	112,18%	10 839	145%
8	2015	121 851	108,74%	6 461	59,6%
9	2016	134 476	110,36%	7 526	116,5%
10	2017	150 369	111,81%	8 605	114,33%
11	2018	190 016	126,36%	10 508	122,11%
12	2019	210 099	110,56%	8 939	85,06%

Source: developed by author based on sources [2, 10]

Based on the dynamics of the volume of public procurement, it is also worth noting that its sharpest decline was recorded from 2014 to 2015. During this period,

the indicator under review decreased by 4,378 million lei, or by 40.3%. It was at that time that the implementation of new laws and standards for public procurement occurred, which created difficulties in their implementation for both state institutions and economic agents.

Having analyzed the dynamics of expenditures of the national public budget (hereinafter referred to as the NPB) and public procurement in 2008-2021, it can be noted that the share of the latter in the NPB ranged from a minimum value of 12.9% in 2015 to a maximum of 24.4% reached in 2014. On average, during the analyzed period, the share of public procurement in the NPB was 17.5%, which is a significant indicator in terms of the use of resources directed to public procurement, demonstrates a sufficient level for the implementation of policy in the field of ecology, the social sphere and for economic development in general (Fig. 3).

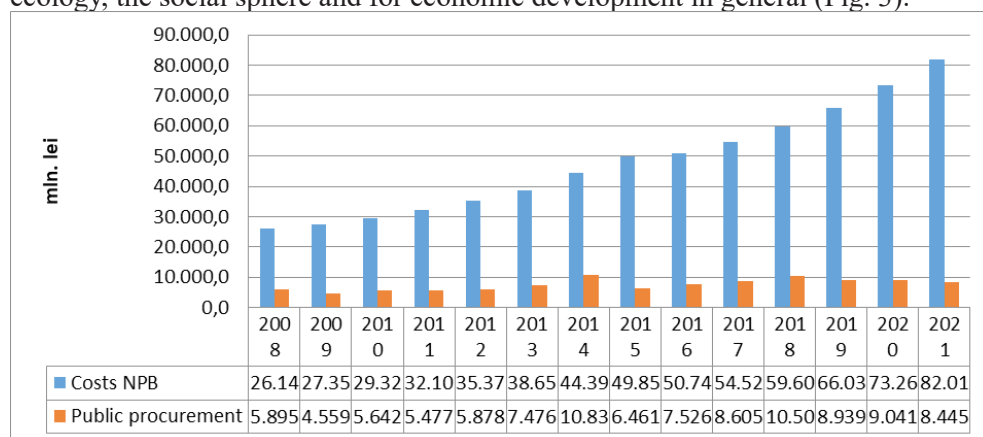

Fig. 3. Dynamics of NPB expenditures and the volume of public procurement, mln. lei

Source: developed by the author based on data from the Public Procurement Agency and the Ministry of Finance) [10, 11]

As a result of the analysis, it can be noted that the Republic of Moldova has all the necessary resources for the full implementation of the concept of sustainability at all stages of public procurement, as is the case in the countries of the European Union, especially given the fact that the Association Agreement with the EU was signed in November 2013. At the same time, there are obstacles to its further implementation.

Law of the Republic of Moldova on Public Procurement No. 131 of July 3, 2015 [1] enables the procuring authority to include in the documentation on the assignment of public procurement certain technical specifications that may contain aspects of sustainability. There is no obligation on the part of the procuring authority to use them. In most cases, the most popular criterion for the procuring entity is the lowest price, since it can be most easily applied, as opposed to such a criterion as calculating the cost of the life cycle of goods, works and services. This problem is the

result, among other things, of a low level of awareness of stakeholders due to the lack of updated guides, instructions, as well as seminars and training courses. In addition, an obstacle in the implementation of the UGP is the lack of supply of goods, works and services by domestic economic agents that could meet the necessary standards of quality and environmental friendliness.

Analyzing the information on the total number of contracts concluded as a result of all public procurement procedures, it is attested that during 2021 by the contracting authorities, public procurement procedures totalling 8,445.5 billion lei were carried out, with 595.2 million lei less than in the same period of 2020, which represents a decrease of 6.58%. During 2021, as a result of public procurement procedures by contracting authorities, 13 450 contracts and additional agreements were concluded, 1,034 more than in the same period of 2020.

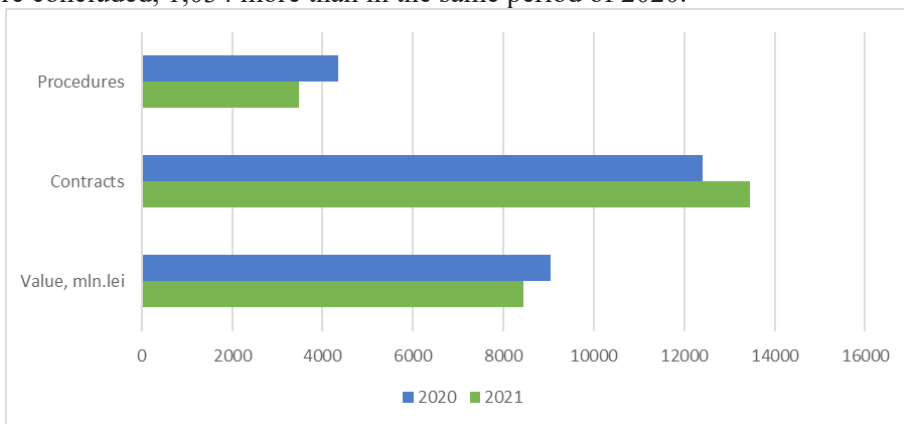

Fig. 4. Changes in the volume of procedures and contracts in 2021 compared to 2020
Source: developed by author based on source [10]

The changes in the volume of procedures and contracts, as well as the distribution of public contracts by type of object, are shown in Fig. 5:

Fig 5. Structure of public procurement according to the object of

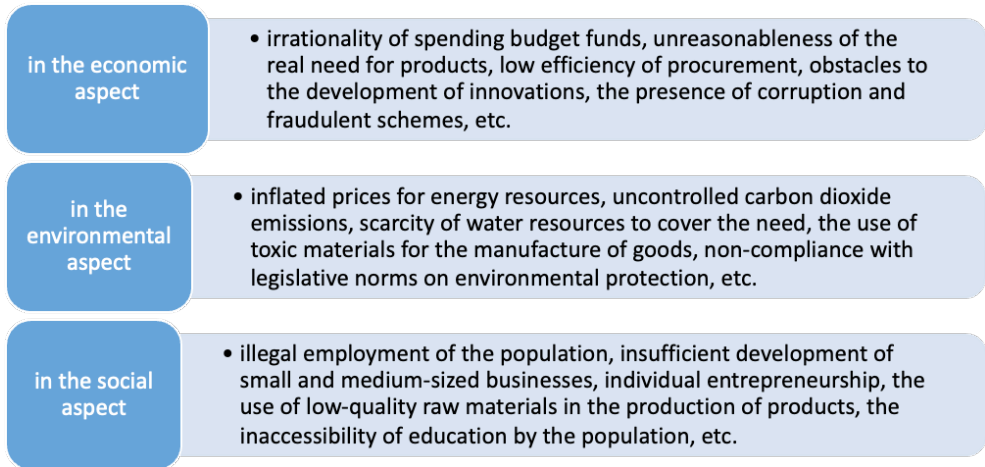
Goods	Works	Services
• 9 538 contracts • 3,866,680,992.39 lei • 45.78%	• 2 352 contracts • 3,516108,078.63 lei • 41.63%	• 1 560 contracts • 1,062695,139.50 lei • 12.58%

procurement in 2021

Source: developed by author based on source [10]

Common challenges to sustainable public procurement include (Figure 6):

Fig. 6. Problems of ensuring sustainable public procurement in the Republic of Moldova

Source: developed by author based on the source [2]

RESEARCH RESULTS

Regarding the Republic of Moldova, it should be noted that the listed problems common to many countries also take place in the economy of the Republic of Moldova. However, according to the given numerical data, in absolute terms, over the past 2 years, the country's GDP has grown and the share of public procurement in it has decreased. At the same time, in 2019, the volume of public procurement decreased after an increase in 2015-2018. This situation underscores the need to strengthen the system of sustainable public procurement, which, if implemented qualitatively, ensures sustainable economic growth. Therefore, the implementation

of the following measures is necessary for the Republic of Moldova (Figure 7):

- 1 • state interest in the implementation of the UGP system through the optimization of legislative acts that expand the possibilities of its application;
- 2 • establishing clear criteria for sustainable public procurement;
- 3 • compliance with the principles of fairness and equality in relation to all participants in the process, price and quality in the suppliers' offers;
- 4 • conducting the necessary seminars, trainings for interested and participating parties;
- 5 • development of economic incentives for producers of suppliers' goods, services;
- 6 • application of accumulated experience of other countries and the European Union in the field of HSE through the integration of processes and procedures.

ig. 7. Measures necessary to improve the sustainable public procurement system in the Republic of Moldova

Source: developed by the author based on the source [2, 10, 11]

To increase the innovative

potential of procurement as a tool for stabilization, modernization and innovative renewal of the economy, it seems necessary to implement the following set of priority measures:

- introduction of a single definition of innovative products for the purposes of public procurement and procurement of certain types of legal entities, taking into account the fact that the focus should be not just on the novelty of the product itself, but on its improved characteristics, taking into account the profile of the customer's activities;
- improvement of the legal framework and law enforcement practice of "smart" (hidden) protectionism in the public procurement market and stimulation of "internal innovations" that do not openly contradict the norms of the World Trade Organization (WTO), but contribute, among other things, to the development of import substitution, which in recent months has become especially relevant;
- Elimination of artificial restrictions on the use of life cycle contracts and the criterion for the cost of the life cycle of purchased products in the evaluation and comparison of bids (proposals) of potential suppliers;
- formation of a legal framework for the widespread use of procurement procedures that contribute to the search and stimulation of innovations, such as the request for proposals (in the international sense of this procedure) and competitive negotiations. [9, pp. 83-84]

In order for the public procurement to become more efficient and sustainable, it should be based on the interaction of society, the state and the private sector, which implies the development of various forms of entrepreneurial activity of the state on the basis of partnership with private business. [3, p. 290]

The introduction of the concept of sustainability in public procurement is an important step for society, as it not only offers prospects for a more environmentally friendly future, social protection of different categories of citizens and the effective use of public funds, but also demonstrates an example of responsible behavior and stability of development. At the same time, the state forms a position in society, which over time will be adopted by all subjects, from economic agents and state-owned enterprises to individuals.

CONCLUSIONS

Summing up our reasoning, timely and complete satisfaction of customer needs in goods, works and services with the necessary indicators of price, quality and reliability is an important goal of the public sector of the economy. At the same time, the state is interested in ensuring that as a result of procurement, not only goods (works, services) are purchased at a low price, but also social and economic efficiency is achieved.

It should be emphasized that the entrepreneurial activity of the state in the field of public procurement should be based on the development of new management competencies, a strategic and program-targeted approach, the development of contractual tools and technologies for the implementation of socially significant projects, including those involving partnership between the state and business. The state, thanks to the variability of the use of various contractual agreements, can form solvent demand and attract private business on a mutually beneficial basis to solve socially significant problems in the face of emerging budget constraints and economic difficulties.

REFERENCES

- 1) Legea RM privind achizițiile publice nr. 131 din 03.07.2015, în: Monitorul Oficial nr. 197-205, din 31.07.2015;
- 2) Каприян Ю.В., Толмачева И.В., Скутару А.Н. Анализ ключевых областей для имплементации концепта устойчивости в секторе государственных закупок в Республике Молдова // Теория и практика общественного развития. 2021. No 12. С. 71-77;
- 3) Смотрицкая И.И. Государство как участник предпринимательской деятельности в сфере общественных закупок. Russian Journal of Entrepreneurship. Том 18. №3, февраль 2017;
- 4) Терёшина М.В., Поддубный А.П. Вопросы теории и методологии повышения эффективности государственных закупок в контексте устойчивого развития. АНИ: экономика и управление. 2016. Т. 5. № 1(14);
- 5) Черемухин С.А. Государственные закупки: содержание и роль в развитии экономики // Вестник Тамбовского государственного университета. 2010. No 2 (82). С. 31;
- 6) Emilian Dobrescu, Lucian-Liviu Albu; Dezvoltarea durabilă în România, București, Editura Expert, 2005;
- 7) Шешукова Т.Г. Система государственных закупок: понятие, влияние на экономику // Международный бухгалтерский учет. 2018. Т. 21, No 5. С. 520–527;
- 8) Шмельёва М.В. Эффективность осуществления закупок как важнейшая цель российской контрактной системы. Legal Concept. 2018. Vol.17. No.1;
- 9) Шувалов С.С. Современные тенденции развития системы государственных закупок для стимулирования инновационного обновления экономики. Экономическая система государства вчера, сегодня и завтра. УДК 338.2, 2015;
- 10) Rapoarte de activitate ale AAP <https://tender.gov.md/ro/documente/rapoarte-de-activitate>
- 11) Всемирный банк [Электронный ресурс]: официальный сайт. URL: <https://www.worldbank.org> (дата обращения: 10.04.2022).

ECO-INOVARA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII DURABILE

ECO-INNOVATION IN THE EUROPEAN UNION IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Drd Tatiana PĂDURARU¹

Rezumat

*Inovarea și dezvoltarea durabilă au devenit un subiect de mare interes în zilele noastre, întrucât societatea caută soluții care să conducă la o dezvoltare durabilă pentru generațiile de acum, dar și viitoare. De-a lungul timpului, inovația a fost considerată motorul dezvoltării în atingerea și menținerea unui ritm ridicat de creștere pentru economiile din întreaga lume. Astfel, inovarea are acum o caracteristică specifică, și anume orientarea către problemele legate de mediu și schimbările climatice, care afectează în prezent toată planeta. Astfel, conform acestei noi orientări, se recunoaște un nou tip de inovare, și anume: **eco-inovare**. În acest context, lucrarea își propune să pună în legătură eco-inovarea și dezvoltarea durabilă, să facă o sinteză a definițiilor existente asupra conceptului de eco-inovare și să prezinte importanța acestuia în contextul dezvoltării durabile. De asemenea, lucrarea își propune să evidențieze politicile UE care includ conceptul de eco-inovare și să realizeze o analiză a performanței în eco-inovare a țărilor din Uniunea Europeană. Metodologia se bazează pe metode de analiză și sinteză, de interpretare și comparații relevante. Rezultatele cercetării evidențiază faptul că toți autorii menționați în lucrare folosesc conceptul de eco-inovare ca mijloc de minimizare a poluării și a impactului activității umane asupra mediului, dar și ca mijloc de a obține o utilizare mai eficientă a resurselor. În aceasta lucrare autorul definește în mod inedit eco-inovarea. Țările europene înregistrează performanțe diferite în domeniul eco-inovării, astfel UE continuă să coopereze cu partenerii externi, folosind toate instrumentele disponibile în politicile sale externe, sprijinind în special eforturile țărilor în curs de dezvoltare.*

Cuvinte-cheie: eco-inovare; dezvoltare durabilă; Uniunea Europeană; creștere economică durabilă; politici de eco-inovare; management sustenabil,

¹Academia de Studii Economice din Moldova, tatiana.panaghiu@gmail.com

Abstract

*Innovation and sustainable development have become a topic of great interest nowadays, as society is looking for solutions that lead to sustainable development, for the current and future generations. Over time, innovation has been considered the engine of development in achieving and maintaining a high rate of growth for economies around the world. Thus, innovation has now a specific characteristic, namely the orientation towards environmental issues and climate changes, which currently affects the entire planet. According to this new orientation, a new type of innovation is recognized, namely: **eco-innovation**. In this context, the paper aims to link eco-innovation and sustainable development, to make a synthesis of the existing definitions on the concept of eco-innovation and to present its importance in the context of sustainable development. Also, the paper aims to highlight the EU policies that include the concept of eco-innovation and to carry out an analysis of the eco-innovation performance of the countries in the European Union. The methodology is based on methods of analysis and synthesis, interpretation and relevant comparisons. The results of the research highlight the fact that all the authors mentioned in the paper use the concept of eco-innovation as a means of minimizing pollution and the impact of human activity on the environment, but also as a means of obtaining a more efficient use of resources. In this paper, the author defines eco-innovation in a unique way. European countries register different performances in the field of eco-innovation, thus the EU continues to cooperate with external partners, using all available instruments in its external policies, supporting in particular the efforts of developing countries.*

Key-words: eco-innovation; sustainable developmen., European Union, sustainable economic growt., eco-innovation policies, sustainable management;

JEL Classification: O31, O32, O38, O44

Introducere

Lumea modernă se confruntă cu multiple crize globale și probleme care decurg din acestea, una dintre cele mai importante fiind problema protecției climatice pe toate dimensiunile. Aceasta include și dimensiunea economică, care a contribuit semnificativ la starea actuală a mediului odată cu debutul Revoluției Industriale. Cu toate acestea, este de remarcat unicitatea posibilului impact pozitiv al activității economice asupra mediului. Astfel, în dimensiunea economică, există și posibilitatea implementării unor soluții active de natură complexă, limitând impactul nociv al activității economice asupra mediului și servind radical la restabilirea stării acestuia înainte de revoluția industrială. Astfel de soluții includ, fără îndoială,

inovația ecologică, în special eco-inovația radicală.

Subiectele legate de dezvoltarea durabilă sunt deja pe agenda statelor de mai bine de un deceniu. Pentru politicieni, preocuparea din ce în ce mai mare față de schimbările climatice și epuizarea resurselor naturale au fost principalele argumente atunci când se justifică reglementări de mediu noi și din ce în ce mai stricte. Din perspectivă macroeconomică, a devenit, de asemenea, evident că eco-inovațiile tehnologice nu sunt capabile să creeze singure schimbări progresive într-un ritm așteptat pentru a atinge obiectivele UE 2030 privind schimbările climatice. Prin urmare este nevoie de o abordare mai radicală a eco-inovării pentru a atinge o schimbare sistemică.

În ultimele decenii, inovația a devenit prima regulă în realizarea unei creșteri economice durabile pentru toți cei implicați în dezvoltarea industrială la scară globală, dar tendințele actuale în domeniul protecției mediului, durabilității și competitivității au condus la dezvoltarea conceptului de eco-inovare. Eco-inovarea, fiind un concept relativ nou, se referă la un impact favorabil asupra mediului, exercitat de procesele de producție sau de utilizarea bunurilor. Aceasta include soluții noi sau îmbunătățiri, realizate pentru a crește eficiența resurselor și mai ales pentru a minimiza impactul negativ asupra mediului, introduse în orice etapă a ciclului de viață al produsului. Pe lângă aceste aspecte, orice organizație care este interesată de eco-inovare o folosește ca pârghie pentru a-și crește competitivitatea pe piață.

Pentru Uniunea Europeană, Eco-inovarea a devenit un obiectiv politic major prin Tratatul de la Lisabona și Planul de acțiune pentru tehnologiile de mediu din 2006 [11]. De atunci, Comisia Europeană și-a intensificat treptat sprijinul pentru eco-inovare, care, astăzi, face obiectul activităților mai multor Direcții Generale și se integrează în principalele programe și inițiative ale acestora.

Economia verde a cunoscut o dezvoltare accelerată în ultimul timp, și anume, în acest sector sunt demarate o serie de proiecte inovatoare și complexe cu o valoare deosebită, atât din punct de vedere economic, cât și ecologic. Integrarea sustenabilității în toate deciziile economice reprezintă o șansa de a limita impactul negativ al acțiunilor noastre și de a sprijini impactul pozitiv, concomitent cu creșterea economică.

1. Literatura de specialitate de revizuire. Revizuire privind definițiile eco-inovării

Eco-inovarea este un concept relativ recent, care a apărut în anii 1990 [KEMP, 2010]. Nu există o definiție consensuală a termenului, dar cele mai utilizate în literatura internațională sunt cele ale lui Kemp și Pearson (20087 și OECD (2009).

Variatatea definițiilor privind eco-inovarea se manifestă în termeni și concepte eterogene. Inovația de mediu, eco-inovarea, inovația verde și inovarea durabilă sau

inovația orientată spre sustenabilitate sunt doar câțiva dintre termenii folosiți de cercetători. Analiza literaturii de specialitate arată că primii trei termeni au un sens similar. Cu toate acestea, uneori, „inovația de mediu” este luată în mod foarte restrâns și este identificată cu tehnologiile de mediu (definiția Comisiei Europene elaborată în 2004) [30]. Termenul „inovare durabilă” se referă la conceptul de dezvoltare durabilă, definit de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (Comisia Brundtland) ca „dezvoltare care răspunde nevoilor prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile lor nevoi” [26].

Conceptul de Eco-inovare a apărut cu aproape 3 decenii în urmă, când autorii au început să-l utilizeze în lucrările lor și au dezvoltat diverse cercetări în jurul acestuia. De exemplu, Fussier Claude și Peter James, aparent, ar fi primii care au folosit conceptul în 1996, într-o carte numită „Driving Eco-Innovation: A Breakthrough Discipline for Innovation and Sustainability”. Un an mai târziu, Peter James definește cu îndrăzneală eco-inovarea ca „*produse și procese noi care oferă valoare clienților și afacerilor, dar reduc semnificativ impactul asupra mediului*” [James, 1997]. Astfel, se pare că până s-a decis să i se spună acestui concept „eco-inovare” acesta a fost utilizat ca termenul de „inovare către o dezvoltare durabilă” [Rennings, 2000].

Kemp și Pearson [2007, p. 7], pe baza numelui de inovație al OECD (2005), definesc Eco-inovația ca: [...] „*producția, aplicarea sau utilizarea unui produs, serviciu, proces de producție, structură organizațională sau metode de management sau de afaceri care sunt noi pentru firmă (care a dezvoltat-o sau a adoptat-o) și care are ca rezultat, pe parcursul ciclului său de viață, reducerea riscului de mediu, a poluării și a altor impacturi negative ale utilizării resurselor (inclusiv utilizarea energiei) în comparație cu alternative relevante*”.

Această definiție, pe lângă faptul că are în vedere întregul ciclu de viață al produsului inclusiv post-consum, pentru Horbach, Rammer și Rennings (2012), este extinsă și are trei caracteristici importante: se bazează pe o viziune subiectivă, întrucât este vorba de noutate pentru firma și este în conformitate cu Manualul de la Oslo; ia în considerare inovațiile implementate care vizează rezultate de mediu și raportează impactul asupra mediului la tehnologiile de ultima ora, prin compararea alternativelor relevante.

Pentru OCDE, eco-inovarea este o inovație care se referă nu doar la produse, ci și la procesele și metodele organizaționale, care aduc beneficii mediului sau cel puțin reduc impactul asupra mediului [OCDE, 2009a], fie că acesta a fost unul intenționat sau nu. Din această perspectivă, eco-inovarea poate fi analizată în trei dimensiuni [OECD, 2009b]:

- **Obiective:** concentrată pe eco-inovații (produs, proces, metode, schimbări organizaționale), printre altele;

- **Mecanisme:** modul în care sunt introduse schimbările care generează eco-inovații (modificări, reproiectare, alternative și creare);

- **Impacturi:** efectele eco-inovării asupra mediului.

Comparând cele două definiții, ambele sunt aliniate cu Manualul de la Oslo și nu se limitează la intenția de a obține rezultate de mediu.

În contextul acestei definiții, apreciem că se încadrează Proiectul ECO PAPER [32] “Producția de ambalaje din hârtie și carton pe baza utilizării deșeurilor de producție de cofetărie, în înlocuirea parțială a celulozei virgine”. ECO PAPER este un proiect de cooperare între Ferrero (Italia), Stora Enso Barcelona (Spania) și Papiertechnische Stiftung (Germania), care a avut ca scop crearea unei soluții de ambalare mai economice și mai ecologice pentru produsele de cofetărie. În acest scop, deșeurile de cofetărie, în special cojile de alune și cojile de boabe de cacao, de la producția de produse de cofetărie sunt pre-tratate printr-un proces de măcinare uscată și apoi adăugate în stratul mijlociu al unei plăci pliante triplex [33]. Acolo acționează ca un înlocuitor parțial pentru fibrele celulozice virgine. Prin urmare, deșeurile sunt reciclate ca materii prime pentru producția de carton și nu mai sunt tratate ca deșeuri, ceea ce duce la un ambalaj mai durabil și mai economic. În timpul unui proiect de laborator în 2011 și 2012, rețetele de hârtie și carton au fost dezvoltate în Italia și Germania. Aceste studii au arătat că deșeurile de cofetărie sunt capabile să înlocuiască celuloza virgină în stratul mijlociu al cartonului pliabil cu trei straturi. Rețetele de hârtie dezvoltate în laborator au fost mărite la scară unei uzine pilot.

Din perspectiva proiectului analizat, cele **trei dimensiuni ale eco-inovării** se regăsesc astfel:

1. *Obiective:* proiectul ECO PAPER își propune ca obiectiv principal crearea unei soluții de ambalare mai economice și mai ecologice pentru produsele de cofetărie.

2. *Mecanisme:* deșeurile de cofetărie sunt pre-tratate printr-un proces de măcinare uscată și apoi adăugate în stratul mijlociu al unei plăci pliante triplex, acționând ca un înlocuitor parțial pentru fibrele celulozice virgine. Prin urmare, deșeurile sunt reciclate ca materii prime pentru producția de carton, ceea ce duce la crearea un ambalaj mai sustenabil și mai economic.

3. *Impacturi sustenabile:*

- Îmbunătățirea eficienței utilizării resurselor, prin reducerea utilizării fibrelor virgine în materialele de ambalare și utilizarea, în schimbul reziduurilor abundente, ușor disponibile

- Reducerea consumului de materie primă și reducerea costului ambalajelor pe bază de hârtie și carton.

- Dezvoltarea unui lanț eficient de aprovizionare a deșeurilor de proces, în care combinația dintre costurile de pregătire și transport au ca rezultat o materie primă pentru producția de hârtie și carton, care este mai economică și mai ecologică decât sursele convenționale de fibre pentru hârtie și carton.

- Reducerea deșeurilor

Într-un context mai larg, proiectul asigură o stabilitate și independență a

industrii europene de hârtie împotriva concurenței de pe noile piețe, prin furnizarea unei tehnologii care să reducă dependența de fibre virgine. Pe termen lung, este de așteptat ca tehnologia dezvoltată în proiect să poată consuma 50% din deșeurile de cofetărie disponibile (coji de alune, coajă de boabe de cacao), rezultând 750.000 – 1,5 milioane de tone de hârtie în fiecare an.

Cu toate acestea, pentru OCDE (2009b) eco-inovațiile de produs și proces sunt legate de schimbările tehnologice, în timp ce pentru Kemp și Pearson (2007) nu este exclusiv, extinzând astfel conceptul. Kemp și Pearson (2007) inserează și noțiunea de ciclu de viață al produsului, oferind mai multă precizie conceptului [17]. Acest lucru se datorează faptului că permite luarea în considerare a efectelor asupra mediului de la crearea produsului până la eliminarea finală după utilizare.

Interesul pentru Eco-inovare, în special pentru statele din UE, reprezintă o legătură esențială între dezvoltarea durabilă și strategia de la Lisabona [12], care vizează o economie bazată pe cunoaștere, capabilă de o creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai multe și mai bune și o mai bună coeziune socială. În acest context, eco-inovarea devine un concept-cheie care combină eficiența economică, economisirea resurselor și energiei din dorința de a crea o nouă creștere economică care să țină cont de resursele planetei și să fie pentru binele cetățenilor.

Astfel, în Uniunea Europeană eco-inovarea sprijină obiectivele mai largi ale Strategiei de la Lisabona pentru competitivitate și creștere economică.

Conceptul este promovat, în primul rând, prin Planul de Acțiune privind Eco-inovarea al Comisiei Europene (EcoAP), care definește eco-inovarea ca „*producerea, asimilarea sau exploatarea unei noutăți în produse, procese de producție, servicii sau în metodele de management și afaceri, care urmărește, pe tot parcursul ciclului sau de viață, de a preveni sau a reduce substanțial riscul de mediu, poluarea și alte efecte negative ale utilizării resurselor (inclusiv energie)*” [EcoAP].

În Raportul final „MEI” despre măsurarea eco-inovației (2007), conceptul de eco-inovare este definit ca [17] „*producția, asimilarea sau exploatarea unui produs, proces de producție, serviciu sau metodă de management sau de afaceri care este nouă pentru organizație (dezvoltarea sau adoptarea ei) și care are ca rezultat, pe tot parcursul ciclului său de viață, o reducere a riscului de mediu, a poluării și a altor impacturi negative ale utilizării resurselor (inclusiv utilizarea energiei) în comparație cu alternativele relevante*”.

Cea mai importantă diferență dintre cele două definiții expuse mai sus constă în distingerea scopului și rezultatului inovației. De exemplu, dacă beneficiul de mediu poate apărea prin inovare chiar dacă acesta nu a fost scopul și invers.

Definiția oferită de MEI este oarecum mai flexibilă și în ceea ce privește inovația, întrucât ia în considerare faptul că inovația este suficientă dacă este nouă pentru organizația respectivă. De asemenea, impactul asupra mediului, care trebuie să fie cel puțin mai mic decât alternativele existente, în comparație cu definiția

EcoAP, care afirmă necesitatea unei îmbunătățiri substanțiale.

Definiția data de OCDE (2005) privind eco-inovarea sprijină abordarea MEI de evaluare a eco-inovației prin rezultatul său și adaugă conceptului dimensiuni mai largi prin includerea și „părților externe” – *implementarea unui produs (bun sau serviciu) sau a unui proces nou sau îmbunătățit semnificativ, a unei noi metode de marketing sau a unei noi metode organizaționale în practicile de afaceri, organizarea locului de muncă sau relațiile externe* [24].

Observatorul European pentru Eco-inovare oferă o perspectivă simplistă și cuprinzătoare asupra eco-inovării ca fiind „*orice inovare care reduce utilizarea resurselor naturale și minimizează eliberarea substanțelor periculoase de-a lungul întregului ciclu de viață*”.

Definiția OCDE este aliniată și cu ceea ce este sugerat în Raportul metodologic al Observatorului European pentru Eco-inovare (2010), care oferă, de aceasta dată, o perspectivă mai amplă a conceptului prin o definiție mai completă: „*Eco-inovarea este introducerea oricărui produs (bun sau serviciu), proces, schimbare organizațională sau soluție de marketing, nou sau îmbunătățit semnificativ, care reduce utilizarea resurselor naturale (inclusiv materiale, energie, apă și terenuri) și permite reducerea eliberării substanțelor periculoase de-a lungul întregului ciclu de viață*” [20].

Definiția EcoAP are un punct forte, pentru că subliniază abordarea ciclului de viață, dar, în același timp, are și un punct slab, pentru că nu afirmă clar că schimbările sistematice organizaționale și sociale ar fi scopul final. Astfel, definiția sugerată de Raportul metodologic și OCDE deschide semnificațiile termenilor destul de generale, cum ar fi: „risc de mediu” și „impact negativ”, se concentrează pe rezultatul creat de inovare, precum și are o sferă de aplicare a întregului ciclu de viață.

Conform Manualului Eco-I, realizat de UNEP în 2017, conceptul de eco-inovare este definit într-un context mai larg pentru mediul de afaceri și se referă la *dezvoltarea și aplicarea unui model de afaceri, construit pe baza unei noi strategii de afaceri care include sustenabilitatea în cadrul tuturor operațiunilor de afaceri, bazat pe gândirea ciclului de viață, în cooperare cu partenerii din cadrul întregului lanț valoric. Acesta implică un set coordonat de modificări sau soluții noi pentru produse (bunuri/servicii), procese, marketing și structuri organizaționale, care conduc la creșterea performanței și competitivității companiei*” [19].

Putem remarca faptul că definiția UNEP din Manualul ECO-I se referă la îmbunătățirea performanțelor companiilor în materie de sustenabilitate, ca strategie pentru dezvoltarea unor noi modele de afaceri. În acest caz, definirea conceptului de eco-inovare nu se rezumă doar la compania în sine, ci și în cooperare cu partenerii din cadrul lanțului valoric, extinzând astfel conceptul prin abordarea părților interesate.

Așa cum o definește Comisia Europeană (2012) [8], „eco-inovația este orice inovație care are ca rezultat un progres semnificativ către obiectivul dezvoltării durabile, prin reducerea impactului modurilor noastre de producție asupra mediului,

sporind rezistența naturii la presiunile mediului sau prin realizarea unei utilizări eficiente și responsabile a resurselor naturale”. Potrivit Comisiei Europene, se pare că eco-inovarea include atât forme de inovare tehnologică, cât și netehnologică „care creează oportunități de afaceri și beneficiază mediului prin prevenirea sau reducerea impactului acestora sau prin optimizarea utilizării resurselor” [Comisia Europeană, 2012]. Eco-inovarea face parte din familia termenilor „eco”, împreună cu eco-industria și eco-eficiența. Eco-industria se referă la fiecare jucător relevant de pe piețele mondiale și un motor al competitivității pe acea piață [Observatorul Eco-inovației, 2011]. Eco-eficiența se referă la „crearea mai multor bunuri și servicii în timp ce se utilizează mai puține resurse și se creează mai puține deșeuri și poluare” [Institutul Internațional pentru Dezvoltare Durabilă, 2021]. Astfel, eco-inovarea nu poate exista fără eco-eficiență.

Același principiu este valabil și pentru conceptul de eco-inovare, care ar trebui să fie însoțit de termenul de eco-eficiență. În acest context, având în vedere degradarea continuă a mediului datorită dezvoltării și creșterii economice din ultimul secol, conceptul de eco-eficiență ar trebui să fie prezent în fiecare activitate umană și nu ar trebui să se limiteze la eco-inovare.

Toate definițiile expuse mai sus și toți autorii menționați folosesc acest concept ca mijloc de minimizare a poluării și a impactului activității umane asupra mediului, pe de o parte și, pe de altă parte, ca mijloc de a obține o utilizare mai eficientă a resurselor. În literatura de specialitate se remarcă câteva dimensiuni esențiale, cum ar fi faptul că majoritatea autorilor consideră că eco-inovarea trebuie să fie orientată spre piață, fiind un proces benefic prin îmbunătățirea competitivității companiilor și menținerea mediului la o „cotă verde”. De asemenea, obiectul inovației este întotdeauna un proces, produs sau serviciu, motiv pentru care eco-inovarea este legată, în mare măsură, de teoria inovației și, nu în ultimul rând, de faptul că, chiar dacă conceptul de impact asupra mediului este definit destul de vag, toate definițiile includ aceași idee, de a reduce poluarea.

2. Eco-inovarea în Uniunea Europeană în contextul dezvoltării durabile

În septembrie 2015, la Adunarea Generală a Națiunilor Unite, un număr mare de țări au semnat Agenda ONU pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă ale acesteia, stabilind, astfel, o listă de acțiuni comune pentru planetă și, mai ales, pentru oameni [13]. Astfel, Adoptarea Agendei 2030 și a setului de obiective de dezvoltare durabilă reprezintă o schimbare în paradigma politicilor internaționale privind cooperarea pentru dezvoltare.

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) sau Obiective Globale acoperă o gamă largă de subiecte care promovează acțiunea globală în trei domenii

principale ale dezvoltării durabile: economie, societate și mediu. Cele 17 ODD se adresează în egală măsură atât țărilor și regiunilor subdezvoltate, cât și celor dezvoltate. Pentru a promova dezvoltarea durabilă în întreaga lume, UE va continua să coopereze cu partenerii externi, folosind toate instrumentele disponibile în politicile sale externe și, în special, sprijinind eforturile țărilor în curs de dezvoltare.

De asemenea, UE se angajează să implementeze obiectivele dezvoltării durabile atât în politicile interne, cât și în cele externe. În continuare sunt prezentate obiectivele de dezvoltare durabilă care au legătură directă sau indirectă cu conceptul de eco-inovare, cu accent pe industrie, inovare și infrastructură rezistentă.

Obiectivele de dezvoltare durabilă legate de eco-inovare, conform Agendei ONU 2030 [2] sunt:

- *Obiectivul 6:* Apa curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitației pentru toți.

- *Obiectivul 7:* Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

- *Obiectivul 9:* Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.

- *Obiectivul 13:* Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

- *Obiectivul 14:* Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.

- *Obiectivul 15:* Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a eco-sistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.

În ceea ce privește eco-inovarea, sarcinile pe care statele trebuie să le realizeze se găsesc la intersecția aspectelor ecologice și a celor cu accent pe industrie, inovare și infrastructură rezistentă. Dezvoltarea industrială are dublu impact, cu efecte opuse asupra mediului, atât pozitive, cât și negative. Astfel, au existat teorii, precum „creșterea zero” sau „declinul economic”, pentru a reduce impactul negativ existent, care se manifestă prin poluarea mediului și epuizarea resurselor. Pe de alta parte, creșterea economică este necesară pentru asigurarea unui nivel ridicat al calității vieții și pentru dezvoltarea eco-inovațiilor. Din aceste motive, dezvoltarea industrială inovatoare duce la soluții eficiente de consum al resurselor și la minimizarea impactului negativ asupra mediului.

Odată cu creșterea interesului pentru inovații cu efecte benefice asupra mediului, a fost ridicată problema măsurării acesteia într-un mod cât mai precis. Importanța măsurării progresului către eco-inovare a fost evidențiată de OCDE în 2009, care a subliniat că acest proces de măsurare poate ajuta țările care “recuperează decalajul în eco-inovare” să-și identifice oportunitățile de îmbunătățire a performanței.

Astfel, Observatorul pentru Eco-inovare este o inițiativă a Comisiei Europene care oferă o „sursă integrată de informații despre eco-inovare pentru companii și furnizori de servicii de inovare, precum și furnizează o baza solidă de luare a deciziilor pentru dezvoltarea politicilor” (Observatorul European pentru Eco-inovare [14]).

Pe platforma Planului de Acțiune privind eco-inovarea al Comisiei Europene (EcoAP) putem găsi Tabloul de bord al Eco-Inovării (Eco-IS) și Indicele Eco-Inovării (Eco-innovation Index), care ilustrează performanța eco-inovării în cele 28 de state membre ale UE. Acestea urmăresc să colecteze diferitele aspecte ale eco-inovării prin aplicarea a 16 indicatori grupați în cinci dimensiuni [10]: inputuri de eco-inovare, activități de eco-inovare, rezultate ale eco-inovării, eficiența resurselor și rezultatele socio-economice.

Conform rezultatelor obținute în procesul de implementare a eco-inovării, țările europene se încadrează în trei categorii: 1) **lideri în eco-inovare**, cu rezultate mai bune decât media Uniunii Europene: Suedia, Finlanda, Germania, Luxemburg, Danemarca și Slovenia; 2) **performeri medii în eco-inovare**, cu rezultate în jurul mediei UE: Austria, Italia, Spania, Portugalia, Regatul Unit, Franța, Irlanda, Țările de Jos și Malta; 3) **țări care recuperează decalajul în eco-inovare** cu performanțe sub media UE – restul țărilor UE.

Conform Observatorului de Eco-Inovare, cei mai buni 3 performeri în eco-inovare în 2019 sunt: Luxemburg, Danemarca și Finlanda. Rezultatele sunt interpretate în raport cu valoarea medie a Uniunii Europene stabilită la 100. Multe țări au un scor sub media UE, atingând un nivel mai mic de eco-inovare, cum este Bulgaria, urmată de Ungaria și Cipru, care sunt printre țările cu cel mai mic scor (Figura 1).

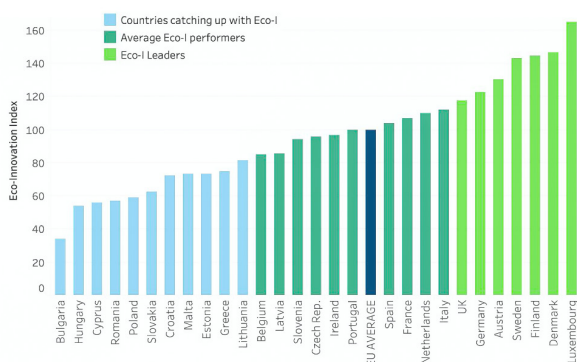

Figura 1: EU 28 Indicele Eco-Inovării, indice compozit
Sursa: EIO, 2019 [5]

În figura 1 se poate remarca ca, în 2019, Luxemburg este lider în clasamentul tuturor țărilor UE, cu un scor agregat de 165. Urmează Danemarca, Finlanda și Suedia, cu scorurile, respectiv, de 146, 145 și 143 [EU Eco-Innovation Index 2019, EIO Brief].

Grupul „liderilor în eco-inovare” (cei care înregistrează un scor semnificativ mai mare decât media UE) este completată de Austria, Germania și Marea Britanie. Zece state membre au obținut scoruri în jurul mediei UE de 100 și, prin urmare, au fost etichetate ca performerii medii în eco-inovare. Scorurile aferente ale țărilor din acest grup variază de la 112 (Italia) la 85 (Belgia).

Ultimul grup este compus din 11 țări care „recuperează decalajul în eco-inovarea” (țări care au cu aproximativ 85% sau mai puține performanțe comparativ cu media UE), iar scorurile lor variază de la 82 (Lituania) la 34 (Cipru).

Comparativ cu edițiile 2015-2018 ale Indexului de Eco-inovare, majoritatea țărilor au rămas în același cluster de țări. De exemplu, țările tradiționale cu cele mai bune performanțe, cum ar fi: Danemarca, Germania, Finlanda, Luxemburg și Suedia s-au clasat constant în primele locuri în indicele 2019, fiind completate de Austria și Marea Britanie. Totuși, așa cum a fost cazul în anii precedenți, în rândul liderilor în Eco-Inovare, au avut loc unele schimbări în clasament. Luxemburgul și-a reafirmat prima poziție pe care o avea deja în 2016, dar Germania a căzut de pe poziția a 2-a pe a 6-a [EU Eco-Innovation Index 2019, EIO Brief].

Tabloul de bord de Eco-inovare este un instrument util pentru evaluarea performanței generale în eco-inovare pentru o țară sau o regiune, dar nu oferă informații detaliate despre procesele interne implicate în eco-inovare. Doar analiza dimensiunilor indicelui poate oferi mai multe informații despre punctele forte și punctele slabe ale unei țări în domeniul eco-inovației.

De asemenea, în celelalte două categorii de eco-inovare (performerii medii în Eco-inovare și țări care recuperează decalajul în domeniul eco-inovării) pot fi remarcate modificări minore în componența grupurilor. Statele membre care au fost considerate “țări care recuperează decalajul” în ultimul Indice de Eco-inovare au rămas toate în aceeași categorie, cu excepția Belgiei și a Letoniei, care au devenit performerii medii în domeniul Eco-inovării. Grupului țărilor care “recuperează decalajul în eco-inovare” li s-au alăturat Croația și Lituania, care, deși și-au îmbunătățit performanța în 2018, au regresat de la performerii medii în Eco-inovare la categoria de jos.

3. Surse de date și metode utilizate

Așa cum conceptul de Eco-inovare este un concept relativ recent, nu există o definiție consensuală a termenului, fiind un concept destul de complex. Scopul cercetării este de face o retrospectivă a definirii acestui concept și de a determina rolul

eco-inovării în sprijinirea dezvoltării durabile în Uniunea Europeană. Metodologia cercetării este specifică scopului și naturii cercetării și include revizuirea literaturii de specialitate, analiza comparativă și sinteza datelor, urmată de o diseminare a rezultatelor în vederea exprimării unei opinii personale. Revizuirea literaturii se bazează pe cărți de resurse bibliografice, studii, articole și documente oficiale, de ex., strategii, rapoarte pentru a evidenția importanța și oportunitatea subiectului. Analiza și sinteza se bazează pe date procesate și rezumate.

Metoda de cercetare constă în analiza materialului practic și teoretic cu privire la definirea conceptelor de eco-inovare în economia contemporană. S-a utilizat studiul literaturii și prezentarea sintezei rezultatelor acesteia, analiza cercetărilor în domeniu pentru formularea argumentării teoretice, precum și aplicarea metodei de comparație în procesul de realizare a propriilor viziuni. Suportul informațional îl constituie literatura de specialitate în domeniul dezvoltării durabile, economiei verzi și sustenabilității. La baza fundamentării teoretice au stat așa metode, ca: analiza, sinteza, argumentarea, comparația și deducția. În abordarea teoretică, bazată pe discuția despre literatura curentă, am acordat prioritate la o confruntare de surse din diferite domenii, cum ar fi eco-inovarea și dezvoltarea durabilă.

4. Rezultatele cercetării și discuțiile

De aproape 3 decenii conceptul de eco-inovare a fost în atenția cercetătorilor și autorilor vizați, iar varietatea definițiilor au determinat folosirea diversilor termeni și concepte. Urmare a consultării literaturii de specialitate identificăm mai mulți termeni utilizați pentru conceptul de Eco-inovare, cum ar fi: inovație de mediu, inovație verde, inovarea durabilă sau inovația orientată spre sustenabilitate. Deși termenii au un sens similar, distingem, totuși, faptul ca „inovația de mediu” este identificată cu tehnologiile de mediu.

Definițiile expuse în această lucrare privind eco-inovarea se referă la acest concept ca un mijloc de minimizare a poluării și a impactului activității umane asupra mediului, pe de o parte și, pe de altă parte, ca mijloc de a obține o utilizare mai eficientă a resurselor. De asemenea, în toate definițiile termenului de eco-inovare se pot remarca 3 dimensiuni esențiale, cum ar fi:

- majoritatea autorilor consideră că eco-inovarea trebuie să fie orientată spre piață, fiind un proces benefic prin îmbunătățirea competitivității companiilor și menținerea mediului la o „cotă verde”;

- obiectul inovației este întotdeauna un proces, produs sau serviciu, motiv pentru care eco-inovarea este legată, în mare măsură, de teoria inovației;

- toate definițiile includ ideea de a reduce poluarea.

Analizând viziunile, percepțiile din acest domeniu, autorul definește eco-inovarea drept un set de procese, activități, resurse și decizii interdependente

și în interacțiune din cadrul unei organizații, entități economice, de stat/private/ organizații non-profit ce au drept rezultat elaborarea și implementarea unor produse (bunuri sau servicii), procese, metode și instrumente economico-manageriale, planuri și strategii de dezvoltare, structuri organizaționale, echipamente etc. noi sau îmbunătățite semnificativ, care are ca rezultat realizarea unei dezvoltări durabile prin reducerea impactului negativ al activităților asupra mediului, creșterea rezistenței naturale la sarcini sau asigurarea unei mai mari eficiențe și responsabilități în valorificarea resurselor naturale, în cooperare cu partenerii din cadrul întregului lanț valoric.

Aplicarea eco-inovațiilor care favorizează dezvoltarea de noi procese, tehnologii și servicii, care fac afacerile europene mai ecologice, sporește optimizarea potențială pentru creșterea economică, abordând, în același timp, provocări, precum: schimbările climatice, deficitul de resurse naturale și pierderea biodiversității. Eco-inovațiile oferă, de asemenea, oportunități pentru întreprinderi și organizații.

Politicile de eco-inovare reprezintă una dintre politicile de mediu ale Comisiei Europene. Politica de eco-inovare este în strânsă legătură cu industria și tehnologiile. Aceasta diferă de alte politici de mediu, întrucât țintește în mod direct inovarea. De asemenea, politica de eco-inovare se concentrează pe măsuri de dezvoltare durabilă, decât pe diminuarea efectelor negative asupra mediului.

În acest context, UE se angajează să implementeze obiectivele dezvoltării durabile atât în politicile interne, cât și în cele externe. Din toate cele 17 obiective de dezvoltare durabilă, autorul distinge 6 obiective care au legătură directă sau indirectă cu conceptul de eco-inovare, cu accent pe industrie, inovare și infrastructură rezistentă, și anume: Ob.6 Apa curată și salubritate, Ob.7 Energie curată și la prețuri accesibile, Ob.9 Industrie, inovație și infrastructură, Ob.13 Acțiune climatică, Ob.14 Viața acvatică și Ob.15 Viața terestră.

În cadrul Planului de Acțiune pentru Eco-inovare, distingem șapte acțiuni care urmăresc construirea cererii de eco-inovare:

1. Încadrarea eco-inovării în mijlocul legislației, regulamentelor europene și politicilor de mediu.
2. Finanțarea proiectelor demonstrative pentru inovații aflate în stadiul de laborator.
3. Elaborarea de noi standarde de eco-inovare și obiective de performanță.
4. Creșterea finanțării eco-inovării și sprijinirea IMM-urilor în dezvoltarea eco-inovării.
5. Promovarea cooperării internaționale pentru sprijinirea eco-inovatorilor europeni.
6. Creșterea competențelor și cunoștințelor angajatorilor prin facilitarea schemelor de pregătire profesională privind eco-inovarea.
7. Realizarea de parteneriate europene în inovare, care să reunească actorii-

cheie din sectorul public și privat.

Astfel, în cadrul politicilor europene, inovarea sustenabilă se încadrează la politicile de inovare, care vin în sprijinul creșterii durabile.

Sușinim că eco-inovarea în țările europene este esențială pentru transformarea constantă necesară către o dezvoltare durabilă și pentru îndeplinirea viziunii UE în direcția unei economii verzi. Multe țări europene implementează eco-inovarea, cu toate acestea majoritatea fie încă nu introduce acest tip de inovație, fie economiile materiale obținute datorită inovației sunt minore.

În Platforma Planului de Acțiune a politicilor de eco-inovare al Comisiei Europene (EcoAP) putem găsi Tabloul de bord al Eco-Inovării (Eco-IS) și Indicele Eco-Inovării (Eco-innovation Index), care ilustrează performanța eco-inovării în cele 28 de state membre ale UE.

Conform Observatorului de Eco-Inovare, cei mai buni performeri în eco-inovare în 2019 sunt: Luxemburg, Danemarca, Finlanda, Suedia și Austria, iar la polul opus se află: Bulgaria, Ungaria, Cipru, România și Polonia.

Conform rezultatelor obținute în procesul de implementare a eco-inovării, țările europene se încadrează în trei categorii: 1) **lideri în eco-inovare**, cu rezultate mai bune decât media Uniunii Europene: Suedia, Finlanda, Germania, Luxemburg, Danemarca și Slovenia; 2) **performeri medii în eco-inovare**, cu rezultate în jurul mediei UE: Italia, Spania, Portugalia, Franța, Irlanda, Țările de Jos și Malta; 3) **țări care recuperează decalajul în eco-inovare** cu performanțe sub media UE – restul țărilor UE. Comparativ cu edițiile 2015-2018 ale Indexului de Eco-inovare, majoritatea țărilor au rămas în același cluster de țări.

Concluzii

Eco-inovarea cuprinde implementarea diverselor strategii de decuplare a creșterii economice de la degradarea mediului și de a o obține eficiență mai mare a resurselor. Cu alte cuvinte, eco-inovarea își propune să facă mai mult și mai bine, cu mai puține resurse, pe parcursul întregului ciclu de viață al produselor. În esență, eco-inovarea se referă la reducerea intensității resurselor de produse și servicii și crearea de noi modele de afaceri care sunt competitive, respectă mediul și, în același timp, generează valoare de-a lungul întregului lanț valoric. În acest context, eco-inovarea nu este doar un concept modern, ci o necesitate în zilele noastre, în vederea creării unui viitor durabil pentru noi și pentru generațiile viitoare.

Eco-inovarea a fost plasată în centrul strategiei Europa 2030 pentru o creștere datorită potențialului său de a aborda unele dintre provocările societății actuale ale Uniunii Europene legate de mediu, de îmbunătățirea competitivității, productivității și creșterii economice a UE.

În ceea ce privește performanțele statelor UE în domeniul eco-inovării, în 2019,

Luxemburg este lider în clasamentul tuturor țărilor UE, fiind urmat de Danemarca, Finlanda și Suedia. Grupul „liderilor în eco-inovare” este completată de Austria, Germania și Marea Britanie. Multe țări au un scor sub media UE, atingând un nivel mai mic de eco-inovare, cum este: Bulgaria, urmată de Ungaria și Cipru, care sunt printre țările cu cel mai mic scor, comparativ cu anii 2015-2018 al Indexului de Eco-inovare, în 2019, majoritatea țărilor au rămas în același cluster de țări.

Există multe oportunități pentru eco-inovare, care pot viza soluțiile pentru emisii reduse de carbon pentru diverse sectoare de activitate, produse verzi, sisteme de regenerare a deșeurilor și modele de afaceri verzi, până la orașe fără deșeuri, cu infrastructuri inteligente sau cu o mai bună gestionare a eco-sistemelor și a stilurilor de viață a cetățenilor [Doranova, Miedzinski & Van der Veen, 2012].

Referințe:

Adaptarea Agendei 2030 de Dezvoltare Durabilă la contextul Republicii Moldova; disponibil pe [Adaptarea Agendei 2030 la contextul Republicii Moldova | Națiunile Unite în Moldova](#) (accesat pe 11.07.2022)

Transforming our world: the 2030 Agenda for sustainable development. Disponibil pe: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (accesat pe 15.07.2022)

DORANOVA Asel, MIEDZINSKI Michal, Geert van der Veen, Alasdair Reid, Lorena Riviera Leon, Matthias Ploeg, Malin Carlberg, Liina Joller - Technopolis Group (2012). Business Models for Systemic Eco-innovations.

Eco-innovation Observatory, (2011). The Eco-Innovation Challenge: Pathways to a resource-efficient Europe. Eco-Innovation Observatory. Funded by the European Commission, DG Environment, Brussels. Disponibil pe http://www.eco-innovation.eu/media/ECO_report_2011.pdf (accesat pe 15.06.2022)

EU Eco-Innovation Index 2019, EIO Brief. Disponibil pe: https://ec.europa.eu/environment/ecoap/sites/default/files/eio_brief_eu_eco-innovation_index_2019.pdf (accesat pe 15.07.2022)

RENNINGS, K. (2000). Redefining innovation: eco-innovation research and the contribution from ecological economics, *Ecological Economics*, 32 (2), 319-332.

European Commission, (2012). Eco-innovation the key to Europe's future competitiveness. Disponibil pe: <http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/ecoinnovation/en.pdf> (accesat pe 09.02.2022)

European Commission, (2012). Eco-innovation the key to Europe's future competitiveness. Disponibil pe: <http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/ecoinnovation/en.pdf> (accesat pe 20.07.2022)

HORBACH, J.; RAMMER, C.; RENNING, K.D. Determinants of eco-innovation by type of environmental impact – The role of regulatory push/pull, technology push and Market pull. *Ecological Economics*, v. 78, p. 112-122, 2012.

ECO-INNOVATION at the heart of European policies. Disponibil pe: <https://>

ec.europa.eu/environment/ecoap/indicators/index_en (accesat pe 15.08.2022)

Sustainable Development Goals. Disponibil pe: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/sustainable-development-goals_en (accesat pe 11.07.2022)

The Lisbon Strategy in short. Disponibil pe: <https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Profiles/Pages/TheLisbonStrategyinshort.aspx> (accesat pe 16.08.2022)

Do you know all 17 SDGs? Disponibil pe: <https://sdgs.un.org/goals> (accesat pe 15.08.2022)

Eco Innovation. Disponibil pe: <https://www.eco-innovation.eu/> (accesat pe 05.07.2022)

International Institute for Sustainable Development. (2021). Eco-efficiency. Preluat de pe Responsible Business | International Institute for Sustainable Development (iisd.org) (accesat pe 16.06.2022)

James, P. (1997) The Sustainability Circle: a new tool for product development and design. *Journal of Sustainable Product Design* (2), 52:57

KEMP, R, and PEARSON, P. MEI project about Measuring Eco-Innovation. Final report. Netherlands: N. p., 2007. Disponibil pe: <https://www.oecd.org/env/consumption-innovation/43960830.pdf> (accesat pe 23.03.2021)

KEMP, R. Eco-innovation: definition, measurement and open research issues. *Economia Política, Itália*, v. XXVII, n. 3, p. 397-419, 2010

Manual ECO-i – Procesul de implementare a eco-inovatiei, UNEP 2017. Disponibil și pe: <http://unep.ecoinnovation.org/wp-content/uploads/2017/07/UNEP-Eco-innovation-Manual-RO.pdf>

Methodological report of ecoinnovation observatory (2010), pag10. Disponibil și pe: https://www.chamberofecocommerce.com/images/EIO_Methodological_Report_2010.pdf (accesat pe 25.06.2022)

Observatorul ecoinovării. Disponibil pe: <http://www.eco-innovation.eu> (accesat pe 25.07.2022)

OECD Directorate for Structural Policy Division, (2009). OECD Directorate for Science, Technology and Industry –OECD Sustainable Manufacturing and Eco-Innovation, Framework, Practices and Measurement, Syntesis Report; Disponibil pe: <https://www.oecd.org/innovation/inno/43423689.pdf> (accesat pe 16.06.2022)

OECD. Eco-innovation in industry: enabling green growth. Paris: OECD, 2009b.

OECD. Oslo manual guidelines for collecting and interpreting innovation data. Organisation for Economic Co-operation and Development: Statistical Office of the European Communities. Paris: OECD, 2005.

OECD. Sustainable manufacturing and eco-innovation: framework, practices and measurement – Synthesis Report. Paris: OECD, 2009a

Our Common Future; WCED: DuBois, PA, USA, 1987. Disponibil pe: www.un-documents.net/our-common-future.pdf (accesat pe 05.07.2022)

Planul de acțiune privind ecoinovarea (EcoAP) al Comisiei Europene. Disponibil pe: <http://ec.europa.eu/environment/ecoap> (accesat pe 08.07.2022)

Programul de Ecologizare a IMM aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.592/2019) în scopul promovării, susținerii și dezvoltării capacităților IMM pentru a adopta practici de ecologizare a proceselor de producere și prestare a serviciilor. Disponibil pe: <https://www.odimm.md/ro/ecoimm> (accesat pe 03.08.2022)

Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020, Hotărârea Guvernului nr. 833din 10.11.2011. Disponibil pe: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110334&lang=ro (accesat pe 02.08.2022)

Stimulating Technologies for Sustainable Development: An Environmental Technologies Action Plan for the European Union; European Commission: Brussels, Belgium, 2004. Disponibil pe: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52004DC0038&from=EN> (accesat pe 03.07.2022)

Sustainable manufacturing and eco-innovation: framework, practices and measurement – Synthesis Report. Paris: OECD, 2009

Eco-innovation Initiative - EU's Entrepreneurship and Innovation Programme, When business meets environment Showcase. Disponibil pe: https://wayback.archive-it.org/12090/20210318181732/https://ec.europa.eu/environment/eco-innovation/showcase/projects-gallery/index_en.htm#story0901262490879820 (accesat pe 03.09.2022)

Eco-innovation. When business meets the environment. Disponibil pe: <https://ec.europa.eu/environment/eco-innovation/projects> (accesat pe 03.09.2022)

MODERN APPROACHES TO BANK FRAUD

ABORDĂRI MODERNE ALE FRAUDEI BANCARE

Iurie CĂPRIAN¹

Annotation

The notion of bank fraud encompasses a complex of illegal actions, which are aimed at violating legal regulations and which affect the normal functioning of the banking system. The spectrum of these illegal activities are related to property crimes (fraud, extortion), official crimes (abuse of trust, abuse of authority), as well as those committed in the field of financial relations formed in banking, which turns them into a specific danger and requires a special approach in order to choose measures to combat these acts. Bank fraud is a complex notion having partly an external nature, partly an internal nature, with mixed forms possible. The study confirmed the high capacity of banking fraud to adjust to the new conditions of banking. The possibility of bank fraud is expressed by the risk of fraud, as part of the operational risk. This is one of the basic areas of prudential regulation and anti-fraud strategies of commercial banks. At present, standard procedures for combating bank fraud based on a harmonized complex of principles have been implemented in international practice. The foundation of the bank's anti-fraud management consists of an adequate corporate culture and an efficient internal control system unaffected by corruption. The study carried out on bank fraud was carried out based on the expertise of some international institutions, prudential regulatory acts related to the management of banks' administration framework, as well as opinions of some experts in the approached field. The paper also contains the conclusions of the analysis performed.

Keywords: bank fraud; banking corruption; fraud risk management;

JEL Classification: G21, G28.

¹ PhD Student, State University of Moldova

Introduction

Fraud is an illegal activity through which material goods are stolen in order to make a profit to the detriment of someone else. (*Cum..., n.d.*)

International Standards on Auditing define fraud: “Fraud – an intentional act by one or more individuals among management, those charged with governance, employees, or third parties, involving the use of deception to obtain an unjust or illegal advantage”. (*International..., n.d.*)

Wikipedia states: “Bank fraud is the use of potentially illegal means to obtain money, assets, or other property owned or held by a financial institution, or to obtain money from depositors by fraudulently posing as a bank or other financial institution. In many instances, bank fraud is a criminal offence. While the specific elements of particular banking fraud laws vary depending on jurisdictions, the term bank fraud applies to actions that employ a scheme or artifice, as opposed to bank robbery or theft. For this reason, bank fraud is sometimes considered a white-collar crime.” (*Bank..., n.d.*)

According to other experts, bank fraud is defined as “the use of fraud to steal money or assets from a bank, financial institution or depositors of a bank.” (*Bank Fraud..., n.d.*)

Bank fraud is a type of financial fraud that occurs when someone takes money or other goods belonging to someone else through fraud or criminal activity. (*Financial..., n.d.*)

Bank fraud has multiple negative effects:

- Bank fraud, in most cases, affects the financial condition of banks in the form of significant losses. For example, in 2016, a bank fraud of almost 5 billion dollars was discovered in China. The damage is practically 40 times higher than the annual profit of the hit bank. (*Fraudă..., n.d.*)

- Bank fraud can affect the security of customers’ funds entrusted to banks, which affects the relationship between customers and banking institutions.

- Bank fraud generates reputational risk, which casts doubt on the part of business partners in the financial, economic, and legal credibility of banks.

If widespread, banking fraud can create situations of banking crisis, which may require the use of public financial means to help the affected banking institutions.

In the event of a failure to penalize the bank fraud, a situation of moral hazard can be created which can determine the repetition of the respective criminal activities.

The research of ACI Worldwide shows: “Financial crime and fraud are recurrent problems for banks and intermediaries, causing losses worth billions every year – and these sums are only increasing. It is predicted that the global cost of fraud by 2027 will be USD \$40.62 billion dollars, 25 percent higher than the fraud losses in 2020”. (*Four..., n.d.*)

Also, experts from this company indicate the top four reasons for banks to

fight fraud in real Time (*Four..., n.d.*):

1. Creating a smooth user experience;
2. Keeping pace with new methods of fraud;
3. Focusing less on fraud and more on growth;
4. Saving fraud losses through collaboration.

All this requires the study of bank fraud in terms of its essence, forms, and mechanisms for its prevention.

1. Specialized scientific literature. The research shows that bank fraud has become a specific topic in the literature. The study conducted by Deepa Mangala and Lalita Soni mentions 70 articles on this topic between 2020 and 2021 (Deepa, Lalita, 2022). In this article, the works of the following authors are mentioned: David Delia and Lupulescu Grigore (Romania), Katasonov Valentin and Zakieva Elivina (Rusia), Iordachi Victoria and Luchian Ivan (Republic of Moldova).

2. Data sources and used methods. The paper used the research results of institutions of international importance, such as ACI Worldwide, KPMG and PricewaterhouseCoopers. They were also used in prudential regulatory acts related to the management of banks' administration frameworks, as well as opinions of some experts in the field.

3. The results of research and discussions

The research allows us to outline the anatomy of bank fraud, which is presented in Figure 1.

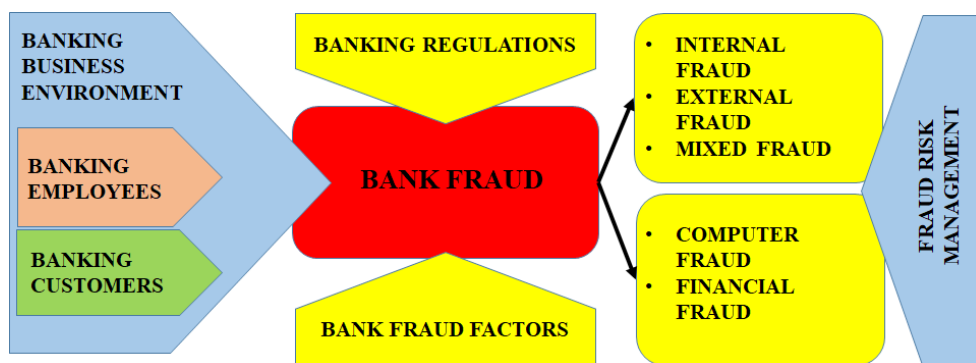

Figure 1. The anatomy of bank fraud

Source: prepared by the author

According to experts from the National Bank of Moldova, three elements underlie the commission of fraud (*Ghid..., n.d.*):

- *The opportunity to solve the problem discreetly by using trust in them.* **In general, employees resort to fraud when they realize that there is a way to commit illegal actions in a way that the institution does not realize that fraud**

could occur – there is a lack of internal control.

- *The reason for the illegal behavior is that, by justifying the facts, the perpetrator convinces himself that his actions are not crimes, but justified actions. In general, employees who commit fraud believe that they are behaving correctly; they deserve the trust of their colleagues.*

- *Dependencies/financial needs, conscious but not communicated – financial obligations/business debts; state of physical isolation; the need to maintain their social status at all costs; problems in the employer-employee relationship, etc.*

The study revealed a wide variety of forms of bank fraud.

First of all, bank fraud can be internal, external and mixed.

Methodological guide for implementing anti-fraud policy and programs in banks in the Republic of Moldova states: „*Internal fraud* is caused by bank staff, often representing a solution to personal problems. In the event of serious financial problems or certain family problems, employees of the bank is tempted to steal the assets of the bank where it operates. The risk of internal fraud occurs when there is disorganized and unmonitored activity in treasuries and cash, accounting, procurement, in the reception and storage of tangible/intangible assets, payment of invoices, granting credit facilities, in the administration of receivables, etc.” (*Ghid..., n.d.*)

Experts in Romania think that *external fraud* is related to the illegal activity of some persons or groups of persons outside the banks. (*Frauda..., n.d.*)

External fraud can be of two types (*Principii..., n.d.*):

- *First-party fraud* – occurs when an outside party, including a bank customer, commits fraud against the bank. It is one in which a person or group of people presents themselves under a false identity or gives false information to benefit or does not intend to fulfill their commitments. It is one in which a person or group of people makes false claims (using false addresses or false power of attorney) in order to obtain payment for which they are not eligible.

- *A victim fraud* occurs when a customer of the bank is the victim of an intentional fraudulent act. Identity theft occurs when someone uses a combination of a name, social security number, date of birth or other identifying information, without authority, to commit fraud. For example, someone may have committed identity theft using your personal information to open a credit card account or obtain a loan on your behalf.

Mixed fraud is the type of fraud in which external fraudsters, such as organized crime groups, recruit internal employees into key positions, with access to the system and/or management rights.

Depending on the form of development, the literature divides the fruits of banking into computerized and financial.

***Computer fraud* is a theft with the use of various technical and informational means. In most cases, it is either an unauthorized electronic transfer of funds or a**

manipulation of the computer system.

Financial fraud is the most important category of fraud, being the most sensitive and the most imposing in terms of risks and losses.

Financial frauds fall into four broad categories:

- *Fraudulent financial reporting* – the most common areas that are subject to fraud are revenue management through improper recognition of income and overvaluation of assets or underestimation of liabilities;

- *Embezzlement* – this category includes both external and internal schemes, the purpose of which is embezzlement, payroll fraud, and theft;

- *Improper expenses* – this category includes bribes, as well as other improper payment schemes;

- *Revenues obtained fraudulently* - this category includes revenues obtained fraudulently by partial or total non-payment of salaries, as well as avoiding the payment of taxes (tax fraud).

US law provides for concrete forms of bank fraud (*Bank Fraud...*, n.d.):

- *Forgery* - when a person changes the name or alters the information on the face of a check;

- *Fraudulent loans* – involve using a false identity to obtain a loan or using false information on a loan application. If a person takes out a loan intending to file for bankruptcy soon after, this also counts as bank fraud;

- *Bank impersonation* – occurs when a person sets up a fake financial institution or creates a website to lure people into depositing funds;

- *Stolen checks* – people who have jobs at a post office, corporate payroll company, tax authority, or other station with access to checks may commit bank fraud by stealing those checks, opening a fake bank account, and depositing the checks into their phony accounts;

- *Internet bank fraud* – involves creating a fake website that looks like a legitimate banking site to trick people into depositing money.

Table 1 shows the overall structure of bank fraud as presented in the Price Waterhouse Coopers report.

Table 1

The main perpetrator of the most disruptive or serious fraud experienced

	2020	2022
External perpetrator	41%	43%
Internal perpetrator	38%	31%
Collusion between internal and external actors	21%	26%

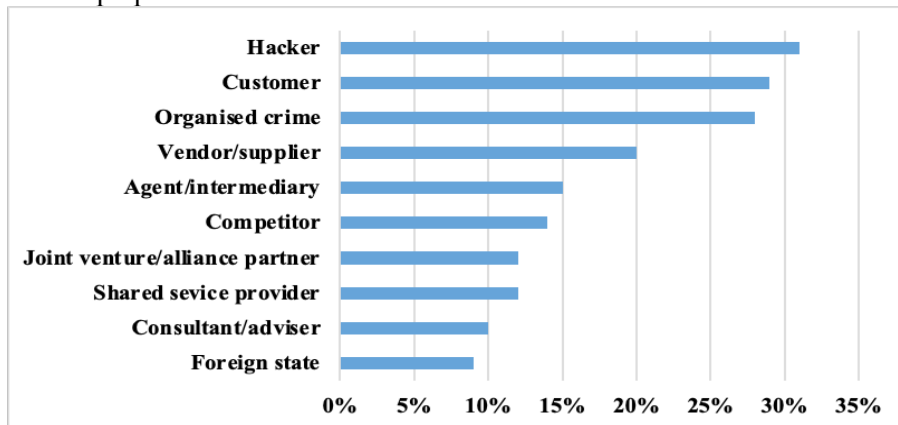
Source: PwC's Global Economic Crime and Fraud Survey 2022, <https://www.pwc.com/gx/en/services/forensics/economic-crime-survey.html>

The survey was conducted with the participation of 1296 directors from 53 countries. Almost 70% of fraudulent organizations reported that the most disruptive

incident came from an external attack or collusion between external and internal sources.

In addition, Figure 2 shows the structural picture of external crimes committed by various perpetrators.

Figure 2. Types of external perpetrators

Source: PwC's Global Economic Crime and Fraud Survey 2022, <https://www.pwc.com/gx/en/services/forensics/economic-crime-survey.html>

It is important to mention that 31% of external perpetrator cases were the result of hackers, and 28% were conducted by organized crime.

Corruption is a specific form of bank fraud.

Bank corruption is a specific form of corruption in the private sector of the economy. It essentially complicates the transformation of the funds attracted by banks into different types of investments, it impedes economic growth and raises the competitiveness of the national economy. Corruption is often the aggravating factor that generates acts of fraud, being found in illicit actions committed by various economic agents or individuals, actions materialized in the form of crimes: fraudulent management, fraud and abuse of power, fraud, fraud, forgery in bank and accounting records. (Lupulescu, 2011)

Three aspects of banking corruption are highlighted in the literature. Some authors mention *that economic corruption in the banking field* is found in the illicit actions committed by various economic agents or individuals, actions materialized in the form of crimes: fraudulent management, fraud, abuse of power, fraud, forgery in bank and accounting records. *The acts of professional-banking corruption* constitute illegal and immoral actions committed by employees of banking companies, regarding the conditional or preferential fulfillment of service attributions: taking and giving bribes, influence peddling, abuse of power, abuse of office. (David, 2015)

The causes of bank corruption can be explained by the following (Iordachi, Luchian, 2018):

- The insufficiency of legal forms and mechanisms of financial participation of bank's employees in the activity of the financial institution;
- The removal of bank managers from profit distribution in the event of financial success;
- The subjectivity and non-transparency of managers' participation criteria in profit distribution.

Authors Iordachi and Luchian presented schemes in which commercial banks provide corrupt services, citing the work of Russian scientist Katasonov. (Iordachi, Luchian, 2018):

- *Embezzlement (theft) of bank assets*. The removal of the assets by the owners and/or top managers of the assets from the bank with the use of different schemes and the appropriation of the means for their benefit. The final stage of any scheme is the laundering of stolen money and its placement in the legal economy („white”) and/or its use for the personal needs of participants in the corrupt operation. The embezzlement of bank assets can be a one-time event or it can extend over time (repeatedly). In the first case, the operations can be carried out without the „partners” and the protection of the central bank. The entire administrative rent is obtained by the owners of the commercial bank without resorting to bribery. The second case concerns the complicity of the commercial bank with the central bank, and the theft of banking assets is supported by supervisory corruption.

- *Operational corruption*. A corrupt transaction between the bank worker of any level and the client in the case of the decision on granting the loan and the credit conditions. Such a transaction provides for the remuneration of the bank's employee by the client, who may take the form of a bribe before the decision is made or after the loan is granted. (Often the last form of bribery is called „recoil” and is charged as a fee for a positive solution to the client's problem.)

- *Corruption of service*. In essence, any bank employee, regardless of the position held in the vertical management hierarchy, may be able to find illegal methods of enrichment in the workplace.

- *„Money laundering” corruption* is linked to the commercial bank's participation in corrupt money laundering transactions. Customers benefiting from such services can be both individuals and legal entities. The object of such transactions may be the money of civil servants, leaders, and members of criminal groups, as well as the bankers themselves. Money laundering means, first of all, the “pumping” into the banking system of cash obtained in the form of bribes, proceeds from the sale of drugs and other criminal activities. By carrying out money laundering schemes, banks often collaborate with non-banking structures.

- *Turning money into cash*. The transformation of electronic money (from accounts) into cash is envisaged. In principle, this activity is not illegal for commercial banks, but in many countries, there are regulatory documents that determine the order and limits of cash issuance, especially if the beneficiary customers are legal

entities. Banks may accept breaches of these regulations, especially in the case of large-scale transactions.

It refers to *the schemes in which commercial banks are the beneficiaries of corrupt services* (Iordachi, Luchian, 2018):

- *Investment corruption* is related to the activity aimed at expanding the investment operations of banks in order to obtain profits on trade and/or to establish effective control over companies and assets in different branches of the economy. The importance of this form of corruption is very high, taking into account the fact that for many banks, investment has become one of the main active activities.

- *Legal corruption*. Banks often find themselves with unpleasant histories when they are found to be violating the laws and regulations of banking activity, leading to investigations by competent bodies and lawsuits. In some countries, banks have a wealth of experience in resolving these issues by bribing prosecutors, judges, and other law enforcement officials. They often manage to do so at an early stage, when cases have not yet begun to be examined by the investigative bodies, and until they are brought to trial.

- *The budget lobby* is linked to the bank's „purchase” of government decisions, which allows the bank to increase its profits from increasing demand for its services from the state. Banks often resort to corruption to obtain the placement of treasury funds within them on deposit, settlement, or other accounts. Likewise, it may be the granting of credit to the state (or a public body) under a solid guarantee and/or high-interest rates. Banks also prefer to become guarantors of transactions of state organizations, earning high commissions for this.

- *Political lobbying*. The corrupt activities of banks can be linked not only to business and capital increase, but also to politics. In some countries, bankers give bribes to themselves to run in parliament to promote the approval of the necessary laws and/or affiliates in the supreme legislature. In addition, banks secretly finance certain politicians or political parties, the media, and so on.

It is noteworthy that the financial potential of bank corruption in some countries is relatively high. For example, experts in Russia have estimated the losses of the banking system following corruption in the years 2007-2017 at over 100 billion US dollars, an important factor for the deliberate liquidation of 500 banking institutions. (Zakieva, 2017)

At the moment, many experts talk about the global problem of money laundering as „a process that gives an appearance of legality to profits obtained illegally by criminals who, without being compromised, subsequently benefit from the amounts obtained.” (*Manual...*, n.d.)

UNODC experts say: „The estimated amount of money laundered globally in one year is 2-5% of global GDP, or \$800 billion - \$2 trillion in current US dollars. Due to the clandestine nature of money-laundering, it is however difficult to estimate the total amount of money that goes through the laundering cycle.” (*Money...*, n.d.)

One of the most famous international money laundering schemes was the „Russian Laundromat”. According to a study conducted by Transparency International Moldova and the Watchdog.md Community, between 2010 and 2014, about 70 billion US dollars from Russian banks were laundered through 5,140 companies in 96 countries. (*Laundromatul...*, n.d.)

The money laundering process is carried out in three stages, which may include numerous transactions carried out by money launderers, transactions that are likely to alert financial institutions to criminal activities, respectively (*Manual...*, n.d.):

1. *Placement*: represents the „actual escape” of cash obtained from illegal activity, for the separation of funds from illicit sources, which could be supervised by law enforcement agencies.

2. *Stratification*: is the process of moving money between different accounts to hide their origin.

3. *Integration*: the stage in which the funds re-enter the legal economic circuit.

Emerging from the important danger of banking fraud for the financial health of each banking institution as well as for the banking system in general, its prevention has become an important objective of modern banking management and prudential regulation of banking.

This activity takes place in the form of fraud risk management.

Fraud risk is considered a form of operational risk, which is the risk to the current or projected financial condition and resilience arising from inadequate or failed internal processes or systems, human errors or misconduct, or adverse external events. (*Operational...*, n.d.)

In 2019, KPMG launched the Global Survey on Bank Fraud, which included responses from 43 banks around the world. The survey found that 52% of banks did not monitor the total cost of managing the risk of fraud, even though the level of fraud as a percentage of revenues increased from 0.95% in 2017 to 1.53% in 2018. (*How...*, n.d.)

According to KPMG, fraud risk management must be based on fraud threats (*How...*, n.d.):

1. *Strategy & Governance*: governance rules on who is responsible for fraud risk.

2. *Process & Controls Strategic*: specific objectives of the operating model are crucial to ensure fraud risk operations are running, as they should.

3. *People & Organization*: the management model of fraud risk requires the correct culture and individuals.

4. *Technology & Analytics*: today’s digital banking world continues to grow.

In the international practice of prudential banking regulation, the following principles of fraud risk management have been approved (*Operational...*, n.d.):

- *Governance*. Governance is important, essential in controlling the bank’s exposure to fraud, and a strong anti-fraud corporate culture is crucial regardless of the size or complexity of the bank.

- *Risk management.* Procedures for fraud risk management must become a part of the bank's risk management system, depending on the size, complexity, and risk profile of the bank. The bank's management should periodically assess the likelihood and impact of potential fraud schemes and use the results of the assessment to design the bank's risk management system and assess control activities. Policies should define, establish and communicate the commitment of the board of directors and management to the management of fraud risks. Processes must anticipate fraud and implement a combination of fraud detection and prevention measures. Even effective supervision can allow fraud to occur.

- *Measuring and monitoring the risk of fraud.* Senior management should understand the bank's exposure to fraud risk, and associated losses across all lines and functions of business and use this information to effectively monitor and manage the risk of fraud.

- *Fraud response, reporting, and information exchange.* The bank's control policies, processes, and control systems should promote appropriate investigations, fraud risk response, and reports of suspected fraud or confirmed fraud promptly.

- *Revisions and audits.* The Bank should design and perform audits and audits specific to the size, complexity, organizational structure, and risk profile of the bank.

Conclusions

The problem of fraud remains a classic in banking. Fraud has become a permanent companion of banking and evolves with its theoretical and technological development. Bank fraud has a wide variety of forms depending on the participants and technical execution. In some countries, so far, the consequences of bank fraud are disastrous. Fraud risk management has also become a key objective of banking management. The activity of preventing bank fraud is based on the observance of a complex of rigid principles, but the foundation of this activity is the corporate culture and the ability to organize internal control within banking institutions.

Bibliographical references

Bank fraud, https://en.wikipedia.org/wiki/Bank_fraud#cite_note-1, [Accessed May 25, 2022]

Bank Fraud – Definitions & Penalties, <https://jsberrylaw.com/blog/bank-fraud-definition-penalties/>, [Accessed May 26, 2022]

Cum identificati o frauda, <https://www.raiffeisen.ro/corporatii/in-sprijinul-dumneavoastra/asistenta/securitate/cum-identificati-o-frauda/>, [Accessed May 25, 2022]

DAVID, Delia (2015) *Auditul operațiunilor bancare*, suport de curs în format electronic, <https://www.scribd.com/document/142571424/AUDITUL-OPERATIUNILOR-BANCARE>, [Accessed May 18, 2022]

DEEPA, Mangala; LALITA, Soni (2022) A systematic literature review on frauds in banking sector, https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JFC-12-2021-0263/full/html?utm_source=researcher_app&utm_medium=referral&utm_campaign=RESR_MRKT_Researcher_inbound, [Accessed June 15, 2022]

Financial Fraud, <https://www.investopedia.com/financial-fraud-4689710>, [Accessed May 24^h 2022]

Four Reasons Banks and Financial Institutions Should Fight Fraud in Real Time, <https://www.aciworldwide.com/blog/four-reasons-banks-and-financial-institutions-should-fight-fraud-in-real-time>, [Accessed June 14, 2022]

Frauda în sistemul financiar-bancar, <https://spiaromania.com/blog/frauda-in-sistemul-financiar-bancar/>, [Accessed June 7, 2022]

Fraudă bancară de 4,9 miliarde de dolari, în China, https://monitorul.fisc.md/panorama/frauda_bancara_de_49_miliarde_de_dolari_in_china.html, [Accessed May 27, 2022]

Ghid metodologic de implementare a politicii și programelor antiîmportanță în băncile din Republica Moldova, aprobat prin HCA al BNM nr. 260 din 19.12.2013

How Fraud Risk Management Can Help the Banking Industry Lower Its Costs, <https://www.fraud.com/post/how-fraud-risk-management-can-help-the-banking-industry-lower-its-costs>, [Accessed June 20, 2022]

International standard on auditing 240, The auditor's responsibilities relating to fraud in an audit of financial statements, <https://www.ifac.org/system/files/downloads/a012-2010-iaasb-handbook-isa-240.pdf>, [Accessed June 7, 2022]

IODACHI, Victoria; LUCHIAN, Ivan (2018) *Abordările moderne ale corupției bancare*. Economic Growth in Conditions of Globalization: sustainable development models the 13th edition, Institutul Național de Cercetări Economice, 11-12 octombrie 2018, Chișinău, Volumul II, p. 77-80

Laundromatul rusesc: schema de spălare a 70 miliarde dolari facilitată de elitele politice din Moldova, <https://agora.md/stiri/58316/laundromatul-rusesc-schema-de-spalare-a-70-miliarde-dolari-facilitata-de-elitele-politice-din-moldova>, [Accessed June 15, 2022]

LUPULESCU, Grigore (2011) *Gestiunea internă a profitabilității bancilor comerciale*, București, Editura Economica, p. 154-155

Manual de instruire privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, <http://www.onpcsb.ro/pdf/MANUAL%20INSTRUIRE%20-%20ROMANA.pdf>, [Accessed June 10, 2022]

Money Laundering, <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html#:~:text=The%20estimated%20amount%20of%20money,goes%20through%20the%20laundering%20cycle>, [Accessed June 15, 2022]

Operational Risk: Fraud Risk Management Principles, <https://www.occ.treas.gov/news-issuances/bulletins/2019/bulletin-2019-37.html>, [Accessed June 14, 2022]

Principii de gestionare a riscului de fraudă, <https://www.riskcompliance.ro/news/principii-de-gestionare-a-riscului-de-frauda/>, [Accessed June 8, 2022]

ZAKIEVA, Elivina (2017) *Korruptia v bankovskoi sisteme (Corruption in the banking system)*, NovaInfo.Ru, №65, p. 282-286, <https://novainfo.ru/article/?nid=13043>, [Accessed June 9, 2022]

TRENDS, PROBLEMS, AND SOLUTIONS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA'S BANKING SYSTEM IN POST PANDEMIC CRISIS CONDITIONS

SISTEMUL BANCAR DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN CONDIȚIILE CRIZEI POST PANDEMICE: TENDINȚE, PROBLEME ȘI SOLUȚII

Iurie CĂPRIAN¹

Abstract

The banking system in the Republic of Moldova operates under conditions of high uncertainty, which periodically turn into financial crises. However, the creation of the domestic banking system took place under conditions of one of the toughest economic-financial crises. In the study, publications and data from different sources were examined regarding characteristics of the financial crisis, which may have a semi-significant influence on the activities of the banking system in the Republic of Moldova. The purpose of this paper is to present the current summary of bank management problems under the conditions of the current financial cataclysm. As a result of the research, proposals will be formulated for their solution. The banking system in the Republic of Moldova is facing a new post-pandemic financial crisis following the crisis caused by the COVID-19 pandemic. This crisis is determined by five groups of factors: the unfavorable world economic situation; the consequences of the pandemic crisis; the dysfunctions of the national economy; the Russian-Ukrainian war; and the activities of central authorities. In the current conditions, first of all, the continuous strengthening of administrative framework of commercial banks is required in order to prevent various manifestations of moral hazard and new banking scandals. Secondly, the improvement of banking institutions' liquidity management practices is welcome. Thirdly, additional efforts are needed to optimize the activities of attracting deposits and granting loans to bank customers.

Keywords: *sistemul bancar; criza post-pandemică;*

JEL classification: G01, G21

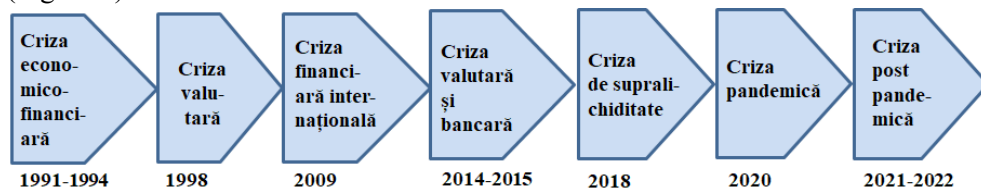
¹ PhD Student, State University of Moldova

1. Introducere

Studiul efectuat demonstrează, că dezvoltarea sistemului bancar din Republica Moldova are loc într-o perindare continuă a crizelor financiare (Figura 1).

Figura 1. Cronologia crizelor financiare din Republicii Moldova

Sursa: elaborată de autor în baza (Luchian, Iordache, Panfil, 2018)

Pe parcursul întregii istorii a sistemului bancar din Republica Moldova a trecut prin șase crize financiare cu caracter sistemic.

Constituirea sistemului bancar autohton a avut loc în condițiile unei crize economico-financiare din anii 1991-1994, care a fost cea mai distructivă din toate cataclismele similare din istoria Republicii Moldova manifestată prin reducerea PIB-ului cu 67,7%, un nivel cumulativ la inflației de 4631,3% și niveluri exorbitante ale ratelor dobânzilor.

După aceasta a urmat criza valutară din anul 1998, care a fost în mare parte determinată de colapsul financiar din Rusia.

În anul 2009 sistemul financiar din Republica Moldova a fost afectată de criza financiară internațională.

Criza valutară și bancară din anii 2014-2015 a avut un impact distructiv de proporții, care s-a propagat din domeniul bancar în cel al finanțelor publice prin desfășurarea unei scheme de delapidare a banilor instituțiilor bancare și a celor publici în proporții mari, intrată în istoria Republicii Moldova sub denumirea de „furtul miliardului”.

Ca urmare a acestei crize, la nivel legislativ și normativ au fost luate măsuri importante de perfecționare a cadrului de administrare a băncilor comerciale.

Aceste eforturi de reglementare bancară, de rând cu măsurile anticriză întreprinse de Banca Națională a Moldovei au permis băncilor să treacă cu pierderi minime prin criza pandemică din 2020.

Cu toate acestea, trebuie de menționat, că la moment sistemul bancar autohton încă se confruntă cu problema fundamentală de supralichiditate, care a început în anul 2018.

Drept efect al acestor crize, precum și a unui complex de probleme individuale, au fost lichidate 21 de instituții bancare din 32 bănci comerciale create.

Actualmente în fața sistemului bancar autohton a apărut o nouă provocare în forma unei crize economico-financiare post pandemice, ceea ce va fi reflectat în lucrarea prezentă.

2. Esența crizei post pandemice din Republica Moldova

La începutul lunii iunie 2021 numărul de cazuri de noi de îmbolnăviri cu virusul COVID-19 s-a redus până la nivelul minim. Începând cu acest moment a început o nouă perioadă, pe parcursul căreia totalitatea proceselor negative de natură economică și financiară poate fi considerată drept criză post pandemică din Republica Moldova.

În ianuarie 2022 Banca Mondială a prezis o creștere a PIB-ului Republicii Moldova de 3,9%. Însă, potrivit prognozei actualizate din aprilie 2022, PIB-ul Republicii Moldova ar putea scădea cu 0,4% în 2022. (*Banca...*, n.d.)

Decalajul considerabil dintre exporturile și importurile de mărfuri a determinat acumularea unui deficit al balanței comerciale a Republicii Moldova la sfârșitul anului 2021 de 4032,3 mil. Dolari SUA, care s-a majorat cu 1083,4 mil. Dolari SUA (sau cu 36,7%) față de anul 2020. (*Comerțul...*, n.d.) Iar în ianuarie-martie 2022 deficitul balanței comerciale a constituit 974,8 mil. Dolari SUA, mărindu-se cu 108,7 mil. dolari SUA (sau cu 12,6%) comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2021. (*Deficitul balanței...*, n.d.)

În anul 2021 deficitul Bugetului de stat a fost executat în sumă de 4733,1 milioane lei, față de volumul prevăzut în sumă de 11791,9 milioane lei. (*Raport privind executarea...*, n.d.) Pentru anul 2022 deficitul bugetului de stat (în conformitate cu ultimele rectificări legislative) a crescut până la 19386 miliarde lei. (*Deficitul bugetului...*, n.d.)

Drept rezultat, necesitatea acoperirii deficitului bugetar a condus la mărirea datoriei de stat. Nivelul ei în anul 2021 a constituit 77752,7 milioane lei, sporind cu 9932 milioane lei (sau 14,6%) față de anul 2020. (*Raport privind situația...*, n.d.) La situația din 30.06.2022 soldul datoriei de stat a constituit 78892,3 mil. lei, mai mult cu 1139,6 mil. lei, comparativ cu sfârșitul anului 2021. (*Buletin...*, n.d.)

Mărirea împrumuturilor Ministerului Finanțelor pe piața internă a condus la creșterea esențială a profitabilității valorilor mobiliare de stat (VMS). Astfel, spre exemplu, rata nominală a profitului la Bonurile de Trezorerie de 364 de zile a crescut de la 5,48% în ianuarie 2021 până la 19,89% în iulie 2022, ceea ce a mărit costurile deservirii acestei categorii a datoriei de stat. (*Ratele medii...*, n.d.)

Este de menționat, de asemenea, exodul permanent al populației din Republica Moldova. Astfel, în perioada anilor 2020-2022 numărul populației cu reședință obișnuită s-a redus cu 39,9 mii persoane, constituind 2604,0 mii persoane. (*Numărul...*, n.d.)

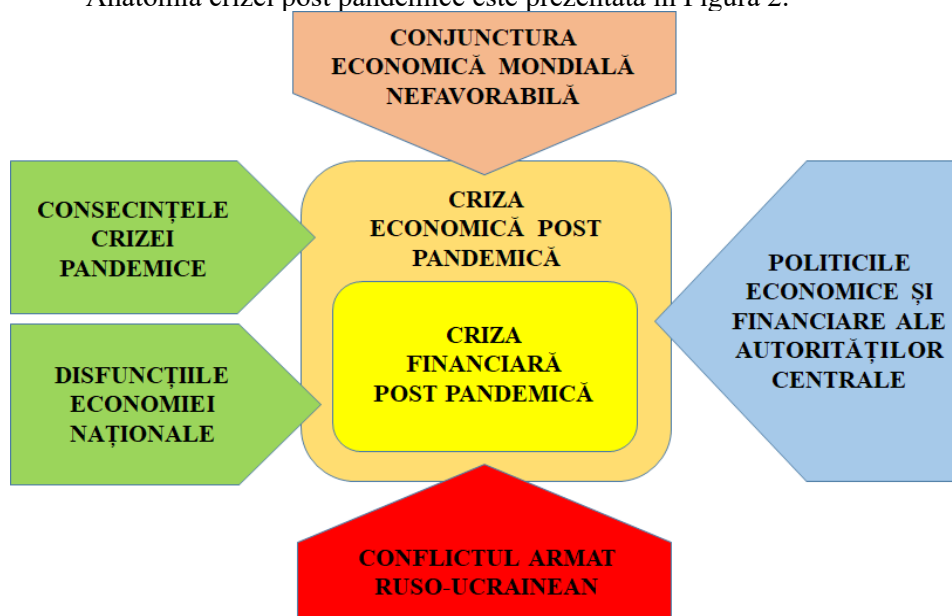

În anul 2021 a început manifestarea unor fenomene inflaționiste explozive. Dacă în anul 2020 rata inflației a constituit 0,4%, în 2021 acest indicator a atins nivelul de 13,9%, iar pentru anul 2022 nivelul prognozat al inflației a depășit 27,0%. (*Rata medie...*, n.d.)

Pentru atenuarea acestui proces Banca Națională a Moldovei (BNM) a ridicat rata de bază de la 3,65% la 30.07.2021 până la 21,50% la 04.08.2022. (*Ratele de dobândă...*, n.d.)

În anul 2021, Leul moldovenesc s-a depreciat cu 3,1% în raport cu Dolarul SUA și s-a apreciat cu 4,9% față de moneda unică europeană. (*Raportul...*, n.d.) În perioada ianuarie-iulie 2022 Leul moldovenesc s-a depreciat față de Dolarul SUA cu 8,6% și s-a apreciat față de Euro cu 4,0%. (*Ratele de schimb...*, n.d.)

Anatomia crizei post pandemice este prezentată în Figura 2.

Figura 2. Anatomia crizei post pandemice

Sursa: elaborată de autor

Criza post pandemică în mod inevitabil și într-o anumită măsură este rezultatul crizei pandemice produse de pandemia COVID-19.

Specialiștii de la Ministerul Economiei și Infrastructurii au declarat: „...criza pandemică a generat o contracție de 14% a economiei naționale în trimestrul II al anului 2020 și de 7,2% în primul semestru. Majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția PIB-ului, cele mai afectate fiind comerțul intern, industria, transporturile, construcțiile, HoReCa etc. Totodată, măsurile restrictive au condus la diminuarea accentuată a consumului final, în special a consumului privat.

Majoritatea companiilor și-au diminuat activitatea investițională, fiind constrânse de insuficiența mijloacelor financiare. ...În ianuarie-septembrie 2020, exporturile s-au diminuat cu 13,4%, iar importurile cu 10,3%. De asemenea, în ianuarie-iunie 2020 volumul investițiilor a scăzut cu 14,9% față de aceeași perioadă a anului precedent.” (Ciochină, 2020)

De asemenea, este de menționat seceta din 2020, care a afectat puternic agricultura, având loc scăderea importantă a volumului producției agricole în ianuarie-septembrie 2020 în mărime de 25,3%.

Economia Republicii Moldova are un caracter deschis, ceea ce determină expunerea ei unei mari părți a riscurilor generate la momentul de față a economiei mondiale, care la momentul de față prezintă o conjunctură nefavorabilă.

Experții de la Allianz Trade afirmă: „Invazia Rusiei în Ucraina a generat noi obstacole în drumul către redresarea economică globală, cauzate de riscuri geopolitice ample. Prognoza de creștere globală de +3,3% în 2022 și +2,8% pentru 2023 a fost revizuită în scădere cu -0,8% și respectiv -0,4%. Astfel, este de așteptat ca implicațiile economice să fie vizibile mai ales în Rusia, care se va confrunta cu o recesiune profundă în acest an (cel puțin -8%), mai ales după ce sancțiunile au fost extinse și în sectorul energetic.” (*Perspective...*, n.d.)

În opinia experților menționați, principalele canale ale influenței negative sunt energia, comerțul și finanțele continuă. Astfel, ei menționează: “Prețurile mai mari ale mărfurilor, volatilitatea, în special pentru petrol și gaze, dar și disponibilitatea mărfurilor agricole (grâu, porumb, rapiță, semințe de floarea soarelui și ulei), pentru care Rusia și Ucraina reprezintă mai mult de 10% din exporturile globale, precum și materii prime și materiale (nichel, paladiu) au dus la un șoc negativ semnificativ al ofertei, în special pentru economiile europene. Aproximativ două treimi din revizuirea descendentă a creșterii globale se datorează șocurilor încrederii și lanțurilor de aprovizionare, restul fiind atribuită prețurilor mai mari ale mărfurilor. În ceea ce privește inflația globală, aceasta se va dovedi, de asemenea, mai persistentă și ridicată, fiind revizuită în creștere cu +1,9 puncte procentuale de la 6%, din cauza prețurilor mari la energie și a întreruperilor lanțului de aprovizionare, care vor contribui la presiunile prețurilor în egală măsură.” (*Perspective...*, n.d.)

Un factor important al crizei post pandemice este războiul ruso-ucrainean.

În opinia experților Băncii Mondiale acest conflict armat afectează direct economia Republicii Moldova „prin comerț și canalele de transfer de bani, precum și prin prețuri și incertitudinea financiară”. (*Banca...*, n.d.)

Războiul din Ucraina a avut ca efect imediat suspendarea mai multor lanțuri de aprovizionare a Republica Moldova cu produse alimentare, unele din categoria celor de bază, iar acest lucru s-a soldat cu un deficit temporar, ceea ce a și condus deja la scumpiri.

În acest context Adrian Lupușor, directorul Expert-Grupa declară: „Vedem deja că influența războiului este și va fi una mare și pentru unele produse de larg

consum, în special de import, prețurile vor crește mult peste 20 la sută. Dar acest fenomen va fi unul temporar. Deci, șocul inflaționist, conform așteptărilor mele, urmează să înceapă să se disipeze chiar în a doua jumătate a acestui an, când creșterea prețurilor va încetini. Prețurile nu vor reveni neapărat la nivelul de până la război și de până la scumpirea dramatică a energiei anul trecut, dar ritmul de scumpire se va încetini în a doua jumătate a acestui an. (Barbăroșie, 2022)

La fel, expertul nominalizat este de opinie, că efectele imediate și pe termen mediu ale războiului din Ucraina asupra economiei moldovene sunt:

- Ruperea unor lanțuri de aprovizionare a Republica Moldova cu produse alimentare;
- Apariția problemelor cu importurile de materii prime pentru anumite sectoare ale industriei;
- Creșterea continuă a prețurilor la resursele energetice;
- Impunerea adaptării companiilor, identificarea unor noi surse de import;
- Sporirea costurilor logistice și de transport;
- Exercițarea impulsurilor inflaționiste prin scumpirea materiei prime de import și în creșterea costurilor la produsele finale.

Expertul Alexandru Fală a atras atenția asupra efectului negativ al disfuncțiilor economiei naționale. O anumită influență o are comprimarea continuă a unor sectoare ale economiei naționale, cum ar fi, de exemplu, sectorul zootehnic. De asemenea, acest expert afirmă: „Din cauza ponderii înalte a produselor minerale în importul de bunuri, scumpirea acestor mărfuri a avut un impact major asupra creșterii prețurilor interne. Efectele sporirii prețurilor la produsele energetice se propagă atât în mod direct prin scumpirea combustibililor și gazelor, cât și în mod indirect prin creșterea costurilor de producție. În ianuarie-aprilie 2022 combustibilii și carburanții s-au scumpit cu 40% f-a-p, iar tarifele la gazele naturale din rețea au crescut de 2,5 ori f-a-p.” (Fală, 2022)

O anumită influență asupra declanșării și desfășurării crizei post pandemice o exercită modalitățile de întreprindere a măsurilor anti-criză de către autoritățile centrale ale Republicii Moldova.

Potrivit expertului Diana Enachi, „Guvernul de la Chișinău nu a avut un plan anti-criză, care ar fi putut diminua efectele negative ale pandemiei de COVID-19 asupra economiei și nu a întreprins practic nimic pentru a salva mediul de afaceri.” (Ciochină, 2020)

O trăsătură de bază a guvernării actuale din Republica Moldova este lipsa unui plan de activitate de natură economică și financiară pe termen mediu, precum și lipsa unui complex de măsuri de anticipare a problemelor cauzate de criza economico-financiară.

Actuala prim-ministră Natalia Gavrilița a declarat recent: „Am fost toți împreună nevoiți să acționăm mai degrabă ca niște pompieri”. (Gavrilița..., n.d.)

Adică autoritățile centrale din Republica Moldova întreprind măsurile anti-

criză abia atunci, când problemele generate de criză se manifestă din plin, ceea ce nu se poate considera drept cea mai eficientă tactică de activitate.

3. Activitățile de prevenire a fraudelor în sistemului bancar al Republicii Moldova

Evoluția sistemului bancar din Republica Moldova demonstrează, că instabilitatea politică, economică și financiară sunt factori contributori la desfășurarea diferitor scheme frauduloase în cadrul instituțiilor bancare, care de multe ori se maschează sub aparențele de hazard moral.

În opinia noastră, o problemă importantă este cea a recuperării banilor furăți în cadrul „furtului miliardului”, care au însumat 15 miliarde lei.

La începutul anului 2022 au fost recuperate mijloace financiare în sumă de 2745,7 milioane lei, care în mare parte provin din titluri executorii, proceduri de insolvabilitate și încasări aferente creditelor. (Cum..., n.d.)

Procesul de penalizare a persoanelor participante în această fraudă se desfășoară foarte lent, iar o mare parte din acestea rămânând nepedepsite până în prezent în lipsa unei decizii definitive de judecată.

Toate acestea formează o situație de hazard moral, care determină probabilitatea repetării fraudelor bancare în viitor.

În acest context, ar fi binevenită continuarea activităților lansate în anul 2017 privind cadrul de administrare a instituțiilor bancare, care este legată de gestiunea riscului, cerințele față de politicile de gestiune a riscului și limitelor cu privire la riscurile asumate.

4. Problema supralichidității sistemului bancar al Republicii Moldova

În ianuarie 2019 expertul Veaceslav Ioniță a demonstrat, că în anul 2018 sistemul bancar din Republica Moldova a suportat o criză financiară fără precedent – cea de supralichiditate, manifestată prin menținerea pe parcursul unei perioade relativ lungi a unui surplus de lichidități, care în 2018 a atins nivelul record de 28 miliarde lei. (Ioniță, 2019)

Motivul acestui fenomen sunt prezentate în analiza de mai jos, fiind utilizați doi indicatori fundamentali:

1. Depozitele comparativ cu Creditele;
- 2, Creditele raportat la PIB.

Impactul crizei pandemice asupra activității bancare este una specifică, deoarece din anul 2018 sistemului bancar autohton este în criză de supralichiditate, iar pandemia doar a agravat influența ei. (Figura 3).

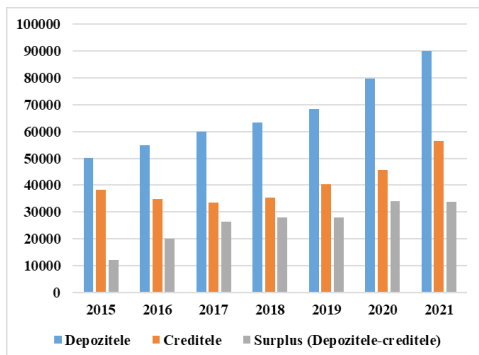

Figura 3. Dinamica surplusului de lichiditate în sistemul bancar al Republicii Moldova (milioane lei)

Sursa: (Structura portofoliului..., n.d.), (Structura depozitelor, n.d.)

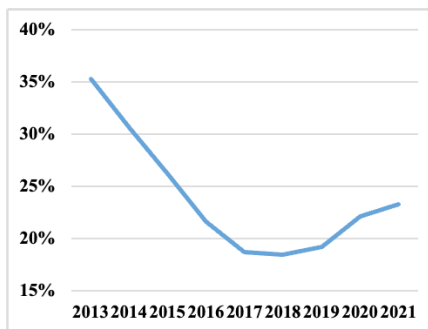

Figura 4. Volumul creditelor bancare raportat la PIB (%)

Sursa: (Structura portofoliului..., n.d.); (Moldova..., n.d.)

În anul 2021 surplusul de mijloace bănești (ca diferență dintre totalul depozitelor atrase și suma creditelor acordate) a constituit 33722,7 milioane lei, reducându-se cu 278,8 milioane lei sau 0,8% față de anul 2020.

Dinamica volumului de credite raportat la PIB este prezentată în Figura 4.

În perioada anilor 2013-2018 a avut loc scădere esențială a raportului volumului creditelor în PIB de la 35,3% până la 18,4%, după care a urmat o creștere până la 23,3% în anul 2021.

Problema supralichidității sistemului bancar din Republica Moldova se confirmă și prin indicatorii de lichiditate, care din anul 2018 au valori mult mai înalte față de nivelul standard.

De exemplu, în anul 2021 ei au avut următorul nivel (*Situația...*, n.d.):

- Indicatorului lichidității pe termen lung (principiul I al lichidității) a constituit 0,74 (limita ≤ 1), variind de la 0,35 până la 0,89, fiind practic la același nivel ca și la finele anului 2020.

- Lichiditatea curentă pe sector (principiul II al lichidității) a constituit 48,6% (limita $\geq 20\%$), variind de la 34,6% până la 63,3%, fiind în micșorare cu 2,1 puncte procentuale comparativ cu finele anului precedent.

- Principiul III al lichidității, care reprezintă raportul dintre lichiditatea efectivă ajustată și lichiditatea necesară pe fiecare bandă de scadență și care nu trebuie să fie mai mic de 1 pe fiecare bandă de scadență, de asemenea, a fost respectat de către toate băncile, variind de la 1,69 pe banda de scadență până la o lună inclusiv până la 120,89 pe banda de scadență între o lună și 3 luni inclusiv.

- Indicatorul privind acoperirea necesarului de lichiditate în sistemul bancar a constituit 358,5% (limita fiind $\geq 70\%$) și a variat de la 187,1% până la 792,7%, măriindu-se cu 40,5 p.p. comparativ cu finele anului precedent.

Parțial, aceasta se explică prin nivelul relativ jos de incluziune financiară, care stabilește că persoanele fizice și juridice au acces la produse financiare utile, accesibile, corespunzătoare nevoilor lor și oferite într-o manieră responsabilă și durabilă. (*DTFINCON'21...*, n.d.).

Din altă parte, nivelul riscurilor de creditare în Republica Moldova sunt relativ înalte, ceea ce impune o prudență sporită la efectuarea plasamentelor bancare.

În afară de aceasta, caracterul subdezvoltat al pieței financiare a Republicii Moldova determină o listă foarte îngustă a oportunităților de plasare a mijloacelor bănești pentru băncile comerciale. Parțial, această dificultate se soluționează prin lărgirea continuă a pieței VMS. Astfel, BNM în raportul anual pentru anul 2021 menționează: „Ministerul Finanțelor a reușit plasarea unui volum record din perspectiva istorică, de 25262,8 milioane lei pe ansamblul perioadei”. (*Raportul...*, n.d.)

Problema supralichidității băncilor comerciale, într-o anumită măsură, poate fi soluționată prin continuarea activităților de educație financiară a populație, precum și depunerea eforturilor suplimentare de marketing pentru elaborarea ofertelor noi complexe și personalizate pentru clienții din diferite segmente ale pieței.

5. Problemele atragerii depozitelor bancare în Republica Moldova

În anul 2021 băncile comerciale din Republica Moldova au atras depozite noi în volum de 29396,6 mil. lei, având loc o creștere cu 4514,0 mil. lei (sau cu 18,1%) față de anul 2020 (Figura 5).

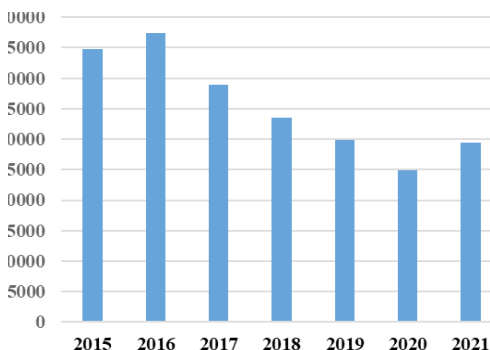

Figura 5. Dinamica volumului depozitelor noi atrase de băncile comerciale din Republica Moldova (milioane lei)

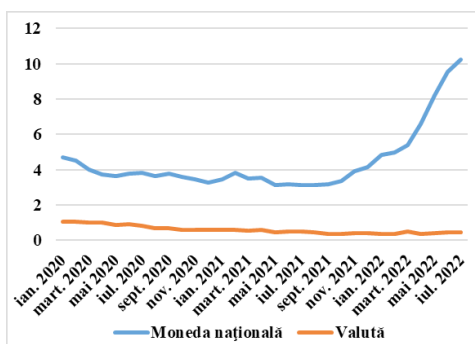

Figura 6. Dinamica ratelor dobânzilor la depozitele noi atrase de băncile comerciale din Republica Moldova (%)

Sursa: (*Ratele medii...*, n.d.)

Astfel, a fost întrerupt trendul descendent format în anii 2016-2020 și este posibil ca redresarea volumului depozitelor noi să continue în anul 2022, reieșind din faptul, că la situația din iulie 2022 acesta a constituit 19151,8 milioane lei.

Problema constă în faptul, că ponderea principală a depozitelor noi deschise în anii 2020 și 2021, precum și în ianuarie-iulie 2022 aparține celor cu termenele până la 12 luni, constituind respectiv, 64,1%, 53,9% și 66,2%.

După această categorie de depozite urmează ponderea depozitelor cu termenul de la 2 ani până la 5 ani – 26,6%, 33,6% și 17,9%.

Accentul pe atragerea depozitelor pe termen scurt poate în viitor prezenta dificultăți pentru gestiunea financiară a băncilor comerciale.

La fel, este remarcabil faptul, că ponderea principală în depozitele bancare noi în perioada respectivă aparține celor deschise în monedă națională, fiind, respectiv, 65,9%, 65,0% și 69,7%.

Din mai 2021 a început creșterea ratelor dobânzilor la depozitele bancare în lei moldovenești de la 3,11% până la 10,21% în iulie 2022. (Figura 6)

Unele bănci comerciale au încercat să anticipeze trendul dat prin oferte speciale.

Drept exemplu poate fi prezentată practica Victoriabank, care în august 2022 a oferit depozitul „Harbuz” pentru 18 luni cu rata de 16,0% (fixă în primele 6 luni, apoi – flotantă).

De rând cu problema gestiunii financiare a acestor conturi într-un mod profitabil pentru băncile comerciale, un alt aspect important constă în faptul, că de acum al doilea an ratele dobânzilor la depozitele bancare, fiind corectate la rata inflației, capătă o valoare negativă. Conștiința acestui fapt din partea clienților introduce o anumită incertitudine în comportamentul deponenților.

Unele bănci comerciale autohtone încă au depozite deschise pe termen lung în anii precedenți, la care, de regulă, sunt stabilite rate flotante ale dobânzii. Este necesar ca aceste rate să fie ajustate la ratele curente ale pieței. Aceasta este necesar pentru prevenirea dezamăgirii posibile a clientului față de capacitatea băncii comerciale de întreține pe termen lung relații reciproc avantajoase pe bancă și client. La fel, aceasta poate contribui la formarea fundamentelor fidelizării clienților bancari în viitor.

De asemenea, reieșind din condițiile actuale pe piața bancară, este recomandabilă crearea de către bănci a unor oferte speciale de produse structurate în baza depozitelor bancare pe termen mediu, care ar fi acceptabile pentru clienții fideli.

6. Problemele creditării bancare în Republica Moldova

Figura 7 demonstrează dinamica creditelor bancare noi acordate în perioada anilor 2015-2021. În anul 2020 acest indicator a constituit 33145,2 milioane lei, având loc o scădere cu 687,8 milioane lei (sau 2,0%). Apoi, în anul 2021 a avut loc o creștere importantă de 11855,6 milioane lei (sau 35,8%), fiind atins nivelul de 45000,8 milioane lei. Pentru anul 2022 este probabil să se păstreze dinamica dată, reieșind din volumul creditelor bancare noi din ianuarie-iulie 2022 a fost de 27156,4

milioane lei. În acest context se poate menționa, că în ultimii deceniu nivelul maxim a avut loc în anul 2014, constituind 52443,5 milioane lei.

Într-o anumită măsură, tendința generală de creștere a volumului creditelor bancare se datorează eforturilor substanțiale de marketing din anii 2018-2022 exprimate prin elaborarea produselor noi de creditare și promoții masive pe canale diferite.

Ponderea principală în volumul total al creditelor noi acordate de bănci în anii 2020, 2021 și 2022 a foste deținute de împrumuturile în monedă națională, fiind, respectiv, 69,3%, 72,4% și 66,3%.

În ce privește structura creditelor bancare pe termene, în perioada respectivă, ponderea de bază a fost deținută de împrumuturile de la 2 ani până la 5 ani, care a constituit, respectiv, 48,6%, 53,3% și 53,0%. După această categorie de credite urmează cea legată de temenele de la 1 an până la 2 ani, care, respectiv au avut ponderi de 24,8%, 18,3% și 23,9%.

Unii experți menționează, că mulți agenți economici din cauza incertitudinilor generate de criză își reduc activitatea economică și investițională, preferând să plaseze banii liberi pe conturile bancare de depozit. În același timp, are loc reducerea cererii la credite din partea lor. (Carțin, 2022)

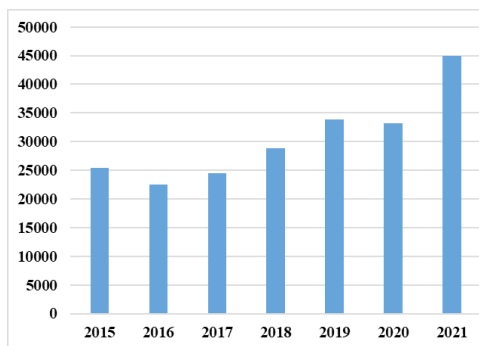

Figura 7. Dinamica volumului creditelor noi acordate de către băncile comerciale din Republica Moldova (milioane lei)

Sursa: (Ratele medii..., n.d.)

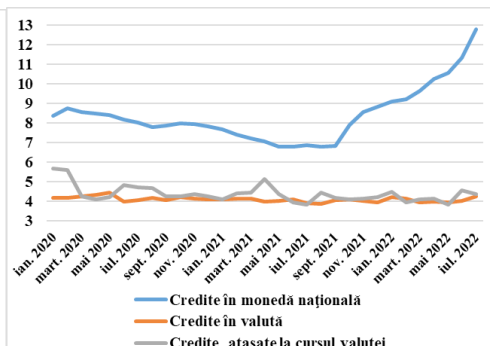

Figura 8. Dinamica ratelor dobânzilor la creditele noi acordate de către băncile comerciale din Republica Moldova (%)

La fel, un pericol important constituie perspectivele sumbre de reducere a veniturilor populației, ceea ce în mod inevitabil va influența negativ capacitatea persoanelor fizice de a contracta credite. În special, experții PNUD admit, că în anul 2022 din cauza ridicării substanțiale a prețurilor la produse alimentare și energie să scadă nivelul de trai al populației Republicii Moldova. (Montoya-Aguirre, Vasilescu, 2022)

Sarcina amplificării activității de creditare mai este complicată prin acutizarea concurenței dintre băncile comerciale și sectorul de creditare nebancaară. În conformitate cu datele Comisiei Naționale a Pieței Financiare, volumul creditelor acordate de către instituțiile de creditare nebancaară în anul 2020 a însumat 10569,6 milioane lei, sporind față de anul 2019 cu 275,4 milioane lei (sau cu 2,7%). În anul 2021 suma împrumuturilor acordate de instituțiile menționate au constituit 12439,4 mil. lei, înregistrând o creștere de 17,7% față de anul precedent. (*Rapoartele...*, n.d.)

În august 2022 expertul Veaceslav Ioniță a menționat: „În acest an, creditarea persoanelor fizice de către bănci a încetinit de 2,3 ori și crește cu 239 milioane lei lunar. În schimb creditarea de către companiile de micro-finanțare înfloarește și crește cu 164 milioane lei lunar...” (Ioniță, 2022)

„Sfera creditelor de consum, presupune protecție, cunoaștere, reglementări anticipative, flexibilitate, adaptabilitate care să conducă la elaborarea unei legislații moderne, clare și a unei piețe interne eficiente a creditelor. O legislație clară, explicită și lămuritoare își aduce aportul la sporirea încrederii clienților.” (Țirlea, 2021, [34])

„Dobânzile și comisioanele reprezintă importante surse de venituri pentru instituțiile de credit” (Țirlea, 2021, [35]) care formează prețul creditului. „Raportat la prevederile articolului 13 din Legea 140, punctul d), [3], „prețul sau modalitatea de calcul al prețului ori existența unui avantaj specific în ceea ce privește prețul” fac obiectul practicilor comerciale incorecte. (Țirlea, 2021, [35])

De asemenea, expertul menționat a declarat: “...pe lângă creditarea oficială, noi mai avem și creditarea neobservată de la cămătarii clandestini. În 2021 noi estimăm creditarea de la cămătarii clandestini la nivel de 1,4 miliarde lei. Pentru prima jumătate a anului 2020, estimăm că creditarea de la cămătarii clandestini a ajuns la 1,8 miliarde lei.” (Ioniță, 2022)

În perioada august 2021-iulie 2022 a avut loc o creștere importantă a ratelor dobânzilor la creditele în moneda națională (Figura 8) de la 6,78% până la 12,79%.

În acest context, în iulie 2022 Veaceslav Ioniță a menționat: „Creșterea ratei dobânzii la creditele bancare a creat mici dificultăți atât în rândul populației cât și a agenților economici privind achitarea în termen a obligațiilor față de bănci. Astfel în primul trimestru din 2022 din totalul creditelor bancare 32,1% aveau întârzieri de plată, iar acum acest indicator a crescut până la 35,2%. În prezent agenții economici și persoanele fizice au întârzieri de plată la 21,2 miliarde lei ceea ce este cu 3,1 miliarde lei mai mult decât acum jumate de an, când portofoliul de credite cu întârzieri de plată a fost de 18,1 miliarde lei.” (Ioniță, 2022)

„Astăzi sistemul bancar, trebuie să răspundă cerințelor pieței, în condiții de criză, pentru a susține clienții cu afaceri profitabile.” (Țirlea, 2013, [36]).

Pentru soluționarea problemelor menționate, dintr-o parte este necesară perfecționarea produselor de creditare prin racordarea continuă la nevoile categoriilor diferite de clienți, precum și includerea lor în pachetele individuale de

produse bancare oferite clienților. Din altă parte, poate fi benefică perfecționarea procedurilor de lucru cu creditele problematice.

7. Concluzii

După un șir de cataclisme financiare din istoria sa, Republica Moldova se confruntă cu o nouă criză economică și financiară, care vine în urma crizei pandemice. Această criză post pandemică este determinată de un șir de factori fundamentali și are un complex de efecte negative. Având o bază legislativă prudențială solidă în domeniul gestiunii riscurilor și o rezervă solidă de lichiditate, sistemul bancar autohton este capabil să înfrunte această încercare financiară fără pierderi esențiale, dacă vor fi respectate normele impuse cadrului de administrare a băncilor comerciale. De asemenea, este necesară o muncă continuă de perfecționare a politicilor de marketing, de perfecționare a produselor bancare, precum și dezvoltarea relațiilor de fidelizare dintre instituțiile bancare cu clienții lor.

8. Bibliografie

Banca Mondială a înrăutățit prognoza principalilor indicatori ai Moldovei în condițiile războiului din Ucraina, [Accesat la 18 august 2022], Disponibil: <https://www.infotag.md/economics-ro/298620/>

BARBĂROȘIE, Liliana (2022) *Războiul din Ucraina va arunca economia moldoveană în recesiune, crede Adrian Lupușor; Expert-Grup*, [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/ucraina-impact-economie-moldova/31750973.html>

Buletin statistic lunar privind datoria de stat Iunie 2022, [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: <https://mf.gov.md/sites/default/files/Buletin%20statistic%2006.2022.pdf>

CIOCHINĂ, Simion (2020) *Republica Moldova: Retrospectiva anului economic 2020*, <https://www.dw.com/ro/republica-moldova-retrospectiva-anului-economic-2020/a-56062521>

Comertul exterior pe Indicatori, Grupe de tari si Ani, [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica_21%20EXT_EXT010_serii%20anuale/EXT010100.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774

Cum decurge recuperarea miliardului furat și cât rămâne de rambursat, [Accesat la 16 august 2022], Disponibil: <https://tvr Moldova.md/economic/cum-decurge-recuperarea-miliardului-furat-si-cat-ramane-de-rambursat/>

Deficitul balanței comerciale a sporit cu 12,6%, [Accesat la 17 august 2022], Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/editorial/deficitul-balantei-comerciale-a-sporit->

cu-126.html

Deficitul bugetului de stat, în creștere cu aproape o treime. Legea bugetului de stat pe anul 2022 a fost rectificată, [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: <https://tvr Moldova.md/economic/deficitul-bugetului-de-stat-in-crestere-cu-aproape-o-treime-legea-bugetului-de-stat-pe-anul-2022-a-fost-rectificata/>

DTFINCON'21: Incluziunea financiară și transformarea digitală în Republica Moldova, [Accesat la 20 august 2022], Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/editorial/dtfincon21-incluziunea-financiara-si-transformarea-digitala-in-republica-moldova.html>

FALĂ, Alexandru (2022) *Inflația în Republica Moldova: cauze, grupurile vulnerabile și recomandări de politici*, [Accesat la 16 august 2022], Disponibil: https://www.expert-grup.org/media/k2/attachments/Cauzele_si_efectele_inflatiei_analiza.pdf

Gavrilița: „Mulți oameni o duc foarte greu la noi în țară. Am fost nevoiți să acționăm ca niște pompieri”, [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: <https://tv8.md/2022/08/08/gavrilita-multi-oameni-o-duc-foarte-greu-la-noi-in-tara-am-fost-nevoiti-sa-actionam-ca-niste-pompieri/207314>

IONIȚĂ, Veaceslav (2019) *În 2018 Moldova a depășit cea mai profundă criză bancară din istoria sa*, [Accesat la 17 august 2022], Disponibil: <https://veaceslavionita.wordpress.com/2019/01/28/in-2018-moldova-a-depasit-cea-mai-profunda-criza-bancara-din-istoria-sa>

IONIȚĂ, Veaceslav (2022) *Creșterea ratei dobânzii la credite a creat mici dificultăți clienților băncilor de a întoarce la timp a creditelor*, [Accesat la 22 august 2022], Disponibil: <https://ionita.md/2022/08/17/inasprirea-politicii-monetare-fugareste-persoanele-fizi>

IONIȚĂ, Veaceslav (2022) *Înăsprirea politicii monetare fugărește persoanele fizice din bănci spre companiile de micro-creditare mult mai scumpe și cămătarii clandestini*, [Accesat la 22 august 2022], Disponibil: <https://ionita.md/2022/07/27/cresterea-ratei-dobanzii-la-credite-a-creat-mici-dificultati-clientilor-bancilor-de-a-intoarce-la-timp-a-creditelor/>

LUCHIAN, Ivan; IORDACHE, Victoria; PANFIL (2018) Cristina. *Analiza retrospectivă a procesului inovațional pe piața bancară a Republicii Moldova*, Materialele Conferinței Științifice Internaționale „Performanțe într-o economie competitivă”, ediția a V-a, 18-19 mai 2018, Institutul Internațional de Management, Chișinău, Imi-Nova (Tipogr. „Impressum”), p. 94-101

MONTOYA-AGUIRRE María, VASILESCU Dumitru (2022) *Moldova: Potențialul impact al prețurilor sporite la alimente și energie asupra sărăciei și vulnerabilității*, [Accesat la 23 august 2022], Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=7423>

Numărul populației cu reședință obișnuită pe sexe și grupe de vârstă la 1 ianuarie 2022, [Accesat la 12 august 2022], Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=7423>

Moldova în cifre, breviar statistic, [Accesat la 16 august 2022], Disponibil: <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=263&id=2195>

Perspective economice globale. Unde de șoc în energie, comerț și sectorul financiar, [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: <https://www.allianz-trade.com/ro-RO/stiri-si-analize/ultimele-stiri/perspective-economice-globale-unde-de-soc-in-energie-comert-si-sectorul-financiar.html>

Rapoartele anuale al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anii 2019-2021, [Accesat la 22 august 2022], Disponibil: <https://www.cnpf.md>

Raport privind executarea bugetului de stat în anul 2020, [Accesat la 16 august 2022], Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/editorial/deficitul-balantei-comerciale-a-sporit-cu-126.html> <https://mf.gov.md/ro/trezorerie/rapoarte-privind-executarea-bugetului/rapoarte-anoale>

Raport privind situația în domeniul datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2021, [Accesat la 16 august 2022], Disponibil: <https://mf.gov.md/sites/default/files/Raport%20Q4%202021.pdf>

Raportul anual al Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2021, [Accesat la 17 august 2022], Disponibil: https://www.bnm.md/files/Raport_Anuar_2021_.pdf

Rata medie a inflației în Moldova va fi de 27,3% în anul 2022 - prognoza Băncii Naționale, [Accesat la 12 august 2022], Disponibil: <https://www.infotag.md/finances-ro/299353/>

Ratele de dobândă la instrumentele de reglementare monetară ale BNM, [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: <https://www.bnm.md/ro/content/ratele-dobanzilor>

Ratele de schimb (curs valutar), [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: <https://www.bnm.md/ro/content/ratele-de-schimb>

Ratele medii ponderate ale dobânzii la VMS (piața primară), [Accesat la 19 august 2022], Disponibil: <https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dop/DOP5.xhtml?id=0&lang=ro>

Ratele medii ponderate ale dobânzilor și volumele depozitelor noi atrase, [Accesat la 19 august 2022], <https://www.bnm.md>

Ratele medii ponderate ale dobânzilor și volumele creditelor noi acordate, [Accesat la 19 august 2022], <https://www.bnm.md>, [Accesat la 19 august 2022], <https://www.bnm.md>

Situația financiară a sectorului bancar pentru anul 2021, [Accesat la 18 august 2022], Disponibil: <https://www.bnm.md/ro/content/situatia-financiara-sectorului-bancar-pentru-anul-2021>

Structura depozitelor pe sectorul bancar, [Accesat la 16 august 2022], Disponibil: <https://www.bnm.md>

Structura portofoliului de credite pe ramuri ale economiei în sectorul bancar al RM, [Accesat la 16 august 2022], Disponibil: <https://www.bnm.md>

CARȚÎN, Svetlana (2022) *Veaceslav Ioniță: „Avem o refocalizare a sistemului bancar, de la creditarea puternică și exclusivă a populației, la creditarea, mai în special, a*

agențiilor economice”, [Accesat la 22 august 2022], Disponibil: <https://tvr Moldova.md/article/db8029bb116c081d/veaceslav-ionita-avem-o-refocalizare-a-sistemului-bancar-de-la-creditarea-puternica-si-exclusiva-a-populatiei-la-creditarea-mai-in-special-a-agentilor-economici.html>

Țirlea Mariana Rodica. *Definitions Establishing the Scope of Harmonization in the Field of Consumer Credits. Comparative Aspects*, Land Forces Academy Publishing House THE 27TH International Conference Nicolae Bălcescu Sibiu, June 10-12, 2021, <https://sciendo.com/article/10.2478/kbo-2021-0052>

Țirlea Mariana Rodica. *Theoretical and Practical Aspects Regarding the Cancellation of Abuse Clauses* „Land Forces Academy Publishing House THE 27TH International Conference Nicolae Bălcescu Sibiu, June 10-12, 2021, <https://sciendo.com/article/10.2478/kbo-2021-0053>

Țirlea Mariana Rodica. *The romanian banking system's in time* publicat în Revista Management Intercultural Vol.XVI, Nr.I(30) p. 281-286

MODERNIZATION OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT APPROACHES IN THE PUBLIC SECTOR

MODERNIZAREA ABORDĂRILOR MANAGEMENTULUI RESURSELOR UMANE ÎN SECTORUL PUBLIC

Drd. Florin SAVU¹

Summary

In addition, it is crucial to comprehend the current aspects of human resource management in order to know how it has evolved through time and to have this information and comprehension. Several stages of development have been identified throughout time, each representing a stage in the evolution of human resource management. The variables analysed to demonstrate the existence of these historical epochs have sparked a plethora of expert debates, many of which have generated contradictory conclusions.

Key words. Human resource management; public administration; and organisation;

The majority of human resource management practitioners agree Aurel Manolescu's timetable of the development stages of human resource management. This timeline is available in Human Resource Management. The following paragraphs describe seven unique stages identified by the author. When evaluating the progression of human resource management through its many stages and phases, it is discovered that the personnel function has advanced, increased its reach, and diversified its content as a result:

- The role of people management has grown into a strategic function that

¹ Valahia University of Târgoviște

is intimately tied to the organization's intentions for its own future expansion. Consequently, the position, role, and contribution of this function will need to be reconsidered in the context of the organisation;

- The systemic approach to the problem of human resources was chosen, which led to solving personnel problems from a much broader perspective, taking into account as many facets as possible, such as performance management, organisational culture, and organisational behaviour, etc.;
- HR employees must now meet new standards. This contrasts with the prior strategy, which saw the human element as a weakness.

Figure 1: The developmental stages of human resource management

1. The empirical period starts in antiquity and lasts until the end of the twentieth century. It is defined by empirical data accumulation. The owner, who was also the only owner of the company's capital, had multiple positions and responsibilities inside the organisation. In addition to fixing other issues, he was responsible for managing the workers' activities. It was thought that only personal attributes such as originality, competence, and experience dictated one's degree of professional success.

2. The issues identified by Frederic W. Taylor during the empirical stage serve as the drive for the subsequent stage, variably referred to as the welfare or prosperity stage. Employers are becoming more conscious of the necessity to assess employee problems, such as welfare and education, within the context of the company's overall aims. This increase in consciousness has therefore resulted in a number of good developments.

5. The maturity phase of personnel management, which occurred between the decades of the 1960s and 1970s, was characterized by a more complex approach to the problem of human resources, by a greater involvement of personnel managers in the human resources strategy and in the strategic one. The problems of the organization, as well as through - a greater concern for an increased involvement of the character in the achievement of organizational goals. These features were unique to this time period.

4. Located in time during the First World War and the 1950s, the development phase of personnel management is characterized by the existence of particularly favorable conditions for the development of the human resources function. These conditions were possible as a result of phenomena such as post-war reconstruction, the rapid expansion of organizations, the acceleration of technological changes, the internationalization of the economy, etc.

5. The maturity phase of personnel management, which occurred between the decades of the 1960s and 1970s, was characterized by a more complex approach to the problem of human resources, by a greater involvement of personnel managers in the human resources strategy and in the strategic one. the problems of the organization, as well as through - a greater concern for an increased involvement of the character in the achievement of organizational goals. These features were unique to this time period.

6. The initial stage of human resource management happened in the 1980s and is unique. The concept of human resource management first developed in American organisations around this period. Consequently, human resource management was given a precise definition, and the personnel function was elevated to the same degree of significance as the other organisational functions. The scope of this management includes career planning and development, staff motivation, performance-based awards, employee safety and health, and more.

7. The second phase of human resource management, which began in the early 1990s, is now in effect. The features of this phase seem to be a response to the most unacceptable parts of corporate culture, such as individualism and avarice, which emphasised the need to develop teamwork and a «climate of agreement.» This stage is distinguished by a departure from the dominant authoritarian leadership style of the preceding stage. In addition to relatively new concepts like as reward management, culture management, performance-based remuneration, and management development, we also analyse the significance ascribed to problems of motivation and communication.

Source: prelucrare după Manolescu, A., 1998, Managementul resurselor umane, Editura Imprimeriei Coresi, București

When seen as an activity inside an organisation that utilises people (workers) efficiently to achieve organisational and individual objectives, human resource management has three fundamental characteristics. These characteristics are as follows:

Human resource management focuses on achieving objectives. It does not stress paperwork, description or restrictions. Human resource management focuses on resolving employee-related issues in order to meet organisational objectives and foster individual development and fulfilment.

Individualism is central to person-centered human resource management. When feasible, human resource management treats each person as an individual and seeks to offer services and programmes that are targeted to the particular needs of each employee.

Human resource management anticipates the future. He is concerned with the business's goals and contributes to the organization's future success by „delivering” talented and highly motivated employees.

Human resource management has a number of aims it intends to reach in the future to assist businesses in defining their everyday operations more precisely (figure 2.)

Figure 2. Future human resource management goals

Source: Author

Efforts were undertaken to improve human resource management within the context of public administration by creating the following three development models. This was done to increase the flexibility and effectiveness of activities. In addition, the objective was to overhaul human resource management.

1. A paradigm that focuses on offering customer-centric services: This strategy focuses mostly on how the Human Resources department executes its obligations. The model assumes that the department will continue to execute the same responsibilities as before, but will do so more efficiently and effectively. This is because the model understands that the organization’s management and his staff are the department’s clients and will continue to operate in this manner.

2. The organisational development model consists of the following elements:

This strategy highlights the actions of the human resources department. From this perspective, HR personnel should assume extra duties inside the organisation and serve as internal advisors on a variety of themes. Occasionally, this strategy includes the assumption that some of the HR department’s personal traits must be sacrificed in order to accomplish the desired objectives.

3. The strategic HRM approach This model stresses the position and power of the human resources department inside the corporation, as well as its role in defining organisational policy. Members of human resources should be a part of the management team and fulfil their responsibilities as such. They are responsible for developing a connection between human resources and the policies and goals of the firm.

The system for managing human resources and their operating environment.

We think that, in order to conduct a relevant study of the environment in which the human resources management system functions, it is necessary to create a clear distinction between the micro and macro environments, each of which is considered as a collection of elements.

1. Microenvironmental factors.

Variations in the quantity of services produced.

philosophical approach to management.

The scale of the institution.

Building interpersonal connections and interactions.

The ethos that permeates the entire company.

Existence of a trade union at the workplace.

All of these factors result in changes in service output.

A manager's opinion of the organization's value system, as well as the position and role of each employee inside the business, is strongly tied to the management philosophy to which they subscribe. It is claimed that executives with a larger affinity for McGregor's theory X would be more motivated to give credit to production rather than work happiness, so giving human resource management a rather „productivist” role. It is expected that executives with a stronger affinity for Theory X will be more prone to attribute success to productivity rather than work happiness².

The size of the organisation has an immediate and direct effect on the human resource management of the corporation. The difference between a small and a large organisation is one of the most fundamental elements. In the absence of a human resources department, only hierarchical superiors are allowed to assign and assume responsibilities linked to the management of human resources.

Changes in the production of services have the potential to bring about significant developments in the field of job security, as well as the degree of stability of the availability of human resources. The dynamics of interpersonal relationships that exist within the management team can cause friction or are directly responsible

² Turcoiu, T., Trifa, G.I., (2009), *Strategia și managementul dezvoltării resurselor umane*, Editura Poli-tehnica Press, București, p. 93

for the lack of cooperation that exists between the individual members of each team. All of this does nothing but set an unfavourable climate for interpersonal interactions or labor relations on a company-wide scale.

One such component of the immediate environment that has a key role in determining how human resources are managed is the existence of trade unions. When negotiating the collective labor agreement, the director of the human resources department will make a greater effort on behalf of the company if the union at the company is very strong. When there is no set framework for unions in a business, management is given a greater degree of latitude in human resources.

Depending on the kind of organisation being addressed, the organization's culture might influence human resource management in the following ways: In bureaucratic or conservative organisations, the majority of human resource decisions will have a strong centralising character and will be based on following a set of rules; in participative or liberal organisations, the decision will be directed to the base, thus favouring the participation of the people involved. Compared to businesses with flexible and decentralised structures, those with inflexible structures have a much more difficult time gathering the available resources.

Macroenvironmental factors.

An efficient and ethical use of available human resources is predicated heavily on the aforementioned considerations, both in terms of the gathering of new knowledge and its subsequent transmission:

A thorough comprehension of the organization's activities.

A precise comprehension of their makeup

A comprehensive grasp of all the factors that impact the behaviour of both individuals and groups of people.

Subject works that allude to the aforementioned characteristics might be categorised according to the references they use:[□]

The Taylorism Due to the fact that industrialisation is simultaneously defined by the desire to employ technology aggressively and by the application of sensible work organisation principles, this school of thought has special importance to human resource management.

2. Psychotechnics. Hugo Munsterberg's book Psychology and Industrial Efficiency is credited as the first work in this field that attempted to organize his findings. This technique aims to write some employee selection tests that can determine the degree of adaptation of the differences that manifest themselves at the level of the individual for the purpose of choosing him according to the requirements arising from the activities he follows. to perform for the purpose of his choice depending on the differences that manifest at the individual level for the purpose of

his choice depending on the differences that manifest at the individual level.

3. A school specialized in human resources. The fact that this school places a specific emphasis not only on understanding the structure, but also how workgroups function, is its most important contribution. The informal aspect of organizations, together with the complexity of professional motivation, are both brought into sharper focus and more accurately reflect the world around them.

4. Systems of society and technology. This systemic approach, which is connected to the biological sciences, sheds light on a new vision and a new way of describing events at the level of organizations. [citation needed] [citation needed] Therefore, unlike the method that focuses only on the actions of the individual and the technology he uses, the sociotechnical approach is based on an extended set of elements that are able to explain the actions of both people and groups.

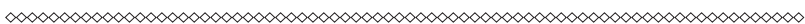
Organizations representing workers. The role that organizations play in relation to the relationships that exist in their evolution with reference to the three social partners, i.e. employer, union and state, has a significant impact on the way in which those organizations manage their human resources. These three social partners are the employer, the union and the state.

Conclusions

The size of the organisation has an immediate and direct effect on the human resource management of the corporation. The difference between a small and a large organisation is one of the most fundamental elements. Human resource management tasks may only be assigned and assumed by superiors in the absence of a human resources department. The dynamics of interpersonal interactions within the management team have the potential to produce friction or are directly responsible for the lack of collaboration between the members of each team. All of this does nothing except create an adverse environment for human relationships and labour relations throughout the organisation.

Bibliography

- Căprărescu, G., (2008), *Managementul resurselor umane*, Editura Prouniversitaria, București; Chașovschi, C.E., (2006)
Pânișoară, G., Pânișoară, I-O., (2005), *Managementul resurselor umane. Ghid practic*, Editura Polirom, Iași, p. 75
Turcoiu, T., Trifa, G.I., (2009), *Strategia și managementul dezvoltării resurselor umane*, Editura Politehnica Press, București, p. 93

ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF GOVERNMENT AGENCIES AND GOVERNMENT EMPLOYEES

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ A AGENȚIILOR GUVERNAMENTALE ȘI A ANGAJAȚILOR GUVERNAMENTALI

PDd. Florin SAVU¹

Summary

Public functions are classified into two groups depending on the nature of the mandate of the authority or institution: (1) general public functions, which represent the set of responsibilities of a general and common nature to all public authorities and institutions in order to realize their general powers. ; and (2) specific public functions, which represent the set of specific responsibilities assigned to a subset of public authorities and institutions in order to achieve their specific mandates.

Key words: *functions; positions; officials;*

There are three main sorts of public posts, each of which is characterised according to the amount of education required to hold the position: Class I consists of employment in the public sector that need a bachelor's degree. -long-term higher studies, completed with a bachelor's degree or equivalent; class II includes public positions for which short-term higher studies, graduated with a diploma, are required; class III includes public positions for which high school studies are required, or high school studies completed with a baccalaureate diploma; class IV includes public positions for which high school education is required, or high school education, completed.²

According to the number of responsibilities carried by the public office bearer, the

¹ Valahia University of Targoviste

² Pavelescu, T., *Drept administrativ român*, ediția II-a, Ed. Pro Universitaria, București, 2007, p. 413.

following are identified: corresponding public positions to the group of senior civil officers (they are responsible for senior management in the central public administration and in the autonomous administration). Authorities); public posts corresponding to the category of executive civil workers; public positions corresponding to the category of prominent civil servants.

The responsibilities related with public execution are structured based on the following degrees of professional experience: senior (the highest level), principle, assistant, and novice.

It is crucial to highlight that civil official assigned to public posts of the 1st or 3rd class are only permitted to occupy executive public positions, with the exception of specified cases governed by special legislation.

At least seventy percent of the entire number of public roles within the public agencies and organisations comprising the central public administration are senior positions.

To establish the maximum number of executive public actions that a public authority or institution may accept, the following factors are considered: 20% maximum of executive public positions cannot be held by those with a higher professional degree; 40% maximum of executive public positions cannot be held by those with a main professional degree; 30% maximum of executive public positions cannot be held by those with an assistant professional degree; and 10% maximum of executive public positions cannot be held by those with an entry-level professional degree.³

Expanding the maximum number of executive public jobs is permissible only if the public authority or institution can adequately demonstrate the necessity for the expansion, and only with the approval of the National Agency of Civil Servants.³

Moreover, according to the geographic jurisdiction of the entity responsible for creating and authorising the public office: state public offices, which are defined as public offices founded and approved by legislation.

In general, service partnerships are maintained for an indefinite amount of time; but, on rare circumstances they may be occupied for a specific duration.

The following system represents a categorisation of government officials based on the five criteria.

We distinguish between debutant civil servants, who represent those who passed the competition for the employment of a permanent public position, and permanent civil officials depending on whether or not they finished their tenure in the public office.

- Debutant civil employees are those who successfully competed for a permanent post in the public sector.

Civil workers are split into three groups based on the requisite degree of education:

- first-class government officials have earned a bachelor's degree after

³Law no. 188/1999 regarding the Statute of civil servants, updated in 2016, art. 10.

completing an extensive term of higher study.

- public officials of the second class graduated from a reduced term of higher education with a diploma.

- and public employees from the 11th grade graduated with a diploma after completing extended secondary education.

We distinguish between senior civil officials, civil servants with management responsibilities, and executive civil servants based on the level of tasks entrusted to public employees.

People who are appointed to one of the following public jobs are regarded as senior public servants and are included in this category:

- general secretary and deputy general secretary of the Government;
- general secretaries of ministries and other specialised bodies of the central public administration;
- prefect;
- deputy general secretaries of ministries and other specialised bodies of the central public administration;
- subprefect; and government inspector.⁴

People in the following kinds of government posts are regarded to have management responsibilities:

- general director and assistant general director of the independent administrative authorities' apparatus;
- ministries and other specialised entities of the central public administration, as well as within the particular area;
- public services that are analogous to them;
- director and deputy director of the apparatus of autonomous administrative authorities, ministries, and other specialised central government agencies.⁵

Under the direction of a higher-ranking hierarchical official or a dignitary, senior civil employees are tasked with organising, coordinating, directing, and controlling the acts specified in article 2 paragraph 3 of the Statute (general duties of public workers). Except in certain instances stipulated by particular laws, public personnel allocated to positions of classes II and III may only occupy executive positions. Experts, guidance counsellors, legal counsellors, inspectors, and auditors are examples of Class I government officials. The public workers of the executive class who are assigned to the post of referent expert are known as the second class. The individuals who are appointed to the public post of referent are regarded as class III executive public workers. For the structure of public executive roles, the following types of professional degrees are utilised: superior, which refers to the

---

⁴This criterion was introduced by point 9 of Law no. 251/2006 for the amendment and completion of Law no. 188/1999 regarding the Statute of civil servants.

⁵This criterion was introduced by point 9 of Law no. 251/2006 for the amendment and completion of Law no. 188/1999 regarding the Statute of civil servants..

highest conceivable level; main; assistant; and debutante. Both the Constitution and the Public Workers Statute provide information that may be utilised to define various categories of public workers. The only rules applicable to government employees.⁶

Since the natural person who occupies a public office has or has not been properly vested in accordance with a legal procedure, we distinguish between: public officials by law - is the public official who performs the authorities that comprise the content of a public office, thus being vested. Unlike a clerk, a civil servant is a natural person who, while not legally vested in a public office, performs - for a set amount of time - the attributions that comprise the substance of that public office by completing legal actions.

Conclusions

They are not considered civil servants and are therefore exempt from the requirements of the Civil Servants Law:

- salaried contract staff from the own apparatus of public authorities and institutions who provide secretarial, administrative, protocol, household, maintenance-repair, service, and security services. In addition to other types of people who do not wield public authority;
- staff allocated, on the basis of personal trust, to the office of the dignitary;
- body of magistrates;
- professors;
- those appointed or elected to positions of public dignity.

Bibliography

Pavelescu, T., *Drept administrativ român, ediția II-a*, Ed. Pro Universitaria, București, 2007
Law no. 188/1999 regarding the Statute of civil servants, updated in 2016, art. 10.

---

⁶An example of officials with a special status is the police. The status of the policeman is regulated by Law no. 360/2002 on the Statute of the Policeman, according to which «the policeman is a civil servant with a special status, armed, who usually wears a uniform and exercises the powers established for the Romanian Police by law, as a specialized institution of the state.

DEVELOPING STANDARDS FOR HUMAN RESOURCE MANAGEMENT THAT WILL SERVE AS THE BASIS FOR HIGH PERFORMANCE MANAGEMENT

ELABORAREA DE STANDARDE PENTRU MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE CARE VOR SERVI DREPT BAZĂ PENTRU MANAGEMENTUL DE ÎNALTĂ PERFORMANȚĂ

PDd. Florin SAVU¹

Phd. Agata Mihaela POPESCU²

Summary

If asked to explain the nature and substance of the policies governing human resource management at the businesses they oversee, the majority of managers will be inclined to answer that there are rules in place; nevertheless, they will likely encounter obstacles. Every employee in a managerial position should be conversant with human resource management policies, even if they are not usually documented. This is true despite the fact that regulations are not usually written down.

Key words: performance; policies; vocational training;

Wherever there are union structures at the organisation level, these rules will need to be included as conditions in the collective bargaining agreement. These clauses will handle essential aspects of human resource management, beginning with the individual's employment, continuing with their training and promotion, and concluding with the individual's fair treatment. The

¹ Valahia University of Târgoviște

² Dimitrie Cantemir Christian University

human resource management policy reflects the management's goals, skills, and objectives in the areas of acquisition, retention, and development of human resources. In this manner, it serves as a description of the procedures utilised to attain these objectives and as a guide for those who undertake administrative responsibilities³.

For the purpose of disseminating further information on the use of the concept of politics in the area of human resources, we will highlight a few examples that, in our view, are especially representative:

a) *In the realm of human resources selection, "rejection of family link" refers to the reluctance to accept individuals who, in some manner, have familial connections to one or more present employees of the relevant firm. To prevent a situation in which family connections or kinship might argue for greater acceptance and advancement inside the company, this strategy can be used. In addition, this may be done out of a desire to preserve impartiality and justice in employment-related activities. The applicant's professional training, experience, moral character, physical and mental health must be considered while selecting a candidate. Relationships between the applicant and existing employees of the company should not be considered.*

b) *In the subject of promotions, those criteria that make personal merit the major determinant of promotion decisions may be considered, with the proviso that seniority should be considered when two workers have comparable performance requirements. Additionally, it is recommended to consider promoting current employees before seeking applicants from outside the organisation. This is due to the fact that internal promotions have a greater possibility of success.*

c) *In the area of training, the primary objective is to guarantee that every employee has the chance, over his or her tenure with the organisation, to be trained three to four times in connection to his or her abilities and ambitions, but in close relation to the business's objectives. This is the primary aim in the training field.*

The policies for human resource management are formulated by the relevant director in cooperation with the collaborators. In addition to the collecting and processing of information, these collaborators are responsible for the following, in response to a variety of factors: what issues do hierarchical superiors have when choosing to recruit personnel, create the workforce, or promote employees? What are some of the objections workers have when they believe they are not being treated fairly and justly; what are the results of the various surveys that have been conducted regarding satisfaction or dissatisfaction with the working conditions present within the organisation; what are the demands of the employee unions, with a clear delineation between those that can be discussed at the negotiating table and those that are the subject of policies; and what are the results of the employee satisfaction

³ Partenie, A., (2009), *Managementul resurselor umane*, Editura Eurobit, Timișoara, p. 47

surveys?⁴.

When the HR director has access to all of the information that was previously discussed, he or she is able to draft the policies and identify the following components for each⁵:

The management team is responsible for reviewing the draught policy, revising it as required, and ultimately approving it. However, this approval is not arbitrary, as it reflects the management’s commitment to the human resources policy and gives it additional weight. In addition, it is approved by the management team. First, in order for a policy to be implemented, it must be conveyed, and in this case, written communication is preferred.

This is done so that the information may be interpreted consistently or so that the text can be referred to when specific features are unclear. This criterion is even more relevant in big organisations, since there is often a larger rate of management employee turnover. Through the use of information sessions, the policy must be brought to the attention of everyone who will be affected by its implementation.

To guarantee that the policy is both realistic and effective, employed personnel will need to respond to the following questions: Has the policy accomplished its intended purpose?

Do you guarantee that the standards of national law regarding employment, promotion, working hours, and non-discrimination are always met while implementing the policy? Is the policy, both in terms of the content it includes and the method in which it is to be implemented, totally consistent with the business’s characteristics and management philosophy? and so forth in order to solve this last issue, we offered two distinct analysis grids. These grids explain both the organisational features and the content of human resource management policies. (See tables 1 and 2)

Table 1: Organizational characteristics

INDICATORS	HRM ASPECTS	HRM POLICIES
Leaders are followers of Theory X decision-making is centralized and not based on stakeholder involvement communication is quiet and only goes one way, from the top down to the bottom.	POWER OF AUTHORITY	The fundamental criterion for selecting applicants is the applicant’s technical qualifications, which may be evaluated by psychometric or other relevant examinations.

⁴ Petrovici, V., (2007), *Managementul resurselor umane*, ediția a-IV-a, Editura Muntenia, Constanța, p. 79

⁵ Chivu, I., (2005), *Managementul resurselor umane*, Suport de curs, București, ASE, p. 75

Authority extends only as far as the function allows. Segregation of work highlighted as well as comprehensive explanation of responsibilities. Formalism in social connections can be defined as the practice of multiplying norms and protocols. Arbitration is used to resolve disputes between parties. Objectives are decided unilaterally. Administration control being brought under one roof.	CONSERVATION	The only source of incentive for employees is monetary compensation (salaries, performance-based pay, social benefits). Strict application of restrictions against absenteeism and tardiness. Keeping the same work schedule every day. A promotion earned through years of service contingent upon successful completion of work. Maintaining the traditional method of evaluating human resources.
Crises are the catalysts of change in society.	DEVELOPMENT	The process of training people to increase the overall output of their work. Developing one's career goals without consulting the people who are interested. Emphasis on acquiring various technical skills,

Source: Pastor Ioan, (2007), Probleme actuale în managementul resurselor umane, Risoprint, Cluj-Napoca, p. 98

Table 2: Human resources management policies.

INDICATORS	HRM ASPECTS	HRM POLICIES
Adoption of theory by managers Y. All members of the organization contribute to the decision-making process. Two-way communication and information exchange.	POWER OF AUTHORITY	Having a workforce that is properly skilled will increase the capacity for social contact if that is a goal. selecting staff members who are able to put into practice management ideology and practices.
Adapting the driving style to the driver as well as to the circumstances. Ability to be flexible in both job description and performance. Transparency and honesty in the context of interpersonal interactions. Conflicts are resolved through the use of dialogue and negotiation.	CONSERVATION	Motivating workers by first focusing on psychological tools, then moving on to financial tools, which ensure acceptance of increasing and additional obligations, is essential. Designing tasks in such a way as to support the autonomy of the individuals or groups involved in their execution is what we mean when we talk about the possibilities of success at work. The participation of people in the assessment of both their own performance and their own potential.
The goal-setting process should include consultation and discussion, as well as shared control tasks. Anticipated trades are discussed and will be decided by the group as a whole.	DEVELOPMENT	People have the option to gain some level of flexibility whether they want it or not, depending on whether the company requires it or not. It is acceptable for individuals to develop their own plans for their own growth. It works to achieve, over time, a balance between individual growth objectives and the requirements of the public organization.

Source: Pastor Ioan, (2007), *Probleme actuale în managementul resurselor umane*, Risoprint, Cluj-Napoca

Conclusions

The compartmentalization and distribution of responsibilities among the personnel of the human resources department, in accordance with the standards that have been established for each set of activities, ensures the smooth functioning of the human resources subsystem.

Maintenance of the human resources subsystem includes the following stages:

- ensuring working conditions and communication
- application of salary and incentive procedures
- systematic assessment of work results and application of corrections
- mitigating factors that can lead to the emergence of labour conflicts
- conflict management
- application of equity rules.

The development of the human resources subsystem is a continuous activity for the organization; market dynamics, transformations regarding the structure of the active population, changes in the level of training of the active population, the acquisition of new technologies and other factors make it necessary to systematically evaluate the positions and the performances of the individuals who hold them. As a consequence of this, the organizational structure and functional scheme must be analysed and, depending on the circumstances, modified, readjusted, redesigned, resized, etc.

Bibliography

Chivu, I., (2005), *Managementul resurselor umane*, Suport de curs, București, ASE

Partenie, A., (2009), *Managementul resurselor umane*, Editura Eurobit, Timișoara

Petrovici, V., (2007), *Managementul resurselor umane*, ediția a-IV-a, Editura Muntenia, Constanța

THE PARTICULAR TYPES OF ACTIONS THAT ARE INVOLVED IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

TIPURILE PARTICULARE DE ACȚIUNI CARE SUNT IMPLICATE ÎN MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

PhD. Mihaela Mirela DOGARU¹

PhD Mihaela Agata POPESCU²

PhD. Florin SAVU³

Abstracts

Human resource management in an organisation is often delegated to the organization's general manager, other senior managers (if relevant), and the company's department that specialises in human resource management. From the outset, those in charge of management must have a comprehensive awareness of the range of competencies created by human resources. This will help them to eliminate the chance of developing duplicate talents. According to this understanding, the general manager or other senior managers are accountable for the short- and long-term forecasting, planning, and execution of personnel policy (if applicable). They base their choices on analyses conducted by a specialist department that is solely responsible for handling human resource concerns, and then they execute those conclusions. Moreover, this department's employees are attentive to the structure and administration of current personnel activities.

Key words: OSH; HRM; mission, strategy;

¹ Titu Maiorescu's University

² Dimitrie Cantemir Christian University

³ Valahia University of Târgoviște

Organization, human resources assurance, human resource development, reward management, employee relations, and occupational health and safety are some of the primary areas of responsibility that come within the purview of the human resources department. In relation to human resource management, these are the areas that define what is meant by “very modern.” In addition to the core operational sectors, it is equally important to emphasise the actions of the human resources department. This is due to the fact that the HR department is a vital aspect of the organisation. The link between the Human Resources Department’s core responsibilities and its actual principal responsibilities is shown in Table 1.

Table 1. The main and most important areas of activity of the human resources department.

ORGANIZATION	The organizational framework of human resources. Job analysis. Work design.
ORGANIZATION	Planning on human resources. Recruitment and selection processes.
DEVELOPMENT OF HUMAN RESOURCES.	Training and continuing education for the job. Managerial development
R E W A R D S	Performance management. Assessment of available human resources.
MANAGEMENT.	
RELATIONS WITH EMPLOYEES.	Salary. Use of additional resources and facilities.
O.S.H	Communication regarding labour relations Ensuring workplace security. Implementation of the health insurance policy.

Source: prelucrare autor după Stanciu, Ș. (2001), *Managementul resurselor umane*, Editura COMUNICARE. RO, București,

Human resource management consists of several duties. This is due, on the one hand, to the unique nature of individuals who participate in work processes and, on the other, to the interweaving of these activities with other management-specific organizational activities. These two factors contribute to the complexity of human resource management. Simultaneously, the external environment of the company, by the changes it imposes, dictates the internal changes of the organization in a variety of areas, including people.

Staff changes could result in a repositioning of the organization in the market

by setting new performance targets or other modified offers for the current market.⁴

Simultaneously, the drastic modifications engaged in certain human resource management tasks are a direct result of the economic, social, cultural, environmental, and even political revolutions. This is owing to the fact that human resource management encompasses a vast array of tasks. In this respect, the objective is to determine as precisely as possible the influence of employee contributions on the organization's overall growth, as well as their participation in the adoption and execution of management decisions. In addition, it seeks to determine as precisely as possible the effect that employee contributions have on the organization's overall growth.

The expansion of international organizations necessitates modifications in personnel policies, in terms of their managerial openness, in order to accommodate the more complex and diversified social demands of workers and to enhance staff mobility.

This is required to address the increasingly sophisticated and diversified social demands of employees. Employees cannot be considered the only source of an organization's worth. Other organisations make investments in the professional development and personal growth of their personnel. Thus, managers are obligated to safeguard and assist, when necessary, the mobility of their employees in order to ensure that all parties concerned benefit.

Human resources management in public organizations from a strategic perspective.

In recent years, there has been a rise in the focus put on the strategic management of human resources within the public institutions of our country. Consequently, synergistic effects were realized. It is impossible for the public institution to carry out any of its responsibilities, aims, or duties on its own; rather, they are accomplished via the efforts of the hired employees and with their assistance.

It is the human component that determines the efficacy and efficiency of acts, and in every public institution, the human component is the most significant part. It adds to the community's perception of the public institution owing to its association with that image.

In this circumstance, the institutional plan necessitates the inclusion of a significant element in the people's strategy.

According to expert study, this is included into the operational plan for strategic management of human resources. As shown in Figure 1, an organization's foundation consists of three core and fundamental components.⁵

---

⁴ **Burciu, A. (1998)**, Management systems and managerial styles involved, **Press, Bucharest, p. 53**

⁵ Fombrun, C.J., Tichy N.M., Devanna M.A., (1984), **Strategic Human Resource Management**, Wiley, p. 78

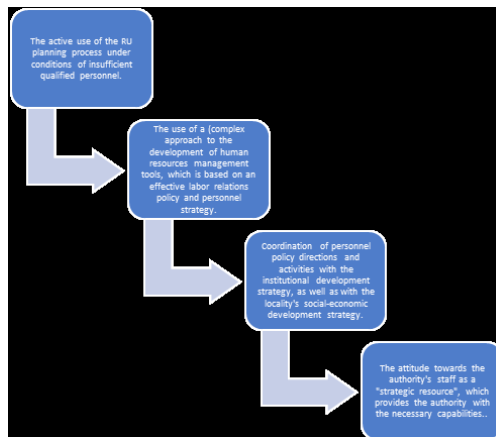
Figure 1. Elements of fundamental importance for the ability of the organization to function effectively.

Source: Author

Experts agree that, within this framework, the company's strategy must have tight linkages to the strategies of its human resources and organisational structures. Four principles demonstrate the relevance of strategic human resource management for public entities (Figure 2):

Figure 2. The fundamentals of using an efficient strategic management approach in the administration of human resources in public organizations.

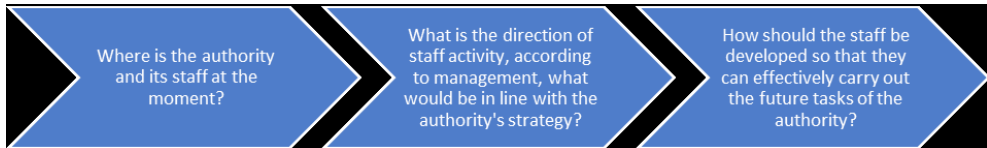
Source: Author

The strategic management of human resources provides as a foundation for the implementation of actions that contribute to updating the institution's strategy,

as well as for the ecologically and socially responsible use of human resources. The public institution must be able to answer the following three questions in order to be able to build both effective and sustainable strategic goals.(Figure 3).

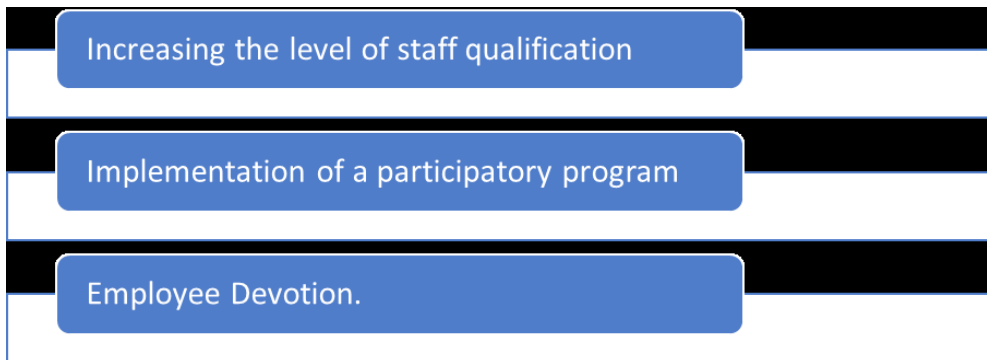
Figure 3. Help questions in the process of defining successful strategic objectives for human resources.

Source: Author

The following are examples of strategic objectives that can be recognized as part of human resource management in public organizations (Figure 4):

Figure 4. The objectives of adopting a strategic management approach in public organizations.

Source: Author

It is obvious that these objectives can only be achieved if, at the level of public institutions, there are personnel management systems that contribute to the functioning of an efficient personnel management

The following is a list of requirements that must be met before public institutions consider adopting a strategic approach to human resource management: Conditions that must be met for a strategic approach to human resources management in public institutions to be implemented. Essential conditions for the implementation of an efficient strategic management of human resources.	A well-defined and communicated mission, as well as the basic principles underlying and supporting this objective.
	A leadership that is commanded and that sees far away.
	A tight group that makes its way to the top.
	A plan for the organization that is consistent and well communicated.
	Taking an active role in addressing both potential problems and potential possibilities.
	Maintaining identity and culture in a distinct manner.
	A hired personnel manager who participates in making important decisions.

Source: Author

Conclusions

For these conditions to exist, public institutions must strengthen the formal side of their activities, such as regulations, strategies or performance standards. However, the daily behavior of the representatives of the management cannot be overlooked; it is this behavior that contributes to the development and consolidation of the organizational culture in each specific public institution.

Bibliography

Burciu, A. (1998), *Management systems and managerial styles involved*, Press, Bucharest

Fombrun, C.J., Tichy N.M., Devanna M.A., (1984), *Strategic Human Resource Management*, Wiley,

INFLUENȚA CURSULUI DE SCHIMB VALUTAR ASUPRA EXPORTURILOR, IMPORTURILOR ȘI ECONOMIEI UNEI ȚĂRI

INFLUENCE OF THE EXCHANGE RATE ON EXPORTS, IMPORTS AND THE ECONOMY OF A COUNTRY

Conf. univ. dr. N. Grigorie LĂCRIȚA

„Trăim și din ce importăm, dar ne ducem existența ca popor din ce producem și din ce exportăm. Grija față de economia noastră este grija față de propria noastră existență ca popor.” (N. Grigorie Lăcrița)

Cuprins.

1. Devalorizarea monedei naționale stimulează exporturile și frânează importurile
2. Revalorizarea monedei naționale frânează exporturile și stimulează importurile

Variația cursului de schimb valutar a monedei naționale are efecte asupra exporturilor, importurilor și, pe cale de consecință, asupra întregii economii (producție, ocuparea forței de muncă, inflație etc.). Devalorizarea monedei unei țări îi stimulează exporturile și îi frânează importurile. Revalorizarea monedei unei țări îi reduce exporturile și stimulează importurile. În condițiile în care exporturile și importurile dețin o pondere însemnată în economia unei țări, este ușor de înțeles influența majoră pe care o are modificarea cursului de schimb valutar al monedei naționale asupra întregii vieți economice și sociale dintr-o țară. Sensul și conținutul noțiunilor, termenilor și expresiilor folosite în această lucrare este prezentat în articolul subsemnatului intitulat „Curs valutar, devalorizare, revalorizare, depreciere, reprecie, reapreciere”, prezentat pe mai multe Site-uri.

Cuvinte cheie: monedă națională; valută; curs de schimb valutar; devalorizare; revalorizare; depreciere; reprecie; exporturi; importuri; inflație; leu; dolar; cenți;

Summary

The variation of the exchange rate of the national currency has effects on exports, imports and, as a consequence, on the entire economy (production, employment, inflation, etc.). The devaluation of a country's currency stimulates its exports and curbs its imports. Revaluation of a country's currency reduces its exports and stimulates imports. Given that exports and imports hold a significant weight in a country's economy, it is easy to understand the major influence that the change in the exchange rate of the national currency has on the entire economic and social life in a country. The meaning and content of the notions, terms and expressions used in this work is presented in the article of the undersigned entitled „Exchange rate, devaluation, revaluation, depreciation, revaluation, reappreciation”, presented on several Websites.

Keywords: national currency; currency; currency exchange rate; devaluation; revaluation; depreciation; repricing; exports; imports; inflation; lion; dollar; cents;

1. Devalorizarea monedei naționale stimulează exporturile și frânează importurile

Devalorizarea (scăderea cursului) leului față de o valută are ca rezultat reducerea, în valuta respectivă, a prețului produselor cumpărate din România, stimulând exporturile de produse din România în țara față de a cărei valută s-a revalorizat leul și frânând importurile de produse din țara respectivă în România.

Devalorizarea monedei unei țări îi stimulează exporturile și îi frânează importurile, esența acestei probleme fiind explicată în cele ce urmează.

Presupunem că, **la data t1**, cursul de schimb valutar a fost de **4 lei** pentru un dolar SUA (\$).

Raportând dolarul la leu, vom avea: $1 \$ = 4 \text{ lei}$; $4 \text{ lei} = 1 \$$; $1 \text{ leu} = 1 \$: 4 \text{ lei} = 0,25 \$$ sau $1 \text{ leu} = 25 \text{ cenți}$, având în vedere că $1 \text{ dolar} = 100 \text{ cenți}$.

Un întreprinzător român exportă carne în SUA.

Prețul aceluiași kilogram de carne, în SUA și în România, depinde de prețurile interne ale acestui produs și de cursul de schimb valutar dintre leu și dolar.

Presupunem că 1 kg de carne se vinde în SUA cu 4 dolari , iar în România cu 10 lei .

Pentru a evidenția cât mai bine influența cursului de schimb valutar asupra exporturilor și importurilor unei țări vom considera că aceste prețuri rămân nemodificate la variația cursului de schimb valutar, atât a leului, cât și a dolarului.

La cursul de **4 lei** pentru 1 dolar , 1 kg de carne se cumpără din România cu $10 : 4 = 2,50 \text{ dolari}$, și se vinde în SUA cu 4 dolari , ceea ce conduce la un **profit** de $4,00 - 2,50 = 1,50 \text{ dolari}$ pentru fiecare kg . de carne exportată din România în SUA.

La data t2, cursul de schimb al leului s-a modificat de la 4 lei pentru un dolar la **5 lei** pentru un dolar, respectiv de la $1 : 4 = 0,25$ dolari pentru un leu, la $1 : 5 = 0,20$ dolari pentru un leu.

Altfel spus, **a avut loc o devalorizare a leului față de dolar**, de la 0,25 dolari pentru un leu, la 0,20 dolari pentru un leu, și o revalorizare a dolarului față de leu, de la 4 lei pentru un dolar, la 5 lei pentru un dolar.

Puterea, „prețul” leului a scăzut față de dolar de la 25 cenți la 20 cenți pentru un leu.

La cursul de **5 lei** pentru 1 dolar, un kg de carne se cumpără din România cu $10 : 5 = 2,00$ dolari, și se vinde în SUA cu 4 dolari, ceea ce conduce la un **profit** de $4,00 - 2,00 = 2,00$ **dolari pentru fiecare kg. de carne exportată din România în SUA**.

Devalorizare a avut ca **efecte**: reducerea „prețului” leului, de la 25 de cenți, la 20 de cenți; reducerea prețului, în dolari, a kilogramului de carne cumpărată din România, de la 2,50 dolari, la 2,00 dolari; creșterea veniturilor exportatorului român cu 0,50 dolari pentru fiecare kg de carne exportată din România în SUA; stimularea exporturilor de produse din România în SUA.

Cu cât cursul de revenire e mai mare, adică numărul de unități monetare obținute pe unitatea de produs este mai mare, în condițiile producerii acestuia cu același număr de unități monetare locale, exportul este mai profitabil, fiind astfel încurajat.

Nu trebuie uitat că „**Declinul unei țări este cu atât mai mare cu cât creșterea importurilor este mai mare față de cea a exporturilor.**” (N. Grigorie Lăcrița) și că „**A-ți pierde propria economie, înseamnă a da faliment ca țară.**” (N. Grigorie Lăcrița)

3. Revalorizarea monedei naționale frânează exporturile și stimulează importurile

Revalorizarea (creșterea cotației, a cursului) leului față de o valută are ca rezultat creșterea, în valuta respectivă, a prețului produselor cumpărate din România, defavorizând exporturile de produse din România în țara față de a cărei valută s-a revalorizat leul și stimulând importurile de produse din țara respectivă în România.

Revalorizarea monedei unei țări îi descurajează/reduce exporturilor și îi stimulează importurile, esența și a acestei probleme fiind explicată în cele ce urmează.

Pentru a evidenția modul în care **revalorizarea** monedei naționale influențează exporturile și importurile vom porni de la același curs de schimb valutar, de **la data t1**, de **4 lei** pentru un dolar (\$) SUA dar, în acest caz, vom considera că la **data t3**, a avut loc o **revalorizare** a leului față de dolar.

La data 13, cursul de schimb al leului s-a modificat de la 4 lei pentru un dolar la **2 lei** pentru un dolar, respectiv de la $1 : 4 = 0,25$ dolari pentru un leu, la $1 : 2 = 0,50$ dolari pentru un leu.

Altfel spus, **a avut loc o revalorizare a leului față de dolar**, de la 0,25 dolari pentru un leu, la 0,50 dolari pentru un leu, și o devalorizare a dolarului față de leu, de la 4 lei pentru un dolar, la 2 lei pentru un dolar.

Puterea, „prețul” leului a crescut față de dolar de la 25 cenți la 50 cenți pentru un leu.

La cursul de **2 lei** pentru 1 dolar, un kg de carne se cumpără din România cu $10 : 2 = 5,00$ dolari, și se vinde în SUA cu 4 dolari, ceea ce conduce la un o **pierdere** de $4,00 - 5,00 = 1,00$ **dolari pentru fiecare kg. de carne exportată din România în SUA.**

În condițiile în care leul se vindea pe 25 de cenți, un kg de carne se cumpăra din România cu 2,50 dolari și se vindea în SUA cu 4 dolari, deci cu un profit de $4,00 - 2,50 = 1,50$ dolari pentru fiecare kg. de carne exportată din România în SUA.

După revalorizare, care a avut ca efect creșterea „prețului” leului de la 25 de cenți, la 50 de cenți, un kg de carne se cumpăra din România, în dolari, la un preț mai mare, de 5,00 dolari, și se vindea în SUA tot cu 4 dolari, rezultând o pierdere de $5,00 - 4,00 = 1,00$ dolar pentru fiecare kg. de carne.

Revalorizarea (adică creșterea „prețului”) leului față de dolar, de la 25 cenți la 50 cenți pentru un leu, a condus la creșterea, în dolari, a prețului cu care se cumpără un kg de carne din România, de la 2,5 dolari, la 5 dolari, făcând nerentabil exportul (din România în SUA) unui asemenea produs, care pe piața SUA se vinde cu 4 dolari kilogramul.

Revalorizare a avut ca **efecte**: creșterea „prețului” leului, de la 25 de cenți, la 50 de cenți; creșterea prețului, în dolari, a kilogramului de carne cumpărată din România, de la 2,50 dolari, la 5,00 dolari; înregistrarea de pierderi, de exportatorul român, în sumă de $5 - 4 = 1$ dolar pentru fiecare kg de carne exportată din România în SUA; frânarea exporturilor de produse din România în SUA.

Din aceste considerente, autoritatea monetară (BNR) trebuie să fie preocupată permanent de menținerea unei cotații optime a monedei naționale, care să țină seama de interesele naționale.

*

În condițiile în care exporturile și importurile dețin o pondere însemnată în economia unei țări, este ușor de înțeles influența majoră pe care o are modificarea cursului de schimb valutar al monedei naționale asupra exporturilor și importurilor acesteia și, pe cale de consecință, asupra producției, ocupării forței de muncă, inflației etc., respectiv asupra întregii vieți economice și sociale dintr-o țară.

Nu trebuie uitat că, **„Cu cât cumpărăm mai multe produse aduse din alte țări, cu atât mai mult contribuim la falimentul propriei economii”**.

Bibliografie

1. Hempel H. George, Alan B. Coleman, Donald G. Simonson. Bank management – text and cases, John Wiley & Sons, 1990
2. Mehta Dileep, Fung Hung-Gay. International Bank Management, Blackwell Publishing, 2004
3. FMI, Global Financial Stability Report, Octombrie, 2007
4. The Economist, A special report on international banking, Mai 2008
5. Banking System Stability – A Cross-Atlantic Perspective, Working Paper Series, European Central Bank, No. 527, september, 2005.
6. Samuelson A. Paul, Nordhaus D. William. Economics.
7. N. Grigorie Lăcrița. „**Curs valutar, devalorizare, revalorizare, depreciere, reprecie, reaprecie**”, prezentat pe mai multe Site-uri.
8. <http://www.oanda.com/currency/converter/>
9. <http://www.taxrates.cc/index.html>

NR. Acest articol a apărut și în alte publicații.

SANȚIUNILE ÎMPOTRIVA CELOR VINOVAȚI PENTRU IZBUCNIREA ACESTUI RĂZBOI ÎN UCRAINA

SANCTIONS AGAINST THOSE GUILTY FOR THE OUTBREAK OF THIS WAR IN UKRAINE

General (r.) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU^{1*}

Colonel (r.) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU^{2**}

Rezumat

Secolul XXI va avea mai multe războaie decât secolul XX, acestea fiind catastrofale. „Aleksandr Dughin, aprecia despre nevoia Reîmpărțirii lumii, crearea Axei Berlin – Moscova pentru zădărnicierea cordonului sanitar și al luptei împotriva rușilor.”³ În acest context geopolitic se analizează naționalismul rușilor și maghiarilor, parteneriatul Moscova – Budapesta, culminând cu separatismul etnic maghiar. Uniunea Europeană a lua măsuri de pedepsire a celor vinovați de invazia Ucrainei. Vinovați sunt cei care au ordonat agresiunea militară nejustificată și neprovocată împotriva Ucrainei.

Cuvinte cheie: SUA; Rusia; Germania; China; Franța; Ucraina; România; Polonia; război;

Abstract

The 21st century will have more wars than the 20th century, these being catastrophic. „Aleksandr Dughin, appreciates the need for the Redivision of the world, the creation of the Berlin-Moscow Axis to thwart the sanitary cordon and the

^{1*} Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, anghel.andreescu@gmail.com.

^{2**} Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, Secretar Științific al Secției de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, membru titular al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST) al Academiei Române, esiteanu@yahoo.com.

³ Aleksandr Dughin, *Bazele Geopoliticii*, vol. I Editura Euroasiatică, București, 2011, p. 17.

fight against the Russians.” In this geopolitical context, the nationalism of russians and hungarians, the Moscow-Budapest partnership, culminating in hungarian ethnic separatism are analyzed. The European Union should take measures to punish those guilty of the invasion of Ukraine. Those who ordered the unjustified and unprovoked military aggression against Ukraine are guilty.

Keywords: USA; Russia; Germany; China; France; Ukraine; Romania; Poland; war;

Liderii Uniunii Europene (U.E.), în fundamentarea deciziilor, ar trebui să facă mereu apel la cunoaștere, conștiință, știință și conștientizare și să nu uite că viitorul este un construct care are legătură cu deciziile din prezent. Ei trebuie să aibă o viziune de ansamblu asupra societății și a lumii. Criza planetară are multiple fațete: economică, financiară, sanitară, climatică, ecologică, politică, de guvernare, socială, militară etc. Toate aceste crize sunt suprapuse. Nimeni nu știe cum trebuie să procedăm ca să ieșim din criză. Toate aceste crize se împletesc, se intercondiționează și se amplifică, cu efecte ce transcend zonele de criză și intră în zona conflictelor, așa cum o demonstrează realitatea zilelor de astăzi.

Al treilea război mondial va fi un război economic pe fondul unei concurențe acerbe. Sancțiunile între state vor lua forma unor atacuri sau contraatacuri geoeconomice inclusiv boicoturi.

U.E. a răspuns dur la invazia rusă din Ucraina și a luat noi măsuri împotriva Federației Ruse, cea care a invadat Ucraina.

La 4 august 2022, Consiliul European a impus măsuri punitive împotriva a încă două persoane ca răspuns la agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei.

Prima persoană este Victor Fedorovici Ianukovici – fost președinte al Ucrainei, pentru rolul său jucat în subminarea sau amenințarea integrității teritoriale, a suveranității și a independenței Ucrainei.

A doua este Oleksandr Viktorovici Ianukovici (fiul lui Viktor) – pentru că a desfășurat tranzacții cu grupările separatiste din regiunea Donbas.

În anul 2021 Federația Rusă a concentrat numeroase forțe militare la frontiera de est a Ucrainei, ceea ce a provocat îngrijorare serioasă în Ucraina, U.E. și în lumea întreagă.

În anul următor, pe 21 februarie, Vladimir Putin a hotărât să recunoască independența regiunilor administrative Donețk și Luhansk din Ucraina și să trimită trupe ruse în acele regiuni. Decizia lui Putin a urmat votului favorabil al Dumei de Stat a Rusiei la 15 februarie 2022.

La 24 februarie 2022, Rusia a început agresiunea militară nejustificată și neprovocată împotriva Ucrainei.

Uniunea Europeană a condamnat ferm decizia lui Putin de a recunoaște independența regiunilor Donețk și Luhansk, cât și invadarea neprovocată și

nejustificată a Ucrainei. U.E. a condamnat, de asemenea, implicarea Belarusului în agresiunea militară a Federației Ruse.

Începând cu luna februarie 2022, atât Consiliul European cât și Consiliul Uniunii Europene au discutat periodic despre situația din Ucraina din diverse puncte de vedere. La data de 24 februarie 2022, Consiliul European a declarat că: *„Recurgerea la forță și la constrângere pentru a modifica frontierele nu își are locul în secolul XXI. Tensiunile și conflictele ar trebui soluționate exclusiv prin dialog și diplomație”*.⁴

Toți liderii UE au solicitat frecvent Federației Ruse *„să înceteze imediat acțiunile militare, să retragă necondiționat toate forțele și echipamentele militare din Ucraina și să respecte pe deplin integritatea teritorială, suveranitatea și independența Ucrainei.”*⁵

Ei au declarat că *„Ucraina are dreptul de a-și alege propriul destin și au felicitat poporul ucrainean pentru curajul de care dă dovadă apărându-și țara.”*⁶

Condamnând invazia Ucrainei de către Rusia, UE a extins masiv „sanctiunile împotriva Rusiei, adăugând un număr semnificativ de persoane și de entități pe lista sancțiunilor și adoptând măsuri fără precedent.”⁷

Uniunea Europeană a procedat într-o manieră de unitate și de putere și a oferit Ucrainei sprijin umanitar, politic, financiar și militar.

*„Ucraina face parte din familia noastră europeană.”*⁸

UE a continuat să ofere sprijin refugiaților care au fugit din calea războiului din Ucraina și țărilor care îi găzduiesc. *„De asemenea, UE se coordonează cu partenerii și cu aliații, în cadrul ONU, al OSCE, al NATO și al G7.”*⁹

În mod frecvent, Consiliul European a dezavuat atacurile fără discriminare ale Rusiei împotriva civililor și a infrastructurii civile și a reiterat faptul că dreptul internațional umanitar trebuie respectat. Liderii UE au declarat că Rusia, Belarusul și toți cei responsabili de crime de război vor fi trași la răspundere pentru acțiunile lor, în conformitate cu dreptul internațional.

Uniunea Europeană a impus „șase pachete de sancțiuni ca răspuns la recunoașterea zonelor necontrolate de guvern din oblastele Donețk și Luhansk și la atacul militar fără precedent și neprovocat al Rusiei asupra Ucrainei.”¹⁰

Aceste sancțiuni s-au adoptat „astfel încât să slăbească baza economică a Rusiei, lipsind-o de tehnologii și piețe critice și reducând în mod semnificativ

⁴ „Răspunsul UE la invadarea Ucrainei de către Rusia”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-response-ukraine-invasion/>, accesat la 14.08.2022.

⁵ *Ibidem.*

⁶ *Ibidem.*

⁷ *Ibidem.*

⁸ Declarația de la Versailles, 10-11 martie 2022, disponibilă la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11-03-2022/>, accesat la 16.08.2022.

⁹ „Răspunsul UE la invadarea Ucrainei de către Rusia”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-response-ukraine-invasion/>, accesat la 16.08.2022.

¹⁰ *Ibidem.*

capacitatea acesteia de a purta războiul.”¹¹

Primul pachet, adoptat la 23 februarie 2022, conține următoarele măsuri:

1) sancțiuni individuale împotriva membrilor Dumei de Stat a Rusiei care au votat în favoarea recunoașterii zonelor necontrolate de guvern din oblastele Donețk și Luhansk;

2) restricții privind relațiile economice cu zonele necontrolate de guvern din oblastele Donețk și Luhansk;

3) restricționări ale accesului Rusiei la piețele de capital și la piețele și serviciile financiare ale UE.¹²

Al doilea pachet, adoptat la 25 februarie 2022, conține următoarele măsuri:¹³

1) sancțiuni individuale împotriva lui Vladimir Putin, a lui Serghei Lavrov și a membrilor Dumei de Stat a Rusiei și ai Consiliului Național de Securitate, printre alții;

2) sancțiuni economice care vizează sectorul finanțelor, al energiei, al transporturilor și al tehnologiei;

3) suspendarea dispozițiilor privind facilitarea eliberării vizelor pentru diplomații ruși și alți funcționari și oameni de afaceri ruși;

Al treilea pachet (28 februarie și 2 martie 2022), conține următoarele măsuri:¹⁴

1) închiderea spațiului aerian al UE pentru toate aeronavele ruse;

2) interzicerea tranzacțiilor cu Banca Centrală a Rusiei;

3) interdicție privind accesul la SWIFT pentru șapte bănci ruse;

4) interzicerea furnizării de bancnote euro către Rusia;

5) suspendarea difuzării în UE a canalelor mass-media deținute de stat Russia Today și Sputnik;

6) sancțiuni individuale împotriva unor belaruși ca răspuns la implicarea Belarusului în invazia militară a Rusiei.

Împotriva Belarusului (9 martie 2022) s-au impus următoarele sancțiuni¹⁵:

1) interdicție privind accesul la SWIFT pentru trei bănci din Belarus;

¹¹ *Ibidem*.

¹² „UE adoptă un pachet de sancțiuni ca răspuns la recunoașterea de către Rusia a zonelor care nu sunt controlate de guvern din regiunile Donețk și Luhansk ale Ucrainei și la trimiterea de trupe în zonă”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/02/23/russian-recognition-of-the-non-government-controlled-areas-of-the-donetsk-and-luhansk-oblasts-of-ukraine-as-independent-entities-eu-adopts-package-of-sanctions/>, accesat la 16.08.2022.

¹³ „Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei: UE impune sancțiuni împotriva președintelui Putin și a ministrului de externe Lavrov și adoptă o gamă largă de sancțiuni individuale și economice”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/02/25/russia-s-military-aggression-against-ukraine-eu-imposes-sanctions-against-president-putin-and-foreign-minister-lavrov-and-adopts-wide-ranging-individual-and-economic-sanctions/>, accesat la 17.08.2022.

¹⁴ „UE adoptă un nou set de măsuri ca răspuns la agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/02/28/eu-adopts-new-set-of-measures-to-respond-to-russia-s-military-aggression-against-ukraine/>, accesat la 17.08.2022.

¹⁵ „Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei: UE convine asupra unor noi măsuri sectoriale care vizează Belarusul și Rusia”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/03/09/russia-s-military-aggression-against-ukraine-eu-agrees-new-sectoral-measures-targeting-belarus-and-russia/>, accesat la 17.08.2022.

2)interzicerea tranzacțiilor cu Banca Centrală a Belarusului;

3) limitări ale intrărilor financiare din Belarus în UE;

4) interzicerea furnizării de bancnote euro către Belarus.

Al patrulea pachet (15 martie 2022) cuprinde următoarele sancțiuni¹⁶:

1) sancțiuni individuale împotriva lui Roman Abramovici și a lui German Khan, printre alții;

2) interzicerea tuturor tranzacțiilor cu anumite întreprinderi deținute de stat;

3) interzicerea furnizării de servicii de rating de credit oricărei persoane sau entități din Rusia;

4) interzicerea de noi investiții în sectorul energetic rus;

5) interzicerea exporturilor către Rusia de produse de lux;

6) interzicerea importurilor de fier și oțel din Rusia în UE.

Al cincilea pachet (8 aprilie 2022) cuprinde următoarele sancțiuni¹⁷:

1) interzicerea importurilor de cărbune și de alți combustibili fosili solizi din Rusia;

2) închiderea porturilor UE pentru toate navele ruse;

3) interzicerea intrării în UE a operatorilor de transport rutier ruși și belaruși;

4) interzicerea importurilor din Rusia de lemn, ciment, fructe de mare și băuturi alcoolice;

5)interzicerea exporturilor către Rusia de combustibil pentru avioane cu reacție și de alte bunuri;

6) o serie de măsuri economice specifice;

7) sancțiuni împotriva unui număr de 217 persoane și 18 entități.

Al șaselea pachet de sancțiuni (3 iunie 2022)¹⁸:

1) o interdicție asupra importurilor de țiței și de produse petroliere rafinate din Rusia (cu excepții limitate);

2) o interdicție SWIFT pentru încă trei bănci ruse și una belarusă;

3) suspendarea difuzării în UE pentru Rossiya RTR / RTR Planeta, Rossiya 24 / Russia 24 și TV Centre International;

4) sancțiuni împotriva a 18 entități și 65 de persoane, inclusiv persoane responsabile de atrocitățile comise în Bucea și Mariupol.

Pachetul de „menținere și aliniere” (21 iulie 2022), conține următoarele sancțiuni¹⁹:

¹⁶ „Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei: al patrulea pachet de măsuri sectoriale și individuale ale UE”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/03/15/russia-s-military-aggression-against-ukraine-fourth-eu-package-of-sectoral-and-individual-measures/>, accesat la 17.08.2022.

¹⁷ „UE adoptă cea de a cincea rundă de sancțiuni împotriva Rusiei ca urmare a agresiunii militare a acesteia împotriva Ucrainei”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/04/08/eu-adopts-fifth-round-of-sanctions-against-russia-over-its-military-aggression-against-ukraine/>, accesat la 17.08.2022.

¹⁸ „Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei: UE adoptă al șaselea pachet de sancțiuni”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/06/03/russia-s-aggression-against-ukraine-eu-adopts-sixth-package-of-sanctions/>, accesat la 18.08.2022.

¹⁹ „Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei: UE adoptă pachetul de „menținere și aliniere”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/07/21/russia-s-aggression-against-ukraine-eu-adopts-maintenan->

- 1) interzicerea importurilor de aur de origine rusă;
- 2) consolidarea controlului exporturilor de produse cu dublă utilizare;
- 3) extinderea interdicției existente de acces în port la ecluze;
- 4) clarificarea măsurilor existente, de exemplu în domeniul achizițiilor publice, al aviației și al justiției;

5) sancțiuni împotriva a 54 de persoane și 10 entități, inclusiv primarul Moscovei și Sberbank, o instituție financiară importantă.

UE a luat următoarele măsuri pentru a sprijini Ucraina și țările învecinate care oferă protecție persoanelor care fug din calea războiului:

- 1) primirea refugiaților prin intermediul mecanismului de protecție temporară;
- 2) 348 de milioane EUR sub formă de ajutor umanitar pentru Ucraina și Republica Moldova;

3) asistență materială acordată Ucrainei și țărilor învecinate prin intermediul mecanismului de protecție civilă al UE;

4) 20 de miliarde EUR pentru a sprijini statele membre care găzduiesc refugiați;

5) 2,2 miliarde EUR sub formă de asistență macrofinanciară pentru promovarea stabilității;

6) 2,5 miliarde EUR pentru sprijinirea forțelor armate ucrainene.

România nu este vinovată de acest Război, după cum nici noi nu am crezut promisiunile Rusiei. Chiar mai mult, noi nu dorim nici acest război, nici un altul, mai cu seamă că avem parte de un deficit considerabil în mai multe domenii.

Noi extragem gazele din Marea Neagră pentru a face Europa independentă de gazele rusești.

Situația este gravă. Italia și Grecia se apropie de faliment, Italia acumulând datorii de 3000 de miliarde de dolari, adică 150% din P.I.B. Alte state ale lumii au anunțat interzicerea vânzării aurului rus.

U.E. a anunțat ceva grav, a șaptea rundă de sancțiuni economice și politice împotriva Rusiei, printre care interzicerea vânzării aurului, deși S.U.A. au ridicat câteva din sancțiunile legate de vânzarea aurului în acest caz.

Majoritatea băncilor europene consideră că Europa va suferi o mare recesiune ca urmare a inflației record. Euro a ajuns la paritate cu dolarul în decăderea sa, iar aceasta continuă, neputând fi făcute estimări exacte.

Tot mai multe state europene vor să părăsească zona euro pentru a se proteja de această decădere.

Noi estimăm o ruptură între estul și vestul Europei. Aceasta o putem exemplifica prin declarația premierului polonez, Mateusz Morawiecki, din 10 august 2022: „Practica politică a arătat că pozițiile Germaniei și Franței contează mai mult decât toate celelalte. Avem deci de a face cu o democrație formală și o oligarhie de facto în care cei mai puternici dețin puterea”, a declarat acesta adăugând că „imperialismul

[ce-and-alignment-package/](#), accesat la 18.08.2022.

*UE trebuie combătut la fel ca imperialismul rusesc*²⁰.

Toată politica mondială se învâрте în jurul războiului din Ucraina, cu obstacolele din acest domeniu, neputând fi estimat finalul războiului.

Nu cetățenii simpli sunt responsabilii de acest război, însă cetățenii sunt aceia care vor suferi cei dintâi.

România are de suferit din cauza acestui război. Țara noastră are o datorie de peste 40 de miliarde de dolari, iar cei ce sunt responsabili de aceasta trebuie să dea explicații poporului.

Criza energetică din România e cauzată de pierderea gazelor și a energiei electrice, prin vânzarea acestora străinilor, iar apoi noi cumpărându-le la prețuri mari de la aceștia.

Rusia dorește plecarea ajutorului NATO din Ucraina, Ucraina este „bolnavul” Europei Orientale. C.I.A. a precizat cu mult înainte data ofensivei ruse din Ucraina.

În anul 2022, România nu a avut o clasă conducătoare performantă, fiind prea slabă pentru un eveniment de asemenea proporții.

În iunie 2021, la Geneva s-a parafat o înțelegere americană secretă.

Se pare că un război s-a potrivit foarte bine cu pandemia indusă pentru 2 ani.

În 23 octombrie 2006 România desființează după 138 de ani serviciul militar obligatoriu, ceea ce considerăm a fi o mare greșeală în contextul acestui război.

România are cea mai lungă graniță cu Ucraina. Totuși România este singurul stat din U.E., care în principiu nu este dependent de gazul rusesc sau gazele lichefiate, și poate deveni un important exportator de energie, însă trebuie să respecte o condiție, să fie parteneri cu producătorii americani.

S.U.A. au controlat, în ultimii 30 de ani, autoritar planeta. În Ucraina sunt ignorați 500.000 de români, vorbindu-se doar în limba rusă. 400.000 de români, încă mai vorbesc limba străbună.

Americanii au laboratoare în Ucraina, cu un buget de 2,1 miliarde de dolari. Pe lângă aceste laboratoare, au apărut și boli misterioase. Au murit 450 de oameni, iar 800 sunt grav bolnavi.

Multe alte decese sunt în Ucraina, provocate în aceste laboratoare secrete, prin experimente cu virusuri, în afara legii.

Costul războiului din Ucraina este unul exorbitant, depășind 3 miliarde de dolari.

Rusia a mobilizat între 150.000 și 700.000 de militari și 50.000 de mercenari bine plătiți și antrenați pentru luptă în Ucraina.

Este de reținut declarația reprezentantului permanent Nebenzia la Consiliul de Securitate O.N.U. privind laboratoarele biologice din Ucraina.

2500 de militari din Azov s-au predat rușilor și au fost duși în lagărele de prizonieri de război. Tot aceștia au comis atrocități în Donbas în ultima perioadă.

²⁰ „Premierul polonez pledează pentru reforme împotriva „imperialismului” Uniunii Europene”, disponibil la https://adevarul.ro/international/europa/premierul-polonez-pledeaza-reforme-imperialismului-uniunii-europene-1_62f37a7d5163ec42717bbf32/index.html, accesat la 19.08.2022.

Putin apreciază că va face public planul pe care S.U.A. și U.E. l-au pregătit pentru reducerea populației cu elemente biochimice.

Oamenii de știință s-au ascuns în Azovstal, iar acum sunt la Moscova. Este declarația reprezentantului permanent O.N.U. privind laboratoarele biologice din Ucraina.

Este a treia reuniune a Consiliului de Securitate privind activitățile biologice mai importante din Ucraina care se convoacă la cererea Rusiei.

Reprezentantul permanent al Consiliului de Securitate al O.N.U. a declarat că nici S.U.A., nici Ucraina nu au trimis la O.N.U. aceste amenințări grave.

Se consideră că urmarea folosirii acestor agenți patogeni va duce la un dezastru biologic nu numai în Rusia, ci și în Marea Neagră, Marea Azov, Europa de Est, Belarus, Polonia etc.

S-a stabilit din anul 2019 planul de acțiune Pfizer pentru următorii 5 ani pentru reducerea populației până în anul 2023 – Forumul Economic Mondial de la Davos, Elveția din 25 mai 2022.

Începând cu 24 februarie 2022 și până acum S.U.A. au oferit Ucrainei un ajutor financiar de 8,5 miliarde de dolari (4 miliarde plus încă 4,5 miliarde în luna august).

Un general rus estimează că Moldova va fi următoarea țintă a invaziei rusești.

Astfel, armata rusă intenționează să stabilească controlul deplin asupra Donbasului și a sudului Ucrainei și să asigure un coridor terestru către Crimeea.

Trupele ruse urmăresc să preia controlul asupra Ucrainei de Sud ceea ce va oferi acestora o altă ieșire în regiunea separatistă. În acest context geopolitic trebuie analizat naționalismul rușilor și maghiarilor, parteneriatul Moscova - Budapesta și separatismul etnic maghiar.

Investitorii ucraineni vânează pământurile românești și minele de cărbune.

În Gorj, ucrainenii doreau să cumpere noi terenuri cu pretextul de a cumpăra cel mai bun cărbune, de fapt doreau să depoziteze deșeurile radioactive periculoase în galeriile minelor cu aprobarea ministrului Energiei.

În concluzie, liderii politici ar trebui să consulte oamenii de știință atunci când își fundamentează deciziile politice și astfel să dea dovadă de responsabilitate.

BIBLIOGRAFIE

Aleksandr Dughin, *Bazele Geopoliticii*, vol. I Editura Euroasiatică, București, 2011;

„Răspunsul UE la invadarea Ucrainei de către Rusia”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-response-ukraine-invasion/>;

Declarația de la Versailles, 10-11 martie 2022, disponibilă la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles->

declaration-10-11-03-2022/;

„UE adoptă un pachet de sancțiuni ca răspuns la recunoașterea de către Rusia a zonelor care nu sunt controlate de guvern din regiunile Donețk și Luhansk ale Ucrainei și la trimiterea de trupe în zonă”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/02/23/russian-recognition-of-the-non-government-controlled-areas-of-the-donetsk-and-luhansk-oblasts-of-ukraine-as-independent-entities-eu-adopts-package-of-sanctions/>;

„Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei: UE impune sancțiuni împotriva președintelui Putin și a ministrului de externe Lavrov și adoptă o gamă largă de sancțiuni individuale și economice”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/02/25/russia-s-military-aggression-against-ukraine-eu-imposes-sanctions-against-president-putin-and-foreign-minister-lavrov-and-adopts-wide-ranging-individual-and-economic-sanctions/>;

„UE adoptă un nou set de măsuri ca răspuns la agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/02/28/eu-adopts-new-set-of-measures-to-respond-to-russia-s-military-aggression-against-ukraine/>;

„Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei: UE convine asupra unor noi măsuri sectoriale care vizează Belarusul și Rusia”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/03/09/russia-s-military-aggression-against-ukraine-eu-agrees-new-sectoral-measures-targeting-belarus-and-russia/>;

„Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei: al patrulea pachet de măsuri sectoriale și individuale ale UE”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/03/15/russia-s-military-aggression-against-ukraine-fourth-eu-package-of-sectoral-and-individual-measures/>;

„UE adoptă cea de a cincea rundă de sancțiuni împotriva Rusiei ca urmare a agresiunii militare a acesteia împotriva Ucrainei”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/04/08/eu-adopts-fifth-round-of-sanctions-against-russia-over-its-military-aggression-against-ukraine/>;

„Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei: UE adoptă al șaselea pachet de sancțiuni”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/06/03/russia-s-aggression-against-ukraine-eu-adopts-sixth-package-of-sanctions/>;

„Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei: UE adoptă al șaselea pachet de sancțiuni”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/06/03/russia-s-aggression-against-ukraine-eu-adopts-sixth-package-of-sanctions/>;

„Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei: UE adoptă pachetul de „menținere și aliniere”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/07/21/russia-s-aggression-against-ukraine-eu-adopts-maintenance-and-alignment-package/>;

„Premierul polonez pledează pentru reforme împotriva „imperialismului” Uniunii Europene”, disponibil la <https://adevarul.ro/international/europa/premierul->

polonez-pledeaza-reforme-imperialismului-uniunii-europene-1_62f37a7d5163-ec42717bbf32/index.html.

DEFICIENȚELE UNIUNII EUROPENE CU REPERCUSIUNI PE TERMEN LUNG

THE DEFICIENCIES OF THE EUROPEAN UNION WITH REPERCUSSIONS LONG-TERM

General (r.) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU^{1*}

Rezumat

Secolul XXI se pare că va avea multe războaie care vor aduce mai multe catastrofe și o reorânduire a influențelor globale. Crizele actuale necesită decizii raționale care să aibă la bază știința, cunoașterea, conștientizarea și conștiința/responsabilizarea. Dar, constrânși de intensitatea fără precedent a crizelor, liderii politici au uitat de oameni, de mediu, de planetă².

Grav este că Uniunea Europeană tratează diferențiat statele uniunii, omițând echitatea compensării corecte în raport cu resursele oferite. Astfel, primul ministru polonez, Mateusz Morawiecki, a solicitat ferm unele reforme pentru combaterea „imperialismului” Uniunii Europene. El a acuzat conducerea UE de comportament imperialist față de statele membre mai mici.

Cuvinte cheie: Uniunea Europeană; Germania; Franța; România; Comisia Europeană;

Summary

The 21st century looks like it will have many wars that will bring more catastrophes and a reordering of global influences. Today's crises require rational decisions based on science, knowledge, awareness and conscience/accountability. But, constrained by the unprecedented intensity of the crises, the political leaders

^{1*} Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, Secția de Științe Militare, email: anghel.andreescu@gmail.com.

² Ștefan Mășu, Omenirea secolului al XXI-lea și guvernul mondial, Editura RAO, București, 2011, p.12 (cuvânt înainte semnat de Adrian Năstase).

SECURITATE ȘI APĂRARE

forgot about the people, the environment, the planet.

It is serious that the European Union treats the states of the union differently, omitting the equity of fair compensation in relation to the resources offered. Thus, the Polish Prime Minister, Mateusz Morawiecki, firmly requested some reforms to combat the „imperialism” of the European Union. He accused the EU leadership of imperialist behavior towards smaller member states.

Keywords: European Union; Germany; France; Romania; The European Commission;

Un veteran de război – general maior (rtg.) aviator a adresat un mesaj aspru către Ursula von derLeyen prin care cere explicații pentru ignorarea istoriei națiunilor și a identităților – aspecte grave care i-au fost atribuite.

Generalul subliniază în mesajul său scăderea demografică a populației creștine.

Generalul consideră vaccinurile, pentru combaterea COVID 19, o afacere „murdară” cu „investiții” nedrepte ale bugetelor locale – un aspect ce cumulează probleme de siguranță națională.

Interzicerea sărbătoririi Crăciunului, a pomenirii numelui Maicii Domnului etc., sunt chestiuni ce nu trebuie acceptate. Ce amestec brutal și obraznic în conștiința românilor!

De unde atâta impertinență la o scară atât de mare?

Cum României i se spune *Grădina Maicii Domnului* – Biserica Administrativă, ortodoxă – cu o tradiție în apărarea țării; cum spunem *mamă* și *tată*, nu *părinte 1* și *părinte 2* – cum se încearcă a se scoate din *mamă* și *tată* tot *dorul*, *duioșia*, *dragostea*, *smerenia*.

Maria, Iosif, Crăciunul sau tainele sacre: botezul, împărtășania se subminează spre o scoatere din cunoștința colectivă.

Scrisoarea ce cuprinde toate aceste aspecte este încheiată cu semnătura a celui ce se recomandă ca fiind general maior aviator – veteran de război Theodoru. Doamna Ursula este pusă la zid.³

Țările din estul Europei, dar și altele au contestat achiziția doamnei președinte Ursula von derLeyen, de zece ori mai multe vaccinuri anti-covid decât populația Uniunii Europene, deși i s-a cerut renegocierea contractului și stoparea livrărilor. România are pe stoc 7 milioane de doze și mai trebuie să primească anul acesta 28 de milioane de doze. Pentru ce?

Se consideră că doamna Ursula von derLeyen nu va mai ocupa pentru mult timp funcția de președinte al Comisiei Europene. În articolul de opinie publicat pe

³ „Cel mai dur mesaj la adresa Ursulei vine din România: e șocant ce i-a transmis un veteran!”, disponibil la <https://informatialibera.ro/cel-mai-dur-mesaj-la-adresa-ursulei-vine-din-romania-e-socant-ce-i-a-transmis-un-veteran/>, accesat la 14.09.2022.

10 august 2022 pe site-ul de știri Welt, citat de DPA⁴, premierul polonez Mateusz Morawiecki a acuzat conducerea Uniunii Europene de comportament imperialist față de statele membre mai mici din cadrul Uniunii. El a afirmat că „pozițiile Germaniei și Franței contează mai mult decât toate celelalte”. El a pledat pentru o practică politică „care să se bazeze într-un grad mai ridicat pe consens” conform Agerpress. „Avem deci de-a face cu o democrație formală și o oligarhie de facto în care cei mai puternici dețin puterea”, a declarat premierul și a mai adăugat că „imperialismul UE trebuie combătut la fel ca imperialismul rusesc”. Se știe că el a avut numeroase conflicte cu Bruxellesul pe probleme ce aveau legătură cu statul de drept. De această dată a declarat că invadarea Ucrainei a arătat (a scos în evidență) deficiențele UE. În editorialul premierului polonez, el a solicitat „o reformă profundă care să readucă binele comun și egalitatea în prim-planul principiilor Uniunii”. De asemenea, el a adăugat că Polonia va riposta împotriva UE dacă nu va primi partea din fondurile de recuperare post-pandemie.

Statele europene îi reproșează achiziția de vaccinuri și le refuză deoarece achiziția a fost făcută fără consultarea beneficiarilor și printr-un contract ținut secret.

Pandemia a trecut, iar șefii a zece state europene, inclusiv România, s-au trezit că afacerile d-nei Ursula le destabilizează bugetele, pentru care cetățenii cer explicații.

Din 2 martie până în prezent, în România s-au mai folosit doar 84000 de doze.

În luna august 2022, au fost raportate la Institutul Național de Sănătate Publică doar câteva sute de vaccinări cu prima doză efectuate pe săptămână și în jur de 5000 cu doza a doua, a treia și a patra.

Pe lângă cele 28 de milioane de doze de vaccin ce sunt așteptate anul acesta; în 2023 mai sunt așteptate 19,5 milioane de doze Pfizer pentru România.

România trebuie să achite facturi restante ale vaccinurilor – de 600 milioane lei către Pfizer și 100 milioane către AstraZeneca.

Pe lângă acestea, România datorează și plata vaccinurilor pentru 2022 și 2023 în valoare de 28 de miliarde de lei.

România a cerut prin Ministerul Sănătății întreruperea temporară a livrărilor de vaccinuri. Alte 7 milioane de doze, cele mai multe expirate o să fie distruse.

Cele 4 miliarde de doze de vaccin cumpărate de Ursula în numele Uniunii Europene au ajuns la toată populația lumii. Plata pentru inutilele vaccinuri este cu mult mai mare decât construirea unui mare spital complex și modern (aproximativ 400 milioane de euro). Am putea spune că guvernele din perioada pandemiei dar și post au anulat construirea a trei spitale.

Mircea Coșea menționa în *Jurnalul Militar din 1 august 2022* că „România este vândută și împrumutată cum nu a fost niciodată până acum.”⁵

⁴ „Premierul polonez pledează pentru reforme împotriva „imperialismului, Uniunii Europene”, disponibil la <https://adevarul.ro/stiri-externe/europa/premierul-polonez-pledeaza-pentru-reforme-2193685.html>, accesat la 13.09.2022.

⁵ Mircea Coșea, „România este vândută și împrumutată, suntem în pragul de a o pierde”, disponibil la <https://jurnalul-militar.ro/2022/08/01/mircea-cosea-romania-este-vanduta-si-imprumutata-suntem-in-pragul-de-a-o-pierde/>,

Profesorul Mircea Coșea precizează că problema cea mai mare a României nu este nici agricultura, nici energia, ci supra-îndatorarea României.

Cosmin Gușă explica la o emisiune radio cum „datoria se rostogolește plătind doar dobândă fără a achita și datoria efectivă” – astfel România își creează o dependență permanentă.

În primele 4 luni din acest an am plătit aproape 9 miliarde de lei și se estimează că până la sfârșitul anului vom mai plăti 30 de miliarde de lei, în 2021 plătind 1 miliarde de lei – spune prof. Mircea Coșea.

Mircea Coșea consideră România cea mai păgubită țară din lume, cum nu a mai fost vreodată; guvernul țării împrumutându-se cu cea mai mare dobândă din Europa.

O posibilă soluție ar fi dezvoltarea unui program economic pentru relansarea industriei și acțiuni economice pe trei ramuri: prețul energiei, reducerea deficitului comercial și măsurile fiscale absurde.

O problemă gravă a României este că are deficit mare de energie deși avem toate condițiile posibile, cu un subsol cu aur, petrol (Marea Neagră) – cea mai bogată din Europa. Dumnezeu ne-a dat de toate.

Costul facturilor va crește, iar o reală criză va fi percepută odată cu venirea frigului.

Prețul gazului și al electricității va atinge cote nemaipomenite – cu un impact foarte mare pentru cei nevoiași. Având în vedere explozia demografică, necesitatea dezvoltării durabile, crizele energetică, alimentară, sanitară, economică, ecologică, climatică, războaiele economice, pentru hrană și apă, energetice, climatului, teroriste și războaiele împotriva terorismului etc. a apărut necesitatea „restructurării organizațiilor mondiale ori a înființării altora capabile să răspundă la ceea ce autorii, analiștii, oamenii de știință și oamenii politici înțeleg prin dezvoltare durabilă sau printr-o nouă și mai bună guvernanta mondială”⁶.

Asistăm azi la reducerea drastică a populației globului, după cum spun *iluminații*, înlocuirea profetului social “moral al lumii, anularea proprietăților private, apariției monedei digitale și în final formarea guvernului mondial” – atât de așteptat de cei din umbră. Situația se va înrăutăți din ce în ce mai mult.

La canalul de televiziune Realitatea Plus – Mircea Coșea pretinde Ministerului Energiei – o strategie bine pusă la punct.

Și în Olanda prețul gazelor naturale a atins un nou record.

Dacă în iarna ce urmează se pune problema unei scumpiri uriașe a gazelor, peste un an se pune problema existenței acestora. Anul acesta prețul gazelor a crescut cu 463%.

Crizele financiară, energetică, alimentară, pandemia, războiul, problemele meteorologice, bacteriologice – sunt toate discutate în cadrul forului Economic

accesat la 15.09.2022.

⁶ Ștefan Mășu, op. cit., p.390.

Mondial.

La toate se aplică de mai mult timp reducerea drastică a populației Terrei, așa cum s-a dorit de către iluminați. Vârful acestei ideologii este impus de către familiile Rotschild și Rockefeller.

În ciuda semnelor că pandemia se diminuează și că niveluri satisfăcătoare de vaccinare au fost atinse în Uniunea Europeană – rămâne o problemă vaccinarea “lumii a treia”.

Se prevede reducerea drastică a populației planetei, înlocuirea profilului social moral al lumii impus de guvernul mondial – mult visat de unii.

BIBLIOGRAFIE

Ștefan MĂȘU, Omenirea secolului al XXI-lea și guvernul mondial, Editura RAO, București, 2011, p.12 (cuvânt înainte semnat de Adrian Năstase);

Mircea COȘEA, „România este vândută și împrumutată, suntem în pragul de a o pierde”, disponibil la <https://jurnalul-militar.ro/2022/08/01/mircea-cosea-romania-este-vanduta-si-imprumutata-suntem-in-pragul-de-a-o-pierde/>.

„Cel mai dur mesaj la adresa Ursulei vine din România: e șocant ce i-a transmis un veteran!”, disponibil la <https://informatialibera.ro/cel-mai-dur-mesaj-la-adresa-ursulei-vine-din-romania-e-socant-ce-i-a-transmis-un-veteran/>;

„Premierul polonez pledează pentru reforme împotriva „imperialismului,, Uniunii Europene”, disponibil la <https://adevarul.ro/stiri-externe/europa/premierul-polonez-pledeaza-pentru-reforme-2193685.html>;

DINTOTDEAUNA, OMENIREA A AJUNS PE MÂNA UNOR MARI NEBUNI

HUMANITY HAS ALWAYS ARRIVED AT THE HANDS OF GREAT MADMEN

Conf. univ. dr. N. Grigorie LĂCRIȚA

Cuprins:

1. Un război nuclear ar însemna sfârșitul lumii.
2. Despre genialii cuceritori malefici.
3. Unii umaniști iluștri despre „geniile răului”.
  - 3.1. Jules Verne, în cartea „Castelul din Carpați”.
  - 3.2. Cincinat Pavelescu, în poezia „Geniul răului”.
  - 3.4. Adrian Păunescu, în poezia „Suntem pe mâna unor nebuni”.
- Concluzii.
- Bibliografie

Contents:

1. A nuclear war would mean the end of the world.
2. About the brilliant evil conquerors.
3. Some illustrious humanists about „evil geniuses”.
  - 3.1. Jules Verne, in the book „The Carpathian Castle”.
  - 3.2. Cincinat Pavelescu, in the poem „The Genius of Evil”.
  - 3.4. Adrian Păunescu, in the poem „We are on the hands of some fools”.
- Conclusions.
- Bibliography

Rezumat

În această perioadă, pericolul unui al treilea război mondial înspăimântă întreaga omenire, care poate fi distrusă, chiar și de mai multe ori, distinct prin fiecare „tip” de război, precum: război biologic; război chimic; război cu bombele cinetice; război cu super-arme cu fasciculule de particule; război cu armele laser cu energie direcționată sau armele electromagnetice etc. Aceste arme utilizate într-un conflict la scară mondială ar putea distruge omenirea de pe întreaga planetă la fel cum ar fi

distrusă de un bombardament nuclear. Folosirea cele circa 15.000 de arme nucleare deținute de 10 țări, dintre care în jur de 13.500 sunt deținute de Rusia și de SUA, ar conduce la dispariția totală a omului de pe Pământ, chiar pentru câteva milioane de ani, conform unor specialiști.

Cuvinte-cheie: război nuclear; dispariția vieții; cuceritori malefici;

Summary

During this period, the danger of a third world war frightens the entire humanity, which can be destroyed, even several times, distinctly by each „type” of war, such as: biological warfare; chemical warfare; war with kinetic bombs; particle beam superweapon warfare; warfare with directed energy laser weapons or electromagnetic weapons etc. These weapons used in a world-wide conflict could destroy humanity on the entire planet in the same way that it would be destroyed by a nuclear bombardment. The use of the approximately 15,000 nuclear weapons owned by 10 countries, of which around 13,500 are owned by Russia and the USA, would lead to the total disappearance of man from Earth, even for a few million years, according to some specialists.

Keywords: nuclear war; extinction of life; evil conquerors;

1. Un război nuclear ar însemna sfârșitul lumii

Nimeni nu are de câștigat de pe urma unui război nuclear, căci acesta ar duce nu numai la anihilarea totală a inamicilor, ci ar învelii întreg Pământul cu radiații atât de puternice care ar face ca **toate formele de viață de pe el să dispară.**

După prima explozie nucleară, care a uimit militarii și oamenii de știință, când aceștia s-au înghesuit să-l felicite pe Oppenheimer, directorul științific al proiectului, acesta, devenind conștient și afectat de consecințele pe care „*opera sa*” a avut-o și o va avea asupra omenirii, a exclamat, după citatul din poemul indian Bhagavad Gita: «Dacă strălucirea unei mii de soare ar clipi pe cer, ar fi ca o strălucire a Celui Atotputernic ... **Eu sunt moartea, distrugătorul lumilor** „,

Albert Einstein a avertizat și el asupra consecințelor pe care le-ar avea asupra omenirii un război nuclear: „**Nu știu cum se va lupta în cel de-al treilea război mondial, dar știu că în cel de-al patrulea se va lupta cu bâte și cu pietre.**” (cel de-al patrulea război mondial putând avea loc, posibil, numai după milioane de ani) și „Mi-e teamă de ziua în care tehnologia va fi mai importantă ca relațiile interumane. **În lume va exista o generație de idioți.**”

Un război nuclear, care ar însemna sfârșitul lumii, nu poate avea loc decât în condițiile în care *omenirea a ajuns pe mâna unor mari nebuni*, a unor „*genii ale răului*”, a unor „*cuceritori malefici*”, care nu mai au capacitatea să țină cont de aceste realități din cauza dorinței lor nebunești de a-și întinde cuceririle ... până să-și supună întreaga lume.

2. Despre genialii cuceritori malefici

Istoria consemnează faptul că numeroasele și marile nenorociri din istoria omenirii au fost cauzate de „*genialii cuceritori malefici*”, de „*geniile răului*” care, pentru setea lor nebunească de putere, au ucis mulțimi de oameni *nevinovați* ale unor popoare pașnice.

Succesul „*genialilor cuceritori malefici*” a constat în capacitățile și plăcerile nelimitate ale acestora de „*a ucide pentru a cuceri*”, în general pentru gloria lor personală.

Orice război de agresiune, de ocupare, de acaparare a altor teritorii din afara granițelor proprii țări, ar trebui să fie judecat *corect* și consemnat în istorie ca fiind „*criminalitate statală organizată*”, iar „*criminalii cuceritori geniali*” ca „*lideri ai criminalității statale organizate*”.

Un „*geniu militar al răului*” spunea că „*Femeia cea mai folositoare este cea care naște cei mai mulți copii*”.

Pentru ce susținea respectivul „*geniu militar al răului*” acest lucru?

Pentru a avea carnea de tun necesară ambițiilor sale nebunești de a cuceri lumea.

În țara acestuia au fost mame care au avut și 5 - 8 copii-băieți, care au fost înrolați, pe rând, în numeroșii ani de războaie, ca și tatăl lor, și care au fost cu toții măcelăriți în sângeroasele lupte purtate „*pentru gloria împăratului*”.

Acest „*mare cuceritor*” a lăsat în urma sa, în propria lui țară, sate întregi în care nu mai existau bărbați între 20 și 50 de ani, în care erau sute de mii de femei ai căror bărbați și copii-băieți le-au fost luați, cu forța, și duși pe cele mai îndepărtate câmpuri de luptă, la mii de kilometri în afara granițelor țării lor, unde au fost măcelăriți pentru gloria respectivului „*geniu militar malefic*”, numit în cărțile de istorie „*erou național*”.

Aceste „*genii militare malefice*” au manifestat permanent o totală indiferență față de carnagiile săvârșite asupra unor întregi popoare pașnice, carnagii care nu puteau avea loc decât din partea unor „*monștrii cu chip de om*” în nebuneasca lor ambiție de făurire a unor „*imperii ale răului*”.

Succesul „*marilor cuceritorii malefici*” a fost cu atât mai mare cu cât au trimis mai multe vieți nevinovate la moarte.

Exemplele sunt numeroase de „*genii criminale ale omenirii*”, dintre care aici

voi exemplifica cu cei circa de **40.000.000 de oameni uciși** de armatele lui Ginghis Han (n. 1162 – d. 1227), care a reprezentat 10% din populația lumii din perioada respectivă (când Mongolia avea sub 2.000.000 de locuitori).

Imperiul său mefistofelic a fost cel mai mare imperiu terestru din istorie, care a ajuns să acopere, în perioada sa de maximă cucerire, 22% din suprafața Terrei.

Masacrele și vărsările de sânge au fost atât de brutale cum nu s-au mai întâlnit în istorie până în secolul XX, când „**genialul criminal Hitler**” le-a depășit de câteva ori, atât prin numărul oamenilor uciși, cât și prin al tehnicilor „moderne” aplicate. Posibil că, peste ani va fi și acest călău „reabilitat” și considerat „*un mare geniu militar*”, „*un mare cuceritor din istoria omenirii*”.

Fiecare dintre cele circa 3.000 de războaie de agresiune (criminale) purtate în întreaga lume până în prezent, au fost **un ospăț al morții**, mai mic, sau mai mare, cu până la 60 de milioane de oameni morți numai în al Doilea Război Mondial, dintre care aproximativ 20 de milioane de militari și 40 de milioane de civili, mulți dintre civili murind din cauza genocidelor deliberate, a masacrelor, a bombardamentelor masive, a bolilor, a foametei etc.

Mai mult ca sigur că, după al Treilea Război Mondial, nu va mai avea cine să numere victimele din cauză că, dacă acesta va avea loc, va fi un ospăț al morții întregii omeniri.

Nu vor scăpa nici acei nebuni care l-au declanșat și nici cei care le sânt dragi, dacă se poate vorbi de sentimente de iubire la respectivii.

Cu cât un „geniu militar al răului” a omorât mai mulți oameni ai unor popoare pașnice, cu atât victoria sa malefică a fost mai mare.

Cât timp oare omenirea va mai face greșeala de a accepta ca, o bestie umană, care prin campaniile sale militare, a măcelărit numeroase populații pașnice, a jefuit și incendiat sute și mii de localități, a batjocorit femei și fecioare, a omorât copii nevinovați, să mai fie numit ca „*mare cuceritor*”, ca „*mare geniu militar*”, ca „*erou național*”? **Sunt multe popoare care, în întreaga lor istorie, nu au purtat războaie de agresiune, care nu au ieșit niciodată din granițele propriei țări în scop de agresiune, de cucerire a altor popoare, a altor teritorii, a altor țări.**

În ceea ce mă privește, sunt mândru că aparțin unui asemenea popor.

Aceste popoare pașnice au tot dreptul să facă judecăți de valoare *corecte*, respectiv: numai cel care își învinge dușmanii în luptă pentru apărarea patriei, numai acesta este un „*geniu aflat în slujba umanității*”, este un erou național, este un mare patriot. Cel care întreprinde acțiuni pentru cucerirea unui popor *pașnic* ar trebui considerat și consemnat în istorie ca un *criminal*, ca un *dușman al omenirii*.

Este un fapt cunoscut că, de când lumea, istoria nu se face și nu se scrie de popoarele pașnice, la care „**Propaganda învingătorilor devine istoria celor învinși.**” (R.W.Trevanian), fapt pentru care nici cărțile de istorie nu prezintă corect nici „*geniile răului*” și nici „*imperiile răului*” realizate prin adevărate „*agresiuni criminale statale*”.

3. Unii umaniști iluștri despre „geniile răului”

3.1. Jules Verne, în cartea „Castelul din Carpați”

Din când în când istoria mai consemnează și despre unii *umaniști iluștri*, precum **Jules Verne**, Cincinat Pavelescu și Adrian Păunescu etc., care au emis judecăți de valoare corecte despre eroismul popoarelor pașnice și despre „*geniile răului*”, precum în cele ce urmează.

Jules Verne, în cartea „*Castelul din Carpați*”, vorbește despre „*valahii din Transilvania*” care „...**Au fost amestecați în toate războaiele care au însângerat provinciile transilvane, au luptat împotriva ungarilor, a sașilor, a secuilor; numele lor figurează în cântecele și doinele, unde se perpetuează amintirea nenorocitei perioade; aveau drept deviză faimoasa lozincă valahă: «Dă până la moarte!» și-și dădură, își vărsară pentru cauza independenței sângele, acest sânge care le venea de la români, străbunii lor. Se știe, atâtea silințe, jertfe și sacrificii n-au dus decât la cea mai nedemnă asuprire a urmașilor acestei rase viteze. Ea nu mai are existență politică. Trei călcâie au zdrobit-o. Dar valahii din Transilvania nu deznădăjduiesc că-și vor scutura jugul. Viitorul le aparține și ei repetă, cu o încredere de nezdruncinat, cuvintele în care li se concentrează toate năzuințele: «Românul nu pierie!»”.** (Jules Verne în „*Castelul din Carpați*”, un roman de anticipație publicat în 1892, a cărui acțiune se petrece în majoritate în Munții Carpați din Transilvania). Istoria a confirmat și de această dată că „**Orice război de eliberare este sacru; orice război de asuprire este blestemat**”. (Henri Lacordaire în „*Cugetări*”). Este o problemă de timp până când *blestemul va cădea asupra tuturor asupritorilor poporului român, care au distrus și România de azi*, în care nu (prea) mai avem nimic al nostru, care (prea mult) nici nu mai pare românească.

3.2. Cincinat Pavelescu, în poezia „Geniul răului”

Cincinat Pavelescu, în poezia „*Geniul răului*”, redată mai jos, face judecăți de valoare corecte despre „*geniile malefice*” care, prin domnia lor, vor ca „*în iad pământul să-l transforme*”.

Geniul răului

Cincinat Pavelescu

„Proteu ascuns și nestatornic, dar lacom d-a-nghiți întruna,
Țin toată lumea-ngenuncheată sub gestul meu poruncitor,
Doar pentru mine unii luptă, și alții-nving, și alții mor,

Și nici nu știu că pentru mine muncesc cu toții, -ntodeauna.

Când vrutul mi se-mpotrivește și luptă-n zbuciumul pieirii...

Eu îl zdrobesc. Să fie rege sau om ce iese din popor,
E robul meu, ursit să piară, **și-n clipele când îl dobor,**
Iau forma sacră-a datoriei, a banului sau a iubirii!

În firea lui ce se revoltă, strecor al patimii venin,
Căci ținta mea este măcelul și dușmăniile ce vin
Să schimbe legea d-armonie și-n iad pământul să-l transforme.

Și când din gloata unei lupte se-nalță vaiete, ușor,
Eu re-mbrăcându-mă în haina primordială mele forme,
În aerul acrit de sânge mă schimb în corb croncănitor... ”

Altfel exprimat: Cel nestatornic, și *lacom d-a-nghiți întreaga lume*, și a o ține îngenunchată sub gestul său de dictator, el vrea stăpânul lumii ca să fie, omenire care să muncească, să lupte, și să moară pentru el. Când vrutul i se-mpotrivește și luptă-n zbuciumul pieirii... el îl zdrobește, indiferent că este rege sau simplu om din popor. El crede că oricine e robul lui, ursit să piară, și-n clipele când îl doboară, ia forma sacră-a datoriei sau a iubirii! În firea celui ce vrea să se revolte, strecoară al patimii venin, căci ținta lui este măcelul și să schimbe legea-n dușmănie și-n iad pământul să-l transforme. Și când popoarele, secătuite de tot ce aveau și sleite-n lupte pentru el, se vaietă, *stăpânul lumii*, în aerul acrit de sânge și scârbit de sărăcia lor, le dă tot dreptul ... să moară după cum vor.

3.4. Adrian Păunescu, în poezia „Suntem pe mâna unor nebuni”

Dar și Adrian Păunescu, în poezia „Suntem pe mâna unor nebuni”, redată mai jos, exprimă crudul adevăr conform căruia „Nebunii urcă-n vârf de tot, Comandă lumea idiot, Declară zilnic un război, Murim săraci, murim umili, Din moftul unor imbecili Și este vai și-amar de noi.”

Suntem pe mâna unor nebuni

Adrian Păunescu
„Suntem pe mâna unor mari nebuni.

Sunt nopți și zile pe pământ
Când nu mai e nimica sfânt
Și omul trage-n jug din greu,

Nebunii pleacă din spital
Și intră-n câmpul social
Și îlucid pe Dumnezeu.

**Nebunii urcă-n vârf de tot,
Comandă lumea idiot,
Declară zilnic un război,
Murim săraci, murim umili,
Din moftul unor imbecili
Și este vai și-amar de noi.**

Suntem pe mâna unor nebuni,
Suntem pe mâna unor mari nebuni.

Nebunii fac în lume foc,
În oameni nu mai cred deloc,
Ca în relicve care-au fost,
Zoologia e la preț,
Stau geniile în coteț
Iar Shakespeare li se pare-un prost.

Nu mai există nici valori,
Nu se mai nasc nemuritori,
Există bani și-atâta tot,
Să fim maimuțe-n carnaval,
Maimuța n-are ideal,
Maimuța are numai bot.

Suntem pe mâna unor mari nebuni,
Suntem pe mâna unor nebuni.”

Concluzii

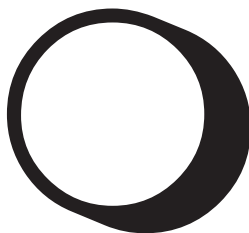
Un război nuclear, care ar însemna sfârșitul lumii, nu poate avea loc decât în condițiile în care „omenirea a ajuns pe mâna unor mari nebuni”.

Oare „*MARII NEBUNI*”, care au ajuns **de-a o ține îngenuncheată sub dictatura lor mare parte din omenire**, care își doresc **de-a fi stăpânii lumii**, care în *dorința lor nebunească d-a-nghiți întreaga lume*, **CHIAR NU MAI AU CAPACITATEA SĂ ÎNȚELEAGĂ CĂ UN RĂZBOI NUCLEAR AR ÎNSEMNA SFÂRȘITUL LUMII ?**

Bibliografie

dintre zecile de Site-uri prezint numai https://ro.wikipedia.org/wiki/Al_Treilea_R%C4%83zboi_Mondial_

PATRON DE CER PATRON OF HEAVEN

De dimineață,-n loc de soare, am răsărit doar eu pe cer,
Înseninat ca o idee ce s-a trezit în locul meu,
M-am pomenit, după-un mileniu, un fel de înger-Prometeu,
Transfigurat în astrul zilei de-un tribunal cosmonifer.

M-am așezat în piscul sorții, am devenit un glob de foc,
Decât Pământul sunt mai mare exact de-un miliard de ori,
N-am nici durată, nici angoasă, nici noapte neagră și nici zori
Și nu știu de sunt starul zilei sau doar o stea cu cozoroc.

Mă simt un gol imens ce arde, un univers de rai și iad,
Nu-mi pasă de albastrul Terrei și nici de monștri înghețați,
Ce se-învârtesc în juru-mi sacru, ca niște fluturi căpiați,
Minusculi ca fotonii, seara, când obolesc de zbor și cad.

Mi-am luat adio de la toate, m-am promovat patron de cer,
Pe-un rug de-un milion de grade, sunt căpitan de Univers,
Într-o armată nucleară, campată pe-un picior de vers,
Ce va începe ofensiva c-un pumn de foc și-un pol de ger.

De azi sunt declarat sihastru, din zori de zi până-n amurg,
Un singular în galaxie, nucleu în țarcul nuclear,
Ce duce un război atomic într-un ocean incendiar,
Dintr-un deșert al vorbăriei în care creieri se scurg.

Acolo, sus, în constelații, când eu sunt totul, ei, nimic,
Mă iau la hartă cu supușii, căci eu sunt Tunet demiurg,
În lumea mea, nu-i loc de umbră, nici de chindii, nici de amurg,
Sunt Nuclearul Galaxiei și nu pot face ciocul mic...

...Plasat, în zori, pe post de soare, ajung patron de cer falit,
Dar cerul, ros de-atâtea verbe, e doar un nimeni infinit.

Gheorghe Văduva,
București, 24 septembrie 2018

UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR”
STUDII STRATEGICE INTERDISCIPLINARE ȘI DE SECURITATE

Către colaboratori și cititori
To contributors and readers

Revista „Univers Strategic” – revistă trimestrială universitară română de studii strategice interdisciplinare și de securitate a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” – se dorește a fi o publicație a tuturor celor interesați de problematica strategică a interdisciplinarității și securității. Paginile sale sunt onorate să găzduiască studii, articole, eseuri și alte produse ale cercetării științifice elaborate de cercetători științifici, de profesori, masteranzi și studenți ai Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, de personalități din mediul academic și universitar, de personalități ale lumii politice, științifice și culturale din țară și din străinătate. Dorim să participăm activ la dezbaterile științifice de profil, să contribuim la extinderea universului cunoașterii, la calitatea mediului și a vieții, la asigurarea – și pe această cale – a condițiilor necesare progresului, prosperității și dezvoltării durabile.

Revista apare atât aîn format tipărit și pe suport electronic (DVD-ROM), cât și on line, astfel încât paginile ei să ajungă rapid la un public cât mai larg, deopotrivă avizat și interesat, oferindu-i rezultatele activității de cercetare științifică din cadrul Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, informații și analize pe teme cele mai acute ale domeniilor predominant strategice, dar nu numai, ale interdisciplinarității și securității naționale, regionale, internaționale și globale.

Revista poate fi accesată on line la adresa: <http://iss.ucdc.ro/revista.html>

Cei care doresc să publice articole în revistă pot aduce textul direct la redacție, în format electronic, îl pot trimite prin poștă sau prin email. Textul trebuie să fie scris cu diacritice, în Word, în limba română și în limba engleză sau franceză, cu un abstract de 8-10 rânduri și cuvinte-cheie, cu trimiteri bibliografice la subsolul paginii.

Nu se percep taxe pentru publicare.

Conținutul articolelor publicate, pe părți sau în întregime, poate fi descărcat și folosit, cu citarea sursei.

Ne găsiți la adresa:

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”

Revista „Univers Strategic”

Splaiul Unirii nr. 176, sectorul 5, București

Telefoane: (021)330.70.00; 330.79.11; 330.79.17 Fax: (021)330.87.74

Web: <http://iss.ucdc.ro/revista.html>

Email: iss@ucdc.ro sau office@ucdc.ro

Telefoane redactor șef: 0766.747.305; 0771.573.616, email: vaduvageorge@yahoo.fr

UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR”

STUDII STRATEGICE INTERDISCIPLINARE ȘI DE SECURITATE

UNIVERS STRATEGIC este o revistă de studii strategice interdisciplinare și de securitate a Universității Creștine “Dimitrie Cantemir”, cu apariție trimestrială, care reunește, în paginile sale, în cadrul unor rubrici permanente, studii și articole pe teme ale managementului strategic educational, ale universului strategic economic, ale universului juridic, precum și pe teme geopolitice, geostrategice și de securitate și apărare, dialoguri, prezentări ale unor centre și institute de studii și cercetări științifice de profil din țară și din străinătate, baze de date, bibliografii și alte rezultate ale cercetării științifice, cu scopul de a oferi profesorilor, doctoranzilor, masteranzilor, studenților, persoanelor publice și tuturor celor interesați de problematica domeniilor strategice educationale, economice, juridice și ale securității și apărării, informații, analize, sinteze, comentarii, puncte de vedere etc., precum și un cadru generos de dezbateri științifică. Revista apare în format tipărit, în format DVD-ROM și în format pdf la adresa <http://iss.ucdc.ro>

STRATEGIC UNIVERSE is an academic scientific journal of The Christian University "Dimitrie Cantemir" with quarterly appearance, which meets in its pages, in some permanent columns, articles and studies on topics of strategic management education, the strategic economic universe, the universe legal and on security issues, dialogues, presentations of centers and institutes for studies and scientific research in the country and abroad, databases, bibliographies and other results of scientific research in order to provide teachers, PhD, MA, students, public figures and all those interested in the problem areas educational strategic, economic, legal and security information, analysis, synthesis, comments, views, etc., and a generous framework of scientific debate. The journal appears in print, on DVD-ROM and in PDF format at <http://iss.ucdc.ro>.

ISSN 2067-7464 Print ISSN 2068-1682 Online

ADRESA: Splaiul Unirii nr. 176, sector 4, București
Tel: 021.330.99.56; (021)330.70.00; 330.79.11; 330.79.14
Fax: 021.330.87.74; <http://iss.ucdc.ro>; email: iss@ucdc.ro

București, 2022